45 French, about 1400

Sir T. P.
Middle Hill
No ~~[illegible]~~
23864
B24,736

Manuscript on Vellum. XIIIth Century.

Epistolæ Apostolorum et **Apocalypsis** cum Glossa, beautifully written in large and small **Gothic Characters** on 94 leaves of vellum, size 12 by 8 inches, with numerous flourished capitals in blue and red, folio, half russia neat, £12 12s *Sæcle XIII*

This most desirable **Early Biblical Manuscript** is in a fine state of preservation, remarkably clean and fresh. It is well executed, the greater part in three columns, and has ample margins. **The text** in large and bold characters occupying the centre of the page, **the comments** in smaller letters on either side, and **the gloss** still smaller, very neatly written between the lines.

[illegible]

Ep(isto)le canon(ice)

I. Non ita est ordo apud grecos qui integre sapiunt et fidem rectam sectantur
epistolarum .vii. que canonice nuncupantur. sicut in latinis codicibus inuenitur.
quod quia petrus primus est in ordine apostolorum. prime sunt etiam eius epistole in ordine ceterarum.
Sed sicut euangelistas dudum ad ueritatis lineam correximus. ita has proprio ordine deo
iuuante reddidimus. Est enim prima earum una iacobi. due petri. iohannis tres. et iude
una. Que si sicut ab eis digeste sunt. ita quoque ab interpretibus fideliter in latinum uerterentur
eloquium. nec ambiguitatem legentibus facerent. nec sermonum sese uarietas impugnaret.
illo precipue loco ubi de unitate trinitatis in prima iohannis epistola positum legimus. in qua
etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei ueritate comperimus. trium tantum
uocabula. hoc est aque et sanguinis. et spiritus in sua editione ponentes. et patris uerbique ac spiritus tes-
timonium omittentes. in quo maxime et fides catholica roboratur. et patris et filii
et spiritus sancti una diuinitatis substantia comprobatur. In ceteris uero epistolis quantum a nostra aliorum distet editio.
lectoris prudentie derelinquo. Sed tu uirgo christi eustochium. dum a me impensius scripture
ueritatem inquiris. meam quodammodo senectutem inuidorum dentibus corrodendam exponis. qui
me falsarium corruptoremque sacrarum pronunciant scripturarum. Sed ego in tali opere non
emulorum meorum inuidentiam pertimesco. nec sancte scripture ueritatem poscentibus denegabo.

Quia in circumcisione ordinatus erat iacobus apostolus. cum uult eos qui ex circumcisione erant sic
presentes colloquendo docere. sic et absentes per epistolam consolari. increpare instruere. corrigere.

Legimus quod occiso beato stephano. facta est persecutio magna in illa ecclesia que erat ierosolimis. et omnes dis-
persi sunt. per regiones iudee et samarie preter apostolos. his igitur dispersis. qui propter iusticiam passi sunt
mittit epistolas. Scribit etiam illis qui percepta fide christi non dum opere perfecti esse curabant. immo etiam eis qui fidei
exsortes durabant. qui et ipsam incredentibus quantum ualuere persequi et perturbare curabant. Quia tamen omnes
in dispersione fuerunt casibus uariis a patria profugi. et innumeris cedibus mortibusque et erumpnis
ubicumque erant ab hostibus oppressi. Itaque iustos hortatur. ne in temptationibus a fide deficiant.
peccantes castigat. et ammonet. ut a peccatis se contineant. et uirtutibus proficiant. non infruc-
tuosum sed immo etiam dampnabile quod fidei sacramenta percepissent reddant. Incredulos ammo-
net. ut penam de nece saluatoris ecclesieque in quibus implicantur sceleribus gerunt annuntiantem ultio
celestis. uel inuisibiliter. uel etiam uisibiliter irruens percellat. I.

Iacobus. petrus. iohannes. iudas. .vii. epistolas ediderunt quas ecclesiastica consuetudo catholicas. id est
uniuersales cognominauit. In quibus ideo iacobi prima ponitur quoniam cathologo apo-
stolorum anteferri solent petrus et iohannes. quod et ipse ierosolimorum regendam suscepit ecclesiam. unde fons
et origo euangelice predicationis incipiens per orbem diffusa est uniuersum. Cuius cathedre
dignitatem etiam apostolus memorando uenerans ait. Iacobus. cephas. et iohannes. qui uidebantur columpne
ecclesie. uel quod .xii. tribubus. que prime crediderunt illam misit. petrus due. quod electis ad-
uenis. grece proselitis scripsit de gentilitate ad iudaismum. de iudaismo ad euangeli-
ce gratiam electionis conuersis. Iohannes .iii. epistole. quod ipsis scripsit qui de gentilitate crediderunt.
cum nec non nec professione iudei extitissent. Denique multi scriptorum in quibus sanctus athanasius
alexandrie presul ecclesie. primam eius epistolam ad parthos scriptam testantur. Ultima iude.
quia quoniam et ipse magnus. tamen precedentibus minor. uel quod iacobi prima scripta. deinde petrus

Phillipps MS
23864

postea iohis ordine quo scripte sunt retinent. Constat enim quod beatus iacobus tricesimo post domini passionem anno suum martirium consumauit.

catholice

Canonice dicuntur epistole hee. i. uniuersales. i. a fide uniuersali ecclesie non discrepantes. uel canonice. i. regulares ad distantiam earum quas fecerunt pseudo sub nominibus apostolorum. dicuntur et canonice uel ideo quia in canone ecclesiastice, recepte sunt. uel ideo quia regulas supplent ecclesie. namque docent constantiam. in fide et tolerantiam in persecutione. Instruunt et ad alias uirtutes multas. vii. sunt propter. vii. dona spiritus sancti. uel propter fidem trinitatis quam continent que per. iiii. partes mundi diffusa est.

recepte

Prima ponitur epistola iacobi non quia primum scripta fuit sed propter dignitatem quia scripta est iudeis qui digniores erant. quia dominus in propria persona predicauit illis. et propter eos missus fuerat et ipsi primi fidem susceperunt. quorum episcopus iacobus iste fuerat ordinatus.

secundum opinionem tribulancium

Ideo temptamini ad uestrum utilitatem ut per hoc probare possitis quam firmam fidem futurae retributionis in corde gesteritis. quod est intelligere uirtutem ipsius paciencie.

probatio quia probat fidem uirtutem.

Inciderítis. id dicit quia sancti uiri qui sunt in magne dignitatis honore. i. sunt filii dei. dum paciuntur carceres et tribulationes a nescientibus

Iacobus dei et domini nostri ihesu christi seruus duodecim tribubus que sunt in dispersione salutem.

(glosses: celebris persona; officio celebre; Non omnibus sed aliquibus de omnibus; sed fide; optat. fidem et constanciam.)

dicit. Iacobus et cephas et iohannes qui uidebantur esse columpne ecclesie dextras dederunt mihi et barnabe societatis. ut nos in gentibus. illi autem in circumcisione et cetera. Ideo eis scribit precipue et ipse quia a ceteris apostolis super eos ordinatus erat episcopus.

Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationes uarias incideritis scientes quod probatio fidei uestre patientiam operatur. patientia autem opus perfectum habet.

(glosses: Contra persecutiones incipit de miseriis que a ceteris eos patiuntur tribulationis. tribulatio in presenti iusticia. in futuro auget coronam. unde est uobis dolendum. uel a persecutione uel a concupiscencia que uarie temptant. sed quia ex alto uestre fidei. quam erigit uestra fides tribulacio que operatur probacionem. id est facit habere et intelligere uirtutem paciencie. id est perfecte operantes faciunt. quia sequitur ut sitis perfecti.)

Iacobus iste ecclesie ierosolimitane post apostolos curam et regimen suscepit.

In his epistolis expositores sunt. Beda maxime dicimus et clemens. sed minimo in epistolis iohannis.

Duodecim tribubus precipuam sollicitudinem ac istis habet. ad. xii. pertinebat apostolos qui legatione a domino in circumcisione fungebantur. Unde et paulus

Omne. gaudium. ne indignemini si mali in mundo florent. si uos patimini. quia non est summe dignitatis in temporalibus exaltari. sed potius deprimi. Mali nichil habent in celo. et uos nichil in mundo. sed spe illius boni ad quod tenditis. quidquid in uia contingit gaudere debetis.

Eadem sententia sed conuerso ordine in paulo legitur. Scientes quod tribulatio patientiam operatur. patientia uero probationem. probatio uero spem. quia est paciencia

magnum casum facere videntur.

Tanta est utilitas tribulationum quod si quis ignorat nondum illuminatus per spiritum sanctum, petat ut per spiritum sanctum aperiatur sensus eius et cognoscet quod pietate corrigit pater filios quos recipit et quisquam conscius sue singularitatis diffidat quia dat omnibus per scientiam virtutis. unde dicit quod timentes se pusillos cum maioribus et quia multi petunt quod non merentur accipere subdit. quid peti debent. postulet autem.

non deficientes in conversatione (?) ... in futuro integri plenam beatitudinem suscipientes.

ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non improperat et dabitur ei. Postulet autem in fide nichil hesitans. qui autem hesitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur. Non ergo existimet homo ille quod accipiat aliquid a domino. Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua. Dives autem

(interlinear glosses: quam habet utilis tribulatio — spiritum illuminatorem — pie petentibus — scilicet alia ei dona non secundum ad mensuram — singularitatem — ipsa sapientia — quod de celo venit — sic credat et sic vivat ut sit dignus exaudiri. quia qui obdurat aurem ut legem non audiat oratio eius erit execrabilis — carnalis qui hesitat — scilicet id est ut habet in futuro — facile advertis — contra prospera vel adversa — et despectus apud malos hanc humiliationem melius reputat apud deum exaltationem — [illegible] pauper)

Qui hesitat non accipit quia qui hesitat duplex est et duplex non accipit.

Non vincitur perfectus probatur. quod summa huius quod dicitur pacientia perfectum habet opus per hoc et probatio operatur pacienciam. quod est tribulatio quod datur ad probationem fidei. facit per pacientiam exerceri. per quod fides perfecta probatur.

Postulet autem et cetera. Non enim omnis qui dicit in domine domine intrabit in regnum celorum. nec omni iusto datur quod petit. si esse salutem suam pecat. sic paulo cui dictum est cum peteret. sufficit tibi gratia mea. nam virtus in infirmitate perficitur.

Qui conscia peccati prius dubitat de premiis celestibus superveniente vento temptationis facile deserit fidei statum. et secundum temporis voluntatem distrahitur ad errorem et a deo fit alienus.

Animaquidem qui hesitat similis est fluctui maris

Duplex est qui genu ad precem flectit et conscientia mordente de impetratione diffidit. duplex qui vult gaudere cum deo et seculo. qui de bonis quod agit non deum sed favorem querit. unde dicitur ve ingredientibus duabus viis.

Glorietur. provincie. qui non debet gloriari in sua gloria quod superbit et alios opprimit quia sinienda et humilianda est.

Hic decet glosa glose quod dicit dona que non per fidem legit [illegible]

in inferno. ut glorietur in humilitate sua. i. non superbiat. sed humiliet se sub serviendo aliis de divitiis.

Divitem vocat qui totam spem habet in divitiis. non nocet divicias habere sed amare.

Non solum ubera et carnes debetis pati sed et amissione rerum que servitutes et tentatione et amatores earum puniendo

Ardor sol. i. adventus se in iudicis. vel in morte cuiusque. impulsus vel in iudicio communi. in quo iustus ut arbor fructifera manebit.

Et quia difficile est hortari ad contemptum mundi. subdit de magnitudine premii.

Duo sunt genera temptationum. unum quo probat, sed quo temptavit deus abraham. aliud quo decipit. secundum quod deus neminem temptat.

Nemo cum temptatur dicat. hactenus de temptationibus exterioribus nunc de illis que intus instigante diabolo. vel et fragilitate nature tolamus. ubi et errorem illorum destruit. qui dicebant malas cogitationes sicut et bonas a deo nobis inspirari et hominem quasi ex necessitate peccare.

in humilitate sua. quoniam sicut flos feni transibit. Exortus enim est sol cum ardore et arefecit fenum et flos eius decidit et decor vultus eius deperiit. ita et dives in itineribus suis marcescet. Beatus qui suffert temptationem quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite quam repromisit deus diligentibus se. Nemo cum temptatur dicat quoniam a deo temptatur. Deus enim intemptator malorum est. Ipse enim neminem temptat. Unusquisque vero

Iustus ut palma florebit. iniustus ut fenum quod ille manet hic cito transibit. flos iusti spes qua iustum expectat. Radix iusti caritas. que immobilis manet. Radix mali cupiditas. flos delectatio temporalium.

Itinera divitis temporalia quibus ditificari querit. que cito destruentur.

Exteriorem temptationem immittit deus ad probationem suorum. Interiorem non. sepe concipitur. furtum, adulterium, homicidium, non immittit deus.

neminem temptat.

sibi querit. ut est diabolus mortua in nitrio.
temptatur a concupiscentia
a recto itinere. ad malum.
sua abstractus. et illectus. de
delectando uel consentiendo.
inde concupiscentia cum cō
producit ad actum manifestum
ceperit parit peccatum. pec
per actum et consuetudinem praue uite
catum uero cum consump
generat · per peccatum non est a deo.
matum fuerit mortem. Noli
considerando quod temptamenta uiciorum a deo procedunt. quia a nobis dissentire non
errare debetis.
te itaque fratres mei dilectissimi.
a quibus nichil inutile persuadetur. quia mala non a deo sed potius bona ut castitas. et alie
uirtutes. exercitio ipsarum uirtutum. ut uita eterna que perfecta est.
Omne datum optimum et omne
donum perfectum desursum est

quasi radius
descendens a pa
a sole.
tre luminum
qui in eo non est idemptitas, nulla mutabilitas. sed non solum in natura sed et in distributione donorum quia sola dona largitur
apud quem non
est transmuta
tio nec uicissi
non tenebras errorum immittit
tudinis obum
per aquam regenerationis
bratio. Volun
in filios lucis
tarie enim ge
per filios tenebrarum
nuit nos uerbo
doctrina euangelii.
ueritatis. ut si
ab hoc quia incepit informari deus in
mus initium

Sic temptator superat ac
quirit primam uitam. sic qui
concupiscentiis illicitis suc
cumbit. in interitum ruinam mortis
incurrit.

Datum refertur ad naturam.
donum ad gratiam. et datum
ipsi homini. donum gratie solet
ascribi. sed et bonum nature
deo. In baptismo gratia datum op
timum. et in donatione
sancti spiritus. donum perfectum.

Lumen ei aliqua umbra
non intercidit. ut aliqua
mala immittat. sed semper
bona lucis dona in nobis.
aliquando sunt dei dona, que
superuenientia, obumb
rant peccata, quod non est
a deo.

Cum sit fundamentum
lignum. fenum. stipulam.
edificamus: diabolus supponit
ei incendium. edificemus
aurum, argentum, lapides
preciosos: et temptare non audet.
non tamen omnino desistit. sed sedet in
occultis ut interficiat inno
centem.

Tribus autem modis temptatio
agitur suggestione hostis.
delectatione, uel consensu nostre
fragilitatis. que si suggestioni
non consentimus: temptatio
nobis ad uictoriam proficit. si sug
gestio illicite delectando offendi
mus. sed non ad mortem incurri
mus. ac si delectationem concep
ti in corde fascinoris. sequitur
partus actionis praue: iam nobis
mortis reus uictor hostis ab
scedit.

Ostenso quod uicia non a deo
nobis sed a nobis ipsis sunt. econtrario.
ostendit quia quecumque boni agi
mus. non a nobis sed a deo est.
unde patrem luminum uo
cat. id est auctorem omnium spiritua
lium donorum. uel datorem

Omne bonum est a deo. non
meritis uestris ad hoc accessistis. sed
sola gratia diuine uoluntatis

Ne per hanc genituram
putemus nos esse quod ipse est. sed
quandam principatum in creaturis
nobis adoptione concessit.
unde alius translator ut simus

p̄nicie creaturarum eius.

Sup̄ monuit ad tolerantiam temptationum, deīn moralib' instruit p̄ceptis.

Et tardus ad iram. Hec timere ſine cā iraſcatur. uł eē ſubditos peccantes. uł eē quoſlʒ fr̄es. uł eē felicitatē maloꝝ. qꝛ tranquillitas ſapiē nō ñ cūquilla mēte ɔcipit. ⁊ qui iratus iudicat. ⁊ ſi iuſticiam iudicat cū diuini examinis iuſticiā inq̄m pturbatio nō cadit. nō poteſt imitari.

Monuit ad inq̄rendam doctrinam. ad q̄m ſuſcipiendam ut in ea poſſit p̄ficere. hortatur ad mundiciam corporis ⁊ aīe. qꝛ q̄ non declinat a malo. nō poteſt facere bonum.

Verbum qđ u̅r̅is cordibus p̄dicando imponim'. uł u̅bum q. inſitum ⁊ ſeminatum in die redemptionis q̄ñ uos genuit dē: nunc pfectius ſuſcipite. ⁊ opib' impletē. qđ in miniſterio tenetis.

Et non in ſolo auditu ſuſcipite. ſʒ ⁊ ope implete. qꝛ non auditores legis iuſti ſunt. ſʒ ⁊ factores.

futura plene reformabitur
aliquod creature eius. Scitis
ſcīa a uob' habuiſtis ad uitia. Iab'. a dn̄o ſc̄ita gr̄a illuſtrati.
~~autem~~ fr̄es mei dilectiſſimi. Sit
ſ ut unicuim creature ad qđ genuit eſt ipſe ueret in uob'.
autem omnis homo uelox ad audiendū.
Tardus autem ne an̄ t'p̄s p̄ſumat docere.
ad loquendum. et tardus ad irā.
ſ iracundꝰ ſi ap̄d hoīes. ap̄d dm̄ n̄ ē
Ira enim uiri iuſtus
iuſticiam non operatur. Propter
ſ erunt ad audiendū
quod abicientes omnem in
ſ anime ⁊ corporis ſ in exteriorib'
mundiciam. ⁊ habundantiā
ſ malicia q̄ ē ad interiorē hominis puritatē reſpicit.
malicie. in mānſuetudine
ſ contr̄ iram ſ cū magno honore
ſuſcipite inſitum uerbum.
ſ ⁊ ſi in corpore temptationes uł ⁊ mortē patiamini
qđ poteſt ſaluare animas
ur̄as. Eſtote ergo factores autem ſ opere
uerbi ⁊ non auditores tm̄. fal
ſ Si putatis p̄ ſolum auditum uos ſaluandos.
lentes uoſmet ipſos. Quia ſi qs auditor eſt uerbi

Primo ām monet auīē accommodare docenti. ſero tardi de eos aptare ad docendū. qꝛ ſtultum ē q. homo nō didicit alijs p̄dicare. Qui ḡ ſapiām diligit. primām hanc a dō poſtulet. dehinc magr̄m ūitatis inq̄rat. ⁊ linguam nō ſolum ab ocioſis ſmonib' cohibeat. ſʒ etiā a ūitate p̄dicanda q̄m nup acceperat. vñ ſalōn. Temp' tacendi. ⁊ t'p̄s loquendi. qꝛ tunc ūitas auditur. q̄m p̄dicetur.

Vel habundanter. i. habundantes malos homines diuicis.

et non factor: hic comparabitur uiro consideranti uultum

corporali. non sola umbra relucet.

natiuitatis sue in speculo. Con-

siderauit enim

et ea non rem.

se et abiit et sta-

sed solam umbram uidet. sic ille qui hic

tim oblitus est

solam uerborum umbram. non corpus

qualis fuerit

operis et ideo solo auditu putat se salvari: fallitur.

Qui autem perspe-

xerit in legem per-

fecte libertatis

audiendo uerbum euangelii. sed con-

et permanserit

tinuatione operis.

in ea, non au-

sed qui fuso et sibi miser. hic non tantum audiat.

ditor obliuiosus factus, sed factor operis:

hic beatus in facto suo erit.

Quod solum fit si fores tibi sed et linguam refrenaret. si pura per fidem quam habet

Siquis autem putat se reli-

et opera fidei. *non intelligens se puniendum*

giosum esse non refrenans

pro peccato lingue.

linguam suam, sed seducens

inutilis non munda

cor suum huius uana est

in cordis intentione. et exercitione operis. sed

religio. Religio munda et

et est non fallitur in discernendo. sic homines. et qui filiis pie consulit. et tribuit. et sincere

immaculata apud deum et pa-

Vel aliter in beda dicit quemadmodum mulier perspicit in speculo ad hoc ut ita ornet se quod placeat sponso suo. sic unaqueque fidelis anima debet perspicere in speculo. id est infra consciam suam ut ornet se ita quod placeat Christo.

Puer cum nascitur: uagit. per quod indicatur dolor anime. quod in uitam uenit ad miserias carnis. quem dolorem postea obliuiscitur consueta illecebris carnis.

Aug. Qui ponit in animo suo considerare in scripturis. quasi in speculo. id est natiuitatis qualis sit homo natus. quam fragilis. quod futurus. quam breuis eius uita. in quantis miseriis positus. compunctionem magnam et uoluntatem penitendi concipit. et statim aliqua temptatione seductus. obliuiscitur compunctionis. et ad peccata redit. cuius instantie comparatur. qui libenter audit. et implere negligit. et est similitudo inter illum qui sponte sua sine doctore se ad scripturas applicuit. et illum qui ab alio scripturas audit. et eum uerbum impleuit.

Legem perfecte libertatis dicit gratiam euangelii. que non perfecte liberos facit a seruitute timoris. qui legem Moysi tenebant: in timorem seruiebant. quisquis eam transgrediebatur: sine miseratione lapidabatur. hec lex neminem ad perfectum duxit. quia et si timore cogebat seruire: non dabat gratiam. ut compleret amore. et a penis inferni non poterat liberare. sed caritas que datur in euangelio: foris timorem mittit. et ducit ad uitam.

Monuerat ut uerbum dei non solum audirent

Ad eam referendum est non ad actum.

sed et impleverit. Hunc ut
undique munitos reddat. ad
dit, nichil valere hec omnia, nisi
et lingua refrenetur a detrac
tionibus. mendaciis. blasphemi
is. stultiloquiis. multiloquio.
que corrumpunt mores bo
nos colloquia mala.

II

Quia dixerat factorem
operis esse beatum. nunc que facta ma
xime placeant docet. scilicet misericordiam
et innocenciam. Nam in eo
quod pupillos et viduas vi
duas visitare iussit. cunc
ta que erga proximum agere
debemus insinuat. quod inmacu
latos ab hoc seculo iubet custodi
re. universa in quibus nos cas
tos observare decet ostendit.
in quibus sunt et ea que supra
observari monuit. ut tardi
ad loquendum. tardi ad iram.

Ostendit quod hii quibus scri
bebat, imbuti fide, sed operibus
vacui erant. et elemosinam
quam predicabant, non paupe
ribus propter eterna. sed divitibus
propter temporalia comoda facie
bant. Unde eos redarguit. do
minum glorie nominat. ut eius
iussis obediant. qui sempi
terna gloria remunerat. quicquid
pro eius amore pauperibus datur.

Aug. Si hanc distanciam
sedendi et standi ad honores
ecclesiasticos referamus, non
est putandus levem in personarum

he
trem. visitare
quia caret patruum vel matrum vel maritorum
pupillos et vid
fidio de quibus dicitur. quamdiu fecistis uni de his minimis fratribus meis, mihi fecistis
uas in tribulatione eorum. et im
tatis.
maculatum custodire se ab
sed ut possitis esse immaculati.
hoc seculo. Fratres mei nolite in
personarum acceptione habere fidem
domini nostri Ihesu Christi glorie.
Etenim si intro
in conspectu
ierit in conven
sed vel in conventum vestrum
tum vestrum vir
aureum
habens anulum
in veste candi
da, introierit
autem et pauper in sordido habi
tu, et intendatis in eum qui
indutus est veste preclara, et
sed in honesto loco
dixeritis ei: Tu sede hic bene;
pauperi autem dicatis: Tu sta illic,
aut sede sub scabello pedum
scilicet in humili loco
meorum. Nonne iudicatis apud

Qui mundum dili
git immaculatum
se a seculo non custodit.

Quicumque
divitem
propter divicias eligit. et propter
paupertatem pauperem abi
cit. utrobique peccat.

Mundus pauperem
abicit. divitem colligit.
fides Christi econtra docet. quia omnis
gloria divitum tamquam
flos feni. misericordia in pau
peres flores in eternum.

accepcione habere fidem domini glorie. Quis enim ferat diuitem eligi ad sedem honoris ecclesie cum contemptu pauperis instructioris et scienciore. Si autem de cotidianis sessibus loquitur quis non hic peccat. Non tamen peccatum apostolus semet ipsum uituperat ita dicat ut ei tanto melior quanto dicior uel le uideatur. Hoc enim uideor significasse subdendo. Nonne iudicatis apud uosmet ipsos et facti estis iudices etc.

scilicet non a deo.
uosmetipsos et facti estis iudi ces cogitationum
scilicet iniquarum.
iniquarum. Audi te fratres mei dilectissimi. Nonne deus elegit pa
scilicet inopes rerum temporalium.
uperes in hoc mundo. diuites autem in fide et heredes regni quod repromisit deus
scilicet non mundanis.
diligentibus se. Vos autem
scilicet dicendo tu sede illic sta
exhonorastis pauperem. Non ne diuites per potentiam uos
scilicet auferendo bona uestra ... scilicet sine culpa uos faciunt condempnari
opprimunt. et ipsi trahunt uos
scilicet hoc apostolorum temporibus plures gentilium et iudeorum magis
ad iudicia. Nonne ipsi blasphe
fore ... inuenimus. scilicet saluiferum. [illegible]
mant bonum nomen quod
scilicet ad protectionem nostram
inuocatum est super uos. Si
scilicet excellentem inter alias
tamen legem perficitis regalem, secundum
scilicet scripture testimonium. scilicet hanc
scripturas. diliges proximum tuum sicut te ipsum bene faci

Audite fratres diligencius attendite. quia non qui diciores in seculo: hii meliores in examine diuino. et ideo non sunt preferendi. Nam deus non diuites sed paupe res elegit. id est humiles, pro con temptu rerum uisibilium. fide autem inuisibilium diuiciarum, mundo despicabiles pa tent, sed cum expectatione futuri iudicii hos prelatos reddidit. et nobiles.

Pauperes elegit deus dicens. Nolite timere pusillus grex. quia complacuit patri uestro dare regnum uobis. pauperes parentes quorum nutritoris officio elegit.

Nonne apercius ostendit quos supra diuites dixit: scilicet illos qui diuicias ex preferunt. et ipsi alieni a fide, eos qui cre dunt per potenciam opprimunt, et ad iudicia potenciorum trah unt. et est alia causa quare non sunt eligendi, quia mala inferunt fidelibus.

Quia aliquis de contemptu diuitum locutus fuerat. et quodammodo contrarius uidebatur legi diuine, que omnes precipit diligi, ne omnino contempnendi diuites putentur: subdit. quia licet propter predictas causas non sunt eligendi. si tamen si perficitis hanc legem que dicit. diliges proximum. bene facitis. quia et si diuites propter diuicias non sunt eligendi: non tamen [illegible] propter dominum minus sunt diligendi.

[Left gloss]

Ca lege que dicit. Non considerabis personam pauperis. nec honorabis vultum potentis. et alibi. nulla erit personarum distancia. ita parvum ut magnum audietis. quia iudicium dei est.

Quicumque hanc sententiam existimat videatur. Si quis me offenderet. omnes fratres meos et amicos in me offenderet. et quoniam sibi esse eos peccaret. sic qui unum mandatum negligit. cetera que complecta videbantur adiuvare. sibi inutilia reddit.

Vel aliter reus. caritas est plenitudo legis. in cuius preceptis tota lex pendet; qui autem eam facit nimirum omnium reus est. Nemo autem peccat. nisi contra caritatem faciat. quia non deum vere diligit. qui legem negligit. nec proximum. in quo delinquit. quia ergo supra ostenderat eos in caritatem peccare. quando dixit pauperi tu illic sta. competenter subdit. qui in uno. id est in caritate offendit. que mater et magistra omnium preceptorum. ab omnibus preceptis que sunt quasi filii caritatis accusatur. Cur ergo non dixit parva peccata. nisi forte quia magis facit esse caritatem qui gravius peccat et minus qui levius.

Aliter. gravius iudicatur qui legem moysi contempnit. quam naturalem legem. gravius qui legem gratie. quam qui legem moysi despicit. quia sic loquimini et sic facite. quasi negligentis gravius dampnamini quam qui fuerunt tempore moysi. quia cui plus committitur: plus ab eo exigitur.

[Main text]

tis. Si autem personas accipitis. peccatum operamini redarguti a lege quasi transgressores. Quicumque autem totam legem servaverit offendat autem in uno factus est omnium reus. Qui enim dixit non mechaberis: dixit non occides. quod si non mechaberis occidas autem factus es transgressor legis. Sic loquimini et sic facite. sicut per legem libertatis incipientes iudicari.

[Interlinear glosses]

id est servare proposuerit in animo

quod ex humana fragilitate. vel reputando illud esse leve.

scilicet ita contemptor est legislatoris.

Gratia est, non permixtio de gratie vestris sicut deus vobis constituit.

pro vultus iudicari.

a deo

[Right gloss]

Reputarent contemptibile esse peccatum in hac una re legem transgredi addit. Quicumque;

Reus est apud deum qui nichil dimittit impunitum. quia scilicet quoniam necessariam legem dedit. qui negligit mandatum. credit illud inaniter a deo constitutum.

Vere qui in uno offendit. transgressor est legis. quia peccat contra auctorem legis. quem in sua lege negligit. et contra caritatem. que est causa et quasi mater totius legis.

Annon quidem malum est divitem propter divicias eligi. pauperem abici. et quia bonum est et propter deum divites divites diligere. pupillos et viduas visi

[Lower margin]

In lege . . . dampnamini quam qui fuerunt tempore . . . committitur: plus ab eo exigitur

pena

tate. quos loquimini et facite.
hoc loquendo et facien
do curate. ut proximos
diligendo. a deo diligi mere
amini. misericordiam impendentes:
misericordia digni existatis. lex
lex libertatis: est in cari
tate. quam supra regalem
vocavit. qua dicitur. diliges
proximum. t. s. t. ipsum.
qua lege deus nos iudicat:
cum magnam misericordiam
donat. quia non iudicabi
mini per legem pena
rum et futuris. sed per le
gem gratie que spontane
os vocat ad penitentiam. et
peccata dimittit.

s. debetis misericordiam agere. nam
ri. Iudicium
quod potuit et non fecit misericordiam. anguste iudi
enim sine misericordia.
caveatur. sine misericordia iudicabitur.
illi qui non fa
s. supponitur
cit misericordiam. Sup
iudicio et quasi illuminat iudicium quia
exaltat autem
est cum misericordia. preparam misericordiam commendabilis
misericordia iudi
hic
et magis placet: carissimi debetis facere.
cium. Fratres
quia falluntur qui solam fidem credunt sufficere.
mei quid pro
homini
derit si fidem
quis dicat se
s. cum habeat tempus operandi. s. fides sine operibus mortua est que per dilectionem
habere. opera autem non habeat.
operatur salvat. poterit
Numquid fides salvare eum.
Si autem frater aut soror nudi
sint et indigeant victu coti
diano. dicat autem aliquis
de vobis illis. Ite in pace. calefa
cimini et saturamini. non de
s. caritatis
deritis autem eis que necessaria sunt
s. illi vera caritas
corpori. quid proderit? Sic et
s. quibus renuntiat
fides si non habeat opera mor

Quo plus maiorem quisque a
domino misericordiam suam conse
quitur. eo iniustius indigen
ti proximo misericordiam negat. et
iustius luit penas impietatis.

Superexaltat. Sicut in iudi
cio dolebit qui non fecit
in
misericordiam. remunatus exul
qui fecit
tabit atque gaudebit. sed
aliter superexaltat. i. suppo
nitur misericordia iudicio. in quo
inventum fuit opus misericordie.
et si habuit ad in iudi
cio in quo puniatur:
tamquam unda misericordie. ignis
peccati extinguitur. sed
aliter exaltatur misericordia. quia plures
per misericordiam colliguntur. sed
qui misericordiam prestiterunt. Vi
misericordes. q. m. s.

Hinc latius disputat
de operibus misericordie. ut quos
precedente sententia terruerat.
consoletur docendo. quibus
remediis expientur coti
diana peccata. sine quibus
non agitur vita. ne illi
qui non in uno tantum. sed in
multis offendunt. in iu
dicio inveniantur rei
omnium.

Quod legitur. et credidit
et baptizatus fuerit. s. e. de
fide perfecta que per dilectionem
operatur intelligendum est.

Sicut sola verba pietatis nudo

s. liberante et salvante. ita expo
nit beatus augustinus. damnatus ut dicit
idem augustinus senciunt misericordiam dei
quia minus puniuntur quam meruerunt.

uel esurientem non recre
ant si non ł cibus p̄beatur
ł uestis: ita fides ĩ̃ bo͂tēi⁹
s̄uata non saluat.

Quia abraham p̄ fidem
sine opib⁹ iustificatꝰ dicitᷓ.
a paulo in ep̄la ad ro. de opi
bus q̄ p̄cedebant intelligi.
q̄ p̄ opa q̄ fecisset: iustici͂e n̄
fuit. s; sola fide. hic de opib⁹
agitur: q̄ fidem sequunt' p̄
q̄ ampli⁹ iustificatᷓ. cum ia
p̄ fidem iustus fuiss;. vnde
paul⁹. Fide abraham obtulit
ysaac. cum temptaretur.
h' oblatio ē op⁹ ł testimoniū
fidi ł iusticie. paul⁹ in abra
ham fidei ɔstantiam. iaco
bus laudat opm magnifi
cenciam. q̄ in utroq; fuit
p̄fc̄s abraham. ł de utroq;
in exemplum ponitur.

Scriptum ē. exibant de
monia ab hoib⁹ clamancia.
q̄ tu es fili⁹ dei. s; ł legio
q̄ hominem possidebat. cla
mabat timens. q̄d m̄ ł t̄ fi
li di summi. adiuro te per
dm̄: ne me torq̄as. q̄ g͂ dm̄
ēē non credunt. ul' credētū
non timent. demonib⁹ ł tar
diores ł p̄uiores sunt.

Nota aliud ēē credere dm̄.
aliud credere deo. aliud credere in
dm̄. Credere illum ē credere q̄d
sit. credere illi ē credere u͂a ēē q̄

ł conu͂ se ip̄am q̄d enim ũb' p̄mittit n̄ implet. s; irridendo ul'
tua est in semet ipsa. sed dicet
ł sine opib⁹
quis. tu fidem habes. ł ego
ł fidei ł te
opera habeo.
q̄ca n̄ hēs opa. ostede si potes p̄
ostende michi
aliq̄s ēēn signa ut credā te ēē fidelem
fidem tuam sine
s; n̄ potes q̄ deesset opa. q̄ sine. ł s; ego p̄
opibus. ł ego
opa q̄ habeo possiū p̄bare me fidelē ēē.
ostendam tibi
ex operibus fi
dem meam. tu
credis qm̄ un⁹
q̄ n̄ ip̄bo. s; n̄ sufficit
est deus. bene
ł s; ne putes q̄ ad magnū facias.
facis. ł demones
nā ł demōes. q̄ verū ēē dm̄. q̄ n̄ solū
credunt. ł con
tremiscunt. s; q̄ ēē ł aue. timēt. q̄ q. plus ē.
tremiscunt.
Vis autem
scire o homo
sine opib⁹
inanis. qm̄ fi
des sine operib⁹
vl' ociosa q̄ abraham
mortua ē. Abra
licet p̄ fidem q̄ hebat ēē iustū p̄ opum
ham pater nr

Non solum p̄p p̄dcās
causas debetis ad bene
opandum incitari. s;
q̄ p̄p hoc. ne impium
ab aliis paciamini. q̄
aliq̄s assumpta fiducia
de suis operib⁹. ut osten
dat solam fide n̄ ualere:
improperando dicet ɔstenti
dere. p̄ aliq̄ certa signa
ut credā te ēē fidelem.
s; non potes. q̄ n̄ sit opera.

Probauit eos q̄ opa nō
hn̄t. uam fidem nō hn̄t.
ne cuiusmodi fidem hn̄t:
patefacit. ne illam talē
vl' magnificatā
fidem magnificent.

Probato q. fides sine opi
bus mortua ē. ut eui
denci⁹ ad bonam opatio
nem eos inuitet. ł ele
ganci⁹ in exemplum bo
ne opationis de abrahā
patriarcha ponit ill⁹. q̄
de circumcisione credide
rant. ut patrem bonū
q̄ boni filii in tempta
tione imitent. ł opatōe.

Magna temptatio q̄ ē
filium iubere occidere.
magna fides. cū q̄ de
mortuo credebat se se

men posse accipe. Magnum opus cum dilectissimum filium non dubitaret offerre.

Hec causa retinet opa tanti patris imitari non posse, preterea cum nullus cogatur in filios offerre. ad dit exemplum mulieris peccatricis, q̄ p opa mie et hospitalitatis soluta ē a peccatis. et ad septa ciuitatis sancti ducta pli. et annumerata in generationibus saluatoris.

Raab latitudo interpretatur, que significabat ecclesiam: fide dilatatam.

q̄ ad d amplius ē iustificatus q̄ ñ fecit

nonne ex opib

iustificatus est of

ferens ysaac

filium suum sr

altare: uides quoniam

fides cooperabat

operibus illius.

et ex opibus fi

des consummata

ta est. et imple

ta est scriptura dicens. credi

dit abraham deo et reputatum ē

illi ad iusticiam et amicus dei ap

pellatus est. Videtis quoniam ex op

ibus iustificatur homo. et nō

ex fide tantum. Similiter autem et

raab meretrix nonne ex opib

iustificata est. Suscipiens nun

cios et alia uia eiciens. Sicut

enim corpus sine spiritu e

dic ille. crede in illum est diligere illum. p'mū et scdm ē demoniū. et maloru' mistoru' eē nō dubitatio. hoc tertiū ē: tantum bonoru.

Huius exemplo monet patre peregrinis initium cauere. p opa mie: nuncios s. suscipere. et saluare. et ad ihm remittere, sicut legitur beatus gumali el fecisse.

Vides g. q obtulit illum in quo acceperat promissione. apparet magna uis fidei. qr et si eum offerret. credebat cum promissionem implendam. qr potentem credebat dnm et suscitare mortuum.

Iosue, xpm. legati predicatores. iericho mundum. raab ecclesiam significat.

Sicut moneo uos ad opa facienda. sic moneo ad uitanda stulta magisteria

Qui indoctus officium docendi usurpat. et xpm non sincere nunciat maiorem dampnationem meretur. quoniam ñ solus suo scele perit. sic & qui bene ministrat gradum sibi bonum acquirit.

In multis offendimus qr in uerbo et in cetis et ita ñ sumus perfecti. qr et ille tantum perfectus ē q̄

in uerbo non offendit.

In multis enim. quia uere periculosum est. quia non tantum uos minus eruditi. sed et nos omnes maiores in multis offendimus. alii male docendo. alii male uiuendo et aliis modis, se illi emulantur. ut ubi arguatur. alii iustus. alii malus offendit. iustus carnis fragilitate. nec iustus esse desinit. unde salomon. Sepcies cadit iustus et resurgit. Sic cotidiana offensio est. ita cotidiana est medela orationum et bonorum operum. sed impii corruunt in malum.

III In uerbo. suo illo. uidelicet cuius offensionem humana per uitare fragilitas. ut uerbum doli, detractionis, iactancie, superbie. sed et ociose et superflue locutionis.

Si autem. sed et cetera. subaudi. et in ora nostra multo magis debemus mittere. quidam libri habent hic Sic autem et coniungit ad sequentia. Sic autem et cetera. et in ora mittimus et cetera. ita et linguam quidem et cetera.

Similitudo de nauibus. primum continencie. ut penam incontinencie exponit. dum dicit lingua magna exaltat.

mortuum est.

ita et fides sine

operibus mor

sed non discernere
tua est. Nolite

scripturis docti. et in pluribus ecclesiis
plures magistri

ne uelitis esse magistri. similibus uobis
fieri fratres mi.

na cupio. quia maius usurpando magisterium.
scientes quo

niam maius

iudicium su

et cetera. In multis offendimus.
mimus. In mul

qui et uerbo et cetera. et ita non sit
tis enim offen

in fratrem. quia ille tantum est perfectus qui in uerbo
dimus omnes.

non offendit.
Sed et propter offensionem.
Siquis in uer

ubi cauere. propter omnia membra corporis
bo non offendit hic perfectus est.

circumducere ne a recto itinere deuient.
uir potest etiam freno circum

ducere totum corpus. Si autem

conuenit ut in ora frena in continencie
equis frena in

mittamus ad consenciendum nobis creatori.
ora mittimus

ut per linguae custodiam operum et rectitudinem optineamus.
ad consenciendum nobis et

quia et ita est in his sibi.
omne corpus illorum circumfe

Multi fuerunt tempore apostolorum qui descendentes de iudea antiochiam, non bene eruditi in lege fidei; docebant credentes ex gentibus debere circumcidi. et alios errores inducebant. qui predicatoribus non paruum laborem contulerunt. hos ergo ab officio sibi remouet. ne impediant ueros predicatores.

Siquis sic uult ostendere ineuitabilem ubi offensionem. ut imperitos deterreat. ne cupiant prelationem. quia qui cupit preesse; oportet aliis perfectiorem esse. nec offendat. dum debet prodesse. sed imperiti non possunt in predicando non offendere. et aliis faciliter corriguntur ad bona opera.

Similitudo de equis ad linguam; conuenienciam et facultatem refrenandae linguae ostendit.

Et magna. i. prima. si impetus dirigentis bonus eam gubernat. si male: sibi suisque: magna per dictionis exaltat. unde salomon. Mors et uita in manibus lingue. Uitam exaltat: si bene docet ecclesiam. mortem si male agit. nam et illos qui et uitam et scientia destituti docere presumebant.

.i. ecce aliam similitudinem inducit ad idem probandum.

rimus. ecce et naues cum magne sint et a uentis ualidis minentur circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis uoluerit. ita et lingua membrum quidem modicum est et magna exaltat. ecce quantus ignis quam magnam siluam incendit. et lingua nostra ignis est. uniuersitas iniquitatis. lingua constituitur in membris nostris. que maculat totum corpus. et inflammat rotam natiuitatis nostre. inflammata

Interlinear glosses: sic ecce modicus ignis; quam paruus; scilicet sermo uitium male loquendo deuorat siluam; scilicet ipsa est; scilicet .i. membris nostris; scilicet peierando; et aliis modis; scilicet instabilitatem uite; scilicet uite; scilicet suggestione diaboli.

Et quia lingua est talis sicut totum corpus maculat et inmundum facit reputari: in conspectu dei. et ideo graue est subire magisterium. quia constituitur in membris nostris et una est de membris nostris nimis propinqua nobis.

Naues. Magne naues in mari: mentes hominum in mundo. Uenti a quibus minantur: appetitus mentium, per quos fluctuantes coguntur naturaliter aliquid agere. per quos perueniunt ad bonum finem uel ad malum. gubernaculum: cordis intentio. quia boni cum sint egressi e seculi fluctibus salutis uirtutem portum inueniunt reprobi qui silla et caribdi interunt. et quia ex habundantia cordis os loquitur: recte subiungit et ita lingua.

Uniuersitas ini. quia per eam fere cuncta facinora aut concinnantur. ut latrocinia. stupra. aut patrantur. ut periuria. falsa testimonia. aut defenduntur: ut cum quilibet ipsius excusando scelus quod admisit simulat bonum quod non fecit.

Quidam libri habent. et magna exultat. quia ceterorum uerba et sensus despiciens: singulariter se sapientem iactat. et facundum. unde gregorius. nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes.

Quam magna. scilicet sic lingua qui incontinens. materia bonorum operum magnam piram facit. et cum fere sit impossibile uitare peccatum in lingua a perfectis non quiuis debet appetere magisterium.

Inflammat, contaminat, totum corpus cursum vite temporalis, quoque ad mortem velut currente vita agitur. vel totum nativitatis nostre, que initio prime prevaricationis ab interna stabilitate proiecti: huc et illuc vaga vite rapiamur, ubi periculum, ubi sit salus ignoramus. Inflammatur hec vita .n. igne lingue, cum invicem native perturbationis nocivis et ineptis sermonibus accumulatur.

Omnis natura. Aliqui bestiales sensu et opere. Aliqui volucres instabilitate. Aliqui serpentes astutia nocendi. facile possunt domari: quam lingua a magistro refrenari.

[priorum] Lingua bestiis feritate, volucribus levitate, serpentibus virulentia, precellit. Sunt bestiales: qui exacuerunt ut gladium linguas suas. Sunt volatiles: qui posuerunt in celum os suum. et quorum os locutum est vanitatem. Sunt serpentini: de quibus dicitur. venenum aspidum sub labiis eorum.

rapiamur.

Numquid fons. Vere non oportet ut eos ore benedicamus de capite. et maledicamus de membris, quia amaritudine maledictionis consumit dulce.

[suggestione diaboli]

a gehenna. Omnis

[vere mala lingua.]

enim natura

bestiarum et volu

crum et serpen

tium et ceterorum

[a natura]

domatur. et do

[iam antea]

mita sunt a

natura hum

[nullus doctor per se cohibe]

ana. linguam

[linguam aliorum detrahentium] [nullus est qui]

autem nullus

[lingua non delinquat]

hominum do

[non per se domari potest]

mare potest. est

enim inquie

tum malum.

plena veneno

[omnibus agere]

mortifero. In

[de laudando]

ipsa benedici

mus deum pa

[fratres hoc] [in vituperio creature creatorem offendimus hoc dicendo.]

trem. et in ipsa

[capitaliter ... omnibus et homines per se ... creati sunt.]

maledicimus

Gehenna: diabolus, per quem facta est. sic gehenna semper ardet: sic semper diabolus, ubicumque sit, vel in aere vel sub terra, secum fert tormenta flammarum suarum. et quasi pena commotus flammas viciorum suggerit hominibus. et ea que eis invidendo suggessit per lingue incontinentiam aperit, per cetera membra ad effectum producere cogit.

Legimus in plinio, mansuetissimam aspidem a patrefamilias in egypto domitam, cotidie de cavina sua egressam et a mensa sua annonam perpere solitam. legimus in martellino et tigridem mansuetam factam, ab india anastasio missam principi.

Plena. vel. non quiescit in uno. ut solus ipse peccet. sed in ore venenum serpit. de uno in alium transeundo. quia detrahit fratri, provocat illum ad peccandum. ad maledicendum. de cuius veneni atrocitate plura subnectit.

Rationales sunt ipse et ... ut ipsi ...

Ex ipso. o. p. b. et. m.

aliȷ̄ uidenteſ q. agim⁹
exemplo nr̄o inducūt̄
ut ſimilit̄ benedicant
ꝛ maledicant.

hommeſ. qui
ad ſimilitudi
ſc̄a a dn̄o b̄ndicim⁹ ꝛ hoīeſ ma
nem dei facti ſunt. Ex ipſo ore
ledicim⁹.
ſcā. ÷ mouemenſ ꝛ nō ÷
procedit benedictio ꝛ male
utile
dictio. non oportet fr̄ēs mei h̄
ita fieri. Numquid fons de eo
dem foramine emanat dulcē
et amarā aq̄m
ſ Sic arbor amiſſo natāli fructu alteri⁹
Numquid pōt
arboris n̄ fert fructū. Sic ma
fratres mei. fi
ledictuſ. ꝛ ſi b̄ne uideat̄ loqui.
cus uuas face
fructū b̄ndictionis nō h̄t.
re aut uitis fi
cus? Sic neq;
ſalſa dulcem
poteſt facere a
quam. Quis
ſapiens ꝛ diſci
plinatus int̄
uos oſtendat
ex bona conu

Numq̄d p̄. Alr̄ oportet
p̄dicatorem. aliq̄n dul
ci. aliq̄n amara p̄dica
tione uti. attrahendo.
increpando. q. ſat̄ diffi
cile ē. ut diūſis ūb ad
iſ tendentib⁹ utrumq;
face poſſit.

Numquid oportet ut
doctor ſit ſic̄ dulcedine
b̄titudinis ad q̄m mon;.
ꝛ dulcibus utatur ūb ꝛ
ut ſit uitis faciens obli
uisci omnium temp̄aliū
in quo oportet aſp̄is uti.
ſ; numq̄d id doctor pōt
ēē ficus dulcib⁹ attrhēdo.
ꝛ pōt ēē uitis aſp̄iorib⁹
ab amore t̄rnoꝝ retra
hendo. q̄d difficile ē. ſic
neq; ſa. d. p̄. f. aq̄. i. ali
quis p̄dicator acrit̄ mo
res alioꝝ mordens. in ead
doctrina non pōt ēē dul
cis eiuſdem.

do benedictionis dei.

Facili⁹ dulcia in amarū
q̄m amara in dulce u̇tūt̄.
q. p ſile. ſi ſimul miſceſ
aquam
dulcem ꝛ amaram ꝛ p id
foram̄ exeat dulcis ꝯmix
one amare in amaram cō
uertitur; non amara in
dulcem. ꝯmixtione dul
cis. ſic non plac; dulcedo
lingue ſi mixta ē amari
tudini. modicū enī ferm̄
tota
tū maſ. cor. ꝛ nō ē ſpecioſa
laus in ore peccatoris.

Quis ſapiens. Non debe
tis cito effici doctores. q̄r q̄s
ex uob adh̄ ē ſapiens cog
nitione. diſciplinatus ex
ercicio uite. ut audeat ſibi
magiſtium aſſumere. p̄us
diſcat bene op̄ari. q̄m ali
os docere. ut bene ꝯuſando
int̄ uos exemplum alioꝝ
poſſit eſſe. ꝛ hoc in manſu
etu
etudine. ne p̄ ſuam ſapiam
ꝛ bonam op̄ationem: alios
deſpiciat.

Quis ſa. Conſtituti ſilic
qui nec uite ſc̄itatem. nec
lingue ꝯtinentiam hn̄t. monet illos
qui ſibi ſapientes uidebāt̄.
ul ꝛ erant. ut ſapientiam
magis ſuam oſtendant. diſ
ciplinate uiuendo. q̄m ali
os docendo. q̄r q̄ p̄clinior
ē ad docend̄ q̄m ad faciend̄.
aliq̄n iactanciam ul con

sationē opam suam in man
suetudine sapientie. quod si
zelum amarum habetis et
contentiones in cordibus ue
stris. nolite gloriari et menda
ces esse aduersus ueritatem.
Non est enim ista sapientia
desursum descendens. sed ter
rena animalis diabolica. Ubi
enim est zelus et contentio:
ibi inconstantia et omne opus
prauum. Que autem desur
sum est sapientia. primum
quidem pudica est. deinde pa
cifica. modesta. suadibilis
bonis consentiens. plena mi
sericordia. et fructibus bo
nis. iudicans sine simulati
one. Fructus
autem iustitie

tentionem incurrit. uel inuidiam. ecce alios doctores. et alia multa mala.

Si zelum dei habetis bona facitis. et ex conscientia bonorum operum amari circa proximos estis. et eos despicitis. et indignantibus ibi deturpatis.

Nolite gloriari. cum in baptismo promisistis abrenunciare pompis diaboli. quod non facitis cum de bonis superbitis.

Diabolica id solum sapit et agit. quod diabolus in naturam humanam per preuaricationem infundit. scilicet ad uesana et noxia se conuertit.

Mentis. huc et illuc fluctuantis. que se ad unam superni intuitus anchoram figere neglexit.

Que autem. hec est mansuetudo quam super habendam precepit. zelo amaritudinis et contentionibus aduersa.

Primum. id est primum pudicicia sedeat in mente. et illa perfectio sequitur in opere.

Si insuadibilis. uel propter ignoranciam. uel propter negligentiam. bonorum suasioni assensum prebet.

Postquam sapientiam per singulas uirtutes distinxit. ut sa

Fructus autem non solum propter predicta debetis habere sapientiam apperere. sed et ideo

[illegible]

qr faciencib' pacem q̄i facientib: hoc semen se minatur ⁊ ꝑpatur i pace ecne beatitudinis fruct' aut merces iusticie. que ꝑ iustis opib' retribuitur. q̄ h studet paci ⁊ tranquillitate cordis sui opib' q̄i seiūt aspgit. iustum est ut ha beat uitam ecnam. ut pacem q̄i fructum hui' seminis.

in pace semina
tur facientib'
pacem. Unde
et bella et lites
in uobis. Non
ne ex concupi
scentiis uestris que militant in
membris ur̄is. concupiscitis:
et non habetis. occiditis. ⁊ ze
latis. ⁊ non potestis adipisci.
litigatis. ⁊ belligeratis. ⁊ non
habetis ꝑpter quod. hoc non
postulatis. petitis. ⁊ non accipi
tis. eo quod male petatis. ut in
concupiscentiis ur̄is insuma
tis. adulteri: nescitis qr amici
cia huius mundi inimica
est deo. quicumq; ergo uolue
rit amicus esse seculi huius.
inimicus dei constituitur. an

IIII

ei' munere ad hanc fruc tum eius subiungit.

Prohibuerat ⁊ zelum et contentionem a-n̄ ⁊ lacē disputat. addens ⁊ alia ui cia. q̄ inde sequunt. ex con tentione. concupiscentia. ex concupiscenciis. bella et lites. Q' enim cupit ꝑfer ri. ut temꝑalib' habunda re. odit. inuidet. occidit.

Propt' h. s. qr digne dn̄i nō postulastis. Si enī illū pia intentione postulare tis ⁊ temporalia ad usum necc̄ia non solum sempi terna daret ⁊ qr possent dicere dicis nos nō postu lare. c̄te cotidie petimus. R̄det. petitis q̄dem aliqn̄ ⁊ tn̄ non accipitis eo q̄ male petatis.

Eo qr. deo datori īgrati estis.

Dixerat supra de apertis inimicis dei. nonne diui tes ꝑ potenciam opp̄mūt uos. ⁊ ipsi detrahunt uos ad iudicia. ⁊ c̄. h̄ ne puten tur hij soli ēē inimici. q̄ aperte blasphemant. ⁊ ꝑse cuntur. agit h. ⁊ de omīb' amatorib' hui' mundi. q̄ inimici sunt dei.

Scriptura q̄ malorum socie

tate coheens fideles ita per moysen loquitur. Non imbibs cum eis fideus. nec cum diis eorum. et rursus non facies opera eorum. sed destrues confringes statuas eorum.

Non debetis litigare. nam spiritus qui in vobis est: non concupiscit ad invidiam. sed potius facit concordes. et hoc dicit scriptura et an putatis quod inanis sit scriptura?

Spiritus gratie non facit invidere. immo dat gratiam. i. gratuita dona. maiora quam sint divicie seculi. propter quod i. ut sciamus quibus dat et quibus non dat dicit scriptura.

Malos punit deus. sed superbis specialiter resistere dicitur quia maiori pena plectuntur. qui deo subditi penitendo negligunt. sed humilibus dat gratiam, qui in suorum plagis viciorum manibus veri medici se subdunt.

Non solum subditi ergo estote deo ita vos habeatis. sed et erga fratres benivoli sitis. vicium detractionis ad venenum lingue respicit.

Que detractionem prohibuit quod dicit lex non recte fecit. vel qui detrahit fratri legem facienti detrahit, et iudicat legem, que talia iussa dederit quod iniurias fratrum ulcisci oblivisci.

putatis quia inaniter scriptura dicat: ad invidiam con *(s. i. cupit ut invideatis vos)* cupiscit spiritus *(spiritus sanctus quem dat in baptismo)* qui habitat in vobis? Maiorem autem dat gratiam. *(sed quia humilibus dat gratiam — ad voluntatem dei implendam)* Subditi ergo estote deo. resistite *(mala suggerenti)* autem diabolo, et fugiet a vobis. *(ita — per bona opera per humilitatem)* Appropinquate autem deo et *(dando gratiam ut promoveamini in melius et liberando ab angustiis)* appropinquabit vobis. Emundate manus peccatores, et purificate corda duplices animo. Mi*(memores sc. secula que in ipsis fecistis miserias huius mundi et paupertate collatis in animo per)*seri estote et lugete. Risus vester *(commissis — talis mali peccati perpetratione)* in luctum convertatur et gaudium in merorem. *(sed ita omnibus modis humiliamini paupertate tribulatione)* Humilia*(eius amore ferendo vos ipsos abiciendo — sed dei)*mini in conspectu domini et exalta*(s. in vita eterna)*bit vos. Nolite detrahere alteru

Vel spiritus concupiscit ad invidiam. i. contra invidiam. i. hoc desiderat ut invidia tollatur. vel cupit ut invideatis mundo. non ametis mundum. vel spiritus cuiuslibet hominis concupiscit temporalia ad invidiam. quia inde invidet aliis quod non habet.

(sine preter ista loquitur vere ...) propter quod dicit. Deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam, *(scilicet vitam eternam et bonam operationem.)*

(sed qui fuit de levitate seculi.)

Et ideo vos qui fuistis usque huc peccatores: emundate. i. innocentiam manuum habete. ne sitis duplices animo. ut eterna et temporalia simul diligatis.

BI

trum fratres mei. Qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suum detrahit legi. et iudicat legem. Si autem iudicas legem non es factor legis sed iudex. Unus est enim legislator et iudex. qui potest perdere et liberare. Tu autem qui iudicas proximum? Ecce nunc qui dicitis hodie aut cras in crastino ibimus in civitatem illam. et faciemus ibi quidem annum. et mercabimur. et lucrum faciemus. quod ignoratis quid sit in crastinum. Que enim vita vestra? Vapor est ad modicum parens. et deinceps exterminabitur. pro eo ut dicatis. Si dominus voluerit. et si vixerimus faciemus. hoc

Nunc corripit accepto dies salutis futuras penas elemosinis et fletibus redimite.

Non solum debes vitare detractionem. ne ut transgressor a deo iudiceris. sed ideo fortasse. quia in nullo precellis eis quos fortasse quos vituperas.

Post increpationem detractionis. arguit illorum temeritatem. qui non habentes certitudinem vite. cupiditate temporalium. vitam et lucrum promittunt sibi in futurum.

Multimodam stulticiam notat. quia de lucrorum augmento agunt. et se multo tempore victuros arbitrantur. et sue potestatis estimant. ubi annum faciant. et in his omnibus superni iudicis examen ad mentem revocare contempnunt.

Non consentit illis qui dicunt post mortem nichil esse. et mortem ipsam nichil esse. sed ut doceat quia pravorum vita brevis est in presenti. quoniam cum in futuro sequitur mors eterna.

Ignorantia que ex humana fragilitate minor est. quam que est ex negligentia. scilicet quod homo non vult discere cum posset.

Hec omnia dico vobis pro eo ut vos spe longioris vite non promittatis vobis lucra futuri temporis. sed potius dicatis si dominus voluerit.

fratribus

Capitulum .V.

ſ nõ solũ ſpaciũ uite ꝛ lucẽ ſuri tẽpis uob̃ ꝑmittetis.
autem illud. Nunc autem exultatis in sup
ſ .i. in delicijs. q̃ faciunt ſupbos. ſ q̃ ad deꝑdicionẽ aīe
biis ueſtris. Omnis exultati
eõ ẽ. ſ a͞ia exultantis ꝛ ſupbientis
o talis maligna eſt. Scienti
grauius ꝑ punientini q̃ ſcitis bonũ ꝛ ñ facitis.
igitur bonum facere ꝛ non
ſ ueniaꝫ ira ꝑ
facienti peccatum eſt illi. Agi
caſtis ſꝫ iã pniã agite ſ in pecunia
te nunc diui
ꝛ pcc̃is. ſ corde. ſ manifeſta
tes. plorate u
nõc uocis ꝛ opis. ſꝫ reſpectu futurar miſ
lulantes in mi
ſeriaꝝ.
ſeriis que adue
ſ in q̃b᷒
nient uob. di
ꝯſidatis ꝛ ſupflue ꝯgregatis.
uicie ueſtre pu
trefacte ſunt ꝛ
ſ q̃ ad ornamentũ corpis q̃b᷒ indigentes ueſtire potuiſtis ſ ñ uſui neccio
ueſtimenta ueſtra a tineis co
meſta. ſ mag᷒ ma pcioſa int̃ diuicias ꝛ durabilia. ſ g. nõ ꝯgregatis
meſta ſunt. Aurum et arge
tis ꝑ uſũ uite, deficiet ex ſua infirmitate. ſ Supflua ꝯgregando
ntum ueſtrum eruginauit
eoꝝ. q̃ cum uob̃ erant neccia, ꝯgregata putreſcebant.
et erugo eoꝝ erit in teſtimo
ſ .i. erit cũ q̃re caro ea cruciabit̃.
nium uob. ꝛ manducabit car
ꝯ. ꝯ.
nes urãs ſicut ignis. Theſau
ſ uenturam ſꝫ ñ ſolũ dampnabimini q̃
rizaſtis uob iram in nouiſſi
= ueñ nõ datis. ſꝫ ꝛ q̃ aliena retinetis.

Scienti. ꝑ totum epl'e textum oſtendit. q̃ hij quib̃ ſe ſciam bona facien di hebant. ꝛ rectam fidem didicẽant. ita ut alijs ſe magiſtros ſi ꝑſumerent. nec tñ opm ꝑfectionem neq; mitis humilitatẽ. neq; ſermonis ꝯtinentiam acce pti erant. ꝑꝑ q. int̃ alia in crepationis ꝛ exhortationis ũba: eos multum tẽret. q̃ ſcientes bonũ facẽ ꝛ nõ facientes; maius peccm hñt, q̃m ſi neſci rent. licet boni ignorantia; magnum ſit peccm, cũ ſcriptum ſit. ignorans ignorabitur.

Ecce erugo pecunie ũtr̃ in teſtimonium ſ̃e q̃ere ꝛ augmentum pene. q̃ in telligit ſe male ꝯgregaſſe ea quib̃ non indigebat ad uſum uite. ꝛ ꝑꝑ̃ea gra uius punietur.

.I. Corpora uł carnales cõ cupiſcencias. q̃ luxurioſas a͞ias ꝛ exterius ſeuiens flã ma cruciabit. ꝛ interius ꝑũgens dolor ſue tenacie accuſabit.

Theſaurizaſtis. uere ita pacietini, q̃ q̃ñ neglecta cura pauꝑum theſau

Non ſolum miſeri cordes diuites ignis cru ciabit inſibit gehenne. ſꝫ ꝛ memoria maniũ diuiciaꝝ quib̃ ſua ſcel pas redimere potuerũt. ꝛ añ iudiciũ a͞ias eoꝝ ꝛ ꝑ᷒ reſurrectionem ꝛ carnes exuret, cum ꝫ iraſci ceperint, q̃re culpas ſuas elemoſinis nõ redeme rint. Vñ dr̃. Fili recorda re. q. r. b. i. u. t. ꝛ. l. ſ. m.

bonũ

ꝫ

q. si pauperes pacient̄ oīa seruitores n̄ clamāt: merces ēn retēta clamat.

mis diebus. ecce merces opera
riorum uestrorum qui messuerunt
q. q̄ collegerē messes.
regiones uras. que fraudata ē
a uobis, clamat et clamor eorum in aures
sabaoth dn̄i in
q. nō tm̄ peccās, sr
troiuit. epulati
fluē ggregando, aliena rapiēdo. s; & sup̄flue expendendo. q. soi uolup̄ usi estis.
estis super terram. et in luxuriis
et nl̄lā de pauper nutrito ēam h̄etis.
enutristis cor
q. cū data eēt
da ura. In die
uob facultas occidēdi s. ad iudiciū.
occisionis ad
duxistis. et oc
s. dnm̄ nrm̄
cidistis iustū
q. tang. ouis ad occisionē d. ē.
et non restitit
q. sc̄a
uobis. Paci
uidens illos puniendos
entes igitur
estote fratres.
q. sc̄ incipit i fine cui.
usq; ad aduen
q. si ille p fructu tre q. spat tam pacient
tum dn̄i. ecce agricola expe
laborat, q. to magis uos p celesti.
tre.
ctat preciosum fructum paci

× clamat

Sabaoth. i. exercituum. ad exīm illorum q. pauperes putant nullum h̄re tutorem. s; ds̄ omps cās singulorum intuebitur.

Epulati. Negglectis gaudiis celestib; ad q. p ieiunia et afflictiones ueniri oportet: carnales epulas diligis. q. s tanta fames et sitis in futuro seq̄t. ut nec gutta aque inueniri possit. p q. in ardens lingua possit refrigerari.

Pacientes. Increpatis supbis et incredul: rursus cōuertitur ad eos q. talium i pbitate fuerant opp̄ssi ad pacienciam inuitans, q. cito finient p̄ssure. ul istis raptis ad dn̄m. ul psecutorib; puatis pate.

ros petune ggregabatis, tam in tm̄ iudicis uob accumulastis. q. si nōs apparet: in nouissimis dieb; iam certissima restat.

Magna iniquitas. cum pauperes nolunt suscipe. et mercenariis et famulis debitam laboris mercedem nolūt redde. un̄ iob. Si adūsū me t̄ra mā clamat et si sulci ei deflēt. si fructus ei comedi abs; pecunia.

Apparet q. illos diuites alloquit ex q. b; ait. agite nunc diuites. q. in necē dn̄i cōiurauerant. et necē fidem eius qua saluarent accepant. de q. b; et sup̄ loquitur ad credentes. nonne diuites p potenciam opp̄mūt uos. et ipsi trahunt uos ad iudicia. Nōne blasphemant bonum nom̄ q. inuocatū ē sr̄ uos. et cp. xu. tribub; scripsit q. sunt in dispsione ita fideles monet opa fidei. facē. ut eos q. nondū c̄ crediderant, ad fidem et opa cōuti suadeat. improperans illis mortem filii dei. et q. nich mali fecissent. luxuriose et auare uiuebant, q. b; ipse conuenit. q. ait. aua

P

riciam carnes eorum
ad instar ignis. mandu
caturam. et qui thesauri
zauerunt iram sed in no
uissimis diebus. hoc enim in
eis post occisionem iacobi
completum est. cum civitas
immo omnis iudea expu
gnaretur. et uastaretur.
a romanis in ultione do
minici sanguinis. et eorum
scelerum que fecerunt.

Qui uos maiora timetis
paciamini. et persecutores
vestri cum malefecerunt.
michi uideantur ferre adversa.

Prophete qui tam sci erant.
ut dei spiritu per eos sua misteria
loquerentur. exitum malum
habuerunt. mortem pa
tiendo ab infidelibus. ut za
charias. et alii. in ueteri. et
nouo. testamento. iohannes et stephanus.
Non pro hoc exitu ingemuerunt.
sed longanimiter ferre uole
bant. Alii sustinuerunt
longos labores. sine mur
muratione. noe in edificati
one arche. moyses in incre
patione. et ducatu populi. dd
ioseph ad utrumque. atque firmum et
immutabile exemplum sub
iungit. de iob. quantum ad la
bores. de domino. quantum ad exi
tum mortis.

eciat ferens do
nec accipiat
provincias.
temporaneum
et serotinum.
Si moram facit
pacientes esto
te ad omnes et
Sic agricola. Sic grana. infirmitur.
uos. et confirmate corda vestra
Sit uos ad gloriam. illi rapiuntur ad penam.
quoniam aduentus domini ap
propinquabit. Nolite inge
miscere fratres in alterutrum. ut
dampnemini. eorum iudicem timentes. qui nunquam iudicaverunt. sic incrpatis. que vobis penam dabit.
non iudicemini. ecce iudex
inimicis penam. Sic qui exitum est ad cognoscendam gloriam. ut cito ueniet ad retribu
ante ianuam assistit. exem
endum uobis et ill.
plum accipite fratres exitus
laboris et
mali. et longanimitatis pa
Sic inuocatione nominis ut ad ampli
ciencie prophetas. qui locuti
andum nomen.
sunt in nomine domini.
Sicut illos magnos reputamus. et ueneramur.
Ecce beatificamus eos. qui
sustinuerunt. Sufferentiam
Sic iob sicut ueterum hominum restaurata sunt temporalia. Sic in nouo homini que adversa
iob audistis et finem domini

Sic et uos accipia
tis temporaneum. i.
uitam anime post mortem.
et serotinum. i. car
nis incorruptionem.
uel temporaneum in
operibus iusticie. serotinum
in laboris retributione.
unde apostolus. habetis fruc
tum in sanctificatione. fi
nem uero. u. in.

tis

in mundo. sed et fine [?] resurrectionis. — id est debemus — id est debetis.

tas quoniam misericors est

in natura. — in exhibitionibus gratiarum.

dominus et miserator. ante

seu omnia peccata uitanda

omnia autem fratres mei no

lite iurare. neque per celum neque

per terram. neque per aliud quodcumque

iuramentum. Sit autem ser

mo vester est. est.

non. non. ut non

sub iudicio de

cidatis. — vel pro illata iniuria vel pro aliqua culpa. vel pro domestico dampno. vel pro aliquo re. — Quia in pressuris ingemiscere prohibuit.

Tristatur — nunc etc. quod gerendum sit ostendit.

aliquis vestrum

oret equo ani

mo et psallat.

Infirmatur ali

quis in vobis

inducat presbyteros

ecclesie. et orent su

per eum. unguen — id est consecrato. vel etiam

tes eum oleo in

Ociosum verbum dicitur quod utilitate rectitudinis aut ratione iuste necessitatis careret.

Tristatur. a. quia in pressuris et ingemiscere prohibuit. nunc quid et suggerendum sit ostendit quando ingemiscatis sed si contristatur.

Ideo a iurationis culpa compesco. ne frequenter iurando uitia aliquando et in periurium incidatis. sed eo longius, a periurio, stetis quo nec uera iurare uelitis nisi necessitas cogat. Sed et ille sub iudicium reatus decidit qui et si numquam peierat crebrius tamen quam opus est uerum degerat.

Oret. etc. a. ne murmuret ne iudicia uituperet dei. sed ad ecclesiam currat. flexis genibus ut deus consolationem mittat. oret.

Audistis lectionem. uidistis oculis in cruce. longanimiter pacientem. sed et gloriam resurrectionis. et ascensionis euangelica predicatione didicistis.

Non dicit finem iob. cum temporalia sunt illi restituta. sed pacientiam iob. et finem domini. quia et ad paciencie exemplo iob inuitat. et tamen non ut temporalia recipiant. sic et iob uetus homo: sed eterna. sic christus nouus homo.

Miserator. uel ut in presenti suos a temptationibus liberet. et pro constantia fidei et coram hominibus uiuentes glorificet. uel post mortem in occulto coronet. et non si quid memoria promeruerit laudis auferat.

Quia letiferum lingue uirus ad integrum extinguere in suis auditoribus desiderat. quia detrahere alterum uetuit, vel, qui iudicare proximum interdixit. qui in aduersitatibus ingemiscere prohibuit. que sunt aperta peccata. addit et hoc. quod quibusdam leue uidetur. ut iurandi consuetudinem tollat. quia de ociosum uerbum quod locuti fuerint homines. reddent rationem deo in die iudicii.

Sicut dedit contristato sic dat et infirmanti consilium.

quatenus se a murmurationis
stulticia tueatur. utrumque
modum utilius modum ponat
mentale. contractus per se orent. In
firmius corpore vel fide. quia
maiorem sustinet plagam
plurimorum sese adiutorio. et hoc
seniorum curare meminit.

Non adiuniores minusque
doctos causam sue imbecilli
tatis referat. ne forte quid
per eos allocutionis vel consilii
nocentis accipiat.

Multi propter peccata et corporis
plectuntur morte. Si igitur
infirmi in peccatis sint et hec
probris confessionis perfecto corde
reliquerint. et emendare
satagerint dimittuntur
eis. neque enim sine emendatione
confessionis peccata queunt dimit
ti. unde recte subditur. Confitemini.

Ne trepidaret nostra fragili
tas reputans se non posse fa
cere similia tanto propheta qui
curru igneo rapi meruit
ad celos consulte de eius oratione
locuturus ab humilitate inco
avit similis nobis passibilis. He
lyas carne infirmus a vidua
pascitur. minas infirme unius
mulierculae minis territus
fugit per deserta.

Ubi tempus prosperitatis ubi
tale longe medie cor superbi

ungentes nomen domini invocantes
nomine domi
ni. et oratio fidei
sui fratrem
salvabit infir
sed ab infirmitate
mum et alleu
corporis
abit eum dominus.
et si in peccatis
si ibi contingit mori.
sit dimittentur
et coequalibus
ei. Confitemini alterutrum
cotidiana et levia quae moris lepre immunda sacerdoti pandamus et quorum iuvare
peccata vestra et orate pro invi
vite tempore contra eum pugnare.
cem ut salvemini. Multum
enim valet de
nota iusti et assidua.
precatio iusti
famulus nihil homini
assidua. Hely
invicte lectus. origine carnis.
as homo erat
non debuit similiar
similis nobis pas
mortis et carnis fragilitate.
sibilis et oratio
sed ad convincendam superbiam
ne oravit ut
regis et ydolatre gentis duritiam
non plueret
super terram. et
non pluit an

ne sedi tristicia que mortem
operatur absorbeat. et crebris
psalmodie dulcedine
nocivam tristicie pestem
de corde pellat.

Peccata que ex ignoran
tia vel infirmitate hu
mana dimittuntur. dicit
et precepit alterutrum con
fiteri. quia facile dimittuntur.
quecumque vero sunt ex deli
beratione. non nisi per penitentiam.

Astruit exemplo quantum
valeat deprecatio iusti as
sidua. cum helyas tantum
una oratione orando tam
longo tempore continuerit ce
los terris ymbres auferret.

Ostensa efficacia orationis
ostendit quanti sit meriti
pro fratribus orare et ad sos
pitatem revocare ut qui
in superiore parte a lingua
nostra malignam et ocio
sam locutionem removit
in fine epistole quid loqui de
beamus ostenderet. Orem et
psallemus quociens adver
sis pulsamur. Peccata con
fiteamur. pro invicem oremus

ut saluemur. per salutem proximorum. sed non solum temporali sed etiam eterna. Si enim est magne mercedis a morte eripere carnem que quandoque moritura est. quanti meriti est animam a morte liberare in celesti patria sine fine uicturam?

quanta uirtus [?] helyas oratione impetrauit

nos tres. et menses

quod significat multi fideles multis orationibus

sex. et rursum orauit et celum dedit pluuiam. et terra dedit fructum suum. Fratres siquis ex uobis errauerit

uel uerbo monendo uel tacendo exemplo bone

a ueritate. et conuerterit quis

actionis ostendendo.

eum. scire debet. quoniam qui conuerti fecerit peccatorem ab errore uie sue eius animam

uel cooperit. quia ab aspectu

saluabit a morte. et operit

interni iudicis supposito meliori uite abscondit.

multitudinem peccatorum

regis et gentis ydolatrie ad penitentiam miserum uidit. una oratione orauit. et fructus et aquas quas negauerat terris restituit.

Quidam codices habent saluabit animam suam a morte. et uere qui errantem corrigit. per hoc ampliora gaudia uite celestis sibi conquirit.

Electis: ad hoc ut per dationem spiritus sanctificarentur ab omnibus peccatis mundati. ut inciperent obedire christo. qui per inobedientiam perierant. ut aspersi sanguine christi potestatem diaboli uitarent sicut israel per agni sanguinem de egipto exiuit. In ueteri lege quecumque sanctificanda erant sanguine hostiarum solebant aspergi.

anno ascensionis tercio mortuus est stephanus et multitudine dispersi.

Tempore quo cepit ecclesia quidam de gentilitate qui transierant ad iudaismum crediderant deo qui et pro fide paciebantur et dispersi erant hos confortat apostolus. Scribit autem a roma tempore claudii cesaris.

celebre nomen officii.

Petrus apostolus ihesu christi electis aduenis dispersionis ponti. galatie capadocie. asie. et bitynie.

non merita sed quos presciuit et predestinauit. e. f. i. f. s.

secundum presicientiam

.i. aduenis dispersis ab ierosolimis persecutione que facta est sub stephano. uel aliis multis persecutionibus. tam a iudeis tam a gentibus pro fide christi afflictis. et sepe a suis sedibus expulsis.

Omnes hee prouincie sunt grecorum in asya. sed et alia le-

pe

thania in europa. de qua illi qui in asya sunt bithinii orginem habuerunt. Illa autem que est in asya bithinia et maior frigia uocatur. que iera flumine a galatia determinatur

Aduene latine. grece proseliti. sic appellabant iudei et illos. qui de gentibus nati in domini crederent. et circumcisione accepta iudaico more uoluerunt uiuere. iuxta legem dei. electos quoque aduenas dicit qui de gentilitate ad susceptionem legis et pe[n]a fidei peruenerunt. Sed et nos si ueraciter cum propheta dicere possumus. quoniam incole nos sumus apud te in terra. et peregrini. s. o. p. n. ad nosque epistolas illi petri scriptas credere et ut nobis missas legere debemus. Denique in ipsis epistolis admonet nos qui ali patriam habentes. karissimi obsecro uos. t.

Natalis non est anima incorruptibilis. sed gratia dei. per fidem iusticiam intellectum perficitur incorruptibilis.

Si de presenti ad hoc regnauit. ut certus heditas eius quos possideret. sicut aliquis homo hereditatem. incorruptibilem ne corrumpamini criminalibus. incontaminatam: non in presenti dandam sed tempore futuro reddendam uobis in celo. ne etiam mediocribus contaminemini. inmarcessibilem: ne et cotidianis et uenialibus marcescatis. conseruatam in. ce: ut ita fueritis in anima et corpore ut per mundiciam sitis celi .i. sedes dei.

dei patris in sanctificationem spiritus in obedientiam et aspersionem sanguinis ihesu christi. gratia uobis et pax multiplicetur. Benedictus deus et pater domini nostri ihesu christi. qui secundum magnam misericordiam suam regenerauit nos in spem uiuam per resurrectionem ihesu christi ex mortuis. in hereditatem incorruptibilem et incontaminatam et inmarcescibilem conseruatam in celis in uobis.

Multiplicetur ut quod bene cepistis perfecte compleatis.

Nulla aduersitas terrat uos a laude dei. omnis tribulatio inuitet uos ad laudem. quia omnia ad felicitatem.

Regenerauit. cum nostris meritis generati eramus ad mortem. sua misericordia regenerauit nos ad uitam. sic dilexit uitam nostram. ut pro his mori filium disponeret. et morte per resurrectionem destructa: spem nobis exemplumque resurgendi ostenderet. mortuus est. ne mori timeremus. resurrexit. ut resurrectionem speraremus.

In uobis qui dedit uobis credentibus potestatem filios dei filios dei fieri. posuit in uobis illam perseuerantiam per quam hereditatem in celis accipiatis. quia qui non seruauit dilecti

ne etiam mediocribus contaminemini.

non in presenti dandam sed tempore futuro reddendam uobis in celo

pliciam patris non me
retur accipere hereditatem es
Exultabitis. quamvis oportet
ter vel nunc oportet contristari.
subaudis, ne deficiatis.
vel ita. si non oportet contista
ri, inveniatur probatio
vestre fidei in laudem et cetera
non erit scriptum in libro
sic. vel ut. Exultabitis
vel eterna merces tribuitur.
breve et leve videbitur
quod in tribulationibus seculi
eternum videbatur et grave.
tristicia pro in gaudia pervenit.

Plus placet deo summo
artifici vera fides quam ali
cui artifici aurum mille.

Ut probatio vestre fidei in
veniatur in laudem. Cum
iudex laudans eam di
cet. esurivi et dedisti mi
chi manducare et cetera. In gloriam. cum
glorificans eam dicet. Ve
nite benedicti patris mei et cetera. Et honorem.
quando dicetur. Tolla
tur impius ne videat
gloriam meam. et tunc
iusti ibunt in vitam
eternam. unde. Sicut si mini
straverit honorificabit eum pater meus.

vera ex longo usu.
qui in virtute dei
custodimini per
fidem in salutem
paratam revela
scilicet novissima destruetur inimi
ri: in tempore
ca mors.
novissimo in
tempore. scilicet sic triumphantes.
quo exultabi
tamen hoc modo. scilicet ita non nisi per
tis. modicum
nunc si oportet contristari in
scilicet exterioribus et interioribus. tempore variis
variis tribulationibus, ut pro
batio vestre fidei mul
to preciosior sit
auro. quod per
ignem probatur.
scilicet vestra. scilicet tamen
Inveniatur in
laudem et gloriam
et honorem. in
scilicet in die iudicii.
revelationem
Ihesu Christi. quem
scilicet hoc mirum seculi solum inveniri ... quamvis non videritis in corpore. sic et per fidem diligitis. vel et spiritualiter
cum non videritis diligitis in quem nunc quoque;

Nullius sue libertatis poten
cia custodiri valet nisi ille per
ficiat a quo inicium bone opera
tionis habetis. Laborate de
fine per fidem venturi in sa
lutem eternam. quod et si modo non
apparet tamen parata est revela
ri. si nos fuimus parati. in bonis

Non eveniunt nobis tribu
lationes ad malum. sed ideo ut
probatio. id est nos probati simus
fideles in camino tribulationum
excocta omni rubigine vetus
tatis.

Paciencia secundum aurum comparatur
quia sicut in metallis nichil est auro pre
ciosius. ita hec apud deum omni est lau
de dignissima. Sicut enim aurum
in fornace examinatur pla
cuit forma eius sit fulgoris ap
parebit. ita fidelium constancia
intus persecuturas videtur contemp
tibilis. sed finito examine in
iudicio quante sit glorie ostendetur.
unde dicitur. preciosa in conspectu do
mini mors sanctorum eius. unde sub
iungit. Inveniatur in laudem.

Inveniatur in laudem et gloriam.
ut laudabiles et gloriosi sitis.
per constanciam in revelatione. id est
in die iudicii. quando revelabitur
quanta magne potencie sit deus.
et honorem. ut dicatur vobis. Ve
nite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est.

Leticia inenarrabili q̄ n̄ oc̄ls uidit. n̄ auris audiuit. nec in cor hominis ascendit q̄ p̄parauit deus diligentib' se.

De q̄ sal̄ Cl salus multū amanda. q̄ de h' salute multi exq̄sierunt. q̄n ul quo ordine salus eterna mundo adueniret. un̄ dr̄. multi reges et p̄phe uoluerunt uidere q̄ uos uidistis et non uiderūt. et audire et c̄.

Vn̄ et unus eorū pro magno sciencie salutaris amore uir desideriorum ab angelo appellari meruit.

Prophauerunt palam hominib' loq̄ndo. et exponendo ea q̄ in occulto interne contemplationis tempore cognouerant.

Sp̄s in p̄phis. sp̄s in ap̄lis. ita apparet. q̄ p̄phe et ap̄li. eandem salutem nunciant. illi uenturam et isti impletam. Vna itaq; eccl̄ia cuius pars p̄cessit aduentum x̄. pars sequitur.

Posteriores gl̄ias. due sunt glificationes dn̄i. scd̄m suscepti hoīs formā. Vna qua resurrexit a mortuis. et alia q̄ ascendit in celū ante oclos disciplorū. Restat ēcia et ip̄a in conspectu hominū. cum in maiestate ueniet. et reddet unicuiq; s̄ opa sua.

premium uite.
non uidentes creditis. creden
tes autem exultabitis leticia
inenarrabili, et glificata re
dn̄m ip̄m.
portantes fidei uestre finem
nullam infirmitatem passuri.
salutem animarum urā
in occulto a dn̄o ul ab angelis.
de qua salute exquisierunt
tantā cognitionē habuerūt ul habebant.
atq; scrutati sunt p̄phe. q̄ de
futura in uob gr̄a p̄phauerūt
cotidiano usu.
scrutantes quod uel q̄le tp̄s
commune in eis eēt sp̄s.
significaret in
s. sp̄s
eis sp̄s xp̄i. pre
tam aduentū eius q̄m passiones
nuncians eas
capitis et mēbris.
que in xp̄o sunt
tam p̄ crucē finiendas / tardas [illegible]
passiones et pos
precedentib' tribulationib'
teriores glias.
illud.
Scrutantib' [illegible] occultum hoc est [illegible]
quibus reuelatum est quo
[illegible] in dieb' ip̄orū ea salus [illegible]
niam non sibi ip̄sis. uobis
post q̄m in fine sclorū nascimini. eēt uētura. sibi nō erant dn̄i [illegible] salutis [illegible] ministri
autem ministrabant ea q̄ s. om̄ia
misteria redeptionis q̄m sc̄ ipleta et nūciata q̄ multos latent.
nunc nunciata sunt uobis
p̄ ualentes nūcios. s. ap̄los.
p̄ eos qui euangelizauerunt

Archangelos et p̄ncipes angelos uocat sp̄s xp̄ q̄s opatur dn̄s qui xp̄o sunt subditi.

Ds tp̄s quo anno ul sub q̄ p̄ncipe quale bellicosum ul pacificum ul q̄ ordine p̄ partum uirginis. ul q̄ alio modo.

sicut non in dolose. non fantastice sed spu sco dignante.

uobis spu sco de celo misso. In quem desiderant angeli prospicere. Propter quod succincti lumbos mentis uestre sobrii perfecte sperate in eam que offertur uobis gratiam in reuelationem ihu xpi quasi filii obedientie non configurati prioribus ignorantie desideriis. sed secundum eum qui uocauit uos sanctum. ut et uos ipsi sancti in omni conuersatione sitis quoniam scriptum est sancti eritis quoniam ego sanctus sum. Et si patrem inuocatis eum. qui sine personarum acceptione iudicat secundum

Hoc ideo ut moneat illos eiusdem gerere salutis celebrare. quam sic amauerunt sancti prophete.

Sperate securi et expectate mente et corpore casti. nam qui domino se non placere nouit merito futurorum bonorum carens ne cito adueniat metuit.

Que tanta gratia nobis est promissa ut reuelate uideatis illum quem uident angeli. tanto amplius digni esse curate ut eam percipere ualeatis.

In quem desiderant. Tanta est eius qui passus est pro nobis hominis gloria. potior ut et angelice in eo uirtutes cui sit eterna felicitate perfecte non solum immortalis deitatis magnificenciam sed assumpte humanitatis claritatem semper aspicere desiderant. Sed cur carnem desiderant cuius desiderata faciem numquam cernere cessant nisi quia contemplatio diuine essencie ita angelos beatificat ut semper uisa eius gloria dulcedine quasi nouam insaciaciabiliter esuriant. Vel in quem spiritum sanctum qui tante maiestatis est et glorie ut per eius uisio sicut et ipsius patris et filii desideretur ab angelis quem gratia diuine pietatis permisit et illustrandis fidelium mentibus infudit.

Prioribus igitur. per hoc quodammodo prius eratis inexcusabiles. sed iam nobis ueritatem.

Sanctum. id est sanctificatum et sanctificantem uos ut in omni conuersatione sancti sitis. Vnde estote et uos perfecti. sicut et pater perfectus est.

Et si patrem. et ut possitis esse sancti conuersamini in tempore uestri incolatus quia diu in huius mundi exilio estis in timore. Beatus enim uir qui semper est pauidus. hoc ideo dico

si inuocatis aliter non inuocatis uel solliciti et timidi sitis.

Quanto maius precium est quo redempti estis a corruptione uite carnalis: tanto amplius timere debetis. ne reuertendo ad corruptionem uiciorum animum redemptoris uestri offendatis.

Sicut incorruptibile precium quo redempti sumus. scilicet domini ce passionis ita est incorruptibile est sacramentum fontis sacramentum quo renascimur: que ita sibi inuicem conectuntur ut unum sine altero salutem conferre negatur. Ita enim nos dominus tempore incarnationis sue omnis suo redemit sanguine. ut nos quoque tempore uiriti per regenerationem baptismi ad consortium eiusdem regenerationis peruenire mereamur.

Hic tangit leuiticas et sacerdotales celebrationes. Significat autem agnus. animam mundam per iusticiam que offertur deo.

Agni mansueti non aperientis os suum. lana sua .i. predicatione sua nos uestientis.

Et dedit ei gloriam. ut per eandem gloriam speretis et uos per ipsum habere. indiget. sed fides uestra.

secundum uniuscuiusque
ne per negligenciam tanto patre sitis
opera. in timore
et dum estis exules uestri securi sitis ad
incolatus
beatitudinem patriam peruenire non possitis
uestri tempore
conuersamini.
non ita conuersamini uos
Scientes
dico scientes
quod non corruptibilibus
huius precius solent redimi pecunia mundo homines.
auro uel argento redempti
scilicet a preuaricatione legis
estis de uana uestra conuersatione paterne traditionis. sed
scilicet a immunis ab omni peccato.
precioso sanguine quasi agni
ab aliquo actuali *originali*
incontaminati et immaculati.
predestinati a deo quando per eum fieret redemptio.
Christi precogniti quidem ante
mundi constitutionem. manifestati autem in nouissimis temporibus
assumptam humanitatem.
saluandos.
propter uos qui
per instructionem eius *et umbra*
per ipsum fideles estis in deo qui
suscitauit eum ex mortuis.
in ascensione *hoc totum non quia ipse*
et dedit ei gloriam ut fides uestra
que munera diligere. uos dico castificantes animas uestras .i. fuit uni sponso fide
et spes esset in deo. animas uestras castifican-

Sine personarum acceptione. non ut carnales patres qui filiis peccantibus indulgencia quandoque fuis parcere consueuerunt. Sed deus pater et fuos obedientes uno et hostes manu sibi dantes in filios sibi adoptauit. et qui filiorum nomine uidebantur honorabiliores per inobedientiam hereditatis reddit exortes.

servientes. — scilicet dilectionem dei obedientes
tes. in obedientia caritatis.
sitis ad omnia ferenda. — scilicet non ex aliquo comodo vel ingenio
in amore fraternitatis sim
plici ex corde invicem diligi
scilicet non segniter — scilicet hoc agite — scilicet non ex sanguinibus
te attentius. Renati non ex
vivi ne. ex. v. c. sed ex deo nati sunt. etiam
semine corruptibili per verbum
dei vivi et permanentis. quia omnis
scilicet transitoria — scilicet omnes delectationes vel carnis
caro fenum et omnis gloria eius
infirmitate — scilicet vel morte.
tanquam flos feni. Exaruit autem
fenum et flos eius decidit verbum
autem domini manet in eternum
scilicet per me et per alios apostolos.
hoc est autem quod evangelizatum
scilicet vos liberatum
est in vobis. Deponentes omnem
nocendi alios — scilicet deceptionis — scilicet cum aliud in
maliciam et dolum et simulati
ore aliud in corde. — scilicet de successibus aliorum scilicet cordis — scilicet verbis.
ones. et invidias. et omnis detrac
tiones sicut modo geniti infan
scilicet sine ruga duplicitatis.
tes. rationabiles sine dolo lac
scilicet Simplicia rudimenta fidei de uberibus matris ecclesie quia iterum .i. de uteris .t.
concupiscite ut in eo crescatis.

Renati non se. sicut ex se de corruptibili caro que corrumpi tur nascitur: sic per aquam illo di gnificantem vita que finem nesciat tribuetur. quod autem apte per prophetico affi tur testimonio quia omnis caro fenum et cetera.

Per filium dei vel per evangelium quod corrumpi non potest. non ex se mine carnis non ex lege que in multos deficit. sed evangelio inmutabili

Quia omnis caro. quod hanc nativi tatem dico incorruptibilem quia alia nativitas est corrupti bilis.

Flos feni. quia aliquando permittunt ex se et nullum fructum proferunt.

Manet in eternum. Sicut semen corrup tibilis corruptibilem generat. ita verbum quod manet in eternum dat vitam eternam renatis ex aqua in carne et anima in spiritu.

Ergo sitis infantes. per maliciam remotam. rationabiles autem per sapientiam. nec vos adversus fratres, nec vos ignorat sed sine dolositate sitis. unde esto te prudentes sicut serpentes et cetera.

Quia sic renati estis et filii eterni facti. tales autem estote per studium bone conversationis quales infantes recenter nati per naturam estis.

Lac concupiscetis. Tangit illos qui ad audiendas sacras lectiones fastidio si veniunt ignorant illi sitis et esuriei de quad

Concrescatis. ut bene dis cernendo per sacramenta do minice incarnationis per venitatis ad contemplationem divine maiestatis.

Si tamen. hoc pacto purgati a cordis malicia in talem alimoniam concupiscite

x

in ſalutem. ſi tamen guſtatis. quoniam dulcis dominus. Ad quem accedentes lapidem uiuum ab hominibus quidem reprobatum a deo autem electum honorificatum et ipſi tanquam lapides uiui ſuperedificamini in domos ſpirituales, hoſtias acceptabiles deo per ihesum christum. propter quod continet ſcriptura ecce ponam in ſyon lapidem ſummum angularem electum preciosum et qui crediderit in eum non confundetur. Vobis igitur honor credentibus.

doctoribus qui diuina eloquia ſeperant · uel uiua uoce predicant; ſi ſi uerum · rationem et · ſide et imitacione · efficiemini domus ſpiritualis · ceu dicente non habemus regem · ne timeatis reprobari · quia non fallitur in ſua diſpoſitione. ſiue · facere uiuum; uiui. · ne timeatis reprobari. · eminentis. · in aſcenſione. · et uos tanquam lapides. i. ſolidi in fide. · uiuis uirtutibus · contra pluuias uentos flumina. · etiam ſi uos dico christi · uel ſacerdotes uncti oleo leticie unicti. · confirmando ſuperius · dixit quia firmitate ſua uide ſic lapis uocatur · ſyon · ſolidum. · perfectione ſolidorum. · duos populos coniungentem · ex · redemptionis filium · uel preciosum quia in precium datur · imitando eum.

II

ſi tanta ſit dulcedo diuina ſapitis. nam qui nichil de eius guſtat dulcedine. non est mirum ſi a deſideriis terreſtribus deſideriis ſordidari non euitat

Ad quem. qui accedit ad eum quia accedentes per fidem ſuperedificamini. ſuper christum fundamentum edificamini quia fundamentum aliud nemo poteſt ponere preter id quod poſitum est quod est christus ihesus.

Lapidem ſuper quem fundatur ſuperna ciuitas. non inſenſibilem lapidem ſed uiuum quia in illis concuſſionibus potuit deici. ſed non qui fundati ſunt in eo.

Lapides uiui cooperantes gratie uos uiuanti ſicles paulo de ſe dicenti. Gratia dei in me uacua non fuit.

Lapides uiui. per infidelitatem duri et inſenſibiles ſed per diſcretionem eruditi uiuificantur et apti ſunt ut in dei edificio caritate coniungantur.

Hoc ad omnia ſupradicta refertur. edificamini. ſacerdotes eſtis offertis. et hec totum per ihesum cuius gratia omnia habetis.

Electum ut faceret utrumque unum ad quod nulla creatura inuenta est ydonea.

ait. Vbi qui eſuriunt et ſiciunt iuſticiam. id eſt; ad perfecta ſalutis incrementa non perueniunt quod poſſint ſolido cibo ibi refici et archana diuina cognoſcere uel maiora bona · facere.

Credentem in filium honorificabit pater. et in aduentu eius non confundetur.

Non confundetur. In preſenti de caſu non erubeſcet. et in futuro uacuus erit munito.

ſacerdocium ſanctum. · ad offerendum. · quod non ſic in ueteri lege · offerre ſpiritualis

edificamini · ad offerendum bona opera elemoſinas per uos ipſos.

Vobis credentibus est honor. sed non credentibus est lapis quem reedificatores reprobaverunt ab istis sicut et hic ille lapis ab illis. hic id est credentibus est factus in caput anguli et infidelibus est lapis offensionis et petra scandali. vel hic lapis fidelis.

Qui nolunt ponere in fundamento cordis sui iudei, legem suam carnaliter tenendam confirmantes, et omnem iustitiam suam constituere volentes.

Offendit verbo quia eo quod verbum audiunt non credunt. cuius stultitiam exaggerat. Nec credunt in quo positi sunt per naturam. ad hoc facti sunt homines ut credant deo et voluntati eius obtemperent.

Regale sacerdotium summi sacerdotis corporis uniti qui et regnum sperat et hostias immaculatas consummationis offerre debebant.

Annuncietis. Sicut liberati de egypto triumphale carmen domino cantaverunt, ita nos post tenebras dissolutas post acceptam remissionem per christum ducendi ad patriam eterne claritatis debemus deo

(ab auctore prophete)
non credentibus autem lapis quem reprobaverunt
(edificantes id est sacerdotes iudeorum)
edificantes hic
(scilicet credentibus / id est summa religione)
factus est in caput anguli et
(id est ipse)
lapis offensionis
(cuius qui male loquuntur de deo erubescunt)
et petra scandali
(est indutus eius tamen gloria)
his qui offendunt verbo nec
(quia in ipso vivimus)
creditur in quo
(movemur et sumus)
et positi sunt.
Vos autem estis
(per fidem electi et distincti ab)
genus electum
(illis qui reprobaverunt lapidem scilicet)
regale sacerdotium
(sunt reprobi)
gens
(acquisitum ad se / scilicet iam)
sancta. populus acquisitionis.
(vincentes in passionibus desideria et sic)
ut
(et iuste vincentes)
virtutes eius annuncietis

Non credentibus est scilicet lapis. quem reprobaverunt. quia sicut ipsi in sua edificatione eum reprobaverunt. sic ipse in suo adventu eos reprobabit. in edificatione domus sue que est in celis.

Cum lapis sit in quo sustentantur et tuti quiescant boni, incredulis erit causa offensionis in presenti non credentibus in eum. et ideo cadentibus de vicio in vicium et in futuro petra scandali. quia ad illum quem humilem contemptum crucifixerunt colli derunt gressus eorum. et cadent in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius.

Vos autem. hoc testimonium laudis quondam antiquo populo per moysen datum gentibus dat apostolus. quia in ipsum credunt qui velud lapis angularis in eam quem in se israel salutem habuerat gentes adiunxit.

Populus acquisitionis. in sanguine redemptoris qui erat quondam populus israel redemptus sanguine agni de egipto. Unde et in sequenti versu recordatur mistice veteris hystorie et hanc spiritualiter in novo testamento docet impletam. Hic vero.

Hinc probatur quod hanc epistolam scribit his qui de gentibus ad fidem venerant

ꝯ sic illos dux[it] in columpna ignis.

qui de tenebris uos uocauit in admirabile lumen suum.

ꝯ qr etiam eratis. ꝯ alienati a cultura dei ipsi

qui aliquando non populus. nunc

ꝯ tempore gratie. ꝯ populus eius uniti. ꝯ qui nec misericordiam spirare nouerant.

autem populus dei qui non con

secuti misericordiam. nunc autem misericordiam

ꝯ ca eius misericordiam consecuti est.

consecuti. Karissimi ob

ꝯ ita modo

secro uos tamquam

s. alii patriam habentes

aduenas et pe

ꝯ qui sunt et adue

grinos abstinere

ne qui est manent in alieno loco

uos a carnali

id est aduenas et peregrinos qui semper dele

bus desideriis

eo ad locum tendentium.

que militant

aduersus animam

Conuersatio

nem uestram in

ꝯ bene operando.

ter gentes habentes: bona

ꝯ putantes uos stultos. qr deos eorum reliquistis. et per pressura uestra uos in modo affligi.

ut in eo quod detractant de

ꝯ ex uestra bona conuersatione.

uob tanquam de malefactoribus. ex bonis operibus

ꝯ uestram dignitatem ꝯ scilicet sue tamen ut pagani qui uituperabant fidem christianorum per ea glorificantes

uos considerantes. glorificent deum in die uisitationis

assumunt enim hii uersus de prophetia osee in qua agitur de uocatione gentium.

Karissimi. hucusque generaliter instruxit ecclesiam. explicans uel beneficia quibus nos deus ad salutem uocauit. uel dona quibus aliquando iudeos. nunc autem uos honorare dignatus est. hic diuersas fidelium personas sollerter hortatur. ne carnaliter uiuendo se reddant indignos tante gloria spe. ne degenerent a gloria nobilitatis sibi promisse. et primo liberos et seruos. dehinc mulieres. et uiros. tandem seniores. et adolescentes. qualiter sese habere debeant docet. et apte liberos suos abstinere a carnalibus desideriis admonet. quia soli liberas uite remissioris maiora titillamenta illecebrarum tolerant pericula.

In die uisitationis. i. in tempore retributionis quanta sit uobis donanda gloria per dominum. iam nunc agnoscunt increduli. cum uos instanter illum per omnia pericla sequi perspexerint. uel uisitationis qua uisitabit dominus illos conuertendo.

repende gratias dignas celestibus beneficiis

Commune animum rebus terrenis supponite qui uos patriam in celo habitantes habere. reprobi hanc patriam cuius desideriis inhiant. id est relegabuntur in perpetuum exilium. cauentes uoluptatibus

Dum concupiscentiis blandientibus caro subiugatur eneruiter iam uictorum exercitus firmius armatus aduersus animam.

bonam con̄ ⁊ fidē ⁊ ꝯūsatioīs ·xp̄ī in laudare incipiunt

Subiecti estote omni hu̅a

ꝙ fidelib' et īfidelibus·

ne creature ꝓpt

deum. siue regi

qⁱ excellenti. si

ue ducibus

ꝙ Regē. ł ds.

tanquā ab eo

ꝙ ad hoc· s. ꝙ penā.

missis ad uin

ꝙ remunātionem.

dictam malefactoꝝ laudem

ꝙ nō q· semꝑ ita fiat. s; q̄ debeat· a ccio ducis simplr narrat. q̄ ⁊ si bonos

uero bonoꝝ. quia sic est uo

dampnat nō tam' ad laudem eoꝝ ꝑtinet q· agit. si paciente ł ꝓbitate eꝯ bo

luntas dei ut obmutescere

ni tolant, ⁊ sapient̄ et astucie resistunt.

benefacientes faciatis in pru

dentium hominum ignoran

ꝙ ꝯ h bona facite qⁱ li.

ciam quasi liberi ⁊ non qⁱ

uelamen habentes malicie

ꝙ s. uiuis ꝯ h' ūilitate req̄rit. ꝙ uniq̄q:

libertatem. s; sic serui dei. Os

ꝑ posse suo ꝙ Reddite qͦ q̄ st̄ cesaris cesari ⁊ q̄ sūt dī dō.

honorate fraternitatem di

ꝙ in oī obsequio timor

ligite. deum ti

dm̄ ꝯcedat

mete. regem

honorificate.

Seruí subditi

Quasi p̄. ne ul' in hoc. fidei, ⁊ xpiane religioni possit detrahi. q· ꝑ eam turbentur iura ꝯdicōis.

Multociens ds alīq. malū tyrannidem ꝯe cere ꝑmittit ut ⁊ mali ꝯfundantur ⁊ boni magis ꝓbentur

Inter omnia fr̄es amate ⁊ illos qui ꝯdicione temporali subiecti st̄ uobis. ut fr̄es in xp̄o diligite.

Hucusq: exhortatus ē libos. ad subiectiōē

Subiecti, ⁊ ut ꝯūsatio urā omnib' placeat: nō resi statis alic̄ dignitati hoīum. alic̄ ⁊ persone. alicuiꝰ ꝑna patum. cui ds uolunt uos subdi. q̄ non ē potestas n̄ a deo. ⁊ qui potestati resistit: dei ordinationi resistit. ⁊ cre aturam ꝑ ꝑtes exponit.

Vere q̄cq̄d duces agunt: boni laudem ꝯsequuntur. q̄ h uult ds. qui ⁊ malis utitur in bonū. ut uos ⁊ u tentes ill' in bonum siue in malum. siue boni siue mali sint: faciatis obmu tescere in ho. i. ut illi du ces ignorantes. q̄m eis in bonum itaminum ꝑ eos laudem m̄eamini, non inueniant quid mali in uob' intuerent. dum eciā ipsos honoratis, ⁊ patimi ni. q̄muis sint inmundi.

Et nō hn̄tes libertatem urā in uelamen malicie. liber tas urā, non obuoluit cor da urā. ut tanto liberi' liceat peccetis: q̄nto min' iugo eii seruitutis deprimimini. ⁊ ne culpam urām noīe ꝓxatis libertatis. uult aut̄ eos eē liberos. a culpaꝝ seruicio. ut s'ui caritatis boni ꝑmane ant. et fideles. ūn addit. S; sic s'ui dei.

ut non dominos offendatis nec dominis futuris uel obedire recusetis. — fide uita et moribus

Estote in omni timore dominis. Non tantum

moderate imperantibus et donantibus

bonis et modestis.

alia translatio non tantum discolis bonis

sed etiam discolis.

et modestis. scilicet et difficilioribus.

Hec est enim gratia, si propter conscientiam dei sustinet quis tristicias paciens iniuste.

Quae enim gratia si peccantes et colaphyzati

commissi bene fecistis

suffertis? Sed si benefacientes

et tamen — mala illata a dominis.

pacienter sustinetis, gratia haec

ut paciamini

est apud deum. In hoc enim

sicut ipse et Christus gaudet quia pro te mortuus est

uocati estis. quia et Xps passus

attende que sequatur uobis re.

est pro nobis, uobis relinquens

contumeliarum tribulationum crucis et mortis.

exemplum ut sequamini ue-

licet pateretur a iudeis et phariseis, obsurgantibus

stigia eius. Qui peccatum non

enim non — et non in uerbo peccauit.

fecit nec inuentus est dolus

cum seductor et demoniacus et maledictus.

in ore eius. Qui cum malediceretur.

Nunc seruos alloquitur ut ipsi sint subiecti dominis.

Quasi precellentem regem amplior honore ueneramini.

Discolis. id est indisciplinatis. Scola grece. locus latine. in quo ad audiendos magistros liberalium artium conueniebant. unde scola uacatio interpretatur. quia ibi uacabant studiis. Scolastici ergo sunt eruditi. discole indocti et agrestes. Ecce quem supra monebat subdi omni humane creature.

Si iniuste patimini: gratiam dei acquiritis. nam sicut si uos suffertis. sed si benefacientes pacienter sustinetis penas uobis illatas a dominis. uos dico peccantes nolendo obedire eis. et colaphyzati ab ipsis dominis id est sepe correcti ab illis, ut per colaphos ad obediendum inducemini. que gratia erit uobis inde? nichil. quia ipsi hic accipietis a deo.

Cum supra specialiter seruos nunc totam instruit ecclesiam ut etiam dominus in memoriam reuocet quod pro conturbatione suus auctor pertulit.

Iudicanti. illis iudicantibus secundum iniustam legem ut potestas

Si propter deum sciens bonam intentionem aliquis paciens a domino uerba iniuste cum ei bona fuerat sustinet. id est leues reputat tristicias. hec est gratia. id est per hoc efficitur gratus deo. et hoc exigit gratia fidei.

Multum glorificat seruos et eorum conditionem quos benefacientes et absque culpa uapulantes a dominis crudelibus et ipsius affirmat imitatores esse dominice passionis.

Iacobus v. Si diligatis illos qui uos diligunt ... mercedem habebitis

[illegible]

non maledicebat / cum pateretur: non comminabatur / tradebat autem iudicanti se iniuste. qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum ut peccatis mortui: iusticie uiuamus. cuius liuore sanati sumus. Eratis enim sicut oues errantes. sed conuersi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum uestrarum. Similiter et mulieres subdite sint uiris suis. ut et si qui non credunt uerbo. per mulierum conuersationem sine uerbo lucrifiant. considerantes in timore sanctam conuersationem uestram. quarum sit non exterius capillatura aut circumdatio auri aut indumenti uestimentorum cultus

iustus existens. siue tradebat deo patri iuste iudicanti. i. eos qui eum nequissime condempnabant. et nec ei instabant. ut supplicia sustinentes erudiantur.

Liuore sola dilectione. et carne eius facta munda. in passione. uel quia pro sola inuidia iudei eum morti adiudicauerunt.

Sicut oues er. Tangit euangelicam parabolam. ubi primus pastor relictis. xcix. ouibus in deserto. uenit uisitare unam que errauerat.

Episcopum et antistitem q. 18 e. episcopus enim est superintendens quia oculi domini super iustos et cetera. e. i. p. e. et ipse uisitauit nos oriens ex alto.

Ita bonas mulieres uult uiris suis incredulis subdi ut non solum nichil mali ad imptum eorum faciant. sed in tam sancta conuersatione persistant: insuperabiles ut ipsis uiris exemplum. et sint caritatis et fidei. Videtur quod mulieribus eorum que erant in tribulatione contempnebant uiros et cum ut aliis placerent se pulcre ornabant quod hic prohibet.

Quarum cultus non sit ex

pudiciciā non uestes ē.

sed qui absconditus est homo cordis in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus qui est in conspectu dei locuplex. sic enim aliquando et sancte mulieres sperantes in deo ornabant se subiecte propriis uiris. sicut sarra obediebat abrahe dominum eum uocans cuius estis filie benefacientes et non pertimescentes ullam perturbationem. Viri similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori uasculo muliebri impertientes honorem tamquam et coheredibus gratie uite. ut non impediantur orationes uestre. In fide

Interlinear glosses: in incorruptibilitate spiritus. — sed tamen temporibus gratie. — sed in ornatu uestium — sed in his que gratia uidebant — sed ex reuerencia. — sed sarre — similitudine — sed fidem — sed honorando maritos. — sed in inde turbetur sed aliquid mali inferretur maritis

pillatura auri aut auro circumdatis aut non sit cultus uestimentorum indumentorum, non sic festiua uestimenta quibus induantur. sed sit ille ornatus homo cordis interior. soli deo notus in incorruptibilitate spiritus. spiritus dico quieti, ab impugnatione uiciorum et modesti, ne superbiat. qui talis spiritus et si omnibus non pateat. tamen in conspectu dei est diues.

Aut circumdatio sic exponitur. serico et purpura induitur, christum induere sincere non possunt. auro et margaritis et monilibus adornate, ornamenta cordis et pectoris perdiderunt.

Quanto exterior uir homo corruptior est. et uitiosior tanto integritatis que pro uirgini uiri est habitus deserentis imitamini incorruptionem spiritus per abstinenciam. et quod corpore non potestis, mente prestate. has enim, xristus diuicias et hos uiri coniunctionis quero ornatus. apud pitagoram.

Quod si petrus mulieres quoque admonet confitendas, et ad ecclesiasticam disciplinam religiosa obseruatione modandas, quid excusare possunt cultus suos per maritum: quanto magis id obseruare uirginem fas est. cum nulla ornatus sui operiat uanitas et uenia. ne diuina possit in alterum culpe mendacium. sed sola ipsa remaneat in crimine

Honorem, si continentes nos a coitu. honore tribuimus. si non abstinentes persp̄icuum est honori contrarium esse concubitum.

Vt non impediantur orationes uestre.

Margin: nil sciet lege diuinitate eadem fama tuentur. ua... uita matrimonii diccia... in uestes ē.

.Sed ne. Impediri orationes officio coniugali memorat. et concienseuniq; uxori debitum redd. orare non possum. quod si iuxta apostoli sermonem sine intermissione orandum est et in coniugio serviendum est. ne ab oratione cui semper vacare volet ulla hora impediat.

Non ita modeste vos habete cum uxoribus ut non impediantur orationes vestre. si enim discordes estis orationes vestre deo non placerent.

Misericordes, condonando peccata, impendendo elemosinas. modesti, omnia et in faciatis.

Qua prohibuerat malum pro malo reddere. sed potius maledicentibus benedicere iusserat. recte prophetico testimonio astruit. superna inspectione et bonos semper et malos: videri ut meminerimus et nostram patientiam qua patimur malos et nostram benivolentiam quam persequentibus semper

siculis ut nec
autem omnes
cogitatione discrepantes
unanimes in
sic ut alter alterius
oratione estote
bonum vel infortunium patiens. condonando
compacientes
vel peccata. ne destruatis fraternitatem ne
fraternitatis
qui a fide latae recedatis. impendendo
amatores. mi
elemosinas. omnia cum in facietis. sed de hic non superbiatis
sericordes. modesti. humiles.
quod dicit secundum inicia soli visu posse si videre.
non reddentes malum pro ma
sive in verbis.
lo vel maledictum pro male
sive solum cessare
dicto. sed econtra
reddere maledictum pro maledicto. sed et
rio benedicen
maledicto dare benedictionem.
tes quia in hoc
vocati estis ut
benedictionem
possideatis. Qui
quod vult ostendere se docere hic.
enim vult vi
tam diligere
et videre dies
vero non in seculo dies mali. sive non
bonos. coherceat
refrenat. refrenitur
linguam suam a malo et labia

Sic precepi vobis uxoribus ut per sanctam conversationem suam maritos lucrifaciant. et fuerint illi. sic precepi vobis o viri ut per vestram conversationem lucrifiant uxores et custodite eas. nos dico cum illis reddentes debitum. cohitantes. et hoc secundum scientiam non in passionibus desideriorum. sed sic intelligite dominum velle. s. ut generetis filios in cultu unius dei. vos dico impertientes honorem quasi vasculo infirmiori. i. in vestibus et aliis necessariis eis providere. et si aliquando paceretis a coitu cessare. impendite honorem. q. infirmiores quasi vasculo infirmiori impendite. honorem. i. infirmiores. q. vasculo infirmiori impendite. et tamquam coheredibus gratie: in presenti date a deo. vel vite dande in futuro vel vite per gratiam dande.

In fide. diversas personas diversas orationes. diversas condiciones diversos servus. docuit. Iam nunc omnes generaliter admoneo ut in catholice fidei unam animam et unum cor habeatis.

Ut benedictione hereditatem. precipit dicente iudice. Venite benedicti. p. m. p. re. vel benedictionem qua scilicet in futuro iuxta deum benedicent. q. ergo in futuro.

servantur vel presentur ad dolositatem.

bona opantib9 ecōtrario p̄mio re
munanda. ⁊ psecutores dig
nos plectendos supplicio. si
n̄ penituīnt. nos q̄ pro ipo҃
salute q̄ pcabantur coronā
accepturos.

Non solū non nocet q̇d a
malis irrogatur s; ⁊ prodest
q̄ paciam exercet.

Si ūba ɔtumeliosa sive
dampna si tormēta inferūt:
nō nocent. s; paciam urām
exercent. Si q̄s aūt hic uict9
deficit. nō hunc ille q̄ ma
lum intulit. s; ipe q̄ malū
nō ptulit ē nocuit. Tēptat
omnis dom9. ⁊ ea q̄ supra
petrā. ⁊ ea q̄ sup harenam
fundat. s; uni firmitas fun
damenti coronā tribuit pse
uerantie. alt̄ī strauit struc
tura fragili.

Ideo debetis declinare a ma
lo ⁊ face bonū. q̄ nemo pōt
retrahe uos a bono. n̄ a coro
na: si psistere uolūitis. imo
psunt: dum noce uolunt.

Scīficate. scītatem x̄. q̄m
sit incōphensibl̄ glie. inti
mo cordis affectu: intuemi
ni. ⁊ sic ipm xp̄m scīficate
in uob. ut n̄ a memoria n̄
ab amore recedat. Qui hāc
scīficē scītatē nō ɔsidat: ad
hostis decipiē insidias.

Omī pos. uolenti mutuo
pcipe iǹtiabiles pecunias nō

Si i᷑ dc
casio exti9 dec̄ ut nō peccet.
Singrēe pacis
scītatē.
Sut rem absconditā · Cē dō. ē frē.
Sut rem fugitiuam. s; resp̄ tuis mīti.
Sip̄ celem effcīn.
Judiciū t' maīfestatio
Sut de p̄mo loco. ut reddenda alijs
Stenēdā t' ɔsequēdā.
Sin futuro eritis bt̄
in p̄senti ā ne timueritis. tt. e. i. ea q̄ i eis p̄te
uideri timenda · ut regia p̄as. ⁊ hi9.
Recedendo a fide ul dilcōne.
Sb modestiā ⁊ timore.
⁊ fide · Si n̄ cū doctrinam. s; ⁊ in doctrina modesti
am hēatis. q̄ oīū uirtutū mater ē.
Sdei.

eius ne loqua
tur dolum. De
clinet autem
a malo ⁊ faci
at bonum inquirat pacem
et sequatur eam. Quia ocli
dn̄i sup iustos ⁊ aures eius
in preces eorum. Vultus aūt
dn̄i sup facientes mala. ⁊ quis
est qui uob noceat si boni e
mulatores fuitis. S; ⁊ siquid
patimini ppt iusticiā beati.
Timorem autem eoꝝ ne tim
ueritis: ut non conturbemini.
Dn̄m aūt xp̄m scīficate in cor
dibus uris. pati semp ad sa
tisfactionem omni posceti
uos ronem de ea que in uo
bis est spe. s; cum modestia
⁊ timore conscientiam ha

q̄sq; inuenitur desidat
hoc in p̄senti medita
ri ⁊ age satagat con
ditore ⁊ frēm bn̄dicat
⁊ se dignū sup̄na ⁊ di
uina benedictiōe reddat.

In ipsa doctrine scientia qualitatem poscendi monet observari ut vivendo et loquendo monstret humilitas.

Duobus modis de spe nostra et fide rationem reddere debemus. ut credentibus fidelibus vel infidelibus rectitudinem spei et fidei intimemus et ipsam fidem et spem inter pressuras illibatam teneamus ostendentes per patientiam quam rationabiliter eam conservandam dicimus pro cuius amore non adversa pati. non mortem subire formidamus.

Vel cum te bonum facientes. ut qui vitae bonae conversationi detrahunt venientem retributionis tempore confundantur videntes vos cum Christo coronari. se cum diabolo dampnari.

Quia et iustus patitur. Christum imitatur. qui flagellis corripitur latronem imitatur. qui est Christus in cruce cognito paradisum dixit intravit. Et nec flagellis corripitur sinistrum latronem imi-

vel quod: vere ostenditis modo habetis.

habentes bonam ut in eo quod detrahunt de vobis

scilicet quasi dicat. de hiis confundantur qui calumpniantur

confundantur qui calumpniantur vestram bonam in Christo conversationem.

scilicet a maiorem parit retributionem.

Melius

scilicet vos.

est enim benefacientes si velit

scilicet ita debetis calumpniatores pati et confundere quia tunc

voluntas Dei

est vobis pati pro bonis factis. quam pro male

pati quam male facientes.

scilicet hic et nos

Quia

semel moriemur. id est temporaliter

morte. pro quibus reddet miserum ex-

et Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. iustus pro iniustis. ut nos offerret Deo. mortificatos quidem carne. vivificatos autem spiritu

scilicet secundo vel unito.

negemus. Unde Paulus. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt. Sequentes quam singulis respondere oporteat. foris autem existentes. id est non dum fideles volunt ad cognoscere de spe quae in nobis est. quia hic ecclesiastico pressus magisterio doceat pacientes obstruat refutans
loquentes

Hic illos arguit qui cum pro culpis arguuntur a fratribus. vel a prelatis cohercentur pacienter tolerant. Sed si absque culpa aliquid ei inferatur a fratribus mox prorumpunt in iracundiam et qui hactenus videbantur integri per inpacienciam et murmurationem reddunt se nequiores. Utilius fuit Thobie perditi cecitatem sine culpa ut probaretur eius pacientia. Quam Elime mago qui per perfidiam percusso a creditorum de- terminatione removetur. et celeritate ne ultioni servatur.

Aliter. Ut in eo qui fidem et spem celestium quam videre non possunt in vobis irrident per vestrum vestra bona opera confundantur quod bona esse negare non possunt.

Id est. ut nos Deo offerret captivos sicut ad predicationem dominum quam per vitam fidelium pretendebat credere voluisset et ipsos offerre Deo patri gaudebat. sicut autem detrahebant de bonis. quasi de malis fratribus imminente dampno confundantur.

tatur q̄ ipſe pecca in cruce aſ
cendit ⁊ post crucem uiuifi
chatura.

Offert nos xᵉ pri .i. uitam
nram laudabilē in ↄſpcu pa
triſ: oſtendſ ē p mortificati
onē carniſ p illo gaudenᵉ
imolari. uł offert nos deo
cum abſolutos a carne noſ
in eṫnum regnū induxerit.

Cum pacīa dei inuitaret
illos ad pniām faciendam
parcenſ illꝪ p c. annos qbꝰ
noe archam edificat. p qm
oſtendebatur quid futurū
eēt in mundo. ipſi nō utebā
tur pacīa dei ad pniām. ſ;
expectabant eam q. ſemper
eēt duratura.

Qᵉ nriſ tp̄ibꝰ iō uiꝫ in carne
ueniens pdicauit mūdo ⁊
ipſe añ diluuiū q̄ eē incre
duli erant uiꝫ ant carnalr.
ſpū ueniens pdicauit per
ſpm ſcm erat in noe ⁊ in
aliiſ bonis. p quoꝝ bonam
ↄuſationē aliiſ mal pdica
bat: ut ↄuterent ad bona.

Ad ⁊ nūc fac̄ bapā. ſ. fac̄
ſaluos. bapā dico ſile for
me .i. p oīa aſſimilatū illi
arche. q̄ ibi q̄ eqꝰ carnalr hic
geritur ſpūalr.

Non dico illd bapa tm ſa
lutare. u tm̄ ē depoſicio ſor
dium carniſ .i. ubi caro
tm̄ abluitur exterius q ⁊

ſ .i. ut dō offerret
In quo et hiſ q̄
ſ uł in carne ſ .i. carnalib
in carcere erat
deſidiiſ ſ tnū ebraꝝ infidelitatiſ.
ſpiritu pdi
ſ p noe. ſ nō crede
cauit qui incrē
bāt dō p contumacia.
duli fuerant
aliquando qn
expectabant
dei paciam di
ebus noe cum
fabricaretur
ſcł credideriñ dō.
archa in qua
ſcł ipſe octauꝰ hēbant
pauci .i. octo
anime ſalue
facte ſunt per
aquam. Qd ⁊
nūc ſimilis ſal
uos forme fac̄
ſ nō ſufficit baptizādo hre bonā
bapa non car
ↄſciā ū inutogni onē ecclie
nis depoſitio:
fidem ſuā oſtendat offendat
ſordium. ſed

Qᵉ in carne. qui hnt
ſenſum obſcurū intro
⁊ in h uita dūr carcē
incluſi. ⁊ ſi h intiori
carcē intis opibꝰ itis
grauantur. dōn carne
ſoluti in exteriores eṫne
dampnationis tenebras
pciantur. hnt ⁊ iuſti
h carcerem. ſ; tribula
tionū. reprobi ā uicioꝝ.

Sic archa fabcata ē
de lignis leuigatis. ſic
ecclia de collectione fi
delium aiaꝝ. ⁊ ſic pere
unte mundo p aqm
pauci ſaluantur ſic ad
ↄparationem pennū
paruus ē electorum
nūs q angusta ē
uia q̄ ducit ad uitā
⁊ pauci ſunt q̄ inue
niant eam.

P illos q̄ ſunt ſubmſi
in diluuiū. ſigātur
mortificatio carnis. p
illos q̄ ſaluati ſunt ſigt
uiuificatio ſpc. Noe q̄
interpretat requies ſigat
xpm q̄ ſuis fidelibus
dat requiem aiaꝝ.

Deglutiens. Ad deglu
tiendus agimꝰ ut in nri
corporis aſſumptū nuſq̄
pareat. ſic dūs mortē
funditꝰ ↄſumpſit. ut

nech conc se ualet. et manente spe in corporis absit labes pro sue fragilitatis. quod et nobis promittitur: unde addit. ut et nos. heredes. efficeremur vite eterne.

Non dico in baptismo tantum salutare in tantum est depositio sordium carnis. id est non tantum abluitur exterius quod et heretici habuerunt. sed utilis non est interrogatio pure conscientie. id est non interrogatur et exigitur a baptizato bona conscientia baptizandi. quia tale baptisma salvat illos. aliud occidit. Interrogatio dico facta et tendens in deum ut per bonam conscientiam efficiatur cum deo.

conscie bone interrogatio in deum per resurrectionem domini nostri ihesu christi qui est in dextra dei deglutiens mortem ut vite eterne heredes efficeremur. profectus in celum subiectis angelis et potestatibus et virtutibus

IIII

Christo passo in carne. et vos eadem cogitatione armamini quia qui passus est in carne desiit a peccatis ut iam non hominum desideriis. sed voluntati dei quod reliquum in carne vivat temporis. sufficit enim preteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam qui

Ut sic christus resurrexit a mortuis per gloriam patris ita et nos purgati a viciis per aquam regenerationis in novitate vite ambulemus. quod et signabat octo anime in archa salvate.

Quod aqua diluvii multos extra archam positos salvavit sed occidit. signabat hominem hereticum habentem baptismi sacramentum sed cum aliis sed ipsis aquis ad infernum mergendis quibus archa ascendebatur ad celum.

Profectus in celum. Sic christus resurgens ad celum ascendit. et sedet ad dexteram dei. sic et nobis per baptisma viam salutis et regni celestis patrie signavit meritum.

Subiectis angelis. Semper angelos subiectos fuisse filio dei non dubitamus. sed hic ideo subiectos meminit ut assumptam humanitatem. ita in resurrectione sublimatam monstraret. quod omni angelice dignitatis preferatur potentie. unde subiecisti omnia sub pedibus eius.

Postquam exemplum dominice resurrectionis et nostre ablutionis de arche et diluvii sacramento astruxit et redit ad hoc quod ceperat. ut imitantes salvatorem in bona que agimus. pacienter malorum iniurias toleremus.

Quod timore iudiciorum celestium

ambulaverunt in luxuriis, desideriis, vinolentiis, comessationibus, potationibus et illicitis ydolorum cultibus; in quibus nunc obstupescunt, non concurrentibus vobis in eandem luxurie confusionem, blasphemantes. Qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare vivos et mortuos. Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est ut iudicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum deum in spiritu. Omnium autem finis appropinquabit. Estote itaque prudentes et vigilate in orationibus. Ante omnia autem mutuam continuam habentes

carnales concupiscencias. in mente extinguunt. iam filii crucifixo. qui peccatis existens deo tamen vivit. functio.

Usque ut istorum vicio corpus subiecit. non in mundo huius vi peccet. Sed tamen delidare cogitet ut finito certamine coronam vite percipiat. Talium mentem cupit petrus semper imitari cum proposito domine passionis. exemplo nos eas cogitatione contra nequiciam parvorum qui oblectamenta viciorum precipit armari volens quia nos in pace ecclesie quiescentes si habitum paciencie induimus facile vivante domino lapsus peccorum vitemus.

Reddent rationem. Ideo minus curate si benefacientes blasphemamini a reprobis quia et si vos tacetis. non tacebit iustus iudex qui et illos blasphemie et vos pacientie premiare habet

Propter hoc tanta cura est vos mortificari carne et vivificari spiritu. ut his quoque qui maiorum criminibus involuti inter mortuos erant nominandi. verbum fidei evangelizari precepit ut iudicentur quidem. i. condempnentur a seipsis secundum homines. i. secundum hoc quod ad morem pecorum vixerunt in carne. i. in carnalibus desideriis. et abiecti sunt

Qui ambu. Ita dico consumandam quia sic gentes ambulaverunt de vicio in vicium non stabiles in uno vicio.

quod carnem crucifixistis cum viciis et concupiscenciis — quia vos currebatis.

quod. d. et si blasphemant vos sequuntur perfidia sua. tamen in conversatione vestra

opera iusticie et pietatis — videntes mirantur et fide quomodo venerit.

Ideo non debetis currere quia sed hic.

quia incerta est hora.

vel deficientes in fide

vos intelligatis modum orandi et impetrandi

possitis quod oraveritis habete caritatem inter vos. non per exteriora verba. sed in

nob ipsis. uos ipsi sicut cum dilcois.
in uobismet
ipsis caritate
continuam ha
bentes quia cari
peccator
tas multitudine operit. hospi
de longo labore hospitalitatis.
tales inuicem sine murmura
tione. unusquisque
a deo gratis. quibus donum
sic accepit gra
sci spc. ad subueniend aliis tam in secla
tiam in alteru
rib quam in spualib.
trum illam am
ministrantes
formare desidia
sicut dispensa
unicuique sic magna sapiebat celos
tores multifor
quis uolebat.
mis gratie dei.
Siquis loquitur
ut elemosinam uel ad tale
quasi sermones dei.
bonum opus huiusmodi impendat quia nichil
Siquis ministrat
hoc a se ipso quam impediat sed a solo deo.
tanquam ex uirtute quam
actib uris.
administrat deus. ut in omnibus
adiutore mediatorem
honorificetur deus. per ihesum xpistum

Vigilate i. o. ne animus
cogitet aliquid preter id so
lum quod precatur dum in oratione
consistimus. omnis carnalis co
gitatio absistat. inten
tio cordis sincera dum
non in sono uocis. sed sen
sus animi oret.

Cum per alias uirtutes cul
pe diluantur. maxime per
caritatem per quam primus de
uita inuitimus ut a deo
nostra dimittantur. et cum
per caritatem primum
moriens. castigat. inciit
pat. per caritatem operit
multitudinem peccatorum. quia
qui conuerti fecerit peccatorem
ab errore uie sue salua
bit animam eius et operit mul
titudinem peccatorum.

Ut in omnibus. Cum omnia uni
et uoluntatem eius feci
tis. non uiribus uestris sed gratie
dei attribuatis. ut alii ui
dentes opera uestra bona glori
ficent patrem uestrum qui
in celis est.

cuius uiuant in xpisto et hic in spu
i. spiritu uel uoluntate
dei. uel iudicent hominis. i.
ronem quam dedit deus omnibus
ut ratio ipsorum dampnet mala
in ipsis.

Qui paratus est in iudicio iudi
cantos uiuos et mortuos.
neque blandiretur se de lon
ginquitate futuri iudicii.
mors consulatur. quia et si incer
tus est aduentus extremi iudi
cii. tamen certum omnibus quod
in hac uita diu consistere
nequimus.

Ex fragilitate carnis non
semper possimus orationi et hos
pitalitati et aliis uirtutibus
insistere. quia per officia corporis
et per oportuna tempora fieri
necesse est. ipsa autem caritas cuius
instinctu hec bona aguntur
quam interiori possidemus homine semper idem
habeat quod quamuis publicum non
semper ostendi possit.

Siquis habet sciam loquendi
non sibi sed deo imputet. timeat
ne preter uoluntatem dei uel preter
auctoritatem scripturarum uel preter
fratrum utilitatem doceat. quod
tacendum est taceat.

Si patimini feruorem
tribulationum. que etiam ratione
inferuntur ad uestram proba
tionem et gloriam. ne ideo pu
tetis uos extraneos a membris
xpisti. uel nolite mirari de illa
tis malis. cum per illa uos tempt
et probet. qui antiquum et fre

queius electos dei pro eterna salute: in psenti pati adula

ſ fama ſ potestas.
dnm nrm cui est glia 7 impi
um 7 uit' in scla seclor amen.

ſz bona facite 7 p nulla tribulatione cessetis. ſ ut mirari. ſ ne estimetis defficientes a fide
Karissimi nolite pegrinari in feruore qui
ad temptationem uobis fit. qi nou ali
ſ frequenter sentiendo
quid uob contingat. sz coicantes xi passionib'
ſ qm omne uelamen auferet ſ animo.
gaudete. ut in reuelatione glie ei' gaudeatis
ſ corpore. ſ quia ſ permanentes.
exultantes si exprobramini in nomine xpi.

Quoniam q. e ho. 1. qz requiescet sup nos pacientes 7 i psenti ex parte ad bn faciendum 7 in futuro pfecto ad remunerandum q. e honoris ut in psenti sitis honorabiles in bonis opibus. 7 in futuro participes honoris xi. q. e glie in psenti 7 in futuro supare diabolum 7 membra eius 7 uni omnia h subiugit 7 requiescet sup uos sps scs qui e ei' xi. ipse enim plene accepit 7 membris suis dedit 7 in futuro maxime dabit.

beati eritis quoniam q. est
honoris glie 7 uirtutis dei.
et qui eius sps sup uos requi
ſ potentie ſ ubi nulla remuneratio expectatur. ſ forsitan initium e
escet. Nemo autem uestru
pene.
patiatur. qi homicida. aut
fur. aut male
dicus. aut alie
noru appetitor.

aut maledic'. tamquam maledic' qui passionis sue cps in suis salute iniuria psecutoris effrenat.

ſ patitur
Si autem ut xpianus non eru
bescat. glificet autem deum
crubescat
in isto nomine. qm tempus
ſ exa' incipit ee dom' dei.
est ut incipiat iudicium a
domo dei. Si autem pmu a nob

Si a. ut xpianus q patit pro xi nomine hs e. ydo enim debetis credere q. sine remuneratione patiamini. sicut illi qui p suis patiuntur secelib; 7 iniciis. ul nemo pati pro nomine xi. sz erubescat committere scela. pro quib' iuste patitur. q. si patit ut xpianus p fide 7 co

q's

Qm̄ tp̄s ē. 1ō paciend ē p nomine x̄. q̄ ē nllm malum sī pena possit transire. 7 ds sic malos ī ultimo iudicatur. asp̄e in p̄senti flagellat 7 cor ripit omīs quos in futuō uult ad salute recipere. Vn̄ salon. fili accedens ad s̄uitutem dei p̄para cor tuum ad temptatio nem.

Vix saluabit̄. aug. Crītis forsan q̄r iust in iudicio dei saluus ēē uix possit. 7 q̄r. n̄ q̄ tantum ēē dei iusticiā. certum ē ut metādum q̄ uident in hōib iusta ēē nrō iudicio. inueni untur iniusta dei iudi cio. uix ī. hō uidet ī fa cie ds in corde.

Vix sal. Nō ē laborio sum dō lībare iustum. s; ut ostendat q̄ meito dāpnata sit tota natā hūa. nō uult facile de tanto malo. nec ipse omp̄s lībare. p̄p q. 7 pec cata pessima sunt et laboriosa iusticiā 7 ūa manat. S; caritas q̄ homines amantes fac̄ er dō ē.

Et si iust. de p̄ūbys as sumptum ē iuxta ue terem editionem ī nr̄a q̄ s̄ hebraicam ūitate

quis finis eorum

q̄ ūba dī suscipit 7 amplectitur.

qui non credunt

nō q̄sci s̄ alie mali.

euangelio. et

si iustus quidem

cū magno ēxamīe.

uix saluabitur.

q̄ ūbo dī ōdicit — q̄ 7 si ūbum ei recepit cū ipm̄ ōtēpnit ūūb q̄. 7 fecid

impius et pecca

tor ubi parebunt.

loco affligit.

Itaque et hii qui

patiuntur secundum uo

luntatem dei fide

li creatori suo

commendent animas

q̄ etate ul cura.

suas in benefactis.

q̄ 7 q̄ oportet pati. 7 q̄ pa — eius

Seniores ergo qui

aīas suas comdant — ideo q̄ patimini

in vobis sunt. ob

7 laborare p eo. q̄ senes sr̄ obsecrādi

secro consenior

simili etate fauete.

et testis passio

q̄ 7 sum

num x̄. et eius

que in futuro

est glorie reuelan

fessione nominis x̄ non eru bescat s; poci glificet dm̄ ī ma neis ins̄ nomine ut possit dici bon ē iste. s. dns q̄ tales habet s̄uos

Si p̄mū fit iudiciū a nob sic cruciat q̄s amat. si fili os flagellat. q̄d debent s̄pa re s̄ui neq̄ssimi.

Duo sunt iudicia dei. unū occultum. pena q̄ nunc un q̄sq; hō aut exercetur ad p̄ gationem. aut monetur ad q̄uisionem. aut si con tempnit uocantē excecat ad dampnationē. Altīm manifestum q̄ uentur ē iudicare uiuos 7 mortuos. Q nc ē tp̄s q. ecclia p exer cicia s̄cli p̄paret ad gl'iam. Reprobi uero nc̄ ducunt ī bonis dies suos 7 in p̄unc to. ad infīna deducunt.

Itaq;. Q̄ q̄ iudicium in cipit a domo dī. 7 p mul tas tribulationes oportet in gredi in regnum dei. itaq; hoc testat cū ill passurus ut q̄n patiuntur s̄ q. ds uult. i. p̄ iusticiā comē dent aīas suas dō. nil de se p̄sumentes. ut h s̄ q. ult punget. 7 in futuro bīfic. q̄ fidel ē bona redde ill. q̄s creauit paciunt ī bn̄fcīs. dico nō p̄p pecca.

Commendent 7c. In scō mōte celestem uult ei cū iacob

Capitulo 5

et iohe vidit gloriam. et sperat se fore participem. sive eius resurrectionis et ascensionis eius potentiam et aliis vidit apostolis.

Seniores. Cum supra distincte monuisset subditos et servos et viros et mulieres. post interpositam orationem et communem exhortationem alloquitur et ~~iuvenes. seniores~~.

Sicut dominus petro totius gregis curam habere iussit. ita petrus sequentibus ecclesie pastoribus iure mandat ut cum quisque que sibi est gregem domini sollicita gubernatione tueatur.

Ne predicetis evangelium propter inopiam temporalium rerum ut de evangelio vivere possitis sed spontanee secundum deum. i. superne tantum mercedis intuitum.

Humilitatem quam subditos habere vultis ipsi prius et actu monstretis et animo integre servetis.

Non tantum propter inopiam vitandam nolite. sed et cum non sitis inopes propter amplius lucrum nolite. nullus questus vos impellat. quia cuncta religionis opera debent esse voluntaria. sicut in constructione tabernaculi quod presentem ecclesie constructionem significat. Omnis multitudo filiorum israel mente devota primicias

da: consolator. Pascite qui in *(s. inter vos. l. vos ipsi estis)* vobis est gregem *(scilicet subditorum de omnibus)* dei providentes *(necessaria)* non coacte *(s. michi predicatis)* sed spontanee *(divinum)* nec secundum deum. neque turpis lucri gratia. sed voluntarie. Neque ut dominantes in cleris. sed *(ut vos informet grex ad humilitatem)* forma facti gregis ex animo. *(s. vide si premium consequimini.)* *(s. prior humiliatus est.)* *(ut)* Et cum apparuerit princeps pastorum percipietis immarcescibilem glorie coronam. Similiter *(s. s. etatis)* adolescentes subditi estote senioribus. Omnes *(et)* autem invicem humilitatem *(s. in animo semper habere. et ostendite aliis exterius verbo. s. premium)* insinuate. quia dominus

est ita et si iustus flagella in terra recipit quanto magis impius et peccator. i. si tanta est fragilitas mortalis vite ut ne iusti quidem qui in celo coronandi sunt. hanc sine tribulatione propter minimam viciate nature labem transeant quanto magis hii qui a celesti gratia sunt extorres cum dampnationis sue perpetue exitum expectant.

Qui a presens illo paciente astiti et pro nomine eius carcerem et vincula pertuli et que vidi de eo scripsi.

Et senes et iuvenes debent humilitatem habere. quia dominus et cetera.

Auctoritate salomonis deterret a superbia. que diabolum deiecit.

diabolo. peccata hominis.

superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. humiliamini sub potenti manu dei. ut vos exaltet in tempore tribulationis. omnem sollicitudinem vestram proicientes in eum quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote et vigilate. quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem devoret cui resistite fortes in fide. scientes eandem passionem ei que in mundo est vestre fraternitati fieri. Deus autem omnis gratie qui

sic omnibus penitentibus. — que licet exilis in peregrinatione — in die iudicii visitationis — corporis et anime. — sic ancoram in mari. — quia sic inventi delec… — tationum seculi que bonis operibus licet quis ita laboraret et prohiberet ut … vos — vestros collaboretis adiutorio gratie. — fides sit que nunc… — … ex vobis est fa… — citate — datori fidei spei et karitatis.

Hec sit gratia que offert deus humilibus subdit. ut quanto magis humiliati fuerint per illum tempore examinis eo gloriosius exaltentur tempore tribulationis. humilitatem dicimus. ut qui

Aliquis per abluendis peccatis incipit salubriter agi vel qui spontanea mentis devotione persecutores dei … exprimimus. vel qui per secutores per pacie … virtutem animus armatur. et ad omne genus humilitatis sectatur congrua mentis exaltationis.

Illis virtutibus quas iam habetis superaddite alias necessarias ad perferendas tribulationes.

Eandem passionem. Tanto ma…

… domino ad faciendum opus tabernaculi et ipsi artifices sponte se optulerunt.

Postquam seniores quomodo preesse deberent docuit. et iuniores ad obediendum patribus eorum et iussi omnium instruit. nichil quam aliud monet nisi ut senibus quos per se instruxerat subditi sint et eorum respiciant exempla et imitentur. Sed ne prelati hoc audientes putarent subditis suis et non sibi humilitatis vitam esse servandam. communio generaliter admonendo subiecit. Omnes autem et senes regendo et iuvenes obsequendo.

Sic rugitus leonis impedit aures ne alium sonum excipiant. sic diabolus fidelium mentes terrendo vel illecebra subrigendo a via veritatis ne vocem Christi audiant avertit.

Circuit tanquam hostis obsidens muros clausos explorat an sit per se aliquis murorum minus stabilis cuius aditu penetratur ad interiora. offert oculis formas illicitas et faciles voluntates ut visu destruat castitatem. aures per canora temptat. ut molliat christianum vigorem. linguam. convicio provocat. iniuriis lacessentibus manum ad cedem instigat. honores terrenos promittit. ut celestia adimat. et cum latenter non potest fallere. apertos subdit terrores

in pace ſubdolus in ꝑſecutiõe uiolent̃ ꝯ q. aduꝰs eũ debet ẽẽ paratus. ad reſiſtendum: q̃ntum ille paratus ẽ. ad inpugnandũ.

Obſecrans ſcripſi uob. nõ imperans. ſ; obſecrans uos fortes in fide ꝑſiſtere. ul' obſecrãs et ꝯteſtans auctoritate ſcripturaꝝ hanc ẽẽ ueram grãm q̃ ſcribendo ꝑdico. q2 non eſt ſalus in aliq̃ alio in q̃ oꝑteat uos ſaluos fieri. vel obſecrãs uos ut faciatis hanc grãm in q̃ ſtatis qua inbuti eſtis ẽẽ ũam grãm ucãm et ꝑficientẽ uob. Q̃ grãm ſpũr nõ grãm minuit ſ; hanc nõ ſuam. i. nõ ſibi utilem reddit.

uocauit uos in eternam gl'iã ſuã in xp̃o ihu (existentes uo membra) modicum paſſos (ad ferendas tribulationes). ipſe ꝑficiet et confirmabit (membra a morte et errore diſſoluta) ſolidabitq; ipſi (in unitate ecclie reducet) gl'ia et imperium in ſecla ſeclor. Per (salutis ad necessitatem erat. ſ; ca nunc) ſiluanum fide(lem fr̃em) (cum dimiſi) lem fr̃em ur̃m uobis ut arbitror (ut cito colligis intellige) breuiter obſecrans ſcripſi et ꝯteſtans hanc ẽẽ ueram grãm in qua (q. ego dico uob dicitur et alij) ſtatis. Salutat uos eccl'ia q̃ in babilone eſt collecta. et marcus meus (euangeliſta a me baptizatus et a me doctus) Salutate in oſculo inuicem (pacifico columbino. nõ ficto nõ ſubdolo) ſancto. Gratia uob omnibus qui eſtis in dño am̃.

horem habere fiduciam q̃nto ꝯſtat q2 non uos ſoli temptamini ſ; ipſa paſſio q̃ uos fatigat ẽ eadem et oĩs unĩe fr̃nitati i. ſuꝑne ecclie. q̃ ꝑ totum mundum ẽ. et q2 a conſtitutione mundi ſemꝑ paſſi ſunt iuſti. pudeat uos ſolos ꝓ oĩbꝰ nõ poſſe pati. et h' dicẽ. ſcientes e. ꝑ.

Romam uocat babilonem ꝓpter ꝯfuſionẽ multiplicis ydolatrie in cuius medio ſcã eccl'ia rudis adhuc et parua iã fulgebat ſic plebs iſrahitica ꝓ ꝑuo nũo et captiuata ſedens ſuꝑ flumina babilonis ab ſeptiam ſecẽtis flebat. n̄ cantic̄ dñi in t̃ra aliena cantabat. Et bñ dum auditores hortat̃ ad ꝑſeuerantiam aduſitatũ tolanciã ecc̃liã q̃ ſecum ẽ i babilone. i. in tribulationũ ꝯfuſione ꝯſtitutam ꝯmemorat q2 ſcã dĩ ciuitas a ꝑmixtione ꝑſſura diabli n̄ ꝑ ẽẽ immunis.

Grã a grã incepit et a gratia finit.

Iſtam eiſd' q̃bꝰ et primam: ſcribit ep'lam electis ꝑſelitis diſꝑſionis. ponti. galatie. capadocie. aſye. et bitinie. confirmans eos adũſus pſeudo qui ueram doctrinam euertentes ſuos inducebant errores. ut qui perſecutoribus non ceſſerunt nec cedant hereticis.

obediens fidei. — agnoscet uirtutem sui i fide. — humil.

Symon petrus seruus

nunc saluator eius — regis nri.

et apls ihu x̄ his qui

diuina elec

coequalem nobiscum sortiti

tione — non i cecisione legis secuti estis plebi antique dei.

sunt fidem in iusticia dei nri

s; in fide que sine opibus no saluat.

et saluatoris ihu xpi gra

uob et pax adimpleatur in

cognitionem dni nri ihu x̄.

Quomo omnia nob dona diui

ne uirtutis sue

obtinendam.

que ad uitam

conseruandam.

et pietatem do

uel est.

nata est sunt

et hoc.

p cognitione

eius qui uocauit

que cum sigt̄atus e

uos ppa glia.

cognuoem

nrm. et. miraculoru

et uirtute per

uel p q. uel p q. — quanto psecti sumus dona

quem maxima

cognosce. tanto plus p maiora eius mag

et preciosa no

nitudine sumus.

bis pmissa do

qui gra sit uob

nauit. ut p hec

Qrm. o. Ita adimplea
tur. ut per eum cognosca
tis qm .i. qm pfecte sunt
nob donata p gratiam
ei oia dona no infirmi
tatis sicut in ueteri lege que
neminem duxit ad pfec
tum. s; dona uirtutis sue que
sunt sufficientia ad uitam
et pi. qr oia que cumque audiui
a patre nota feci. uel si
legatur que ad uitam et cog
nitionem et pie donata e.
sunt. ita exponit. Uocauit nos
catis qm dns nob oia do
na uirtutis sue iuxta mod
capacitatis nre pmisit
que uirtute donata e ad
uitam et pietatem consequendam.

Uel p quem .s. cogniti
onem l p q. x̄. l p que dona.

Qui. q. p nominatis eccliis
scib. oibus p orbe trans scib.

his. q. coequales cognoscit
nos q. circumcisione. s; q. eis
q. ipse acceperat x̄ gram et fide
hanc p opa efficiebant.

In iusticia di. hanc iusticiam
non humana prudencia repit
ni legis institutio docuit s;
saluator nr i euangelio os
tendit. in habundantiam. i. u.

adimpleatur. In pma mul
tiplicetur in hac adimplea
tur q. illam incipientibus
hanc scribit pfectioribus.
Multiplicatur gra leuec pfi
cientibus in hac uita p fidem.
adimplebitur puenientibus
in alia uita p spem. Unde add.
in cogniti. dni. n. ut nosca
tis unum dm uerum et qm
misit ihm x̄. p cognitionem
saluatoris oia misteria di
uinitatis quibus saluaremur
cognouimus.

ppa glia et u. no angl.
non angelum. ad saluandos
misit. non in nob aliquid
bonum p q. saluaremur in
uenit. s; infirmos et ingli
os sua uirtute reparauit et glia.

Maxima et p. p. do. i. uitam
eternam. qm p ei cognitionem
consequimur ut que pmisit nob de
confusione aliorum p uos. ut p —

aduentum spiritus sancti. uel de potentia miraculorum donauit.

Ut per hec effi. uel ideo nobis qui natura sumus iudei. qui ipsius magisterio usi sumus corporaliter. omnia sacramenta reserauit. ideo maxima et preciosa spiritus sancti promissa donauit. ut per hec et uos qui ex gentibus estis. qui carnaliter christum non uidistis. diuine nature sue donauit esse participes. ut sicut nos promissa ab illo. uel accepimus uel accepturos confidimus. sic et uos certi estis de donis eius indubii estis.

Cum bona facere didiceritis spe uite eterne. magis a malis abstinete. et in cogitatione et in opere ne in uacuum scientia celestium cedat. si sese ab illecebris seculi aliquis non coerceat.

Ezechiel loquens de edificio in monte constituto ait. et in octo gradibus ascensus eius. et hic petrus octo uirtutum gradus enumerat. fidem. uirtutem. scientiam. abstinentiam. pacientiam. pietatem. fraternitatis amorem. caritatem. quibus fugientes mundialis corruptionem concupiscentie. habitationem regni celestis debemus ascendere. de quibus psalmista. ascensiones in corde suo disposuit in ualle lacrimarum in loco quem posuit. et post infert. ibunt de uirtute in uirtutem. uidebitur deus deorum.

et pax ut per hec. / scilicet coheredes filii dei non per naturam sed per gratiam

efficiamini diuine consortes

ita tamen ut sitis fugientes ne corrumpamini / concupiscentia a concupiscentia.

nature fugientes eius que in mundo est concupiscentie corruptionem. Uos autem curam omnem subinferentes ministrate in fide uestra. uirtutem

uel constantiam bone operationis.

autem scientiam.

scilicet in bona operatione discite discretionem

In uirtute autem scientiam.

certe spe eternorum non temporalium.

In scientia autem

scilicet abstinentiam pacientia sequitur. ut qui a uoluptatibus mundi se continent ad cetera que sunt

abstinentiam. In abstinentia autem

tineant.

patienciam. In

scilicet et eriga eos quos to-

patientia autem pietatem.

lerastis pie solliciti ex caritate sitis.

In pietate autem fraternitatis amo-

scilicet dilectionem. quia nimio amore fraternitatis ad uigiles quia non deus sine

rem. In amore fraternitatis carita-

proximo. non proximus sine deo perfecte diligitur.

tem. Hec enim si uobiscum assint et superent. non uacuos. nec sine

scilicet in die iudicii quando

fructu uos constituent. in domini

Uos autem. Non solum fugientes concupiscentiam mundi. sed ministrate in fide uestra uirtutem. quam singuli et singulis uobis ostendit. fidei uestre uirtutem. id est constanciam uestre bone operationis que fidei iungenda est. ne sine operibus fidei otiosa sit. ut alios in uerbo et exemplo in bona operatione confirmetis. uos dico sub omnem curam. in solo deo sit omnis cura uestra et in occulto cordis ne sitis molles et dissoluti.

Id est non alterius rei intuitu. opera pietatis aduersariis uestris impenditis. sed superne dilectionis. ut pro eis oretis ut conuertantur qui doctrina uestra uel exemplo patientie noluerunt conuerti.

Hec ei. idest hec tenete et ab his ministrate. quia hec omnia si assint uobis in affectu cordis et superent. idest aduersus uiciorum bella preualu erint et constituerunt non uacuos uirtutibus in hoc seculo. uel sine fructu in futuro. uel non uacuos in uobis ipsis sic uas omni bono liquore uacuum. non sine fructu in aliis quos uestro exemplo conuertatis.

cognoscere de ihesu. uel in eo. idest per hec

nostri ihesu christi

quia cognouistis.

cognitione. cui

scilicet hec nec tenenda sunt quia cecus hec

enim non presto

lumine diuini solis alienus

sunt hec: cecus

qui non habens lumen manus ducit.

est et manu temptans obliuio

scilicet baptismi uel penitentiam.

nem accipiens

conglutinatum ut in quibus diu

purgationis suorum ueterum

consueuerant.

scilicet ita cecus est qui non habet hec.

delictorum. Quapropter fratres

maiori studio ad hec laborare retinenda.

scilicet idest ostendatis uos iam

magis satagite. ut per opera bona

uocatos a deo et electos. bonum

faciendo faciatis uos certos de uestre uoca

certam uestram uocationem et

tionis premio.

scilicet hec ministrata

electionem faciatis. hec enim

hec enim.

facientes non peccabitis aliquando.

ministrando hec

Sic enim habun

danter minis

trabitur uobis

scilicet idest uirtutes per quas

aliquando in eternum

merebitis ad uitam.

introitus regni

domini nostri et salua

scilicet quia adeo utilia

toris ihesu christi. propter quod incipiam

Non peccabitis. idest ad uitam eternam attingetis. uel amplius non peccabitis. ut criminalia uitabitis. quia qui gerit: non habet hereditatem in regno dei. a quibus immunis iuuante domino permanet qui super dictis se mancipauit uirtutibus. sine uenialibus uero nullus esse potest.

Oculis sciam. manus operationem designat. Cecus est et manu temptans. qui sciam recte operationis non habens quicquid secundum rectum uidetur operatur et lumen ueritatis ignorans. quia manus ad opus quia non uidet temptans extendens gressus in terra. quia si peruidet extollit. Iosephus miser in ruinam potionis quam perscrutare nequibat incidit.

Quando homo de peccato in peccatum incidit. uidetur oblitus peccati. quod cum deo in baptismo iniuit.

Multi uocati. pauci electi. Certa quidem uocatio est cunctorum qui ad fidem ueniunt. quicumque fidei sacramento quia perceperunt. bona quoque opera perseuerante adiungunt: isti suam uocationem. et electionem certam inueniuntur faciunt. sic quia post uocationem ad iudicia uitiorum cum in his magis ex hac uita migrauerint. iam omnibus certum reddiderunt. quia reprobi fuerunt.

Incipiam. ut sit uobis manifestum pateat in scripturarum scelerum: iterum et iterum moneo uos. et semper in inceptione ero. quia numquam ex finis monitoris. quod dicit mihi non est pigrum sepius iterare uobis. non sit pigrum ut honorosum sepius audire.

Quare uult monere illos qui sciunt et confirmati sunt ut

sciam quod habent operibus exerceant et uirtutem et presencia confirmati sunt. Extra mitte custodiant. ne quando per magistros erroris a simplicitate et castitate fidei excedant.

Ideo moneo. quia iustum arbitror per hoc quod dominus benigne uocauit me et confirmauit et confirmare alios docuit dicens. confirma fratres tuos. suscitare uos qui dormientes ad hoc predicta semper in commonendo

Deponere non mortem sed depositionem nominat. quia sic est famulis dei retinacula carnis exuere sicut uiatoribus confecto itinere domum propriam per habitudine tabernaculi adire. sicut positis in expeditione prostrato hoste in patriam redire.

Dabo autem operam quia cito transiturus. ideo interim dum uiuo dabo operam ut uos frequenter scilicet cum uos instabunt pseudo et uolent uos abstrahere habeatis hoc in memoria post obitum meum quando me non habebitis presentem doctorem non qualiscumque habere. sed ita ut horum memoriam faciatis opere adimplendo et alios docendo.

Fabulas. hic et paganos tangit hereticos. pagani quod quod eos delectabat deos appellare non timuerunt. hereticas

uos commonere semper de hijs.
[illegible]
Et quidem scientes et confirmatos uos in presenti ueritate.
[illegible]
Iustum autem arbitror quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare uos in commonitione.
[illegible]
Certus quod uelox est depositio mei tabernaculi. secundum quod et dominus noster Ihesus Christus significauit mihi. Dabo autem operam frequenter habere uos post obitum meum ut horum memoriam faciatis. Non enim indoctas fabulas secuti notam fecimus uobis domini nostri Ihesu Christi uirtutem et presenciam. sed speculatores facti illius magnitudinis.

Accipiens enim a patre. ut sit totum est suspensiue legendum.

Accipiens enim a deo patre honorem et gloriam uoce delapsa ad eum huius

acceptas dei ũi ministrys
decet nõ diuinis scripturis
attendē. s; poci9 ad sensum
erroneum. has male intē
p̄tando cõsferre studuer̄.

Qd' d'pri nob nõ ē fabu
losum s; c̄tum. ⁊ nõ t̄m
his signis declaratū. s; ⁊
ad ɔfirmationē n̄re p̄dica
tionis. huius ꝓphicū, s. m. d̄c
dō. dn̄s dix̄ ad me. f. m. es
tu. e. h. g. te. firmiorem
n̄r alios ꝓphas q̄ clari9
aly̆s de x̄p̄o ꝓphauit.

(ſ a patre glo̅ſo)
cemodi a ma
(⁊ glificante filiū.)
gnifica glia.
(ſ ɔsubaẗ)
hic est filius
(ſ p g. ostendi uob' bn̄placet̄)
m's dilectus in
(meū.)
quo michi cõ
(ſ ⁊ ca n̄r̄s ei succedet)
placuit. ipsū
audite. Et hanc
(ſ petrus ⁊ iacob9 ⁊ iohs s; ad)
uocem nos au
(ɔprobandam ei9 diuinā n̄r̄p)
diuim9 de celo allatam. cum
(ſ in monte tabor vl' similē ei audiuim9 ī alio mõte)
essemus cum illo in monte sco
(. v. oliueti qn̄ orabat)
Et habemus firmiorem ꝓphic
sermonem cui benefacitis
(ſ ardenti.)
attendentes q̄si lucerne lucēti
in caliginoso
loco donec dies
illucescat ⁊ luci
fer oriatur in cor
dibus u̅ris. hoc
p̄mū intelligē
tes q. omnis ꝓ

In calig. In h' sclī noc
te plena temptatioib9
⁊ uicy̆s ⁊ erroib9 ubi
difficile inuenit̄ q̄s q̄
q̄ non offendat. ēē q̄
necc̄ia ē h lucn̄a. s; nūq̄
semp erit necc̄ia: nō
utiq; s; donī dies illu. i.
in futuro appareat cla
ritas dī. ⁊ lucifer. i. cla
r9 intell's n̄r ul' ip̄e x̄p̄c
oriatur in cordib9 u̅ris
dilectio erit q̄le nunc

Transfiguratio dn̄i ⁊ cla
ritas ei9 signum erat resur
rectionis sue. ⁊ n̄re. p̄ heliā
q̄ cum eo apparuit intel
ligitur resurrectio q̄ fuīt eoꝝ
an̄ legem. p̄ moy̆sen eoꝝ
q̄ sub lege. p̄ petrum ⁊ ia
cobum ⁊ iohem: eoꝝ q̄ sub
grā. vl' p̄ moy̆sen moy̆sen
mortuus. mortuoꝝ resurrō.
p̄ alios uiuos: uiuoꝝ.

Firmiorem p. s. Si q̄s testi
monio n̄ro minus credit.
q2 in secreto gl'iā redemp
toris ɔspexim9 c̄to, f. moi
ꝓphico nullus audebit
ɔtradicere.

Lucerne. ē attendentes bn̄
facitis ut lucem possitis
h̄re scīe. h intelligentes q.
n̄l̄s scoꝝ ꝓphaꝝ ꝓ̄a sua
inꝑ̄tatione ꝑ̄ dogmata
uite p̄dicauiat. s; ⁊ q̄ a dō
didicāt in secreto. h ple
bi dī obsuanda tradebāt.
diuini gentium de corde
suo fingebant. Sic ḡ ꝓphe
nõ sua. s; dī u̅ba scribebant.
ita lector nõ sua inꝑ̄ta
tione uti deb; ne a fide er
orbitet. s; laboret attēde
q̄m u̅ba sua uoluit in
telligi ille q̄ scribit.

attendite ꝓphico, s. moi.
Nam a dō est q̄ p̄ ꝓhari
p̄ h q. ꝓphia non ē talib9
u̅b ⁊ tali in locutionis

scripta qui utuntur homines in
locutione sua. et qui sectatores scrip
ture sic exposuit et interpretatur. et
vere non est locutio prophetarum secundum
suam vel audientium. sed secundum
voluntatem spiritus sancti. qui loquebatur
in eis.

Sic in potestate prophetarum non
erat semper habere spiritum. semper fu
tura predicere. ita non erat potes
tatis eorum ut quecumque vellent
docerent. sed ea sola docebant que a
spiritu sancto didicerant. hoc ideo dicitur
ne quis ad libitum scripturas
exponat.

doctrinas perditionis que secant
et separant a deo vel unitate perhibent.

II

Secte latine. hereses grece. est
quis scilicet stulta obstinatione
errorem quem semel concepit sibi
sectari nullatenus cessat quod
proprium est hereticorum.

Merito perditionem sibi indu
cunt. qui redemptorem suum
negant vel non qualem veri
tas ostendit. sed qualem sibi ipsi
fingunt: predicant. et propterea
alieni a creatore et a redemp
tore nil ceterum quam foveam
expectant.

via veritatis blasphema
tur per hereticos. non solum in
eis quos suis heresibus seduc
tos associantur. sed in eis quibus
quasi per impurissima facta sua in
sacrificia vel in iniustia exse
cranda que faciunt in odium

prophetia ut scriptura
propria interpreta
tione non fit.
quia vere non est locutio prophetarum secundum suam vel au
Non enim vo
dientium sed secundum voluntatem spiritus sancti qui loquebatur
luntate humana
in illis.
allata est ali
quando prophetia sed spiritu
sancto inspirante
locuti sunt sancti
dei homines. Fuerunt
vero et pseudo
prophete in populo. sicut
etiam sunt et timore eorum — erunt
et in vobis erunt
scilicet post obitum nostrum — manifestabuntur.
magistri men
in corda vestra id est adducent.
daces. qui introducent sec
christum.
tas perditionis. et eum qui e
sanguine — negata veritate eos induentes eo falsitate per quam eos perdant
mit eos deum negant. super
bientur
ducentes sibi celerem perditio
quod adhuc gravius est quia multi sic vo... ut nullam spem
nem. et multi sequentur eorum
vite future habentes concupiscentias predicant quibus carnales facile consentiunt.
luxurias per quos via veritatis blas

obtamus et quod non est suspiramus
et qualis erit. singuli in
singulis videbimus quando
nec facies nostras alterutrum
videmus. Interim ad noctur
nam lucernam pertinet quod
filii dei sumus et nondum
apparuit quod erimus ad com
parationem ipsorum dies
sumus. ad comparationem vite
eterne. lucerna indigemus.

Fuerunt vero etc. per prophetas ideo
vos commoneo et tot antea
dixi vobis ne decipiamini
in per pseudo qui fingunt
christum non devenisse vel
si venisse fatentur ali
quos errores inmiserunt quibus
gravius puniuntur pro
mendaciis suis cum suis
sequacibus sicut in populo israel fu
erunt pseudo prophete falsa
nunciabant. et iudicium
perpetue dampnationis
sustinuerunt sic et isti.

Via veritatis castitas et cetera bona opera.

Si apostatas angelos per-
nis inferni ad maiores
cruciatus reservat in
die iudicii. si et mundum
et sodomitas pro scelera de-
levit et noe et loth salva-
vit. constat quod novit dominus
pios de temptatione eri-
pere. iniquos vero in die iudicii
cruciandos reservare.

Alia translatio. Sed carceribus
caliginis inferni retru-
dens tradidit in iudicio
puniendos servari.

Quamvis hec inferiorem
aerem qui carcerem acceperunt
quasi quietum ad celum inhabi-
tent. restat adhuc pena ul-
tima iudicii. quia paratus
est ignis diablo et angelis eius.
Non enim permittit eos deus
consumi. sed servat ut quanto magis
puniantur eum suis membris
tristes sunt. iam significando et cetera.

Octavum. Sex sunt eta-
tes. Septima est illa vita
in anime sanctorum felici sabbato id est
eterna requie perfruuntur
octava resurrectio generalis. Octavum

---

blasphemabitur. et
(scilicet non eius religionis. sed avaricie ut aliquid)
in avariciam
(lucrentur fingunt novas doctrinas vero vos)
fictis verbis de
(emunt quasi dicit de vobis sicut ad commodi quirunt)
vobis negocia-
(scilicet magistri et seducti)
buntur. quibus
(scilicet pene eterne. iam olim apud deum est provisum non)
iudicium iam
(cessant per sententiam excruciantur vero sine cura ubi)
olim non cessat.
(scilicet diabolus in decipiendis peccatores conventus)
et perditio eorum non dormitat. Si
(scilicet exemplo a maiori) (scilicet dignioris nature)
enim deus angelis peccantibus non
pepercit. sed ru-
dentibus infer-
ni detractos in
tartharum tra-
(scilicet ut reservarentur in iudicium id est in dampna-)
didit in iudici-
tionem
um cruciandos re-
(scilicet id est hominibus secundum ordinem)
servari. et origi-
(nem primum post inventionem)
nali mundo non
(scilicet propter iusticie opera)
pepercit. sed octavum
(faciens que coram deo iniquus esset ostendit)
noe iusticie pre-
conem custodi-

Christiani nominis concitantur
existimantibus imperitis quod
christianos hii flagiciis manci-
patos.

Rudentes sunt funes quibus
naute vela suspendunt.
ut flante aura portus tran-
quillitatem relinquant. seque
semper ambiguis fluctibus
credant. quibus conveniens rudentibus
immundorum spirituum cum
anima comparatur quia mox ut fla-
te superbia impulsisse adversus
suum creatorem ceciderunt:
ipsius elationis sue conatibus
in abyssi profundo sunt rapti.

Idem mundus est post dilu-
vium qui et ante. sed tamen ille qui
alius fuit. quia ille mundus aquarum
pro et tota facies terre et tot-
ille aer altitudine aquarum
mundus est. id est mundatus.

Beda. hee civitates dup-
plicem in ignem sunt re-
dacte. quia et primo eas per incen-
dium cum adiacentibus terris
in cinerem redegit. et cum loca
incendii per modum mortui
maris ubi ceciderint conserva-
re adhuc voluit religionem
eciam positam per hec speciem pene
Nascuntur enim poma pulche-
rrima. que ex edendi cupidi-
tate spectantibus generant.
Si carpas fatiscunt et in
cinerem resolvuntur fum-
umque excitant. quasi adhuc arderent

¶ diluuium inducens mundo. i. impiorum submersionem.

uit. diluuium mundo impiorum inducens. et ciuitates sodomorum et gomorreorum in cinerem redigens euersione dampnauit. exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens. et iustum loth oppressum a nefandorum iniuria ac luxuriosa conuersatione eripuit. aspectu enim et auditu iustus erat. habitans apud eos. qui de die in diem animam iustam iniquis operibus cruciabant. Nouit ergo dominus pios de temptatione eripere. Iniquos uero in diem iudicii cruciandos reseruare. Magis autem eos qui post carnem in concupiscencias immundicie ambulant. dominationemque contempnunt. audaces. sibi placentes. sectas non metuunt facere

¶ s. uidisse. ¶ patentis significat. exemplum uiuos qui sitis [illegible] forent.

¶ q. difficile erat inter tales iusticiam seruare.

¶ sic noe et loth.

¶ sic diabolum. originale mundum.

¶ sodomitas.

¶ reseruabit eos.

¶ fornicarios dicit qui pro reatu fidei corruptionis maiora in iudicio patiuntur tormenta quam generales iniqui.

¶ uel in die iudicii. ¶ id est in

more brutorum animalium lasciuiant ¶ dominum [illegible] iudicem talium

recognoscere nolunt.

¶ ad maiora omnia.

¶ in peccatis ¶ sine timore ultionis separant homines a deo et instruunt [illegible] blasphemando.

Ignis qui sodomitas semel puniuit significat quod impii sine fine passuri sunt. quod terra fumigabunda quod fructus pulcherrimi cinerem et fetorem intus habent: innuit. quod dilectio carnalis et si stultis arridet. nil tamen in uisibilibus relinquit nisi incendium quo reseruatur. nisi ut fumus tormentorum eius ascendat in secula seculorum.

Cruciabant iustum iniqui primorum facta et uerba quod cernens corrigere non ualebat. ipse a malorum actibus se seruabat. non uisis non auditis flagiciis se fuscabat. uel uisu et auditu iustus erat quia non in illo audiebat non quod ad iusticiam pertinebat.

Hereticos dicit qui blasphemantes fidem uel uitam ortodoxorum sectas sui nominis. i. hereses inducunt. quibus et grauior instat cruciatio.

Iniquos pseudo et eorum sequaces. et ideo noluit eos sequi.

Qui autem die iudicii soluti corpore penas luunt et in iudicio grauiora expectant quando corpore et anima cruciabuntur.

Superbos dicit et arrogantes quia et ipsi grauiora generalibus luituri sunt supplicia.

Ubi angeli. i. in quibus mal. qui contempnunt dominationem quia audaces et cetera que sequuntur. hec namque faciendo angeli demonia sunt ac penas superbie sue soluere meruerunt. et quia non corpus non patitur ut faciant ut pollu carnalibus concupiscenciis ad illud homines alliciunt, et per illa et dampnabuntur.

Omnis hii seruantur ad maiora non tanta uis est penarum. quia et angeli mali qui sunt maiores forti tudine et robustiores ad perferendum quam homines non portant, hoc intolabile.

Sic irrationabilibus animalibus naturale est cum pabulis sepius in captionem et perniciem ignoranter incidere. ita heretici comparati iumentis insipientibus per appetitum sue corruptionis explendum. incorruptam ecclesie catholice doctrinam blasphemantes. in corruptione sua et uitam perdicionis sibi laqueos nectunt. de quibus est dixisset blasphemantes incorruptionem sua recte addidit. et peribunt. Scilicet quam in sordibus est sordescat adhuc.

blasphemantes. Ubi angeli fortitudine et uirtute cum sint maiores non portant (scilicet execrabile) aduersum se ex (ad patientes. i. ad maiores pe nas) ecrabile iudicium. (scilicet magnum erroris) Hii uero uelut irrationabilia pecora naturaliter (tendunt) in captionem et in perniciem. (Sic isti) in his (quare blasphemant) que ignorant blasphemantes. (in corrupto sensu) in corruptione sua (a sordecio) peribunt percipientes (sordium) mercedem iniusticie uolup

Ibi cruciabuntur uinquam iusti angeli mali qui prius contra dominum superbierunt et non puniti sunt iam non portant sed potius ambiciunt iudicium suppli endi quam dominum quod est execrabile aduersus se ipsos quia per illo grauiter puniuntur et tanta magnitudine penarum iam ab illo iudicio presumptionis desistunt. vel torquebuntur ibi. i. apud dominum uel angeli boni non sustinent sed uindicant sic quod execrabile quod illos dicitur. sic subuerterunt sodomitas. sic et apostoli aliquando uindicant ut petrus occidit ananiam

Voluptas bona uel mala. uoluptas bona: recte dies dicitur. quia sancti in domino delectantur. Voluptas mala: nox. cum reprobi ad perficienda opera tenebrarum perverse delectantur. Iniusti quippe delicias quasdam inquinationis et uicia existimant. uoluptatem diei. qui cum iaceant deliciis impurissimis et execran dissimis. has optimas et quasi lucifluas iudicant.

Mercedem. i. penam pro malis operibus et maxime illi qui cum corruptione carnis fruuntur et uelamis tenebris errorum conculcationem iustorum blasphemantur et eis qui bene sapiunt detrahere non cessant.

tatem existimantes diei. de-
licias coinquinationis et macu-
scilicet malam existimationem
le deliciis affluentes in convivi-
scilicet ut ebrios decipiant
is suis luxuriantes vobiscum. oculos
scilicet a.
habentes plenos adulterii et inces-
sabilis delicti. pellicientes animas
scilicet quod agunt cum avaritie faciunt.
instabiles. cor exercitatum ava-
ritie habentes. ma-
scilicet iam possessi a maledictione eterna
ledictionis filii
scilicet ex ratione cognoscunt quod credere oportuit
derelinquentes
nunc delevent.
rectam viam er-
raverunt. secu-
ti sunt viam Ba-
scilicet venientis.
laam ex Bosor
qui mercedem
iniquitatis amavit. correpti-
onem vero habuit sue vesanie.
scilicet talis asina
subiugale mutum animal hominis
voce loquens
prohibuit prophe-

Oculos habentes. quia in gestu corporis perpenditur nequitia animi vel oculis. id est animam que debet providere. vel oculis magistrorum eorum cupit adulteria. ut cum hereticis vel cum diabolo.

Plenos. incessabilis delicti quibus non facile cessant quia quanto illa ut satietas ebrietas sompnolentia.

Correptionem aliquando heretica tam execranda dogmata proferunt. ut etiam pagani stulti qui divina cognitione carent illorum detestentur insaniam illorum distorta. et dominum contraria teneri sapiendo sani regulam dant et quod peius est multi catholicorum in tantum amant mercedem iniquitatis. ut et docti clerici ab indoctis laicis merito laceentur. quod operantur prophete. qui verbum asine esse natam loquentis corripiuntur non cum a proposito pravi itineris retardatur quem venit de Bosor. Bosor carnem. sive in tribulatione dicitur. quia nulla alia causa magis adulteratur verbum veritatis. quam pro concupiscentia carnis. unde et in tribulatione positi sunt. non quod pro domino patiantur. sed animos infirmorum suis doctrinis et pravis exemplis opprimunt ne resipiscere possint. Balaam vanus populus vel perpetrans eos qui illi conveniunt. qui enim agnitam veritatem sponte deserit vanus populus sunt. id est perpetrans suos

Pellices dicuntur meretrices a pollutione. vel a pelle formositatis qua incautos alliciunt. pelliciunt ergo instabiles animas variorum dogmatum erroneis sectis quasi constuprantium luxui subdendo.

Secuti. scilicet viam. ascendentes ad quod ille intendit quia veniebat maledicere populo Israel. contra voluntatem dei. sed contingit illis sicut Balaam contigit quod corripuit asina de sua vesania.

insipientiam.

non lavantes sed potius coinquinantes

Hi sunt fontes

narrantes — obscurantes

sine aqua et ne

instinctu diaboli.

bule turbinibus

obscuritas peccatorum sive naturalis ut sordescant

exagitate quibus

amplius, vel infernales pene.

caligo tenebra

rum reservatur. Superbia enim

vanitatis loquentes pelliciunt

in desideriis carnis luxurie

eos qui paululum effugiunt

serantur et errare faciunt alios.

qui in errore conversati liberta

corrupti vel sive diaboli corrumpentis.

tem illis promittentes cum ipsi ser

servi non sunt sive qui tales

vi sint corruptionis. A quo enim

sive acquisitus sive non exuatur. sed ex culpa subjecti ... genitus est.

quis superatus est huius et ser

servi non sunt sive ...

vus est. Si enim

sive ... est ... illi ... in cognitione

re fugientes co

fuerunt ... quam antea.

inquinationes

mundi in cog

nitione domini

nostri et salvato

vanitatis et inmundicia

Superbe dicentes se iustos esse, cum nimis sit vanum. et carnaliter desiderantes et luxuriose viventes pelliciunt qui paululum effugiunt. id est qui sunt similes eis sint: cum alii quorum dedignantur eorum societatem et a peccatis aliquatenus abstinent.

Si cognitione domini nostri et salvatoris. id est Christi refugientes coinquinationes anime et corporis quas mundus immittit. Rursus implicati hii. sicut ante baptismum superantur ab illis coinquinationibus apparet quod peiora sunt posteriora prioribus. quia magis offendunt dominum quam ante baptismum et maiores penas

auditores mittunt quibus non salutaria que corrigant sed ydonea que delectent predicant. de quibus subditur. hii sunt fontes sine aqua promittunt imbrem doctrine quam non habent velut nubes, propter hic ad quos pervenit veritas dei. et turbinibus demonum et viciorum agitantur. loquuntur gaudia et totus sermo eorum est superbia.

Inmundus est omnis qui exaltat cor suum. ut qui paululum refugerunt a peccatis ad suum errorem revertantur. et student in luxuria eorum carnisque deliciis. Quis enim non audiat manducemus et bibamus et in eternum regnabimus.

In sua secta promittunt esse libertatem. comedendi et bibendi et dormiendi et in eternum regnandi.

In proverbiis. Cum expositione positum est. sicut canis qui revertitur ad vomitum suum. ita stultus qui iterat stulticiam suam. et post apostolus addit de suo et sus lota in volutabro luti. canis cum vomit cibum qui pectus premebat proicit. Sed cum ad vomitum redit. unde relevatus fuerat rursus occupatur. sic qui nequitiam que mentis intima premebat confitendo proicit post confessionem dum repetit resu

mit. Sus dum in luto lavatur: sordidior redditur. sic qui peccatum plangit, nec tamen deserit: pene graviori se subdit. quia et ipsam quam flendo impetrare poterat veniam contempsit. et quasi in lutosa aqua semetipsum volvit. quia dum fletibus suis et munditiam vite subtrahit: ante dei oculos et ipsas lacrimas sordidas facit.

Convenient eis .i. unum proverbium. vel ipsa pars libri que continet proverbia.

III

Illusores .i. illudentes fidei et spei xpianorum. quasi tempus resurrectionis futurum sit frustra promittatur non iuxta catholicam fidem sed secundum proprias concupiscentias .i. novis peccatis gaudentes et dicentes. ubi est promissio? volunt inducere ut omnis promissio de xpo vanas credatis. quasi non sint impleta in xpo que de illo predicta sunt in prophetis. aut ubi est adventus eius. quasi quod signum de adventu eius potestis ostendere? quasi nullus adventus est futurus. ideo non credimus futurum adventum. quia ex quo patres nostri .d. .i.a. tempore resurrectionis quam patres fessi eum expectando requieverunt. Ubi primum cepit predicari resurrectio mortuorum. omnia .s. cursus et ordo omnium creaturarum. sic fuit in principio sic perseveravit. sic est modo et nichil mutatum est ad

ris ihu xpi. his rursus implicati superantur. facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat eis non cognoscere viam iusticie quam post agnitionem retrorsum converti. ab eo quod illis traditum est sancto mandato. Contigit enim eis illud veri proverbii. Canis reversus ad suum vomitum. et sus lota in volutabro luti.

Hanc ecce karissimi secundam scribo vobis epistolam in quibus excito vestram in commonitionem sinceram mentem ut memores sitis

[Interlinear glosses: "secundum nimis malum." — "prevaricatores promissionis et cetera." — "quasi quia post illa mala que sic per agnitionem" — "quasi probat ab ante sub specie canum qui sunt neque servi." — "Iam aliam epistolam scripsi ad repellendos pseudo. et ut modo magnam sollicitudinem ostendam. ecce per eadem et epistolis" — "hanc etiam secundam scribo epistolam. in quibus" — "nobis quibus scribo epistolam" — "quasi ut vos commoneam" — "quasi vos commoneatis" — "quasi ut deteriora"]

paciantur quia sunt mendaces promissionis facte in vapo.

Ut per illas epistolas sitis memores eorum verborum que ego ipse precius predixi vobis. verborum acceptorum a sanctis prophetis que auctoritate sanctorum prophetarum confirmantur. et sitis memores sanctorum preceptorum apostolorum ne precepta que sancti apostoli dederunt vobis dimittatis pro predicatione pseudo illorum et que precepta sunt et domini salvatoris quia ipse dominus

qui uenit saluare nos
h̄ p̄cepta instituit et ser
uare p̄cepit.

tis eorum que pre
dixi uobis prophe
tarum et apostolorum uestrorum preceptorum
rum domini et saluatoris. hoc pri
mum scientes quod uenient in

q̄ tēpe antixp̄i et iam sunt isti prauiores.

nouissimis diebus in deceptione
illusores iuxta proprias concupiscen
tias ambulantes. dicentes. ubi
est promissio aut aduentus eius.

q̄ h̄ ap̄lē ex pte suasione pte stultorum

Ex quo enim

nō ē pmisso aut aduentus q̄. ex quo

patres dormierunt.

antiq̄ patres mortui sūt et n̄ uidemus mutatū in mūdo n̄ ad inuicem n̄ sic m̄ ē.

omnia sic perseuerant ab initi
o creature. latet enim eos hoc

q̄ nullum iudicium eē futurum.

q̄ aliis modis — q̄ aliis modis.

uolentes quod celi erant prius et terra
de aqua et per aquam consistens

q̄ pollutus pecc.

dei uerbo per que ille tunc mundus

hoīum p aq̄ purgatus ē

aqua inundatus periit. celi autem

q̄ post diluuium et coinquinantur pecc.

qui nunc sunt

reseruati sunt ut purgentur p ignem q.

et terra eodem uerbo

suis malis habitatoribus i die iudicii

repositi sunt

Alia translatio celi erant
olim de aq̄ et p aq̄ constituti.

Periit terra. quia sub inūdatione
tanto tpe fructificare
desiit. pea et dissimile
plerisq: in locis ab ea q̄
prius acceperat faciē recep̄.

testimonium aduentus eius et h̄
aduenit eius h̄ ab initio cre
aturarum. sic fuit in principio
mundi. sic adhuc ē. et io nullum
credunt aduentum futurum

Paulus scribens thessalo
nicensibus coercet eos qui
diem domini instare autuma
bant. petrus reprehendit
eos qui aduentum et promissa
domini tardare asseuerant. uerum
contra omnibus qui diligunt ad
uentum eius. intra in hac opinione
temperantia cohibendam ut
neque nimium cito quod ad
uenturum diem domini neque
rursum tardius hunc aduen
turum conspicemur. sed h̄ solum
petitur ut siue cito siue
sero aduenerit paratos nos
possit inuenire dominus ueniens.

Latet enim eos. id enim dicit
omnia eodem modo perseuerare qui ui
uere nesciunt. uel fingunt
sese nescire ut uos decipi
ant duo dei iudicia alterum
quidem p aq̄ quod preterit alterum
p ignem quod restat. h̄ dicit.
latet eos quod celi. i. iste hu
midus aer et turbulentus
de quo dicitur. miluus in celo
cognouit tempus suum. erant
prius. i. inter priores creaturas
mundi. uel prius. i. ante diluui
um. et quod terra erat prius consistens
de aq̄. i. p remotionem aq̄
que operante uerbo dei congregata ē

in unū. ⁊ ita apparuit ari-
da ⁊ ɔsistens p aquā q̄ diā
dispositione uenis aquaꝝ est
tota plena. sicut corp⁹ aīaliū
sanguine ne ariditate dis-
siliret. si irrigatio aquarū
deficeret p que duo .i. in quib⁹
duabus ptib⁹ .i. aere ⁊ terra
qui tūc erat mund⁹. alterius
modi. q. iste psēs mundatur
aqua diluuij. Nam superiores
ptes nō attigit diluuium.
Celi aūt qui nunc sunt ⁊ t. e.
v. di reposita in eam formā
quā tn̄ hn̄t sunt reseruati
igni in melius ɔmutandi in
die iudicij.

Si dr̄ uob a pseudo quod
multis potestis facere qr̄ tm̄
temp⁹ restat usq; ad diem
iudicij q. iudex ex longiq-
tate tp̄is scire multa nō
potest nō credatis eis qr̄ q̄cq̄
potest si mille annis ita uid;
sicut illud q. fit una die. Si di-
cunt mille annis penitendo
nō assequimini ueniā delic-
toꝝ nō credatis. qr̄ un⁹ dies
uere penitendo tm̄ ualet
quantum mille anni. sicut latro-
ni. Si dicūt nō oportet tam
diu laborare una die potes-
tis resipiscere. nō credatis qr̄
mille anni laboris nō plus
sufficiunt ad uitam quā
unus dies.

igni reseruati in diē iudicij ⁊ pditionis impioꝝ (s. verbo q. iudicantur) **hoīum. Unum** (ue erit) **hoc** (ostendit quā iudiciū) **uero non late-** (efficax fuit) **at karissimi** (s. ē ad agēdū) **qr̄ un⁹** (aliquid) (s. sit apud hoīes) **dies apud dn̄m** (ad unā solā rē agendā) **sicut mille anni** (s. i. quicquid potest sī in mille annis ita uid;) **⁊ mille anni** (sicut illud q. fit in una die) **sicut un⁹ dies.**

pierunt ⁊ celi. s; sc̄d spe-
ciem hr̄ aeris. occupa-
uit enī aq̄ totā istā
capacitatem ubi aues
uolitant. Sc̄ ⁊ celi supi-
ores s; uetū ⁊ ipī pitu-
ri sint igni an hi soli
q̄ ⁊ in diluuio pierūt
disceptatio aliquā scru-
pulosa int̄ doctores eē
uidet̄.

Vnum u. h. ɔ quicquid
futurum ē iudicium
hoc nolite seduci a pseu-
do qui dicūt uob ⁊ si iste
futurum iudicium nō
tm̄ uob timendū. qr̄ cū
sint tot cogitationes
⁊ tot actus hoīum si
singulatī debeant de-
beant disceti non sufficient milia annoꝝ cum
uno solo die dicatur futurum iudiciū ⁊ sic mul-
ta poterunt latere iudicem. s; nō lateat uos
istud q. tm̄ ual; apd dm̄ un⁹ dies ad agendum
aliquid quātū mille anni hoīb⁹ ad unā solā rē faci-
lendā.

Sicut mille .a. In agnitione diuine uirtutis ⁊ pteri-
ta ⁊ psentia ⁊ futura. equalit̄ psentia ɔstant ⁊ que
longa nob ul breuia uidentur tempoꝝ curricula
equalis sunt spacij. apud ɔditorē tp̄ꝝ qui oīa equalit̄
magna ⁊ parua ɔspicit. Ideo h ɔmemorat apl̄s ut
ɔuincat eos qui dicebant. ubi ē pmissio aut aduent⁹ eius
ostendens dm̄ nequaq̄ oblitum sue pmissionis aut
aduent⁹. s; cum ita unūq̄q; diem sclī nr̄i ɔtempletur
certa sua memoria ut annoꝝ mille annos ut un⁹
diei spacium sine labore circumspiciat. intelligendū ē
manifeste q. ipsoꝝ q; dieꝝ annoꝝ oīum finē certissime nouit ⁊ absq;
ulla dubitatione h q; pnouit quā aduentu ipsi claritas reuelanda quā pmissa sclis sit
reddenda pmia. uel ⁊ recte subiungit. Non tardat.

Non tardat dominus promissionem suam sicut quidam existimant, sed patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed omnes ad penitentiam reverti. Adveniet autem dies domini ut fur: in quo celi magno impetu transient, elementa vero calore solventur, terra et que in ipsa sunt exurentur. Cum hec igitur omnia dissolvenda sint quales oportet vos esse in sanctis conversationibus et pietatibus, expectantes et properantes in adventum diei domini nostri Ihesu Christi, per quem celi ardentes solventur et elementa ignis ardore tabescent. Novos vero celos et novam terram et promissa ipsius expectamus

(Interlinear glosses: scilicet ut vos in virtutibus crescatis · scilicet ut alii qui credent convertantur · scilicet non tardat · scilicet per quem · scilicet promissa implens in ultimo iudicio · tamen inopinate · scilicet quia in diluvio transierunt quo aqua ascendit; igne tamen iudicii transibunt quantum aqua diluvii ascendit · scilicet aliam formam · scilicet quia quidquid in eis de iudicio mali in peius, boni in melius sunt mutandi · scilicet in vobis · scilicet ad alios · scilicet per spem · scilicet bene agendo · scilicet iudicii · scilicet priora deficiente scilicet celos.)

Et quia omnia videret posse his credere, quod non tardat dominus promissis implendis, quia nondum est tempus implendi, sed tempore quo providit implenda implebuntur. Sed ideo differt ut electorum summam quam providit prius adimpleat. Unde in Apocalypsi: Dictum est illis ut requiescerent adhuc modicum tempus donec compleantur conservi eorum.

Ut tales sitis per quos salvandos dominus veniat ad iudicium.

Elementa iiii. quibus mundus consistit. Maxime ille ignis assumet, nec cuncta in tantum consumet ut non sint, sed duo ex toto consumet, duo vero in meliorem restituet faciem. Unde in sequentibus: novos celos et novam terram et p. i. e.

Alii: celi, id est sancti, si quid in eis purgandum est, per ignem purgabuntur.

Vel elementa, scilicet que fuerunt aliis materia bene operandi, per temporale supplicium solventur in melius.

Novos celos vero, non alios, sed veteres et antiquos in melius commutandos. Unde dicit: ipsi propheti r. a. p. e. o. s. n. u. e. s. o. m. e. t. m. que [illegible]

mutabuntur. cessat per eam q
consumpta per ignem mox ale
uiore igne gratiorem speciem
resument. de igne et aqua
nil tale habemus quod potest habemus
in apocali. et mare iam non est.
habemus et in prophetis. lux lune
non lucebit amplius.

Alt. Nolite crede illis qui
dicunt iudicium esse imperfectum
de omnibus que de natiuitate christi
promissa sunt. dicentes. ubi
sunt noui celi et noua terra
que promissa sunt. nouos credi
mus illos in quibus iusticia
habitat. et nouam terram illos
quibus ferunt fructum no
uitatis. et hos dicimus promissa
dei. uel nos in quibus iusticia dei
habitat. et ueritate scimus celos
nouos futuros. et nouam terram
quam promisit.

Hee sunt uigilie de quibus
dicitur. uel serui illi quos cum uenerit d
in. ui. Vigilat qui se imu
nem a sordibus custodit. qui
quantum in se est cum omnibus
hominibus pacem habet. que omnes
illecebras carnis spiritui regimi
ni subdit. in se ipso pace feli
cissima utens.

Scripserat iohannes euangelis
ta euangelium aduersus dog
mata hereticorum. aliter de ubi
eternitate male sentiebant.
et male predicabant. scripserat
et epistolam aduersus eos. et aliorum
hereticorum stulticiam. in qua

tamus in quibus iusticia habitat.
[qua dies domini ueniet.]
Propter quod karissimi hoc expectantes
[a uenialibus in corpore]
satagite immaculati
[a criminalibus]
culati et inuio
[ab eo uel ad honorem eius ue]
lati ei inueni
[mentis et pulsantes / pacificanti]
ri in pace. et do
[sic peccis]
mini nostri lon
ganimitatem
salutem arbitra
mini, sicut et karissimus
frater noster paulus, se
cundum datam sibi sapientiam scripsit uobis.
Sicut et in omnibus
[ipse paulus]
epistolis loquens
[que dixi uobis uerbis ... dixi]
in eis de his, in
[in epistolis pauli. / epistolis]
quibus sunt que
dam difficilia
intellectu que
[sine luce iusticie / tamen q ... docto]
indocti et insta
[donec erudiantur non permanent.]
biles deprauant.

In quibus. in quo tempore futuri
seculi iusticia habitat. que
tunc in fidelium est que
per nos certamus corona
redditur iusticie que in
hac uita fi non potest.

Et in. i. domino ille solus
perfecte mundus est qui diui
no iudicio mundus est. hum
ana sepe falluntur iu
dicia.

Ne putetis que tardet
promissionem domini. sed intel
ligite quod longanimiter
expectat. ut plures saluet.

Sicut et karissimus. Paulum
illum scripsisse dicit. in quo
ostendit. que quod paulus
quibusdam specialiter aliis
ecclesiis scripsit omnibus
ecclesiis que sunt per orbem
terrarum generaliter scripsit.
Petrus sapientiam pauli
laudat. paulus dicit
[ad cor. xv.]
de se. ego sum minimus
apostolorum qui non sum dignus uocari apostolus q.
.p.e. paulus per ipsum se in
fidelitate humiliat. et
aliorum innocentiam apostolorum
[petrus]
prefert. Ecce primus apostolorum

obliti ſunt ꝑorati. ⁊ datam ſ. clauium. datam paulo ſapiam mirantꝰ. q̄ꝛ mos ē electoꝝ. ut magis alioꝝ q̄m ſuas mirentur uirtutes. ⁊ ꝑ has ſe ad ꝓfectum excitent.

fic̄ ⁊ ceteras ſcripturas ad ſuam ſ. uel dampnationē. ipſoꝝ ꝑditionē. Vos ḡ fr̄s ꝑſcie͞ ſ. hec tes h̄ cuſtodite.

de fidei ⁊ caritatis ꝑfectiōe agit. ũ intelligimus quid credē quid diligere debeam᷒. Multi prauis dogmatibꝰ i. ducti. ⁊ de ſinceritate fidei ⁊ caritatis nō ben̄ intelligebāt. dicebant enī opa eē caritatis crebro ꝯuiuari. luxuriari. ꝯſentire uiciis alienis. cōr

Nullus uet̄is uel noui teſtamēti lib̄ ē in quo heretici ad nō ꝑuerterint uel demendo. ł addendo uel mutando. Vnicum eſt remediū in doctis. huius ſtabilitate uel doctoꝝ auditū ꝑſte. ḡ. ſtabilitatē. q̄ꝛ heretici nō hn̄t. uento ſupbie. q. palea leuis de eccl̄ia tolluntur. vñ ſubdꝰ. ad ſuā ipſoꝝ ꝑditionē.

dicentes communicare paſſionibꝰ x̄. ⁊ ceteris q̄ iplentur ꝑ caritatem dei ⁊ ꝓximi.

ne errore inſipientium tͦducti excidatis a ꝓpria ſ. fidei firmitate. creſcite in grā ⁊ in cognitione dn̄i nr̄i ihu x̄ ⁊ ſaluatoris. Ipſi ſ. peccatoꝝ

Difficilia i ep̄lis pauli q̄ depuantur ab hereticis dic̄. marie illa de q̄bꝰ grā di loq. q̄ iuſtificat impios. i. ex impiis facit iuſtos. dicit enī. ubi habundauit peccm̄. ſ. ḡ. neq̄s deſpāt de cōmiſſis peccis. heretici ita inꝑtantur. q. ſuadeat ꝓ illa facere pccā. ut peiora ꝑ h̄ recipiant bona. q̄r quos petrus ſbiungit. Vos ḡ fr̄s.

Vos ꝑſcientes q̄ꝛ inſipientes multiphàrios introducent errores. q̄dam futurum iudicium negantes. q̄dā diuina eloq̄a falſificantes. quidam male inꝑtantes. q̄dam luxurie frena laxantes. ⁊ alia multa.

ſ. i. in̄ cotidianis aduerſitates ſ. marie ē diu

glia ⁊ nc̄ ⁊ i diē eternitatis.

ſ. deſidamꝰ uidebitur.

Amen.

In principio ep̄le ad ꝯmendationē ſ̄monis diuinitatem x̄ ⁊ humanitatem deſignat. in quo caritatē dei ad homines. ⁊ ſuam ad illos quibꝰ ſcribit. inſinuat.

Fuit ab inicio filius di. ſ; in carne eundem uiderūt et audierunt diſcipli.

Quod fuit ſ. i. ab inicio i. ꝓprie ab inicio ſ. in ꝓncipio erat u̇bum ⁊ u̇bū caro f̄cm̄ ē. qd audiuim᷒ ſ. ⁊ uidim᷒ gl̃iam eī. ſ. ꝓpꝑim᷒ inia q. uidimus o ⁊ motes ⁊ ſ. ſpūalib᷒ oclis diuinā culis nr̄is qd ſ. uirtutē eī in morte cognouimus.

Qd fuit ab initio: ł uerbū deitatis. q. audiuimus. ꝑ legem ⁊ ꝓphas. qd uidim᷒. ſenſibilr hominem uenientem. q. ꝓſpexim᷒. diuinitatem aduenientes in hominem. ⁊ man᷒ ꝯtrectauerunt de u̇bo uite. nō fortuitu ꝯſencientes ei q̄ in

verū corp⁹ nō fantasma.

perspexim⁹ & manus nr̄e tracta-

uiuificatur ī aīa ⁊ in corp̄e.

uerunt de uerbo uite. ⁊ ui-

ta manifestata est nobis. et

sanguine

uidimus ⁊ testamur. ⁊ annū-

eē cū fideli⁹ — in eīna diui-

ciamus uitam eīnam q̄ erat

nitate — ex tempore in hūilitate hūanitate.

apud patrem. ⁊ apparuit no-

frequēter — in carne — ūba ex ore eī

bis. q̄d uidimus ⁊ audiuim⁹

debetis credere illi q̄ audierit ⁊ uiderit

annunciam⁹

nō uidētis — q̄ nō uidistis

uob. ut ⁊ uos

societatem ha-

beatis nobiscum.

p̄ nr̄am societatē cūlea ad socie-

⁊ societas nr̄a

tatem dī — ut sim⁹ coheredes dī coheredes aūt x̄ī.

sit cum patre ⁊ cum filio eius

non cūiscione nūacim⁹. s; memorie gaudam⁹.

ihu x̄. Et hec scribimus uob

in h seclo ⁊ in unitate eccl̄ie ⁊ in futuro in anglorū societate

ut gaudeatis. ⁊ gaudium ue-

ut multos ad eand̄ ducam⁹ societatē.

strum sit plenum. ⁊ hec est

annunciatio qm̄ audiuim⁹

credendam

ab eo. ⁊ annunciamus uob

pellit tenebras peccōu — est.

qm̄ d̄s lux ⁊ te-

q̄. i. ignorancia t̄ nequicia — persistēes

nebre in eo nō

in peccātis ⁊ alios obscurantes n̄ copu

carne uisus est. s; cū multa cōtrāctatione perscrutantes scripturas. phibentes testimonium de ipō ūby. q. uidit aliq̄s nunciare p̄ aliis q̄d p̄ fc̄e cōspexit. aliis aliq̄n nō pot̄ explicare uerb.

Panis anglorū assūptione carnis hominib⁹ innotuit. miraclis claruit. surrexit. ⁊ alios secum surḡe fecit. ⁊ p̄ h manifestata ē uita.

Et uidim⁹ manifesta. q. nō infideles. ⁊ testes sumus ⁊ uidim⁹. ⁊ in cōdux ⁊ annunti- antes, martires fc̄i sumus.

Non p̄ aliq̄ tempali q̄stu. s; ut bene credendo. bene uiuē- do. pacient̄ omia ferendo.

Quicumq; uult socī dei fi- lius deb; societati eccl̄ie uni- ri. n̄ min⁹ habent q̄ p̄ aplos q̄. q̄ p̄ p̄ crediderunt. unde dr̄. Bi qui non uiderunt ⁊ crediderunt. ⁊ itm̄. nō p̄ his rogo tm̄. s; ⁊ pro eis qui cre- dituri sunt in me p̄ ūbum eorū.

Et h ē. applicemū nos ad lucem. ⁊ lux nob irradiauit. tenebre eram⁹. m̄ p̄ lucē lux sum⁹ ⁊ alios illuminamus. dum pecca dimitti ⁊ tenebras expelli nunciamus.

Quare ūbum caro fcm̄ ē:

Sic p̄ eos audiuimus nos. s; nō uidim⁹. mini⁹ g̃ felices q̄ illi. Sm̄ mag- na familiaritate ei cō- iuncti ūam carnē hr̄e palpando p̄bauim⁹. ⁊ añ ⁊ p⁹ resurrectionē q̄bdā dicitur palpare et ui- dere.

D̄s lux ē. qui g̃ uult hr̄e societatē cū luce: pellat tenebras peccōrū.

quia tenebre cum luce societatem habere non possunt. unde sequitur. si dixerimus. Hec est cur verbum caro factum est ut hoc annunciaret mundo.

Si ambulamus in luce ita sumus mundi. sed tamen non debemus putare nos quod diu vivimus omnino posse a peccatis mundari.

tabuntur in membris eius. Hec autem
sunt ille. Si
nisi commendatio epistole. hic ostendit qualiter habeatur caritas scilicet per fidem et ca
dixerimus quoniam
ritatem que deo sociat. ut quod conventio Christi ad belial aut que societas lucis ad tenebras.
societatem habemus cum illo
contemplatione in peccatis. scilicet peccatum peccato addentes
et in tenebris ambulamus
corde et opere. scilicet in nobis. scilicet dum alios ad id inducimus malo exemplo
mentimur et non facimus verita
inducimus. scilicet Si eam cum ducimus lux que Christus est
tem. Si autem in luce ambu
deus lux. id est exemplo eius illuminantes alios
lamus sicut ipse est
scilicet per caritatem.
in luce societatem
scilicet hoc mutuo
habemus ad in
scilicet Sacramentum dominice passionis omnia originalia et ac
vicem. et sanguis Ihesu Christi filii
tualia lavantur. scilicet in ipsis nos.
eius mundat nos ab omni pec
scilicet Elati de aliqua iusticia. scilicet in anima non habuimus
cato. Si dixerimus quoniam pecca
ne forte de preterita vita dum videmus
tum non habemus. ipsi nos
scilicet ad maiora peccata. scilicet deus ab electis
seducimus et veritas in nobis
se subtrahit. scilicet; scilicet deus quod promisit gratiam hic
non est. Si vere confiteamur pec
misericorditer fidelis est exequendo. et iustus quia vere confessioni iuste dimittit.
cata nostra fidelis est et iustus
scilicet in hac vita. scilicet ut venialia scilicet sine
dominus ut remittat nobis pecca
non iniuste scilicet post dissolutionem carnis sit ut peccare nesciat, vel
nostra et emundet nos ab omni iniqui
possit in eterna vita. scilicet quia non egemus absolutione.
tate. Si dixerimus quoniam non pec
scilicet Si confitemur mundamur. sed si nos ipsos volumus honorare

quod novum attulit mundo. Christus venit patri non frustra fuit. Vide quid voluit dicere. quia deus lux est. hac sententia divine puritatis excellenciam monstrat. quam imitari iubemur. hic manichei confutantur. qui dei naturam a principe tenebrarum dicunt bello victam et viciatam.

Augustinus. Deus lux est. quem non capit tempus. odor quem non spargit flatus. cibus quem non minuit edacitas. amplexus quem non divellit sacietas.

Deus in luce esse dicitur. quia summa bonitas ubi proficere valeat non invenit. homo in luce ambulat. quia virtutum operibus ad meliora proficit.

Illi et non habent caritatem qui de meritis superbientes dicunt se mundos.

Superbia extinguit caritatem. caritas extinguit peccata. quod roboret humilitas caritatem. humilitas ducat ad confessionem.

Si confiteamur. quia sine peccato in hac vita non possumus. prima salutis spes est ipsa confessio. plus ex humilitate quam necessitate. divina dilectio. quia diligimus cum humiliamur. et caritas operit multitudinem vici orum peccatorum.

elatus

Sicut humana fragilitate non potestis omnia vicia cavere. date operam ut saltem maiora et apertiora caveatis. ut non apprehendat vos temptatio nisi humana quasi diceret et post amonitionem meam cecideritis non desperetis.

Si confitemur mundamur sed si nos ipsos volumus ignis honorare.

Solus deus ex se verax est. homo ex deo verax est. ex se mendax. inpossibile est quibuslibet sanctis aliquando non cadere in minimis peccatis nec iusti esse desistunt. quia eius opitulante deo resurgunt.

Ut non peccetis. ne malam securitatem assumatis. audientes vos a deo mundari. sed utilem timorem habetis.

Non est advocatus nisi eum provocanti displiceant sua peccata. clama. et ipse audit et liberat.

Item advocatus iustus iniustas causas non accipit. quia tamen nos sic defendet in iudicio. si nos accusamus iniustos.

Habemus. Iohannes vir iustus contemperans se infirmis non dixit habetis. sed habemus. ponit se in medio peccatorum ut habeat advocatum.

Et in hoc debemus fragilitatem nostram attendere. et debemus in peccatis advocatum querere. quod ut impetremus de custo-

ut scilicet dicere non intelligamus

camus. menda-

unus dei est sine peccato

cem facimus eum

et verbum eius

non est in nobis

quibus debeo providere et vos michi obedire

filioli mei hec

sunt in memoria teneatis

scribo vobis

dicendo non peccavimus

ut non pecce-

tis. sed et siquis

peccaverit ad-

vocatum habemus

apud patrem

ihesum christum ius-

tum. et ipse est pro-

propiciat nos deo pro confessione

piciatio pro

peccatis nostris

scilicet michi in carne unum

non pro nobis autem

sed et omni ecclesia. non dicit. ecce

tantum. sed etiam pro

hic christus. ecce ille christus. ubique est christus.

totius mundi.

ubique spargitur

et in hoc scimus

hoc est nosse deum quod amare

quoniam cognovimus

Deus qui promisit gratiam humilibus fidelis est exquendo. et iustus qui veniet confessioni peccata iuste dimittit.

Vel peccata maiora iniquitate minora vocat.

Verbum. christus quem remissio non manet in superbis. ut verbum quod dixit. quanto maior es humilia te in omnibus.

Augustinus in xv. de trinitate. voces quas proferimus signa sunt rerum quas cogitamus. per inde verbum quod foris sonat. signum est verbi quod intus lucet cui lucet magis verbi competit nomen. nam illud quod profertur ore carnis vox verbi est. verbum et ipsum dicitur propter illud a quo ut foris appareret assumptum est.

Ita enim verbum meum vox quodammodo corporis fit assumendo eam formam in qua manifestetur sensibus hominum. sic verbum nostrum fit vox nec mutatur in vocem ita verbum dei, caro factum est non mutatur in carnem.

Et in hoc scimus. quasi cognoscere non semper pro noticiam di-

Sed p̄p̄ experimentum et unionem alt'i rei. cog' noscim' dn̄m, qm̄ unum' ei. ⁊ eum amam'. qui sic noscit, ei' mandata s'uat. in h' scim'. i. noti eiam h'mus, qm̄ cognouim' unitu, adherentes ei.

diendis mandatis labore- mus p' que ad cognitionē ipsius uenitur.

i. caritatem
eum si manda-
q' mādata ei' s'uat
ta eius obser-
ille scit. nā q' nō s'uat ille nescit.
uemus. | Qui dicit se nosse deum.
⁊ demones credant ⁊ contremiscūt.
⁊ mandata ei' non custodit:
q' dicit ego sū uia ⁊ ūitas.
mendax est. ⁊ in hoc ūitas non
i. q. d. ille uere
est. Qui aūt s'uat uerbum eius; uere in eo caritas
nouit eum / i. si mandata ei' s'uam' / uiuum' ūa uita nō mouimur. / Sed obs'
dei p'fecta est. ⁊ hoc scimus qm̄ in eo sumus. Qui
uanda sunt mandata. q' p' baptismū dicim' nos ī ip̄o manē ⁊ q' dic'e. / Sed p' amicū orauit ⁊ q' dic'. Qui uult uenire
dicit se in ipso p'manere. debet sic ille ambula-
p'. m. a. s. i. e. / Sp' in lux / in uia iustice ⁊ ea dicitis ⁊ pacie. / De uirtute ī uirtutē. / Attendenda sunt h' mandata q' n̄ s'
uit. et ipse ambulare. | Karissimi non manda-
noua / i. inaudirū
tum nouum scribo uob. s' mandatum uetus
i. fidei ūre. / constituū
quod habuistis ab initio. ma-
ab abel ⁊ sēis p'rib' nō q' ad ueterem
datum uetus
hoiem p'tineat. ē uet' s'
est. uerbum q'
antiquū.
audistis ab in-
tio. Iterum ma-
q' innouat
datum nouum
scribo uobis. q'
i. n̄ umbratile
est uerum. ⁊ i'
nex p'cessit dies ā appropinquāt
ipso ⁊ in uob. qm̄ tenebre iam
hic de loq' ōib' ūitas. s' nō omīs lucē de
transierunt. ⁊ lumen uerum

Eadem caritas mandatum uetus ē q' ab initio cōmandata. eadem nouum mandatum q' tenebris eiectis desiderium noue lucis infudit.

Et uerbum istud quod audistis a me ⁊ aliis p'dicatorib' est illud uetus mandatum. iō uetus q' audistis.

Hoc mandatū debetis tenere q' non tantū semel p'dico ⁊ cōmdo s' q' multum utile uidet tēn iterū illud q' nouū explico. l' replico.

Quod uerum ē. s'q' p'misit p' obs'uationem mandatorū dei. ad ip'i' cognitionem ⁊ dilectionem p'ueniri ⁊ in ip̄o x' impletum ē. q' obediuit usq; ad mortem ⁊ iō ē glificat'. ⁊ in nob. q' s' quidam iam p' h' eū glificant. ⁊ h'c ē nouum q' tenebre iam transierunt. tenebre ad uetem hoiem p'tinent. lux uero ad nouum.

iam lucet. Qui dicit se in luce esse
et fratrem suum odit, in tene
bris est usque adhuc. Qui
diligit fratrem
suum, in luce
permanet, et scan
dalum in eo non
est. Qui autem odit fratrem suum in te
nebris est, et in tenebris am
bulat, et nescit quo eat, quoniam
tenebre obcecaverunt oculos
eius. Scribo vobis filioli quoniam
vobis peccata dimittuntur
propter nomen eius.
Scribo vobis patres
quoniam cognovistis
eum qui est
ab initio. Scribo
vobis adoles
centes quoniam vicistis malignum.

Tenebre. i. corpus passibile et miserie carnis in Christo transierunt, et verum lumen immortalitatis iam lucet in eo qui illuminat et alios qui fuerunt vetus homo et tenebre, nunc autem sunt lux in domino.

Qui dicit. determinat quod mandatum accipiatur, i. caritatem, et quantum ipsa caritas sit habenda, scilicet dei dilectio et proximi.

In peccatis. in quibus natus fuerat, vel in tenebris, i. deputatur tenebris inferni.

Qui autem odit. Qui diligit fratrem est in lumine scientie et operationis, sed qui odit in tenebris est ignorantie et per ipsam ignorantiam ambulat de vitio in vitium et nescit, i. non providet quo eat, i. ad quam penam recipiendus sit, vel nescit quo eat, i. ignorat viam qua convertatur ad melius, et hoc non ideo quia via aperta sit, sed quia tenebre obcecaverunt oculos eius, quia a lumine Christi recedens et carnali voluptate ita impeditur ut etsi bonum videat non tamen exequatur.

II

Quoniam remittuntur vobis. Exponit causam quare possit eos abstrahere ab amore mundi, quia baptizati in nomine Christi et invocantibus nomen Christi dimittuntur peccata, ergo Christo magis adherendum est quam mundo.

audiunt · s. amore fidei vel bone opera · tionis · s. quod deus precepit diligi · s. credendo vel hic spem suam in deo non est · Vel in tenebris est, i. deputatur tenebris inferni · s. in peccatis, per baptismum ad deum accessit · s. bonorum operum, quia · tamen ei bona opera et lux fidei proficit · s. non turbatur oculis · s. proficit in peius · s. ut rectum suum inveniat · s. ira turbatur oculus, odium excecat · s. invisibiles quos deus videt · s. per gratiam genitos ut obedientes · patri · s. parvuli non etate sed scientia, omnes vocat filios eius in fide ipse qui genuit · s. non propter nomen Pauli vel Donati · s. Scitis Christum esse patrem et filium · eos se habuisse et hoc aliis nuntiatis

Qui diligit fratrem tolerat omnia propter unitatem caritatis, et si fratri adhibet correctionem non irascitur, non ignominiosa infert, pax enim multa diligentibus, i. tenentibus caritatem, et non est illis scandalum.

Ideo filii, quia dimittuntur peccata. ideo patres quia cognovistis antiquum. ideo iuvenes quia fortes quia vicistis.

Scribo vobis filioli et in prima parte huius: Si diligitis deum nolite diligere mundum et omnia que sunt eius, ne cogitetis. et hoc scribo vobis ut rem utilem.

Omnibus scribo. quibusdam ut filiis, quibusdam ut patribus, aliis ut iuvenibus.

Scribo u. a. adolescentie tempus quoniam est incendium carnis uiolentum. sed est robur etatis habile certamini. et hic tempta menta uoluptatum ubi dei amore uicerunt. et persecutiones contempserunt.

Commendat et repetit. mementote uos esse patres. si obliuiscimini eum qui ab initio est perditis prudentiam.

Considerate quod iuuenes estis. pugnate ut uincatis. uincite ut coronemini. humiles estote: ne in pugna cadatis.

quia uicistis.

Nolite diligere. m. Viuimus in mundo. ad necessitatem. sed non diligi te ad superfluitatem. et carnis curam ne feceritis in desideriis.

Scribo uobis infan tes quoniam cogno uistis patrem. Scribo uobis patres quoniam cognouis tis patrem qui est ab initio. Scribo uobis iuuenes

sed non ex uobis sed:

quoniam fortes estis

filii dei predicatio filii

et uerbum dei

semper exercitio uicit ab illo

in uobis permanet et uicistis

uobis omnibus scribo sed habundantia

malignum. Nolite diligere

mundi uel pulcritudinem eius.

mundum neque

sicut aurum et argentum et cetera huiusmodi

ea que in mun

diuiciarum. scilicet ... Sic per odium

do sunt. Si quis

desideriis. Item ita per amorem mundi extinguitur amor dei.

dilexit mundum non est cari tas patris in eo quoniam omne quod

scilicet cum per tactum uel gustum eius de

est in mundo concupiscentia

lectatur ... qui in uisu delectatur ut pul

carnis et concupiscentia

critudine ... scilicet omnis ambitio seculi.

oculorum et superbia uite que non

Infantes humiles spiritu. qui quanto magis humiliantur sub potenti manu dei, eo sublimius norunt archana eternitatis. uerum reuelasti ea paruulis.

Patres non etate sed sapientia. quorum antiqua est memoriae. et in nouis pandere. Seniandi se nes quibus iam deus amor mundi frigescere.

Trahebantur tunc temporis ex consuetudine ad lupanar. sed isti uiriliter resistendo uince bant.

Quoniam uirtute animi et amore uobis dei incendia carnis uicistis et diablo temptanti uiriliter restitistis.

Sicut dicitur. In uno corde duos sibi aduersarios amores non capit. radicati in caritate si hanc radicem uul edificet cis non concuenit caritati quia non potestis duobus dominis ser uire. sicut dilectio dei est fons omnium uirtutum. ita dilectio mundi omnium uiciorum.

Quoniam omne quod dilectores mundi non hinc nisi haec tria. quibus omnia uiciorum genera comprehenduntur. concupiscen cia carnis est desiderium omnium quae ad uoluptatem et delicias corporis pertinent. ut cibus. potus. concubitus. et huiusmodi. concupis centia oculorum est omnis curiosi tas quae fit in discendis artibus magicis. et in comprehendis contem plandis spectaculis turpibus

insuper vacuis acquirendis rebus
temporalibus. in dinoscendis
etiam capescendisque carpen-
disque meis proximorum. superbi-
a est quis iactat in honoribus
in magnis familiis experien-
dis. per hec tria victus est adam
quia cibum vetitum concupivit.
voluit scire bonum et ma-
lum. voluit esse sicut deus. per hec
tria vicit christus. quia non est captus
amore panis corporalis.
de pinna descendere noluit quod
erat temptare deum. noluit
extolli super regna mundi.

Hec est mea pro hereticis caritas si
nullo instinctu hereticorum defi-
citis. a fide et ecclesia que est dei.
et ut eam teneatis permaneant in vobis que audistis
ab inicio exponit causam. quia
filioli. novissima. hora est.

Et propterea hec debetis persistere quia
multi antichristi sunt qui vos vo-
lunt seducere sicut audistis quod
an. ve. cum quanto imperii
terrore audistis venturum
antichristum. est tanta viole-
ncia et isti veniunt.

Multi qui non sunt ex nobis ac-
ceperunt nobiscum sacramenta christi.
sed temptatio probavit. quia non sunt
ex nobis. quando illis temptatio
venit. que occasione venti volant
foras. quia grana non erant.
omnes tamen volabunt cum area
dominica ceperit ventilari in
die iudicii.

est a patre. sed ex
mundo est. et
(in novam formam)
mundus transit
(quia in illa die peribunt omnes eorum cogitationes)
et concupiscentia
eius qui autem
(sed non qui dicit domine domine)
facit voluntatem
(quia eterna querunt)
dei manet
in eternum. quomodo
deus manet in eter-
(sapere est finis uniuscuiusque et iam)
num. Filioli no-
(quieverunt instare)
vissima hora
(antichristi qui baptizati)
est et sicut au-
(et christiani numerati per quod michi postea)
distis. quia antichristus
(detegere fecit christus et ecclesie eius quidam)
venit, nunc autem
antichristi multi
(secta multi)
facti sunt. unde
(antichristi sunt)   (absque dubitatione)
scimus quia no-
(venient dies iudicii)
vissima hora
(ab unitate catholica)
est. Ex nobis exi-
(recedentes)
erunt sed non

Que concupiscentia et
superbia non est ex patre.
pugna vitiorum non ex
deo patre et conditore. sed
ex mundi amore que
de primis. fecit deus homines
perfectos atque rectos ipsi
se miscuerunt infinitis
questionibus. deus intemperie
malorum est. sed unusquisque temp-
tatur a propria concupiscencia.

Non ex deo
creante et patre nobis provi-
dente. sed ex eo quod nos
applicamus ad mundum.

Et ubi debemus potius adhe-
rere non mundo. quia mundus

In undecima hora su-
mus. venit salvator
in carne et secutura est
pestis antichristi. qui predicamenta
salutis impugnet. que
initium quod christus exposuit
extirpet. et hi nequissimi
temporis iam sunt mul-
ta membra premissa a
quibus cavendum est. quia iam
imminet finis seculi. ut
novissima hora. id est si-
milis novissime. similis
est hec persecutio illi future.

Antichristi sunt omnes heretici
omnes qui fidem quam confitentur
destruunt actibus. omnis
christus contrarii. quia ventum suo
capiti reddunt testimonio

nium. q2 misterium iniquitatis iam operantur.

Sed hec; sunt multi antichristi non cum terrant vos si ad iudaismum. l paganismum redierunt & ne putantes ecclesiam aliquid pati dampnum q2 & si exierunt ex nobis tamen non erant ex nobis vaciter. non potuissent egredi nisi essent extra gratiam. qui non Christo est gratia in corpore extra manent.

erant ex nobis.

Nam si fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum. Sed ut manifestati sint. quoniam non sunt omnes ex nobis.

Sed vos unctionem habetis a sancto et nostis omnia. non scripsimus vobis quasi ignorantibus veritatem sed quasi scientibus eam & quoniam omne mendatium ex veritate non est. Quis enim mendax nisi his qui negat quoniam Ihesus non est Christus. Hic est antichristus qui negat patrem & filium & spiritum sanctum. Omnis qui negat filium: nec patrem habet. qui autem confitetur filium: & patrem habet.

Sic sunt fieri in ecclesia: quoniam mali humores in corpore. quando evomuntur: relevatur corpus. sic quando exeunt mali relevatur ecclesia.

Sed ut. Ideo permittente deo quidam ante ultimam discussionem exeunt de ecclesia. ostendentes se non fuisse ex corpore Christi. ut per hoc manifeste clarescat. quoniam non sunt omnes ex nobis. quamvis nobiscum positi sacramenta Christi perceperunt. non nisi deus vos gubernante corporis separatio.

Sed vos. debetis permanere qui habetis baptismum. l spiritum sanctum. per quem omnis dolor peccati & ignorantie pellitur.

Sed vos. Et de hereticis loquitur repente ad suos conversus dicit eos habere unctionem a sancto ut ex contrario ostendat quod heretici & omnis antichristi sunt gratie spiritualis munere privati. nec pertinent ad eum qui sanctus vocatur a prophetis.

Si ignoretis que credenda essent de fide possetis nobis qui parvulis lac ministrare. sed quia perfecti estis in scientia. sic perfectis scribo.

Nostis veritatem fidei & vite dei per unctionem spiritus sancti. non opus habetis doceri nisi perseveratis in eo quod cepistis.

Nullum mendacium ex veritate & quod mentitur non est ex Christo.

Quis est mendax. dixit omne mendacium non est ex veritate sed quia multa sunt genera mendaciorum inter se disparia nunc

Ecce ammoniti sumus quomodo cognoscamus antichristum. scilicet qui negat Christum.

singularem ponit in dactum ne
gationis x̄ in cuius comparatione
cetera aut parua aut nulla uidentur.
hoc proprium est iudeorum ut dicant
ihesus non est xpistus. sed et omnium qui xpisti
mandatis obtemperare contempnunt

Omnis. ne quis dicat xpistum non
colo sed deum patrem colo. addit
qui negat filium nec habet patrem.

Memoria primis
se mecedis perseuerantem faciat in
opere.

Filium primo ponit quia nemo
uenit ad patrem nisi per filium.

Vel peruersis doc
matibus uel per aliquas illecebras.
ut per aduersa scilicet. a uita eterna
uos retrahunt.

Ita eritis membra patris et filii
ut a memoria et perfectione
patris et filii non excidatis. et hoc
debetis appetere ut sitis in patre
et filio quia non meretur consequimini.

Et ut doctrinam quam externus facio
o bene teneatis curate ut
spiritus sancti gratiam quam in baptismo con
secuti estis integram in
corde et opere seruetis. et sic fiet
ut docente uos intus spiritu mi
nus indigeatis extrinsecus
hominum instructione doceri.

Nemo docenti tribuat quod
ex ore docentis intelligit nisi
intus sit qui doceat. lingua
doctoris exterius in uacuum
laborat. nec tamen doctor tace
-re

Cum

qui per predicatores
Vos quod audis
quod fidelibus nostris
tis ab initio.
qui per obseruationem memorie teneatis
in uobis permaneat. Si autem
Si quis uobis dixerit extra hunc xpistum alius, ne credideritis quia ab apostolis audistis
in uobis permanserit quod audis
tenete.
tis ab initio. et uos in filio et
in futuro per speciem
quod hic et per fidem
patre manebi
tis. et hec est re
et
quod non mutetur
qui per se et per suos predicatores
promissio quam ipse pollicitus est
scilicet non auri non ad terrenum.
uobis uitam eternam. hec
scripsi uobis de his qui sedu
cunt uos. et unctio quam ac
cepistis ab eo maneat in uobis.
et non necesse habetis ut aliquis
doceat uos. Sed
qui spiritus sanctus
sicut unctio eius
que tenenda sunt.
docet de omnibus
quia non quod ipsum est.
quia non est
et uerum est et
mutabile ut lex uetus
qui mentiatur
non est menda
crebra mutatione ut mendax aut infigit
cium et sicut docu
unctio
quia non ueritas est
it uos manete

Qui negat. frustra confi
tetur deum patrem qui
negat filium quod ex deo per
Lecs.

Hec attenti sitis ad hoc
quod dico. quia per malos in
tantos hoc scripsi.

Sed sicut unctio. spiritus sanctus spiritus sanctus
est sacramentum est in unctione
uisibili. uel unctio carita
tis que diffunditur in cordi
bus uestris per spiritum sanctum qui
datus est nobis que ad obseruanda
dei mandata cor implet
et inflamat.

Alia translatio et uera est
scilicet unctio. et non est mendax.

Quod predico quod alii predicant
falsi sunt. non uos alii
-te

in uehementis uita eternam non sequimini illam castitatem fidei quam per me audistis

III

in eo. Et nunc filioli mei manete in eo. ut cum apparuerit habeamus fiduciam et non confundamur ab eo in adventu eius. Si scitis quoniam iustus est dominus et scitote quoniam omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est. Videte qualem caritatem dedit nobis pater ut filii dei nominemur et simus.

(interlinear glosses: sed in ipsa · ad premia bonorum et malorum dampnationem · habetis. sed · contra modum habituri · pro eo · negglecto vel negato · si constat nobis et natum esse iustitie · principalis auctor · sed hoc et · communiter · de malo in malum · et si non meliores · quod omnis iustitia sit ex deo et hoc probatur · gratis · et tamen indignis)

Dedit nobis deus ut eum amare noverimus et possimus non tamen ut dominum servi. sed ut patrem filii. unde dicitur. quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri.

Quia filii dei dicimur amatores mundi non diligunt nos. non percipiunt nostram dignitatem. non nos venerantur sed affligunt.

Karissimi. quasi dicat esse et dici filios dei quam dignitatis est. Karissimi. nunc filii dei sumus non per miracula que facimus et per veritatem et per pietatem fidei et vite apparet quod sumus filii dei. sed quod et quid est in

Propter hoc non novit nos mundus quia non novit eum. Karissimi nunc filii dei sumus et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus. quoniam vi

(interlinear glosses: patrem · quasi dicat · et ideo despiciunt vel mundo · quamvis ascenderit · in corde hominis quod apparuerit quasi dicat · in secundo adventu · in suo adventu · sed deo erimus)

at sed quod potest agat.

In eo manete et si quid boni habetis illi totum attribuatis et non vobis. mala vobis et diabolo imputate.

Qui nunc perseveratores in deo manet non confusus. sed ille habet in eius adventu confundetur. cuius precepta negglexerit.

Iam nati sumus ex deo. iustitiam sui patris oportet sequi.

Quantam et qualibus donis ostendit deus erga nos paternam caritatem. dedit enim deus ut hic solo nomine et actu nominemur filii dei. et in futuro simus possidendo hereditariam beatitudinem.

Perfecta iustitia vite est in angelis. vel in sanctis viris qui semper manent in contemplatione dei. in nobis iustitia incipit ex fide. initium iustitie confessio peccatorum perficietur iustitia. quando non erit lucta cum carne sed triumphus de hoste.

Cum immutabilis et eterne divinitatis contemplatione perfruimur nos quidem immortales et eterni in illo erimus. non ideo quod ipse sed tales quod creaturam et ad similitudinem eius facti sumus.

Secundum corpus immortales et impassibiles sicut ipse filius

Secundum quod caro verbum fecit et viderunt mali et in iudicio sunt visuri. sed quando verbum erit in

p̃ncipio ap̃s patrẽ uidebit soli iusti. et tolletur impius ne uideat gloriam dei.

Omnis qui facit non solum per gratiam dei facti sumus filii dei et speramus quod ei similes erimus sed et ab iniquitate liberamur. quia ideo apparuit ut peccata tolleret. de qua iniquitate nemo se excuset. quia omnis et cetera.

Qui peccat contrarius nimirum equitati diuine legis subsistit.

Et scitis. ne nos qui peccatis et iniquitatibus carere non possumus de salute desperemus sed dicit quod per christum solum a peccatis.

Homo sine lege. non anomia. i. iniquitas. que est contra legem uel sine lege. non dicit peccatum iniquitas. quicquid peccamus contra legem dei facimus. unde preuaricatores reputantur. o. p. et cetera. non solum qui scriptam legem contempnunt, sed et qui innocentiam naturalis legis contempnunt preuaricatores sunt.

Vere ipse est immunis ab omni peccato. quia et illi qui adherent ei ex hoc quod adherent uitant peccata.

Tollit dimittendo. facta adiuuando. ne fiant ducendo ad uitam. ubi ad uitam omnino non possunt peccare.

Et potuit. quia peccatum non est in eo. si esset in illo peccatum illi esset auferendum non ipse auferret.

(sola uisio beatificat. sed non per speciem ut in.)

debimus eum

(sed in mundo corde. quod ... d. in.)

sicuti est. Et om

(sed quantum ad similitudinem dei per ue...)

nis qui habet

(tantum sed)

spem hanc in

(sed filii eius sic et)

eo. sanctificat se sic

(sed per hanc spem sanctificat se. sed quod et cetera)

ut ille sanctus est. Et

(sed nemo dicat)

omnis qui facit

(ego homo peccator sum sed non sum iniquus)

peccatum et ini

(sed uoluntate et actu.)

quitatem facit.

(sed per se peccatum per hoc sed)

et peccatum est iniquitas.

(per se non per iustitiam est. sed que spes.)

tas. Et scitis quoniam

(sed primo aduentu.)

ille apparuit ut

(sed ecce agnus dei. ecce qui t. p. m.)

peccata tolleret. et peccatum in eo non est.

(sed a. d. quod potest sub peccato esse quod omnis.)

Omnis qui in eo manet non

(sed digne in eo manens)

(sed per oppositum non qui pec.)

peccat. et omnis qui peccat non

(sed in humanitate. sed fide.)

(sed diligente)

uidet eum. nec

(sed gustando suauitatem eius.)

cognouit eum.

Filioli nemo uos

(sed eo)

seducat. Qui facit

iustitiam iustus est. sic

presenti parum est ad respectum futuri.

Qua eum in ipsa deitatis sue substantia contemplabimur quod in hac uita nulli conceditur.

In presenti societate dei imitatur: pie uiuendo. secularia desideria abnegando.

Scilicet. non aufert liberum arbitrium dum dicit quod homo se sanctificat. non tamen consentit pelagianis qui dicunt non homines indigere gratia. sed sic gloriam diuine similitudinis per mentis perceptionem sperat. sic mundiciam diuine societatis per nostram capacitatem uiribus imitari, ut per uenite gratia mala uitare laboremus. dicentes deo. adiutor meus esto ne derelinquas me.

Filioli. Qui peccat non uidet dominum. et qui manet in eo non peccat. et inde nemo uos seducat dicendo. quod ubi iustitia sit in homine. et quod dum peccat possit aliquis in deo manere. quia et omnis iustitia ex deo. et omne peccatum ex diabolo.

Qui facit iusticiã. q̃ h̃t ac‑
tum iusticie ⁊ intenti‑
onem iust. ẽ q̃dem. s; ñ
ex se sic̃ ille ẽ. s; ab eadẽ
dice procedit. iusticia in
illo p̃ncipali: in isto se‑
cundario. in illo natural'
in isto p adoptionem. q̃
ẽ q iustus ẽ ab illo q̃ iust ẽ.

Non carnis originem
ducendo sic̃ manicheĩ
uoluit de cunctis hoĩ‑
bus. s; mutationẽ ⁊ sug‑
gestionem p̃candi su‑
mendo ab illo sic̃ filij
abrahe dñr. s; imitãdo
fidem eius ⁊ iudei deseren‑
tes fidem abrahe facti s̃t
nõ filij abrahe s; diabli.

Vt dissoluat. destruit
illam natiuitatẽ q̃ñ
a diablo g̃nim. a deo g̃
deo fcs̃. s; peccãdo a dia‑
bolo natus. tales geni‑
ti q̃uales sum. ẽ g̃cupiscẽ‑
cia nati sumus. an̄q̃. mã
debita addam de illa dãp‑
natione nascimur: mo‑
rimur. s; nat ẽ x̄ homo.
ut soluat pcc̃a hoĩum
ut reducat ad uitam.

⁊ ille iustus est.
(sed)
Qui facit pec‑
(imitator diabli)
catum ex dia‑
(i imitare ñ sequit)
bolo est. quoniam dia‑
(siue creationis incipiẽs)
bolus ab inicio
(peccare peccat g̃tinuo usq; i plenã)
peccat. In hoc
apparuit filius
(dei)
ut dissoluat op‑
(ligatis hõ) (i. malos)
a diaboli. Omnis
(ut g̃ronus) (i baptis.)
qui natus est
(sp̃h' uiuẽt pcc̃a)
ex deo peccatum
(q̃ uiui p̄g) (q̃ñ mans ĩ eo)
non facit. quoniam
semen ipsius
(nõ p lona arbor. f. m. fa.)
in eo manet.
(imitatione odio habui.)
⁊ non potest
(in quo pcc̃m)
peccare. quoniam ex
(nõ ẽ) (deo ñ peccat)
deo natus est. in hoc
(a fructib eor. c. e.)
manifestati sunt filij dei ⁊ filij
(imh q̃ peccãt.) (sct̃a q ex dõ ẽ ñ peccat) (q̃ ĩ peccat ex dõ ñ ẽ)
diaboli. Omnis qui est iustus
(respondet dõ g. dõ) (nõ ẽ ex dõ.)
non est ex deo. ⁊ qui non dili‑

Si enim gustet q̃ñ suauis ẽ
dñs nõ peccando a uidenda
eius gl̃ia se remouerit.

Sic̃ nõ semp ex equitate di‑
ci sol;. Vbi g̃. ut multum
int ẽ int faciem hominis
⁊ ymaginẽ de speculo. q̃ h̃
corpus ĩ tñ ymago. ⁊ tñ h̃ ⁊
ibi oculi. h̃ ⁊ ĩ aures. ita nos
hẽm ymaginem dei. scĩta‑
tem dei. iusticiã dei. s; non
ymaginem q̃ filius ẽ eq̃l pri.
nõ iusticia dĩ q̃ ille iustus ẽ.
incõmutabili pticipa‑
te nos credendo in eum
q̃ non uidemus. ut aliq̃ñ ui‑
deamus nõ scĩtate q̃ ille scs ẽ
eq̃litate nos sci ⁊ fide.

Non de om̃i pcc̃o dicit. si
enĩ dixim q̃ pcc̃m nõ hẽm
nos ipos seducim. s; de uio‑
latione caritatis q̃ q̃ semẽ
dei. i. u̇bum dei quo renat
ẽ in se h̃t. g̃mittẽ nõ potest.
⁊ ad h̃ seq̃ntia spectant. ut
de ẽlib; criminali p accipi.

Non tm̃ nõ peccat. s; nec
peccare pt. q̃ diu u̇bũ retin;.

Dilectio ẽ c̃tum signum
q̃ discernunt filij dei ⁊ filij
diabli. alia sunt q̃uia bo‑
nis ⁊ malis. in h̃ forte non
g̃uincat alienus. q̃cq̃d uis ha‑
be. ⁊ h̃ solum nõ hãs nichil
ẽ p̃dest. h̃ habe: oĩa inplesti.

legis precepta, quia plenitudo legis caritas.

Verus filius legem patris non potest dimittere. lex patris est uicem diligere.

Ubi est inuidia, ibi non potest esse frater(nus) amor. opera cayn mala non dicit nisi inuidiam et odium fratris. opera abel iusta: non dicit nisi caritatem. hic discernuntur homines. nemo attendit linguas sed facta cordis. si non bonum faciat pro fratribus suis ostendit quod in se habet. cayn recte offerebat creaturam creatori sed non bene diuidebat quia credebat placere munera que offerebantur cum odio fratris. abel cum dilectione obtulit et placuit. non ei offerens propter munera. sed munera placent propter offerentem.

Dilectionem habete. non propter mundi odium. persecutiones. dilectionem dimittite quia temptationibus probamini.

Non mirum si amator mundi fratrem odit separatum ab amore mundi et celestibus incensum desideriis. religio peccatori est abhominatio.

Nemo de uirtutibus se extollat nemo uirium suarum paupertatem metuat. qui fratrem diligit apertum dat indicium quia ad sortem electorum pertinet.

Qui ex odio insequitur fratrem prouocat ad iram et discordiam et sic quantum in se occidit eum in anima.

git fratrem suum. Quoniam hec est adnuntiatio quam audistis ab initio ut diligamus alterutrum. non sicut cayn qui ex maligno erat. et occidit fratrem suum. et propter quid occidit fratrem suum? quoniam opera eius maligna erant. fratris autem bona. Nolite mirari fratres. si odit uos mundus. nos scimus quoniam translati sumus de morte ad uitam. quoniam diligimus fratres. Qui non diligit. manet in morte. omnis qui odit fratrem suum: homicida est. et scitis quoniam omnis homicida non habet uitam eternam in se manentem. in hoc cognouimus caritatem dei. quoniam ille pro

Si quis contempnebat odium fratris non contempnebat in corde suo homicidium. non mouet manus ad occidendum et tamen homicida iam tenetur. uiuit ille et iste interfector iudicatur.

Et si p fidem h' int' scos inue enit. in pctuo cu caym dampnabitur. q h gne homicidij tenetur. ut a frib' discordet.

Mult' mod' hu~da cari pbari. ut u ad finem ueniam. ex caritate debem' aias pro frib' ponere. sic 7 xc aia posuit p oib' nob.

In ubo. pura locutio n op' in ligua. multiplex ozo intelligit. sic qdam sepe repetitis. sermonibus affem suu uolunt gmdare.

In h cagnou. ut q ui' caritatem diligim' scim' q ex ueritate sum'. i. sum' ex do q e ueritas. hac ua dilcoem hue. 7 ex hac ua dilecoe scim' nos ee in gspectu ei. i. p

Vita carnis aia. uita aie ds. corpis mors. amitte spm. aie mors. amittere deum. q g p odiu fris a mittit dm. amittit uita

eum ad seruieris. ex. m. t. a. a. t. e. a d. q. t. no uis. Jn quibus ubis ut aiam p oib' ponet docebatur. Maiore eum ei. ne. ht. n. a. s. p. q. p. o. suis.

qr ipe pro nobis
nob animam
q h' uel nos debituel ee scim' sis
suam posuit. 7 nos debemus
desit doctis
p frib' aias ponere. q hu'erit
substantiam mundi hui' 7 uiderit
q uict' 1 uestit'
frem suum necessitate paciete.
s ut n gpaciat miserie illi' ut n d; 7 si gpaciatur
7 clauserit uisca sua ab eo. q
Si supflua n potes dare fri aia tua potes pone p fre.
m caritas dei manet in eo. Fili
q cot
oli mi non diligamus uerbo n;
ubo 7 ling'
ligua. s; ope 7
s eum opa cari' i uiene faciemus
ueritate. In hoc
p3 q. ex do q e ueritas sum' q cu ei'
cognouim' qm
pfeconem p m nro mutam
ex ueritate sum'
7 in conspectu
eius suadem'
corda nra. Qm

Propositis multis ubis de habenda caritate. tande suppoit de caritatis pfectioe sub exe dnice passionis. hanc pet' monetur hre. e do uningate pfiteretur se amare eu dr.

Qui hu'erit. s; si 1 ex tpalis oprunitate. 1 ex huana i firmitate non contigit aia ponere. debem' salte res nras pro frib' ponere. 7 h e mitt mentum caritatis. qui diligit rem suam dare. qm potit seipm deponere.

Filioli. q n e pfca caritas in eo qui non ponit aiam pro frib'. 1 q salte no dat pecuniam. g ut pfcam caritatem hatis filioli eidem patris

Veritate. ut simplici intencioe bnficia pstemus. no pp iactanciam. 1 pp ad tempora le gmod' s; respectu soli' di.

Jd e tales cogitationes corda nra suademus hre q diuinis sit digne gspectib'. oms eni qui ad face disponunt. ad id fem meditandum corda sua se couertere suadet. s; q mala cogitat. si poss; deo occltaret. q n bona. hij facile cordis

suadet ut conspectu dei patre fieri desideret. quod est indicium magne perfectionis. cum sua opera vel cogitatus a deo gaudent videri. quia qui facit veritatem venit ad lucem. ut manifestentur opera eius quia in deo facta sunt.

Quam si reprehenderit. et hoc magnum est quod per dilectionem ita mundas habemus cogitationes quas deo eas volumus ostendere. quia et si conscientia accusaret nos iterum et vellet latere deum. quia non bono animo bona nostra faceremus. tamen deum latere non possumus. quia maior est deus corde nostro et novit omnia. valet ergo dilectio que nos commendat illi quem latere non possumus.

Ad deum. non in conspectu hominum sed deus intuetur id est in corde.

Magna promissio et desiderabilis fidelibus. sed si quis est a deo prepositus ut celestibus promissis non delectetur. saltem timeat quod ecclesiasticus sapientia terribiliter intonuit. qui avertit aurem suam ut non audiat legem. oratio eius erit execrabilis.

Hoc est mandatum meum ut diligatis invicem. sicut dilexi vos. amate vos ad hoc. ad quod vos diligo. id est ut ad aliud nomen in quo oporteat salvos fieri beatitudinem pertingatis.

Sed etiam sumus. quod puram dilectionem fratrum habemus. salutem fratrum querentes. non aliud emolumentum. Item si non reprehenderit

---

si reprehenderit
nos cor nostrum ma-
ior est deus corde
nostro et novit omnia.

dilectione

Karissimi si cor nostrum
non reprehenderit nos

operande perfectionis

fiduciam habemus

non in conspectu hominum *ex radice caritatis*

ad deum. et quecumque

et si aliquid

petierimus accipiemus

quod non ad voluntatem sed ad salutem

accipiemus ab eo. quoniam

caritatem

mandata eius

cavendo. *sicut thesaurum.*

custodimus. et ea que sunt

in abscondito ubi ipse videt

placita coram eo facimus. et

est *si quis autem quereret quod est illud mandatum fides et dilectio*

hoc mandatum eius. ut cre-

quia non est aliud nomen in quo oporteat salvos fieri.

damus in nomine filii eius ihesu

amant se invicem mali. sed amor ille

christi. et diligamus alterutrum

carnalis est et peior quam discordia. *sicut*

sicut mandatum nobis dedit. et

non amas regem cuius contempnis legem.

qui servat mandata eius in

deus *deo ut in domo vel refugio*

illo manet. et ipse in eo. et in

ut in mundo vale et in presenti et in futuro.

hoc scimus quoniam manet in nobis

---

meretur eius conspectum et ipse hortatur suadens corda nostra ad meliora opera excogitanda.

Si reprehenderit cor et hoc ipsum confitetur deo ut saneris. Si non reprehenderit non presumas. sed item confitere quia delicta quis intellexit et perficeris.

Diligamus opere non verbo. quia in si et fallimur ex dilectione ex humana infirmitate. non fallimur nisi in veritate. quia maior est deus corde nostro et novit quod zelo fiant omnia.

Maior est deus corde nostro. Nichil sibi conscius erat paulus. sed tamen non in hoc iustificatus sum. quia iudicat me dominus qui novit omnia opera veritatis.

in orone dnica dum dicimus dimitte nob. d. n.

Ita porrigere amore. non sic latrones. ul quidam scelerati se diligunt. s. nō caste.

Et q seruat. q mecede h mandata fidei 7 dilectionis. s. uent exequunt.

Spiritualiter loquenti. ut eum eligitis ad muni dum. q2 quedam dona spiritus sunt coia tam bonis quam mal preter caritatem.

Que sub obtentu fidei errores pdicant. 7 malis exemplis corrumpunt. non hntes caritatem.

Quia multi caritatem nō hntes. 7 unitatem ecclie prauo dogmate scindentes. nichilominus spm scm in se ee contendunt. subdit. ut p fructus probentur. si sunt pseudo ul ueri pphe. q2 nō colliguntur de spinis uue. neq; de tribulis ficus.

Multi heretici. multi scismatici ofitentur ihm in carne uenisse. s; factis negant. nō hndo caritatem. caritate: ubi uerbum caro factum. q nō ht caritatem. negat eū uenisse

de spiritu quem dedit nobis. Karissimi nolite omni spiritui credere sed probate si spiritus ex deo sunt. quoniam multi pseudoprophete exierunt in mundum. In hoc cognoscitur spiritus dei. Omnis spiritus qui confitetur ihm in carne uenisse ex deo est. 7 omnis qui soluit Xpm ex deo non est. 7 hic est antixpc de quo audistis

(Interlinear glosses: s. sco · s. h. e. opus illa gratia · q hic scs · q discretio spirituum · s. Si nouum nuntia oia caritate · n ha. · s. si scdm dm · spirituales 7 caritate nitant · s. ideo premoneo uos qm · s. quoniam · possumus pbare hoc signo nolentes · s. q. d. g. oīs. s. · s. hunc credendum est · s. q diuinitate · l. aīa · l. carne · l. precepta negando · s. pambulus a.)

Mandatum singulari numero ponit. 7 duo subiungit. q2 hec nequnt separari.

Si p̄ uam caritatem manet in nob. 7 si dubitamus an in nob hitet. manifestis signis h possumus ostende. q2 dedit nob gratia linguarum. genum sanitatum 7 cetera karismata.

Primus temporibus nascentis ecclie cadebat spiritus scs sup credentes. 7 loquebantur linguis 7 faciebant miracula. s; nc non eget ecclia ex his omnibus signis. omnis q ht fidem 7 caritatem. testatur spm in se manere.

Voce 7 operatione 7 ea caritate instruit auditores qua caritate ds scs e homo.

Omnis. multi heretici q unitatem ecclie separare prauo dogmate uolebant. hunc uersiculum ex epla raserunt ne p eum erroris conuincentur.

Soluit. q dm ab hoie disiungit. q2 membra a dō diuidit. qui uerba dei male interpretatur. q a dō male uiuendo recedit.

Hi regnus in membris eorum qui xpo uerbo ul ope repugnant. nam iam misterium operatur iniquitatis.

Vicistis eum. s; nō uiribus liberi arbitrii. s; q2 maior ē ds

IIII

spiritus

ihm

ſpm̄ erroris.

ad protegens q̄. diabl's ad pugnans.

Hij ſp̄s non ſunt audiendi. nō ſunt diligendi. qꝛ ꝛ ſi xp̄i nom̄ inuocant ꝛ ſigno xp̄i ſe notant. tn̄ ſunt de illoꝝ nūo qui mundana cupiūt. qui celestia ignorant.

Q̄ caritatē nō hn̄t. carnal' non percipit ea q̄ ſūt ſp̄ē dī.

Rōne mundane ſapie ꝑ ſuaſi nō poſſe dm̄ ſi hoīē. mortuum ſuſcitari. hoīē mortalem in cel' hr̄e manſionem. ꝛ alia hr̄.

Q̄ audit nos hr̄ ſpm̄ ũitatis. q̄ ũ non audit hr̄ ſpm̄ erroris.

Aug'. Karitas ē affc̄s aī ad diligend' dm̄ ꝓp̄ dm̄ ꝛ ꝓximum ꝓp̄ dm̄. It' alibi. tu ā dn̄e nr̄ affc̄s anim. nr̄ anim' c̄t̄ es. ſ; dn̄s ds aī tu es.

Q̄ fac̄ qr̄ cari. q̄ dm̄ facit. facile uideatur cui uis facē q̄ hominem. ſ; q̄ dm̄ facere q̄s non timeat.

Non diſt̄ in dō ut iuſtus ꝛ iuſticia dicatur. ut diligens ꝛ dilectio dicatur. qꝛ nō tn̄s noīatiue a iuſticia dr̄ iuſt' ul' diligens a dilectione. q. iuſticiā ł dilectionē hēat. ſ; qꝛ ē iuſticia ꝛ dilectio.

Ad noticiā caritatis ñ ueñ

ſ. ſm̄ uenit die iudicij
qm̄ uenit ꝛ
nunc iam in
ſ. ille n̄
mundo est. Vos
ſunt ex dō. ſ; uos ofitm̄ do ihm
ex deo estis fi
uenisse ī carne hn̄do caritatem
lioli. ꝛ uicistis
ſ. anticp̄m ſ. ds; hr̄e ꝛ humilitatē
eum. qm̄ maior est q̄ in uob
est. qm̄ q̄ in mundo est. Ipsi
de mundo sunt. io de mūdo
ſ. qꝛ ſp̄ualiū corda ñ poſſ' adūrē.
loquuntur. ꝛ mund' eos au
ſ. ſ; ſ. qꝛ caritatem hm̄s.
dit. Nos ex deo sumus. Qui
ſ. ꝑ caritatē ſ. p̄dicatores ũitatis.
nouit deum: audit nos. qui
non est ex deo: non audit
nos. In hoc cognouim' ſpm̄
ũitatis. Kmı̄
ſ. ſcā ex dō ſum' nō ex mundo. q̄r
diligam' inuī
ſ. ūbo ꝛ ope
cem. q̄ꝛ cari
tas ex deo ē. et
omīs q̄ diligit
ſ. ſui dm̄
frēm ſuum: ex deo natus est.
ſ. h' ꝛ in futuro plene
ꝛ cognoſcit dm̄. qm̄ ds cari
ſ. ꝑna dilcō duē ad noticiā dī q̄ ſūma dilcō.
q̄ ñ diligit. ñ nouit dm̄

ſe in carne. ꝛ i h' qui excitur ſpm̄ ex dō ñ hr̄e. ſp̄s dei. non in ſono lingue. ſ; amādo. ꝛ faciē do. dicit ihm in carne uenisse. ihs uenit. ut colligat. heretic' ſpargit. hic non habet ſpm̄ dī.

Kmı̄. cōmendauit caritatem multis modis. iā ad ei' ſingularem laudē accedit. in q̄ eū maxīe debem' audire. ſ. q̄ dilig' ex dō nat' ē ꝛ dm̄ nouit qꝛ ds caritas ē. dixerat caritas ē ex dō. h' ſup add'. ds caritas ē.
ſ. qꝛ manz ap' eū.

n per caritatem. quia in
maliuolam animam non
introibit sapientia.

In hoc probando quod deus cari
tas est. et quod nos diligit
uelut inducere nos exem
plo suo ut inuicem diligamus.
et ad noticiam eius uenia
mus.

Dilige. et quod uis fac. si
ue taceas: dilectione ta
ce. siue clamas: dilectione
clama. de hac radice
non potest exire nisi bonum.

Non prius dileximus.
ut qui merito nostro dileccionis
ipse diligeret nos. sed et ipse
dilexit nos. ut preuen
ti gratia eius. nos eum di
ligamus.

Alia translatio. litatorem
i. sacrificatorem. pro peccatis nostris.

Estote ergo imitatores
dei sicut filii karissimi. et ambu.
in. di.

Ideo debemus diligere
quia cum deus inuisibi
lis sit qui contra naturam per
caritatem eum dili
gere debemus.

Sincera et discipli
nali caritate. non re
missa et desidiosa
mansuetudine. Si
diligimus deus manet in
nobis quod tali exprimitur

Interlinear: Si in hoc dilectio prius
tas est. In hoc
Interlinear: probata est · manifeste tota · quia misit filium
apparuit cari
Interlinear: dilectio filii ex morte eius.
tas dei in nobis
Interlinear: inuisibilis est etc.
quoniam filium su
um unigeni
Interlinear: inuisibilis est
tum misit deus
Interlinear: ex carne · mori pro mundo.
in mundum
Interlinear: prius mortui
ut uiuamus
Interlinear: resuscitati · Si in hoc ... manifestaui
per eum. in hoc
Interlinear: manifestata.
est caritas non
Interlinear: manifestata.
quasi nos dile
xerimus deum. sed
Interlinear: amauit
quoniam ipse prior di
Interlinear: imitatis si non imitarentur · in exem
lexit nos. et mi
Interlinear: plarium dilectionis.
sit filium suum
nobis propitiati
Interlinear: destruendis
onem pro peccatis
nostris. Karissimi si sic
Interlinear: Si non imitaremur
deus dilexit nos
et nos debemus inuicem diligere

Filius. deus est ex deo. spiritus sanctus deus est
ex deo. et non tres dii. sed unus deus
pater et filius et spiritus sanctus. et ille dili
git in quo habitat. spiritus sanctus ergo
dilectio est deus. sed deus qui ex deo
et ita uere dicitur et dilectio ex deo
est et deus dilectio est. cum dicitur ex
deo. aut filius intelligitur. aut spiritus
sanctus. cum apostolus dicat caritas
dei diffusa est in c. n. p. s. s. qui
datus est nobis. Intelligimus
spiritum sanctum in dilectione esse.
hic est fons in quo non currit
alienus. cum in omnibus
aliis sacramentis ecclesie com
municet. ad hunc fontem
bibendum nos hortatur di
cens. diligamus inuicem
quoniam filium suum unig. etc.

In hoc. sic deus non expectaui.
ut eum diligeremus. sic nos
non expectemus. ut alii nos
diligant. sed priores diligamus.

Incipe diligere. cepit deus
in te esse. cresce in dilectione
amplius habitando in te. deus
faciet te perfectum ut diligas
et inimicum. sicut et ipse in
imicos dilexit.

Vis scire quod habes spiritum dei:
interroga tua uiscera. si sunt
plena caritate: habes
spiritum dei. quia caritas
dei diffusa est in cordibus nostris.
p. s. s. q. d. nob.

probamus quoniam de s. s. dedit nobis

Deum nemo vidit umquam. sic videntur ista visibilia corporis sensibus nota sic non videtur deus sed si aliquando hoc modo videndi visus est non sicut res videntur sed voluntate visus est specie qua voluit apparens latente natura et incommutabili in se permanente. eo autem modo quo videtur sicut est nec fortasse videtur ab angelis. a nobis tunc videbitur. cum equales angelis erimus. sed nec tunc sic videbitur. sicut ista visibilia que corporali visione cernuntur. sed unigenitus qui est in sinu patris ipse narrabit quod non ad oculos. sed ad mentium visionem pertinet. sicut enim si solem istum videre vellemus. oculum corporis purgaremus. sic volentes videre deum oculum cordis purgemus. sed quia hec visio in futuro speratur quid agendum est. quo solatio utendum. dum adhuc peregrinamur in corpore diligamus invicem et sic deus in nobis manet.

Deus in nobis manet et nos in deo. et nemo de salute desperet quia et si morbi scelerum nos deprimunt omnipotens spiritus est medicus qui salvet. gaudeamus in spe. ut veniamus ad rem.

Superius dixerat si diligamus

(non est. hoc videbitur homo et vivet. me)

Deum nemo vidit umquam. Si (sed tamen) diligamus invicem deus in nobis (inspirando bona) manet. et caritas eius in nobis perfecta est. In (subveniendo de divinitate sua) hoc cognoscimus (facit scire et loqui) quoniam in eo manemus et ipse in nobis.

Vicissim in se habitant quia continet et continetur. habitas in deo. sed ut contineatis habitat in te deus. sed ut contineas ne cadas. quoniam cadet quem deus continet.

Quoniam de spiritu sancto dedit nobis. Et nos vidimus et testificamur (per cognitionem hominum) (in mundo) quoniam pater misit (errantem) (mundus per eum non cognovit) filium suum (qui non tantum salvatorem) salvatorem (sed et iudicem) mundi. (spiritum testificamus. quoniam non habent qui spiritum non acceperunt.)

Deum dilectionem commendat dilectionem dei non penitus tacet non frequenter nominat dilectionem inimici et omnino tacet. frequentius caritatis frequentia minuitur. cum hic cum dicat non esse magnum si diligamus eos qui nos diligunt non tamen ad inimicos dilectio pertingat sed qui usque ad dilectionem inimicorum pervenit non transilit fratres. oportet ut sicut ignis prius occupet proxima et sic in longinquiora descendat. qui optat de inimico ut fiat frater fratrem diligit. non enim amat in illo quod est. sed quod vult esse. sicut faber amat lignum de silva recisum de quo aliquid est facturus. non amat quod est sed quod facturus est. non minus commonuit de caritate in mutua dilectione est perfectio divine caritatis

Per hoc probamus quod de s. s. dedit nobis. quia vidimus id est per inspirationem spiritus vidimus inspirantem spiritum fide novimus et per confortantem

Deus manet in nobis. Hoc dicit quicumque confessus fuerit quod ihesus est filius dei. in deo manet et deus in eo. insinuans. quod quicumque habet dilectionem in fratres ille uere testatur ihesum esse filium dei. quia ei caritas et confessio conueniunt. et ipse causae conueniunt.

Et nos cognouimus. Nos uidimus et testamur quod deus misit filium. et cognouimus quia caritate hoc fecit. quia indigebat non quia aliquid debebat. sed sola caritate cum haberet unicum noluit illum esse unum sed ut fratres haberet adoptiuos illi qui cum illo possiderent uitam eternam.

Id est. per hoc ostendimur perfecte diligere deum. si non timemus aduentum iudicis qui timet non est perfectus in caritate.

In hoc. hoc signo probare quisque contra perfectus sit in caritate inter ugam corruptum et redebit est. credit aliquis diem iudicii sed quia non est perfectus in caritate cepit timere. sed si perfectus esset fiduciam haberet et sic desideraret non timeret. quia contra aliquis ad penitentiam incipit timere sed processu bone conscientie

Quicumque confessus fuerit coram hominibus quoniam ihesus

nemo est

est filius dei. deus in

dicendo deus ihesus in spiritu s.

eo manet. et ipse in deo. et nos co

certa fide. ac si uidimus

gnouimus et

qua nemine

credimus caritati

fallitur

quam habet deus

consumatio

in nobis. deus cari

est ut addatur

tas est. et qui manet in caritate

scilicet id est per hoc ostendi-

in deo manet et deus in eo. In hoc

mur perfecte diligere deum si non timemus

perfecta caritas

aduentum iudicis. quia tempus non est

dei est nobiscum

perfectis in caritate

ut fiduciam

non timentes apparere iudici.

habeamus in die iudicii. quia sicut ille est et nos sumus in hoc

timor laus parat caritati

mundo. Timor

Quicumque. Nos qui per spiritum sanctum illi datum credimus et testificamur et exemplo meo quicumque per eiusdem spiritum confessus fuerit uera confessione cordis ut non hereticorum fraudibus non persecutorum terroribus non carnalium suorum exemplis uel propria fragilitate titubet.

Id supra dixerat. Ecce tertio dicit ut amplius commendet et ut aliud effectum caritatis adiungat. supra dixerat per caritatem factum esse primum aduentum filii dei in mundum. ad salutem mundi. hic per eandem caritatem annunciat salutem fidelium in secundo aduentu in die iudicii.

Ut expositum est sic non semper ad equalitatem. sed ad quandam similitudinem dicitur sic aures habeo. sic et ymago. si ad ymaginem dei facti sumus quae non sic deus sum.

Timor non est. id est per hoc intelligitur perfecta caritas quia in tali caritate que ad imitationem diuine bonitatis et inimicis benefacit non est timor.

Quia per immo iusticie fiduciam habet. sed presentes tribulationes facit non timere caritas.

Timorem illum de quo dicitur: Inicium sapientie timor domini. quo timet quisque incipiens opera iusticie. ne ueniat districtus iudex et se inueniat castigatum

be sationis diserit nō timē sed exoptat ut veniat. vn̄ apl's. cupio dissolui et eē cū x.

Fiduciam h̄ hūi s fiduciam q̄ initiantur pfectōne dilcōis ei' in mundo. et amando amicos. sic ille plura sr̄ fros et inimicos in celo.

Alius ē timere dn̄m ne mittat te in gehennā. q̄ timor ñ dū cast' cessabit. aliud timē dn̄m ne te deserat q̄ timor cast' pmanz in sclm̄ q̄ desiderat: aduentum spōsi.

Dilectio dei de' nob' ut diligemus eū. vn̄ dr̄. nō uos me elegistis s; ego. e. u.

Qui diligit frēm: necc̄io diligit dn̄m. q̄ diligit ipam dilectionem ñ pot̄ odisse frēm q̄. ds diligit et diligi pcipit.

Ne q's audeat dicē diligere possum dn̄m et si ñ diligam' frēm add'. et h̄ ē mandatum. q̄ m diligis eum ē neggligis mandatum.

Dn̄m q̄. ñ vi. io nō vid; dn̄m q̄ ñ h̄t dilcōnē. io ñ h̄t dilectionem: q̄ ñ diligit frēm. q̄ si h̄t dilcōnem vid; dn̄m. ḡ purgato oculo p dilectionem tendam' ad q̄tuend' incommutabilē dei sbām.

Omnis q̄ cred'. ñ q̄ diligit dn̄m diligit frēm. nā qui diligit dn̄m patrem. diligit uerum filium a patre unigenitū

non est in caritate. s; pfecta caritas foras mittit timorē qm̄ timor penam habet. qui timet non est pfectus in caritate. Nos ḡ diligam' deum qm̄ ipse prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo deum et frēm suum odit mendax est. q̄ enim non diligit frēm suū quem videt deum quem no' videt qm̄ pot̄ diligere? Et hoc mandatum hn̄s a dō ut qui diligit dn̄m diligat et frēm suum. Omnis qui credit qm̄ ihs est xp̄s ex

dampnum; pfcā caritas pfcā fac̄ iusticiā ñ h̄t unde timeat s; desiderat.

Fit diuisus et q̄ri fruct' ut aliqū odiū blandiatur et caritas seruat.

Et tamē ymago dei ē. si nō diligis ymaginem ñ eum diligis c' ē ymago.

Omnis q̄ cdit. cdit: q̄ sic uiuit q̄m x' pcepit. alioq̄ et demones cdunt opa añ fidem nlla. t' et si bona uideantur: sr̄ iama. q̄ p̄ē uiā xp̄m sium.

V

Et uere qui diligit deum di-
ligit et fratrem nam qui di-
ligit eum qui genuit dilig-
eum qui genitus est secundum q.
genitus est ab eo. et quis natus
qui credit. et quis est qui ge-
nuit: deus pater. qui ergo dilig-
deum generantem in fide
diligit generatum in fide
et conuenienter loquens
de dilectione meminit
fidei. quia si quis adeo est durus
ut negligat amare
bonum proximum hoc quod homo est.
quod in eodem exilio commo-
rans est. ut saltem ideo dili-
gat quia ex deo natus est. quia
particeps eiusdem gratie est
sed quia multi diligunt pro-
ximos propter consanguinita-
tem uel commoda temporalia:
determinat quis sit uerus
amator proximi. In hoc cog-
noscimus quoniam.

Hec est. s. hoc coniungo ut di-
ligamus deum et mandata
eius faciamus quia aliter non est
dilectio. non diligit re-
gem qui eius negligit legem.
ex amore regis eius lex debet
impleri.

Non trahunt deorsum
ut talentum plumbi sed
sursum prouehit et ex-
celsos facit custodia man-
datorum dei.

Demonstratiue quasi digi-
to ostendit fidem tanquam
consistentem et permanentem.

s. in hac fide.
deo natus est. Et
omnis qui diligit
s. deum
eum qui ge-
s. fide. s. hominem
nuit. diligit et eum
i. s. in fide.
qui natus est ex eo.
s. deo.
In hoc cognos-
cimus quoniam diligi-
mus dei natos,
deum
cum deum diliga-
s. hoc est preceptum meum
mus et manda-
ut di. in.
ta eius obser-
s. hoc ut spiritualiter ei
uamus. Hec est enim ca-
tur caritas dei esse in nobis si mandata eius
ritas dei ut man-
diligendo filios dei
data eius custodi-
s. que libenter custodienda sunt
amus et mandata
quia mandata eius non sunt grauia.
eius grauia non
sunt. Quoniam omne quod
natum est ex deo
uincit mundum
et hec est uictoria

et qui diligit deum filium dili-
git et dei filios membra illius
capitis. quia ergo diligamus filios dei.
ut diligamus filium dei. cuius
membra sunt et diligendo filium
integrum diligamus patrem.
dilectio compaginat corpus christi.
ut sit unus christus. ita qui amat
fratrem amat se ipsum. est illo enim
ipse unum est. nec potest non
diligere christum qui membra christi dilig-
qui filium diligit qui est idem
cum patre. necessario et patrem
diligit.

In hoc. illi recte probantur di-
ligere proximum qui et deum
diligunt. et ne quis seipsum se ip-
sum fallat de amore dei
ulterius dicens se amare
deum addit. et mandata eius
faciamus. probatio dilectionis
exhibitio est operis.

Grauia non sunt. Iugum
enim dei suaue et honus
eius leue. que enim natura sui
dura sunt et aspera amor dei
et spes premii facit leuia. si
quis grauia esse dicit. infir-
mitatem suam accuset quia for-
ti sunt leuia. et uere non sunt
grauia. quia omne quod natum est. nascitur
ex deo qui diligit deum et pro-
ximum. qui de mandatis
dei. ita se instituit ut ea
ad actionem perducat. et hoc
uincit mundum et contempnit
blandimenta. uel aduersitates
seculi et ipsam mortem corporis
querit que sursum sunt. non que super terram.

et neque sua uirtute confidat se posse uincere mundum subdit. Et hec est uictoria que uincit mundum fides nostra. fides que per dilectionem operatur: que dei auxilium flagitat.

Quis possit contemptum mundi habere nisi qui credit Ihesum esse eum qui prophetatus est Christus et qui uiuit digna corpora fidei. Determinat que fides uincit scilicet fides Christi. quia non ex fidem uincitur mundus. quia per aliud non uincitur

Hic est qui uenit quia erat eternus uenit ad salutem et peccatorum remissionem per aquam baptismi et sanguinem passionis. et non solum dignatus est baptizari propter nostram ablutionem et ut baptismi sacramentum nobis sed et sanguinem pro nostra redemptione dedit

Hic est et quia sola fides et confessio diuinitatis Christi non sufficeret ad salutem et ad uincendum mundum addit et de humanitate hic est qui uenit et cetera.

Non in aqua licet ab homine sit passus tamen spiritus uisus est super eum baptizatum in specie columbe uel spiritus id est spiritualis doctor testatur hic quia Christus est ueritas. uerus dei filius non fantasma. uerus mediator et reconciliator inmunis a peccato et sufficiens ad auferenda peccata mundi.

Hic apparet quia Ihesus est ueritas. uerus deus et uerus homo. quia de utroque est hominis testimonium. de deitate per patrem et filium et spiritum sanctum. de humanitate per animam aquam et sanguinem.

Ecce que fides uincit quia credit Christum dixit unum et unum hominem.

que uincit mundum fides nostra. Quis est autem qui uincit mundum nisi qui credit quoniam Ihesus est filius dei? Hic est qui uenit per aquam et sanguinem Ihesus Christus. non in aqua solum. sed in aqua et sanguine. Et spiritus est qui testificatur quoniam Christus est ueritas. Quia tres sunt qui testimonium dant in celo. pater et uerbum et spiritus sanctus. Et hii tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra. spiritus et aqua. et sanguis. Si testimonium hominum

Ecce que fides uincit quia credit unum et unum hominem et unum deum.

Magnum testimonium deus hominis que de filio dei perhibet: dixit dominus domino meo sede a dextris meis. quia in modum filium loquitur. item dominus dixit ad me filius meus es tu. magnum testimonium precursoris qui ait. Ego baptizo uos aqua ille baptizabit uos spiritu sancto. sed maius testimonium prius quia spiritum quo plenus erat in eum uisibiliter misit. quasi diceret sic est dignus hominibus per nunciantibus aduentum credite patri testificanti aduenisse Christum.

Pater dedit testimonium diuinitatis quando dixit hic est filius meus dilectus. ipse deus filius qui in monte transfiguratus est. et potentiam diuinitatis et speciem beatitudinis ostendit. Spiritus sanctus deus. quando super baptizatum

tatum in spiritu columbe re-
quieuit. ut qui ad inuocati-
onem nominis christi corda creden-
tium impleuit.

Et quia ita certa testimonia
hominum. quanto debemus hoc accipere
quia testimonia hominum
qui mutari possunt sole-
mus accipere.

Qui credit in filium dei habet testimonium
intellectu patrem ueracem
in testimonio filii. quoniam
credit dicenti patrem mentitum
frustra dicunt iudei se
credere in patrem quem con-
tempnunt in christo.

accipimus testimonium
dei maius est. quoniam hoc
est testimonium
(scilicet magis accipiendum.)
dei quod maius
(scilicet deus)
est. quoniam testifi-
(hic est filius meus dilectus in quo michi complacui)
catus est de filio
suo. Qui credit
in filium dei habet testimonium
(scilicet) (scilicet quia dicit non esse filium uel minorem patre)
dei in se. Qui uero non credit in filium.
(scilicet dicentem ego et pater unum sumus.) (scilicet patrem)
mendacem facit eum quoniam non
(scilicet eum mendacem)
credit in testimonio quod testifi-
catus deus est de filio suo. Et hoc est

Tu es filius meus dilectus.
in te complacui michi. et in passione
clarificaui et iterum clarificabo.

testimonium
quoniam uitam eter-
nam dedit nobis deus. Et hec uita in
(scilicet) (scilicet credendo et imitando)
filio est. Qui habet filium habet
(scilicet)
uitam eternam. qui non habet
(eternam)
filium non habet uitam. Hec
(scilicet hec debetis adhuc fide) (scilicet ut certi sitis futurum uite beatitudinis)
scribo uobis. ut sciatis quoniam

Spiritus id est humana anima quam emisit
in passione. aqua et sanguis qui
fluxerunt de latere quia si non possibilis
sed ueram carnis naturam non haberet.
sed ante passionem sudor eius sic
gutte sanguinis ostendit
ueritatem carnis. Hoc autem quia de la-
tere iam mortui contra naturam
aqua et sanguis uiuaciter fluxit
testabatur quod corpus domini post
mortem melius esset uicturum.
et mors eius uitam nobis daret
quia uero sudor sic sanguis in terram
fluebat significabat quia suo sangui-
ne ecclesiam toto orbe lauaret

Qui credit in filium. quia pater testatur
de filio credamus in fili-
um. quia qui in filium credit
ita ut bene operando tendat in
ipsum filium habet testimonium dei id est se.
quid de eo testatur deus. quia ipse
sic credens erit in numero filiorum
dei. ipso filio suis ita pollicente
sicut iam ministrauit. hono-
rificabit eum pater meus. si ergo dominum testem tue
fidei habes quid te hominum
infamia uel persecutio ledit.
si deus pro nobis quis contra nos?

De filio testatus est et de nobis
filiis adoptiuis testatus est quia
filium suum unicum et nobis
iam in spe. quandoque in re uitam
eternam.

Et hec uita est in filio in fide
et confessione nominis. in percepti-
one sacramentorum eius. quia nemo
uenit ad patrem nisi per filium
et non est aliud nomen in quo oportet

saluos fi. et ne parum uideret dixisse uitam esse in filio addit ipsum filium esse illam uitam. Sicut enim pater habet uitam in semetipso sic dedit et filio uitam. h. i. s. i. quod dat suis uitam eternam.

Qui a xpistum qui est uita eterna per fidem habetis inhitatem i uob.

Et non tantum in futuro bona celestia sperare ex fide. sed et in hac uita est fiducia quia impetrabimus quicquid salubriter pecierimus.

Sed. uo. non quia rogemus. uel quales nos esse desiderat ad rogandum ueniamus. si uolumus nostram salutem et proximorum non discordemus a uoluntate dei. si uoluntas nostra per ignoranciam a uoluntate dei recedit. bona uoluntas dei nostram stultam corrigit. ut apostolo paulo contigit.

Sed. u. vt. si nostra carnalia desideria. quia quid oremus sicut oportet nescimus. nisi ipse suam ostendat nobis uoluntatem. qui melius quam nos ipsi nostram intelligit uoluntatem. utilitatem.

Qua scimus quoniam habemus ab eo petitiones quas petimus nichil petamus quod sit ei aduersum. nichil nisi quod nos decuit. quia nobis inspirauit petimus et si in aliquo erramus statim corrigimur.

Est peccatum ad mortem. dum sic pro suis persecutoribus orare iubet. hic dicit non orandum pro quibusdam. quia sunt in

uitam habetis eternam. qui

creditis in nomine filii eius.

(in multiplicatis cum quod suspicio proximum sperat scilicet)

Et hec est fiducia quam habemus ad deum. quia quecumque pe-

(ut ad deum pertinet quod regnum ei . o . a . u .)

cierimus secundum uoluntatem eius

(dando effectum petitionis.)

audiet nos. Et scimus quia audit nos quicquid pecierimus.

(secundum uoluntatem)

Scimus quoniam peti-

(tate eius.)

ciones habemus quas postula-

(pro conferendis)

uimus ab eo. Qui

(omne uel aliud fratrem)

scit peccare fratrem

(in criminali uel non)

suum peccatum non

(usque ad mortem)

ad mortem petat pro

(ut ad deum pro)

eo et dabi-

(oratione tua.) (ei dico.)

tur ei uita pec-

cantí non ad mor-

Ne seducamini fraudibus eorum qui uocant xpistum filium dei quia intuitu fidei uitam habebitis. ut nos adorandus uiuacius cuncter

Et non modo in futuro tempore audiet. sed et in presenti scimus quia cotidie audiuit et audit. pro hoc quia nunc audimur sumus certi de futuro.

Si petimus secundum uoluntatem eius impetramus. sicut qui petimus pro fratre pro quo est peccatum

Qui scit. pro fratre. loquitur de cotidianis et leuibus peccatis. que sicut difficile uitantur. ita facile curantur. si dicto uel cogitatu. uel obliuione uel ignorantia peccauit. confitentur fratri. sicut iacobus docet. postulauit pro te inueniat. et si ille tamen est confitetur cui est pro illo inueniat. hic sufficit dominica oratio et mutua confessio. leuis est penitencia. porro si graue peccatum fuerit moueat presbiteros ecclesie et ad illorum examen castigatur.

Qua quia in hac uita non corrigitur eius uenia post mortem frustra postulatur

post cognitionem … acceptam.

Omnis. a. Non orandum est pro peccantibus non ad mortem quia multis peccatis occupantur omnes et nemo potest esse sine peccato quia omnis iniquitas est peccatum sed super aliud est peccatum ad mortem quod non humana fragilitate committitur et ideo omne iniustorum non purgatur quia qui talia agunt regnum dei non consequentur.

Et semen dei habet in se per quod peccare non potest ad mortem. non potest operari iusticiam et peccatum.

Gratiam qua renati sunt secundum propositum qui vocati sunt sancti servat ne committant peccatum ad mortem. et si in quibus humana fragilitate deliquerint ne a maligno hoste possint tangi defendit.

David graviter peccavit sed quia ex deo natus est ad societatem filiorum pertinebat non peccavit ad mortem sed veniam penitendo invenit.

Qui natus est ex deo non peccat ad mortem. qui non est natus peccat. sed nos sumus de illis qui nati sunt ex deo. ideo non peccabimus. non tangemur ab hoste. sed mundi amatores sunt subiecti maligno hosti.

tem. est autem
si in hoc obstinatione impenitens decesserit
peccatum ad
scilicet usque ad finem vite.
mortem non
pro illo dico ut
quis roget. Omnis
iniquitas pec
catum est. et est
peccatum ad mor
tem. Scimus
quia omnis qui
natus est ex deo
scilicet peccatum ad mortem. scilicet talia
non peccat sed
voluntarie et hoc filius dei et homo.
generatio dei
huiusmodi generatione adiectum.
conservat eum.
et malignus non
tangit eum. Sa
mus quoniam ex deo
renati sumus. et
mundus totus in
maligno positus est

fratribus peccata que in minorum persecutione sunt commissa. peccatum fratris est ad mortem. cum post agnitionem dei que per gratiam Christi data est quis oppugnat fraternitatem et adversus gratiam qua reconciliatus est invidie facibus agitatur. est peccatum non ad mortem. si quis amorem a fratre non alienavit. sed per aliquam infirmitatem animi officia fraternitatis non exhibuit. unde Christus pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. Notandum enim per gratiam spiritus participes facti societatis sancte fraternitatis inveniuntur. sic et Stephanus oravit pro illis qui gratiam non acceperunt. Paulus pro Alexandro non orat. qui iam frater erat fraternitatem impugnabat. pro illis qui timore succubuerant orat. omnes me reliquerunt. sed non illis imputetur.

Ad mortem est peccatum quod separat a deo sicut mors separat animam a corpore.

Necesse ab extrinsecus dispar[?] pariter peccata numerantur. sed minima talis non obsunt. sed quidam ab omni iusticia ita discordant ut non corrigantur [illegible] in penam.

Scimus nemo sua diligentia cognitione ad vitam eternam pervenit nemo cognoscere suam gratiam dei potest. quia nemo novit filium nisi pater. nec patrem quis novit nisi filius. et cui voluerit filius revelare et patrem et filium. verumque eis filius revelat qui carne visibili apparens divinitatis archana per

2. euangelium mundo pateferet.

Qui in generatione perseuerant peccare nō possunt. nec a maligno tangi. quoniam dies ꝛ nox misceri nequeunt. sic ꝛ iniquitas maligni ꝛ generatio dei. tangit uero aliquos malignus ledens ꝛ affligens sed nō ad malum eorum.

Et mundus totus. nō solum mundi amatores. sed ꝛ nuper nati qui nō habent discretionem boni ꝛ mali per preuaricationem pertinent ad regnum diaboli. nisi gratia dei eruantur a tenebris.

Filioli ꝛc. qui unum deum ꝛ unum hominem cognoscentes ꝛ uitam eternam ex pectatis. custodite uos a doctrinis hereticorum qui speciem sanctitatis sibi assumunt qui prauis dogmatibus gloriam incorruptibilis dei in similitudinem corruptibilium rerum mutant. auaricia enim simulacrorum seruitus. quia ꝛ mundus deo preponit ydolatre sunt.

Ego senior tam etate quam moribus uel sapientia scribo.

Cum quidam dubitent. utrum hee epistole sint iohannis apostoli per hoc quod sunt similes prime ꝛ in uerbis ꝛ in simili assertione fidei ꝛ caritatis aduersus hereticos probantur esse apostoli nō iohannis presbiteri. scribit autem ꝛ ad quandam babiloniam que proprio nomine electa uocabatur. admonens ipsam ꝛ natos eius ne propter hereticos discedant a proposito fidei. per hanc electam significatur uniuersalis mater ecclesia. per fi-

Et scimus quoniam filius dei uenit (scilicet per carnem non uisibiliter per nostram salutem) ꝛ dedit nobis (credentibus) sensum ut cognoscamus uerum deum. ꝛ (amando) simus (scilicet ut membra) in filio eius uero. hic uerus est deus ꝛ uita eterna. Filioli (scilicet uasa sancta) custodite uos a simulacris. Amen.

Sed per hunc erimus dii in deo. ꝛ uiuentes sine fine in uiuente sine initio uel termino.

Custodite. est testimonium perfectionis in multis prohibuerit. illud pretermittit ne aliquis nuper conuersus reliquias superstitionis more retineret.

Senior (scilicet proprium nomen) electe (scilicet nata gratia) domine ꝛ natis (fide) eius quos diligo in ueritate (scilicet ut maior aut. etas) ꝛ non ego solus (scilicet dominum) sed ꝛ omnes (eligunt ad imitandum ꝛ soli dominum exposcunt) qui cognouerunt (diligunt caritatis coniuncti scilicet non) ueritatem propter (ob aliam causam uos diligimus nisi per) ueritatem que (ueritatem fidei quam expugnabilis dum) permanet in nobis

Seniores dicuntur presbiteri uel pontifices propter maturitatem sapientie ꝛ grauitatis in aue tanti uiri credendum est.

Quos diligo uero amore uel qui perseueratis in ueritate.

Scribitur contra hereticos qui a unitate exciderunt dicit omnium qui ueritatem nouerunt unam dilectionem esse in sanctos ut similitudine catholicorum ab hereticorum destruat societatem. Ostendit nos esse minores ab ecclesia genitum in fide. scribit ergo uniuersalis ecclesie non esse fidei perfectionem extra caritatem ꝛ hereticos detestatur qui diuidunt ihesum christum.

fideles in una unitate consentiunt. heretici in erroribus dissident.

Arguit hereticos qui relictis que ab apostolis audierant nova inducebant. et per hoc fine caritatis federa dissipabant.

et nobiscum
erit in eternum
Sit vobiscum
gratia et misericordia
et pax a deo patre et domino
Jhesu Christo filio patris in carita
te et veritate. Gavisus sum val
de quoniam inveni de filiis tu
is ambulantes in veritate sic
mandatum accepimus a patre.
et nunc te domina non tamquam
mandatum novum scribens
tibi sed quod habuimus ab initio
ut diligamus alterutrum. et hec
est caritas. ut ambulemus secundum
mandata eius.
hoc enim man
datum est ut quemadmodum
audistis ab initio in eo am
buletis. quoniam multi se

Id est fuerunt eis mandata ne erramus ad alios errores non cessemus ab opere iustitie.

Gavisus sum. etc. quos tenetis tenete. nichil aliud ab hereticis recipite. quia in hiis que habetis gaudeo. nichil aliud ad salutem vobis supraddi expecto. Ergo gaudeam de vestro bono principio ne faciatis dolere de defectu vestro. quia ut sollicitus custos omnia que circa vos sunt cognosco.

Et pro ea que habes certificatus iam decretio consentientium rogo ut rem debitam.

Positus est adam in paradiso ut operaretur in eo. et custodiret eum. operatio effectus perfectionem. custodia perfectionis ipsius statum. atque constantiam designat.

Quoniam multi. hoc de hereticis potest accipi. qui confitentur Christum incarnatum. sed vel veram eius carnem vel veram animam vel veram eius divinitatem vel unam eius personam duarum naturarum. aut aliquid tale negant. vel potest de iudeis accipi. qui Christum iam dudum venisse ad salutem mundi denegantes sed expectant venturum antichristum.

Istis talibus ne consentiatis sed potius attendite qualiter perfecte sitis instructi ad fidem et constantiam. accipiendo illam mercedem quam operando meruistis. Domino plenum cum integritate capiatis perseverando in doctrina vobis tradita et non consentiendo errori eorum.

de mo͞v gs͞ecio — ad more͞ ⁊ doctrina͞ mu͞di.
ductores exierunt in mundum qui non cō
n͞ doctrina ͞n uera. — magist͞u ⁊ norma͞ se͞ruitis — a quib͞ caueto
fitentur ihm xp͞m uenisse in carne. hic est
sna͞ h͞ est ⁊ q͞ ei ɔsenciunt.
seductor ⁊ antixp͞s. Videte uos metipsos. ne
perdatis q͞d operati estis sed
in futur͞o i h͞ plenam glo͞riam.
ut mercedem plenam accipia
uel hu͞ ut o͞s qui precedunt. — q͞d a͞ p͞ aliq͞
tis. Omnes qui precedunt ⁊ no͞
seductione͞ l' timore͞ recedunt.
permanent in doctrina xp͞i deum
S; q͞ perseuerauerit usq; in fine͞ hic saluus erit
non habent. Qui permanet i
doctrina hic ⁊ patrem ⁊ filiu͞
habet. Si quis uenit ad uos
⁊ hanc doctrinam non habet
nolite eum recipere in domum
nec aue dixeri
tis ei. Qui dicit
illi aue co͞muni
cat opib͞ eius
malignis. Ecce
predixi uobis ut
non in die dn͞i
confundamini.

Non permanent. si q͞s separat se a
doctrina diuina ut ext͞ rectā
fidem ⁊ ɔu͞sationem mādator͞
dei sit separat se a d͞o ne he͞at
dm͞ p͞ actualem ⁊ ɔtemplati
uam uitam sit alie͞ d͞s q͞ est
creator omnium.

Manet in euangelica doctrina
qui s͞ eam sapit. separat se ab il
la qui alit͞ sapit ⁊ agit.

Qui simulat se p͞ire alios sapia
⁊ doctrina ⁊ ex superbia ɔ͞cedit
ab humili p͞dicatione xp͞i.

Unus eni͞ uer͞ d͞s ē pat͞ ⁊ fi
lius. s; non ē filius potior pa
tre. ⁊ no͞ ē minor patre. Quo
quidem p͞ hanc doctrinam
⁊ h͞ ⁊ in futuro d͞s habetur
⁊ no͞ p͞ doctrinam illor͞ g͞ fic͞s.

Nolite. no͞ tm͞ non assentia
tis. s; n͞ ⁊ recipiatis ne dum
hospitales ēē uultis p͞ mala
eor͞ colloq͞a boni u͞ri mores
corrumpantur.

Qua uide͞t signum ɔsensus
eor͞ erroris. s; ei dicim͞ amicis
quor͞ opa nob͞ placent ⁊ uos
forte decepti non estis. alii fo
sitan p͞ talem uestram familiari
tatem possent decipi q͞ crede͞nt
illos place͞ nob͞ ⁊ sic crederent
illis.

Si q͞s ue. Cum iohs ap͞
ephesu͞ balneas lauandi
gr͞a intrasset ⁊ uideret
cherinthu͞ foras exiluit
dicens. fugiam͞ hinc
ne balnee ipse corru͞pa͞t
nos in quibus cherint͞
lauatur inimic͞ u͞itatis
fc͞e͞ g͞ q͞. docuit. tanta ei͞
ap͞li atq; eor͞ discipuli
tunc in religione cautel
la utebantur. ut non
sibi quidem ɔ͞uersatione͞
cum aliquo eor͞ qui a
u͞itate declinauerant he͞re
paterent͞.

de oratione eius vel. vel forsitan et de aliis
ipsa huius vobis scribere: Nolui
per cartam et attramentum.
instruen-
Spero enim futurum me ad
dos. scilicet ipso. scilicet meum. scilicet ut confirmetur vestra
vos. et os ad os loqui. ut gau-
fide confirmata.
dium vestrum sit
scilicet ad literam
plenum. Salu-
ut forsitan filii alterius metropolis ecclesie.
tant te filii so-
scilicet ego ex parte mea dico.
roris tue electe. Gratia tecum. Amen. c.

Verum instruendo. ut ad os pravorum obstruendum.

Per scripturam que non a deo uos commovebit. Conventum vita et presentia magistri.

Secundum quod uox est instituta com- munem se ostendens est illo. aliquin simulatio est que in christianis non debet.

Ipsa. Intellige hanc admoniti- onem nobis fore perutilem. quare ad confirmationem illius et decreui ad uos uenire non tamen ex toto in- terim potui silere.

Sic adversariis veritatis aue- philus dicitur. ita econtra electos ex persona electorum salutatur.

scilicet ego
Senior
Gaio
scilicet non pro temporali bo-
karissimo quem e-
norum gratia scilicet pro eterna.
go diligo in
veritate cari-
vel de
tatis. Karissime in omnibus orationem
scilicet de bono in melius. scilicet corpore et animo.
facio te ingredi prospere. et valere
scilicet proficere in elemosinarum operibus scilicet ut sicut vales anima sic ualeas corpore.
sicut prospere agit anima tua. Ga-
scilicet a te. scilicet peregrinis
uisus sum valde venientibus
scilicet vere caritativa. que non cessat ab opere.
fratribus. et testimonium perhiben-
tibus veritati tue. sicut tu in veri-
te ambulas. Maiorem horum

Videtur gaius fuisse corin- thius. unde paulus. Gratias ago deo meo quod neminem vestrum bap- tizaui. nisi crispum et gaium et alios. Salutat uos gaius hospes meus et tocius ecclesie. Hic a domino crebris percibus ex- opto ut quod bonum agis bene perficias.

Gaius fide christi suscepta. bonus in actibus. predicatores et auditores verbi dei suscipiebat. et de faculta- tibus ministrabat. sicut in epistola de- claratur. commendat enim hospitali- tatem. et ne ab ea desistat exem- plo et instinctu diotrepis mun- tat. diotrepes enim inutilem asserebat esse hospitalitatem.

Sic nunc habundat et bona voluntas largiendi indigen- tibus et facultas opum ita semper virtutibus plenam domino adiuvante vitam ducere possis.

Gavisus. Indecens esset si defi- ciente in dolem. de quo hactenus gaudebam et ideo non tantum pro salutem tuam. sed et propter meam auctoritatem insiste hospitalitati.

Maiorem ideo gavisus sum quare horum fratrum venientium. non

hõ maiorem gratiam q̃m fr̃es uenuint ad me in nullo f(a)c(t)o uel uerbo eorum magis gaudeo q̃m de h(oc) q(uo)d annũciant filios meos quos p(re)dicando uel bapti zando genui .ũitatẽ recte fi dei ⁊ bone opationis obs(er)uare

Kme. id no debes ab hospita litate ⁊ elemosinis deficere. q(ui)cq(ui)d eni(m) oparis in fr(atr)es fideli(ter) .i. ut fidel(is) sic decet fidelem: facis nõ p(ro) uana glia s(ed) fidẽ tuam opib(us) ostendis.

Et ita exemplo tuo alii inci tantur ad hospitalitatem.

Pro nomine ei(us). q(ui)a uo sunt ho norandi. nõ .s(ed). p(ro) suis scelerib(us) expulsi sunt a patria. s(ed) spõ te p(ro)fecti sunt p(ro) noie xp̃i ampliando ⁊ p(ro) nomine xp̃i paciendo

Ut anxietate fa(m)mis cogen tur negare mendicare.

Nos ergo. Iohs oĩa dimiserunt ⁊ se diuitib(us) quũerit. ut ala cores reddat ⁊ p(ro)mptiores ad miserand(um) paup(er)ib(us).

Scripsissem. p(er)seũare debes i elemosina. q(uia) utilitatẽ tã(m) in eo intelligo q(uo)d non solum t(ibi) s(ed) ⁊ toti ecclesie scripsissem de comendatione elemosine s(ed) h(oc) necẽitate dimisi q(uia) diotrepes nõ curat nr̃am auc(torita)te(m). diotre pes heresiarcha illi(us) temporis noua docendo p(ri)ncipatum sibi usurpabat. diotrepes speciose

non habeo gratiam. q(ua)m ut au
(scilicet) sed(u)l(o) fide. (scilicet) in uera fide
diam filios meos in ueritate
ambulare. Karissime fidel(ite)r facis
quicq(ui)d oparis in fr(atr)es. ⁊ p(ro) hoc
(scilicet) q(uo)s n(on) nescis. (scilicet) a q(ui)b(us) n(on) expectas temporale.
in peregrinos qui testimoniũ
(scilicet) op(er)ib(us) tuis.
reddiderunt caritati tue in cõ
(scilicet) du(m) ap(u)d te sũt.
spectu ecclesie quos benefaciens
(scilicet) in multis d(omi)n(u)m honoras (scilicet) ad alia loca ad q(ue) uolunt ire.
deduces digne deo. p(ro) nomine
(scilicet) alieni a reb(us) e(t) p(ro)p(r)iis.
enim eius p(ro)fecti sunt. nichil ac
(scilicet) a gentilib(us) suis. (scilicet) q(ui) possum(us) (scilicet) supple
cipientes a gentilib(us). Nos ergo de
indigentiã eor(um) (scilicet) domesticos fidei. (scilicet) cũ ipsi. (scilicet) q(ui) n(on)
bemus suscipere huiusmodi. ut coo
sufficim(us) p(re)dicare. (scilicet) p(re)dicande fidei
peratores simus ũitatis. Scripsisse(m)
forsitan ecclesie. s(ed) is qui amat
(scilicet) q(ui) appetit d(omi)nari.
primatum gerere
(scilicet) int(er) eos.
in eis diotrepes.
(scilicet) ep(isto)lam nr̃am. (scilicet) auc(torita)te(m)
non recipit nos.
nr̃am.
p(ro)pter h(oc) si uenero
(scilicet) patefaciã.
commoneam eius
ei(us) opa. que facit.
(scilicet) in diaciã ⁊ err(ore)s asserend(o).
uerbis malig(nis)

Illi ecclesie. q(uia) forsitan .i. dubitatiue ẽ ecclesia ut p(ro) obseruationẽ elemosinẽ mereretur p(er)fecta si ecclesia scripsissem.

Qua deprauat nos et nr̃am doctrinam.

Comoneam .i. in oĩu noticiã manifestius ar guendo p(ro)ducã. q(ui)a exẽ plar nusq(ua)m h(abe)t. s(ed) fac ea ⁊ noua inuenit gar riens. falsis uerbis

uiens. in nos contristandos. et sic ad nos a fide retrahendos.
sicut nobis. scilicet quasi in detrimentum quasi hos
ius garriens in nos. et quasi
pusillanimes dissuadet. scilicet ad dampnationem. scilicet quasi predicte agit.
ista non ei sufficiant. neque ipse
scilicet indigentes. scilicet etiam suscipientes quasi susceptos
suscepit fratres et eos qui suscipiunt
scilicet ne impendant curam humanitatis. scilicet non de glorio fidelium sed de loco ubi conveniunt
prohibet et de ecclesia eicit. Karissime no-
scilicet quicquid ille dicit tu
li imitari malum. sed quod bonum est.
scilicet ita
Qui benefacit ex deo est. Qui autem ma-
est scilicet sed
lefacit ex deo est. Qui autem malefa-
cit non videt deum. Demetrio
scilicet quod suscipiat scilicet ad eum venientibus et ab eo recedentibus
testimonium redditur ab hominibus. et ab ipsa
scilicet a deo. scilicet id est quidem suscipiat scilicet ad commendationem hospitalitatis et humilitatis. scilicet illi.
veritate. Sed et nos testimonium perhibemus et
scilicet per alia testimonia quam que contra pro scilicet ego et nimium fideles. scilicet ad commendationem
nosti quoniam testimonium nostrum verum est. Multa
elemosine et de aliis et
habui tibi scribere. sed nolui per atramentum et
calamum scribere tibi. Spero autem
protinus te videre. et os ad os lo-
scilicet ab illo diotrepe et ab omnibus malis securi.
quemur. Pax tibi. Salutant
scilicet quasi te docto doce alios.
te amici. Saluta tu amicos nominatim.

Uel inflatus sive decor insinuans inter proximos. ut per fiduciam cordis et nomine signet.

Sic linguas detrahentium nostro uicio non debemus excitare ne pereant. ita per suam nequitiam excitatas debemus equanimiter tolerare. ut nimium ubi excellat. aliquando et compescere. ne dum de nobis disseminant mala. eorum qui audiunt bona proferant corda corrumpant.

Quod bonum illum velit imitari aperte. ut imitetur demetrium. ut sibi laude omnium possit et ipse dignus existere.

Mecum. id est ad os tuum. et ad os diotrepis obstruendum.

Amicis gratiam pacis et salutis mandat. ut inimicos iniquitatis a salute monstraret extraneos.

IVDAS ihesu christi
scilicet non proditor
servus frater
scilicet iacobi
autem iacobi his

Confitens tamen illum quem servus christum confitetur

Non displicet christo si discordat a iacobo in ea predicatione.

Natura. fide. doctrina. una. carne.

Iudas qui et thadeus contra eosdem fidei corruptores scribit quos petrus et iohannes in suis dampnant epistolis. Intendens autem commonere fideles ne consenciant suis

p̄ pusillis q̄ a fidei et caritatis
gratia retrahebant.
Qui sunt mēbra dei q̄ dñi ꝯ pusillo
res hūc patrem et patronum
Miā. si d̄s cepit misereri uob
condonando delicta. impleat
miām superaddendo bona cōdu
cendo ad ēnā. si ē reconciala
tus inimicis. ētiam pacem
det fc̄is amicis in qua in nullo
ab eo dissentiatis.
Kmi. ego q̄ uīe saluti p̄ uīd
habui necc̄e. ꝑ pseudo qui
uob se ingruunt scribendi
uob āmonitiones. et h̄ de uīa
cōi salute. i. de fide q̄ ē cā mā
salus q̄. uīa. et oīum fidelium
.s. fides q̄ p̄ dilcōnem operatur
ego dico faciens omēm solli
citudinem sc̄. uo. i. oīa q̄ p̄
tinent ad sollicitudinē. oro
p̄ uobis. disputo ꝯ seducto
res uīos. et ut uob sciatis pro
uidere sc̄do uob de ill' detego
nequicias eor̄ ostendo uob q̄l̄r
fidem et dilectionem debeatis
tenere. et ē ita si sollicit' p̄ ub
ammonitionem meam reci
pere debetis ego dico dep̄cans
non superaddi aliam fidē uīe
fidei et meam. s; sc̄ē fidei semel
tradite uob et omīb' sc̄is ab a
postolis supcertari usq; ad mor
tem. ut p̄ ea si necc̄e ē moria
mini. et ido scripsi ut scirem
statum uīe fidei et meam sol
licitudinem ostendere uobis
et sic in fide ꝯfirmamini.

(s. ut d̄s.) (s. ꝑ fidē et opa. s. q̄ p̄ filiū)
qui in domino patre dilectis
(hūt accessū ad patrem. s. ꝯ pusillos.) (s. ad hāc dignitatē) (s. ad ētnā)
et xp̄o ihu conseruatis et uo
(glā.) (s. i. ē recta' ordo. s. i. remissio pccōy.)
catis. Misericordia uob
(s. i. ēuāgelicas uīcis.)
et pax et caritas
adimpleatur. Kmi omēm sol
licitudinem faciens scribendi
de cōi uīa salute necc̄e hūi
(s. uos.)
scribere uob dep̄cans supcerta
(s. i. p̄fcē.) (s. a scīs) (s. uob)
ri semel fidei sc̄ē tradite. Sub
(s. id ē necitate hūi q̄.) (s. ignoti d̄o et sc̄is.)
introierunt enim quidam
(s. hūana sapientes)
homines impii. qui olim p̄sc̄
pti sunt in hoc
iudicium dei
(ut)
nr̄i grām trās
ferentes in luxuri
(s. rā uolūtatē. ꝯ uoluntatē ꝯstitute ꝯtemnūt)
am. et solum do
(s. cū patre et sp̄u sc̄o.)
minatorem et
(s. saluatorē nr̄m) (s. regē ꝯ nr̄m)
dominum nr̄m
ihm xp̄m ne
gantes. Commonere

Vocat. conseruat. diligit
filios et mēbra dei faciet.

Quidam ignoti d̄o et sc̄is ho
mines hūane sapientes
p̄scripti et p̄destinati sc̄
nō ut fiant impii s; exis
tentes iam impii p̄scrip
ti sunt in iudicium.

Sub sp̄e religionis q̄i
fidem xp̄i p̄dicent.

Impii dico ipii diuina
scriptura q̄dam dolo uē
tes ad destruendū cultū di.

Ḡ. Trib' mod' hoīem
appellamus nōm. sic hō f̄cs
ē ad similitudinem dī. scdm
infirmitatē. ut hoīes

morientur. scilicet culpam. ut numquam essetis vos homines.

Ab eterno in presentia dei prescisti sunt iusto iudicio dei ut sordescerent et alios in sordes precipitarent. et ideo iudicabuntur ad mortem.

Dominatorem. pater est filio et sancto spiritu. solus dominator. filius est patri et spiritu sancto solus dominator. spiritus sanctus cum patre et filio solus dominator. Que ergo secundum patrem Christum unum deum. Bonum et uerum negat. solum dominatorem negat. et dominum nostrum qui Ihesum filium dei esse negat. Et dominatorem solum et dominum nostrum negat qui spiritus sancti potentie detrahit. et hoc solum dominatorem et dominum nostrum negat. Quia qui illi negant et uolunt uos inducere ut negetis. contra illos uolo uos commonere.

Quoniam Ihesus. confutantes illos heretices deum ut reuocet eos qui crediderint malignis et ipsis ostendens quanta sit magnitudo domini quem negant. ostendens quod ipse est qui eduxit populum Israel de egipto.

Ihesus. non filius naue sed dominus noster. qui non a parte uirginis incarnatus humanitatem. sed eternus deus est eius qui natus de uirgine nomen Ihesus accepit.

Et uere non sunt imitandi

autem uolo uos scientes semel omnia quoniam Ihesus populum de terra egipti saluans. secundo eos qui non crediderunt perdidit. angelos uero qui non seruauerunt principatum suum sed dereliquerunt suum domicilium in iudicium magni dei uinculis eternis sub caligine reseruauit. Sicut sodoma et go

Duritiam et districtionem legis quod dicit oculum pro oculo. dentem pro dente. temperat gratia euangelii in qua purgantur scelera commissa per penitentiam et elemosine fructus. sed hanc gratiam conuertunt in luxuriam. qui nec tanto licentius peccant quanto uidentur se minus asperitate legis de factoribus examinari.

Et non hereticis operam detis quia scelera audire a uobis magistris. id est prefectus scitis omnia que scienda sunt de fide et ideo non est opus ut illos audiatis.

Quoniam Ihesus. sicut filii Israel clamantes ad dominum ex egipto saluati sunt propter concupiscentiam quam in egipto habuerunt diffidentes de potentia dei et in heremo puniti sunt sic isti magistri inuidie et consequentes qui per aquas baptismi de tenebris ignorantie exierunt. credentes sed ad uitem priorum concupiscentias mente redeunt dampnantur. Sic primo per fidem et bona opera meruerunt saluari. sic secundo per murmurationem et inuidiam merentur dampnari. uel secundo id est bis perdidit quia malos et nunc et primos punit. Nam qui presentia mala non corrigunt ad sequentia perducuntur.

Sic homines qui non seruant suum principatum. qui per gratiam adoptionis filii dei sunt effecti sed relinquunt domicilium. id est unitatem ecclesie in qua renati sunt. uel sedes regni celestis quas accepturi erant si fidem seruarent et ante iudicium gementes et gentibus in iudicio uniuersali dampnabuntur.

Id est superbia et corde inpenitenti iuxta sententia divina que eos in perpetuum contradicit. vel inmensis concupiscentiis infirmarum rerum que victi ad superiora tendere non possunt.

Ideo non sunt imitandi quia ex eorum imitatione mors eterna sequitur.

Exemplum ignis id est significatio eterne combustionis. sicut exarserunt igne temporali. qui temporalis non fuit purgatorius. sed initium pene et signum futuri.

Quasi diceret sic civitates sodomorum ignem perpesse sunt ita et isti et illi mali in futuro.

Dominationem spernunt in minoribus prelatis. maiestatem autem blasphemant in eminentioribus nolendo humiliter obedire et penitentes nullam habentes timorem neque fidem venturi iudicis.

Cum michael de quibus hic scripturis sumpserit testimonium absque perspicuitate non patet. sed allegorice planum est. corpus moysi populus israel est. quia moyses illius populi portio fuit. idque quod de populo scriptum legitur in zacharia recte de moysi corpore scriptum forsan dicit apostolus. In zacharia legitur ostendit michi dominus sacerdotem iesum stantem coram angelo domini et sathan stabat a dextris eius ut adversaretur ei. et dixit angelus ad sathan. increpet dominus in te. qui elegit ierusalem. quia ihesus desudabat israel de captivitate liberari et in terram propriam reduci. resistebat ei sathan nolens populum liberari. sed ab hostibus gentibus mancipari

[Text]

Gomorra et finitime civitates similimodo exfornicate abeuntes post carnem alteram facte sunt exemplum ignis eternam penam sustinentes. Similiter et hii carnem maculant dominationem autem spernunt et maiestatem blasphemant. Cum michael archangelus cum diabolo disputans altercaretur de moysi cor

[Interlinear glosses: scilicet sodome et gomorre — scilicet hec naturam — scilicet temporalem — scilicet sicut sodome — scilicet heretici — qui scilicet iudei vel alii — scilicet superiores non curantes — scilicet angelorum scilicet — scilicet sicut angeli apostate — scilicet vos non de — veteris blasphemare quia nec angelus blasphemavit quando — scilicet contendens]

Sicut sodoma. declarat extremum damnationis eorum qui solum dominatorem negant commemorato infidelium interitu populi vel angelorum exigentium se contra dominum. dat et exemplum pene illorum qui domini gratiam transferunt in luxuriam. commemorans incendium sodomorum.

Vel sic. mortuo moyse subtraxit dominus misso angelo corpus moysi ita ut nullus de populo eius preter ea sciret sepulturam. providebat ei dominus moysen post mortem a iudeis adorandum et si corpus haberent pro deo haberent. ideo diabolus cultum legis desiderans inter eos in ydolatriam altercatus fuisse dicitur cum illo angelo. qui quia a deo missus fuerat michael dicitur id est quis ut deus.

Potest fingi angelum egisse altercationem cum diabolo de corpore moysi qui nollet sepulturam moysi. vel qui nollet sepulturam moysi iudeis revelatam esse ne eum quasi deum adorarent ad quod efficiendum conabatur diabolus sed non invenit vel audet.

Cum michael id est moyses qui ut deus erat constitutus pharaoni et qui erat princeps et nuncius eius constitutum ad alios dis

putans ē phone altercat̄ .i. signa facer̄ alīna q̄ sig na magoꝝ de corpore moy si .i. ppl'i isrl' ut pmittēr il los sacrificare dō suo nō ausus ē ausus inferre penā blas phemie h' scli. s; dix̄. ipꝛet dn̄s. vl' alr̄. ē dn̄s ihc̄ altēca retur cū pilato de corpore moysi .i. de ecclia nolunt aliam blasphemiā inferre s; tanq̄ ouis ad occisionē duct' ē.

Alr̄ legit̄. qr̄ abscōdit dn̄s corp' moysi. 7 ob h' forsitā ne ppl's isrl' more gentiliū q̄ amicos s' reges 7 pncipes p' mortē fc̄is eoꝝ statuis colebant ut dōs. corp' moy si adorarent 7 p ydolatriā hi a dō puaricarent. postea g' iudi q̄i fuīt. ē tn̄ 7 alt̄ catio michael' ē diab'lo uo lente corp' moysi reuela re ut ppl'm p ydolatriam deci peret. michaele aū phiben te. ne ppl's eui' pncepsērat peccaret. q. 7 si nusq̄ī ue teri .t. leḡ. p̄p aucē. tn̄ apl'i q̄ secretiora q̄dā nouāt q̄ nob' occulta sunt nō deb; a quoq̄m refelli.

Via caym abeunt q̄ p inuidiam melioꝝ. nom̄ s doctoꝝ ut honorificentur assumunt q̄ non certantur s; a dō repelluntur. iustos fr̄es nolunt imitari. s; eos ex inuidia spūalr̄ aliq̄n 7 coꝛ

ut maledicēt ei .q.
pore. non est
male exarare.
ausus iudici
diab'lo
um inferre ei'
blasphemie. s;
s. l. ut ꝗsolans.
dixit. imperet
silencio ē ausus blas
tibi dn̄s. hii aū
phēmare s; hii. blasphemiā qdā ē
quecumq; qdē
ex supbia n̄
ignorant blas
ex alia cā.
phemant. q̄cūq;
solo appetitu carnis
autem natura
sic bruta aīalia. nulla rōe
liter tanq̄m mu
ab aliis discēta.
ta aīalia norūt
implendis. totū affectū ad h' in
in hiis corrum
clinant.
puntur. Ve illis
dampnatō erit
qui in uia cai
accepto muñe
abierunt 7 er
balaam ut malediceēt ppl'o.
rore balaam mr̄
cede effusi sunt
q' moysen.
7 in contradic
tione chore pier

iō angl's q̄ ppl'i dī adiutor erat. increpabat eum ab iniuria ppl'i remouebat. s; ñeq; ul' q̄īcūq; h' altercatio angli ē diab'lo fc̄a fuit: h' diligent' intuendū ē qr̄ michael archangl's si dia bolo s' adūsanti blasphemiā dicē noluit. s; modeste eum ꝯmodē cohercuit. q̄nto magis hominib' omis blasphemia ē cauenda. 7 max' in creatorē. diabolus in suba bon'. s; in uo luntate malus. 7 iō ab anglo nō blasphematur. qr̄ ad pfīr adūsus bonam n̄m blaspheiā reputat archangl's. 7 si mala eēt n̄ diabli. diabl's dn̄s nō increparet p bono ope q. 7 ma la n̄ nō posš eē. s; ē dn̄s incepar ad boni ex bona n̄ posse puenire ostend'

Gladio male doctrine armāt' in frēs ut chaym. malo ꝯsilio decipiunt ut balaam. q' docto res se erigunt ut chore.

Contradictōe chore peunt q̄ ie parare scē ecclie nolunt emūdari. s; appetitum indebiti pmatus ab unitate ecclie se diuidunt 7 scientes q̄ntū mali gerunt ad seclum curchara descendūt.

Non solum in ꝯmessationib' 7 elemosinib' peunt 7 maculāt' s; 7 sunt macle alioꝝ 7 alios scē pducēt dn̄i grām t'ssferen tes in luxuriam.

Nubes opant se pdicatorib' plurib' iusticiā. coruscantib'

II

p miracula. sed ipsi sunt nubes obscurantes solem ponentes in celum os suum. pressa simplex doctrina sine aqua sapientie.

Nubes. quia ad suggestionem spirituum inmundorum in diversos errores viciorum raptabantur.

Comparantur se arboribus bonum fructum ferentibus. sed sunt arbores autumpnales tarde deferentes fructum bonum. sicut arbor in autumpno plantata. vel cum folia et fructus cadunt. vel si superexcrescat fructus adulterinus est et inutilis. sic quod enim faciunt quod bonum videatur: non bona intentione agunt sed ut bona que sunt in aliis extirpent.

Dispumantes ad similitudinem tumentium undarum superbientes alte se extollentes. sed tanto amplius confusi qui in spumas levissimas dissolvuntur et pereunt.

Sidera. i. lucem veritatis promittencia. in hoc mari viciorum sed numquam in eos statu ascendi vel vite perdurant. et aliis causa naufragii sunt et ipsis pro tenebris quas in ecclesia dei inducunt. tenebre inferni parantur et qui pacem fidei mundana tempestate turbabant procella tormentorum percelluntur.

Sidera. in hoc apostatas significat qui in similitudinem diaboli de sedibus angelorum reciderunt quibus pro apostasiam tenebre reservantur.

[et non cavendi.] Hii sunt in e[studentes gule]pulis suis ma[vel vestre mod.]cule convivantes [omnia mala cum multo contemptu] sine timore se[facientes. quia non se sed ventrem pascunt] metipsos pas[et non pauperes. quia alios]centes. nubes [obscurant.] sine aqua que a ventis circum[amaros]feruntur. arbo[fructum habent.]res autumpna[nullam utilitatem sibi vel aliis facientes]les. infructuose. bis [a deo] mortue. eradi[semper incerti cunctandi.]cate. fluctus [tenebrosi. amari. instabilitatis] feri maris dis[ecclesie impugnantes.]pumantes su[ad errorem ducencia.]as confusiones. sidera errantia quibus procella tenebrarum [non ad tempus ut heretici dicunt.] conservata est in eternum. Prophetavit autem de hiis septimus ab adam enoch dicens

porales occidunt. a cultu et dei repellunt. nil iam putantes in se dei providentia provenire. sed omnium que habent se auctores credunt.

Errore balaam perierunt qui pro amore terrestrium commodorum veritatem quam noverunt impugnant.

Ubi debent honestati et utilitati simul comedencium providere.

Ita pro omnia heretici monstrat se a cibo veritatis cecidisse ostendit eos diversis malis subiectos.

Bis mortue. semel moritur qui non facit fructum bonum. bis moritur. vel moritur qui facit fructum malum. vel bis moritur qui ante tempus fidei mortui. sed tamen iusti unguntur per fidem rursus redeunt ad impietatem et ideo eradicate. ab hereditate quam sperabant se habituros vel a soliditate caritatis qua seci dicuntur iudicati.

In stirpe caym enoch qui dedicatio interpretatur primus nascitur in electorum vero pro genie enoch septimus memoratur qui reprobi in hac vita quam autem est se ipsos edificando dedicant. electi vero edificationis sue dedicationem in fine temporis .i. in septimo expectant.

Arguere. quia invenies eos qui prius latebant ostendendo opera impietatis eorum que prius occultabant.

Tanto amplius quisque murmurat et queritur de presentibus ecclesie laboribus quanto minus in se desideria carnis extinxit. sicut quod sanctus daniel vocatur secundum desideriorum vir quanto ob imperium sola superna desiderant tanto magis despiciunt transitoria. et cuncta que videntur adversa.

Iactant se nullo timore dimissuros quod agunt se solos deum cognoscere.

(potentem et terribilem.)
ECCE UENIET
(scilicet christus) (sanctorum)
DOMINUS IN SANCTIS MI-
(qui est eos iudicabit.)
LIBUS SUIS FA-
(penas inferendo.)
CERE IUDICIUM
(malos)
CONTRA OMNES ET
ARGUERE OMNES
IMPIOS DE OMNIBUS
OPERIBUS IMPIETATIS EORUM QUIBUS
IMPIE EGERUNT. ET DE OMNIBUS
(scilicet blasphemantes maiestatem)
DURIS QUE LOQUUTI, CONTRA DOMINUM PEC-
(homines) (in deum.) (scilicet)
CATORES IMPII. HII SUNT MUR-
(contra deum)
(dispositionem) (conquerentes)
MURANTES, QUERU-
(contingunt.) (in nullo carnis)
LI. SECUNDUM DESIDERIA
(desideria refrenantes) (de meo et)
SUA AMBULAN-
(tuo.)
TES. ET OS ILLORUM
LOQUITUR SUPERBIAM.
(pauperes contempnunt) (honorantes)
MIRANTES PERSO-
(divitum.) (sed in eo dilectionis)
NAM QUESTUS
(sed quicquid illi di)
CAUSA. VOS AUTEM
(cant vel faciant) (corde et opere.)
KARISSIMI MEMORES ESTOTE UERBORUM

Non solum modo autem plures quam pauci puniendi sunt: sed autem enoch. qui iam olim prescripti sunt in tale iudicium impii homines qui in nostris temporibus subintroierunt ad subvertendam fidem populi.

Ecce ue. verba sunt quibus deus arguet impios. et de operibus et de verbis. sed vero quia liber enoch de quo hoc assumpsit testimonium apocriphus deputatur: ab alio quodam sub nomine compositus enoch in quo libro multa incredibilia continentur. unde et hec epistola iude que de apocrifo testimonium habet primis temporibus a pluribus reiciebatur sed tamen auctoritate iam et vetustate et usu meruit ut inter sanctas scripturas computetur maxime quia tale testimonium de apocrifo sumpsit quod non apocriphum et dubium sed vera luce est perspicuum.

Hii sunt. si frivolis ad bonum contingit murmurant et conqueruntur. qui sua facilitas in illorum prosperitate minuatur. avari enim quibus nil sufficit et aliis invident.

Ambitiosi
Quos tali signo potestis cognoscere quos gulosi sunt et avari. vel sunt desideria carnis et terrenorum.

Qui a spiritu sancto qua ecclesia congregatur et spiritualis efficitur. non habent iste animales misceri non prudentes in deserto quia coagulum caritatis non habent.

que predicta sunt uobis ab apostolis domini nostri ihu xpi qui dicebant uobis quoniam in nouissimis temporibus uenient illusores secundum desideria sua ambulantes non in pietate. Hij sunt qui segregant se ipsos animales, spiritum non habentes. Vos autem karissimi superedificantes uosmetipsos sanctissime uestre fidei in spiritu sancto orantes uosmetipsos in dei dilectione seruantes expectantes misericordiam domini nostri ihu xpi in uitam eternam. Et hos quidem arguite iudicatos. illos autem saluate de igne rapientes. aliis autem misereminii in timore odientes eam que carnalis est maculatam tunicam. Ei autem qui potens est saluare uos sine peccato et constituere ante conspectum

Superedificantes fidei. i. edificantes uosmetipsos in operibus bonis super fundamentum fidei ut lapides uiui ponamini in domo dei.

Vosmetipsos. ut de uiribus uestris non presumatis in diuine tuitionis adiutorio speratis per uos saluari putantes sed aduentum spiritus sancti in uos petite. quo inspirati ardencius oretis ne cum hiis qui spiritum non habent ab ecclesia segregemini.

Qui non sunt dampnandi apostoli domini. sed iam per se cadunt in ignem doce ut se ipsos liberent.

Vel aliis. quos in peccato obstinatos uidetis misereminii dolentes. quia non potestis eos saluare.

Non corporis sed maculatum esse odisse debemus et arguere ut inmaculatum reddamus. ut de carnali spirituale efficiatur. quia qui nostri arbitrii non potestate. sed dei gratia perficiendus est tercie subiungitur. ei autem qui potens.

In timore. hic ad tantum adiungendus est. nam apostatis est quisque arguitur et dampnabiles ostendit in timore debes arguere. ne forte sibi similis tale quid contingat. et quia de in –

c cendio uicioz alium
castigans eripere time
at ne 7 ipse temptetur
7 q penitenti primo
miseretur e circumspiciat
ne forte plus q debito ul se
uerius exiitat l' puis.

di glia. — ab oi sorde

glie sue inma
culatos in ex
ultatione in
aduentum do

q' sol9 creator 7 saluator oium mer

mini nri ihu x. soli deo salua

tendo filiu.

tori nro. p dnm nrm ihm x.

impuretur.

glia magnificentia. imperiu
et potestas. ante omnia scla 7 nunc. 7 in
omnia secula seculorum. Amen. — c.

Si hic et alias gliam pprie fidi
i glie 7 magnificentiam
i operatione 7 impiu sup infir
mitate. l' sm demones 7 po
testate resistendi magis. ul
tortoribus. do: no uob iputa
te q an tpa 7 in psenti 7 post
tempora e gliosus i eterna.
magnificus i opib9. imperans
tam nolentib9 qm uolentib9
7 potens cui nichil resistit.
Explicit eple canonice.

Omnes qui pie volunt vivere in Christo, sicut ait apostolus, persecutionem patientur. Iuxta illud:
Fili accedens ad servitutem dei sta in iustitia et timore et praepara animam tuam ad tempta-
tionem. Temptatio namque est vita hominis super terram. Ne autem fideles in his deficiant
consolatur eos dominus atque confirmat dicens: Vobiscum sum usque ad consummationem saeculi. Et: Nolite
timere pusillus grex. Propterea videns deus pater tribulationes quas passura erat ecclesia ab apostolis
fundata super petram Christum, ut minus timeatur disposuit una cum filio et spiritu sancto eas reve-
lare. Revelavit autem tota trinitas Christo secundum humanitatem, Christus vero Iohanni per angelum, Iohannes ecclesiae. De
qua revelatione. Multa scilicet ecclesia passa sit tempore primitivo et nunc patiatur et novissimis temporibus
antichristi passura sit, quando tanta erit tribulatio ut si fieri potest et moveantur electi, et quanta praemia et nunc et
in futuro praemia sit susceptura, ut quos denuntiata supplicia terrent, promissa praemia laetificent.
Ideo iste liber inter reliquas scripturas novi testamenti prophetiae nomine censetur, quia aliis est excellentior prophetiis. Sicut
enim novum testamentum praestat veteri, evangelium legi, ita haec prophetia prophetiis veteris testamenti, quia de Christo et ecclesia magna
ex parte iam adimpleta sacramenta denuntiat. Vel etiam ideo quia est aliis unifaria, isti trifaria data
est prophetia, simul scilicet de praeterito et praesenti et futuro. Ad cuius confirmandam auctoritatem occurrit triplex auctoritas:
mittentis, deferentis et accipientis. Mittentis scilicet trinitatis, et deferentis angeli, accipientis scilicet Io-
hannis. Cum autem Iohanni haec in visione fuerint revelata, et sint tria genera visionum, sub quo
genere contineatur videndum est. Visio enim alia corporalis, quando videmus corporalibus oculis ad videndum. Alia spiritualis
seu ymaginaria, cum videmus dormientes vel etiam vigilantes ymagines rerum quibus aliud
significatur. Sicut vidit Pharao spicas et Moyses rubum ardentem; ille dormiens, iste vigilans. Alia
intellectualis, quando videmus spiritu sancto revelante intellectu mentis veritatem misteriorum, sicut est capiendus. Quo-
modo vidit Iohannes quae in hoc libro referuntur. Non enim figuras tantum vidit spiritu, sed et earum significata
mente intellexit. Vidit autem Iohannes et scripsit in Pathmos insula relegatus a Domiciano in exi-
lio principe impiissimo. Hac enim ad scribendum compellente causa, quod dum exul teneretur a Domicia-
no in Pathmos insula, in ecclesiis quibus praeerat multa pullulaverant atque inoleverant vitia atque
diversae hereses. Erant enim quidam heretici, id est dicentes Christum non fuisse ante Mariam, quia temporaliter
de ea natus erat. Quos Iohannes in principio evangelii sui redarguit dicens: In principio erat verbum.
Et in hoc libro cum dicit: Alpha et omega, id est principium et finis. Dicebant et quidam ecclesiam pondere tri-
bulationum ante finem saeculi defecturam et pro labore non praemium aeternum suscepturam. Horum
igitur errores volens destruere Iohannes ostendit Christum principium esse et finem. Unde Ysaias: Ante me non est for-
matus deus et post me non erit. Et ecclesiam per circuitum tribulationum non deficere, sed perficere et pro his bravi-
um recipere. Scribit autem Iohannes septem ecclesiis Asiae et earum septem episcopis, de praeteritis instruens et in eis per eas
totam generalem ecclesiam docens. Est itaque materia Iohannis in hoc opere status specialiter Asianae ecclesiae,
universalis et totius ecclesiae, videlicet quae in praesenti patiatur et in futuro receptura sit. Intentio vero eius est monere
ad patientiam quae servanda est, tum quia brevis labor, tum quia praemium magnum. Modus tractandi
talis. Primo praemittit prologum et salutationem ut reddat auditores benignos et attentos. Quo praemis-
so accedit ad narrationem. Ante narrationem vero ostendit Christum esse ab aeterno sine principio
et fine, inducens ipsum loquentem et dicentem: Ego sum alpha et omega, id est principium et finis. Postea
accedens ad narrationem distinguit septem visiones, quibus terminatis iste liber consummatur. Praemittit
autem prologum dicens: Apocalypsis Iesu Christi, subaudis haec est. Sicut in aliis: Visio Ysaiae, haec est, et Parabole
Salomonis.

Hunc librum composuit. Unde et liber iste apocalipsis dicitur, id est revelatio, quia hic continetur quod deus revelavit Iohanni et Iohannes ecclesiae.

CALIPSIS

Sicut in secularibus libris .iii. queruntur. Intentio. s. utilitas. et cui parti philosophie supponatur:
sic quoque in hoc libro divino tria queruntur. Materia. intentio. utilitas. et cui parti humanita
tis. i. vite subiaceat. Vita enim alia phylargia. alia practica. Alia theodorica. i. contempla
tiva. cui liber iste subiacet. Intencio est auctoris hic ponere signa. per que commendet nobis pacientiam. i. faciat
nos pacientes pro nomine Christi. ut de pacientia eundo ad contemplationem celestis glorie pervenire possimus
ad utilitatem. ad redemptionem. s. pacientie nostre. i. ad duplicem stolam anime. s. ac corporis
beatitudinem. et nota. quomodo pacientiam commendet. ostendendo. s. per varias similitudines. et per equos et similia.
persecutiones presentis et future ecclesie. in capitulo autem Christi. i. diversas tribulationes diversorum statuum ecclesie pre
munit nos referendo. ut fortiores simus ad sustinendum. nam levius ledunt que ante previdimus aut.
Illud quoque sciendum quod pocius commendat paciam. ideo videlicet quoniam fundamentum est omnium virtutum. prudentio teste qui
ait. Vidua. i. debilis est virtus quam non paciencia firmat.

Deus previdens tribulationes quas passura erat sancta ecclesia postquam ab apostolis fuit fundata dispo
suit cum filio et spiritu sancto eas tribulationes et earum premia revelare. Jacula enim que previdentur minus
ledunt. Ita Christus manifestavit. secundum humanitatem Christus Iohanni. et Iohannes ecclesie revelavit. qui excellebat omnibus — et sancto Iohanni Christus revelavit
privilegio castitatis. et quia gratia dei inspirante. quod omnia bona que agebat ascribebat gratie dei. et quia omnia in
manu tortorum equanimitate mentis sustinebat. Sed quia constat hanc revelationem factam esse
in visione. videndum est sub qua genere visionis est. Visio enim alia corporalis est. alia spiritualis spiritu. alia
intellectualis. Visio corporalis est qua videmus celum et terram et cetera talia. Visio spiritualis quando in eo quod videtur
aliud pretenditur. sicut fuit de moyse. qui vidit rubum non ardentem autem. quod aliud significabat. Intellectualis
quando spiritu sancto intimante aliquis conspicit ad misticum. sicut sanctus Iohannes in hoc libro fecit. Nam non realiter ista — qm
vidit. sed divino flamine conspirante convenientia signa passionum designativa intellectu suo figuravit.
Nunc que sit materia illius videamus. Materia illius sunt .vii. signa. i. genera tribulationum. Intentio est nos
invitare ad pacienciam ut per paciam veniamus ad contemplationem et per contemplationem ad revelationem.
Iam ad beatitudinem. in quo habemus finalem causam huius operis et quod non querimus in divinitate de prophetia. Videamus
cui vite supponitur. Vita alia theorica. i. contemplativa. Alia practica. sed ad theoricam constat referri. et — practica
nota est quare nos magis ad paciam quam ad alias virtutes invitet. Ad quod dicendum est. quod sicut fides est fundamentum
omnium virtutum sic pacientia quoddam munimentum est sustentamentum. unde prudencius. vidua est virtus. que non paciencia firmat.

Nota vero est quandam partem huius libri pro prohemio. i. prologo accipi. s. usque ad illum versum. Ego sum. et cetera. In qua parte — beatitudinem consequi
nos invitat ad legendum. et ad audiendum et ad observandum. quia scilicet breviter et sic commendat suum opus. Legendus est iste liber. quia est apo
calypsis Ihesu Christi. i. legendus est hic liber. quia beatus est qui legit et qui audit verba libri prophetie lectoris huius. i. apoca
lypsis. i. revelationis Ihesu Christi.

Apocalypsis hec inter reliquos novi testamenti libros prophetia vocatur. sed aliis excellentior prophetiis. quia dum Christus
et ecclesia magna ex parte adimpleta iam sacramenta denunciat. vel ideo. quia cum aliis unam tantum pro
phetia. isti tripharia data est prophetia sunt. s. de preterito. de presenti et de futuro. et sicut evangelium legis
observantias. sic ista prophetia excellit veteres a longe prospicientes venturum prophetias. ad cuius roborandam
firmitatem occurrit et auctoritas. mittentis. deferentis. et accipientis. hanc enim deus. i. tota trinitas misit.
nam de patre dicitur. mittens per angelum suum. Filius autem dicit. Ego Ihesus misi angelum. Sed et de spiritu sancto hic septimum
est dominus deus omnipotens. Sciendum itaque cum sine additamento spiritus ponitur tota trinitas sic in quibusdam intelligitur. unde
est. spiritus est deus. et qui habet aures audiendi audiat quod spiritus dicat ecclesiis. et quamquam angelus solus ubi incar
nati personam gesserit. tota tamen trinitas in angelo operata est. Quod autem Iohannes in exilio ista vidit ma

i. revelatio huius libri: sed deus.

Triplex materia quod in hoc de preterito et de futuro et presenti.

Infestat, & fidem in cревis p̄sluris celum uendicare. & sci q. ē dic̄ apocalipsis. subaudiendus est h̄ ē. s; hunc modum locutionis qui ē diminutione ubi sic frequenter inuenimus in diuinis scripturis. vii. salomon att. sine ammiculo ubi. parabole salomonis. & ysaias. visio ysaye.

Alpha principium ē elementorum grecorum. & ω. finis. q. bn̄ conuenit illi de quo ysaias. ante me non est formatus deus. & post me non erit. Causa quare bn̄ iohem scribere monebatur. quia intimum dum ipse exul teneretur a domiciano in ecclesiis in quibus preerat nequicie multe inoleuerunt. ad quarum correctionem ipse & commonetur per angelum in uisione. siue dormiens. sed spirituali impetu. per h̄ q. iohs omni humano elongio & auxilio destitutus diuinitus ē uisitatus: innuitur & nobis q. quanto magis ab h̄ tumultu recedimus. tanto magis diuina uisitatione digni iudicabimur. Est & materia in h̄ libro ecclesia. de qua omnes sunt uisiones. Que quidem ad inductionem de antichristo & demonibus: ad comprobationem ecclesie fit. hec autem in tractatur de hac materia. s. ostendendo ipsi ecclesie conditionem & presentem & futurum statum. & presentem q. multas persecutiones oporteat h̄ pati ecclesiam. Ecclesia in presenti & multas dignitates ut remissionem peccatorum illuminationem animarum & talia. In futuro autem optimue uite & ineffabilem leticiam. Final causa est ut s. subditos quibus principali scribit & deinde ceteros. ammonet ad sustinendas tribulationes & paciencia non deficientes de remuneratione.

Nomen & auctoris quarit q. gratia dei dicitur. q. ē iohs. quod bn̄ conuenit intentioni. omnes enim pro xpo pacientes gratia dei. i. auxilio dei paciuntur. alias enim deficerent sicut dicit apostolus. Gratia dei sum id q. sum. Locus q; in quo composuit uocatur pathmos uidelicet insula in qua positus in exilium fuerat a domiciano cesare propter uerbum dei q. predicabat per quam insulam designabatur ecclesia que cotidie assultibus h. seculi patitur. immobilis tamen existens. pathmos enim ebullicio uel fretum interpretatur. videndum quod in uisionis iohis talia uidit tres namq; modi uisionum sunt. vnus ē celum. terra & sidera corporeis oculis uidemus. alius ē dormientes uel & uigilantes ad uidemus per q. ad figuram. sic pharao uidit crassas boues & macras. alius modus ē intellectualis. ē ad mentem concipimus. non per ymagines. s; sic ē ut dauid in psalmis dicens. audiam quid loquatur in me dominus deus. Johs ū ymagines in mente uidit. & in eis ueritatem intellexit. Materia status asye & totius presentis ecclesie. Intentio sic. desi ita commonere. attendite hanc uisionem que uisio reuelata ē iesu xpo ihu. Qualitas. i. modus tribulationis intus & extra. compositio consolones. locus breuis labor & eterna premia. Intencio. patienter ferre omnia.

minor Asya est ista, non magna. illa. s. que dicitur tercia pars mundi sed quedam prouincia in qua erant. vii. ciuitates. & vii. ecclesie cum. vii. epis. Que oportet & ineuitabile ē quod fiant. & utile ut fiant. Cito dicit ut se parent ne sit graue pati. cito finiendi sunt labores. & premia danda. Et signauit deus pater filio. et filius iohi. sub sigillo. i. sub	s. hic ē. ¶ prologum premittit salutationem in qua captat beniuolentiam. reuelatio **Apocalipsis ihu xpi quam** ¶ deus pater ut michi degens. ¶ verbo & ex. **dedit illi deus palam fa** ¶ non uideus non phis. ¶ de hys. **cere seruis suis. que oportet fi** ¶ breuis labor. festinacio gloria. ¶ i. significauit **eri cito. et significauit** ¶ i. per signum ostendit ¶ personam xpi humanam **mittens per angelum suum ser** ¶ in sermo uel iudicii. **uo suo iohi. Q** Quam deus dedit & ē, sed homo accepit eam a patre. & uerbo s. unito & spiritu sco. Oportet ut paciantur tribulationes cito.

¶ prepar audientes beniuolos & attentos iohs. vii. eccl.

¶ preparat auditores beniuolos & attentos sicut ibi ihs. vii ecclis.

Quod testatur verba ipsius Christi hic intelligitur tam de verbo, id est divinitate quam de humanitate ihesu Christi.

In hiis que corporaliter ut possim, vel sola mente ut fuisse est patre ante omnia.

Qui legit, id est qui narrat aliis quam audiunt, quia plures ab uno legente possunt audire vel audientes et in hoc notat auditores.

Principaliter illis quibus magistratur et per se aliis.

Dominus deus Christus, Christus iohanni, iohannes autem vii ecclesiis hoc est per vii universe ecclesie, quia vii universitatem significant, vel quia septiformi spiritu illustrantur.

Preparat auditores in salutatione benivolos et attentos sicut in prologo.

Generaliter quantum natus ex tempore iam immutabilis, per humanitatem et olim corruptibilis [passibilis] talis venturus est et si nunc non apparet talis.

Tronus sunt angeli et sancti homines in quibus nunc sedet; deus et iudicat, ne in futuro iudicet. nam sunt eos in quibus sedet deus.

In persona Christi aliquem loquentem ut est dictum alpha et o. aliquando in persona sua vel angeli qui prohibet se adorari.

testimonium perhibuit verbo dei et testimonium ihesu Christi in hiis que [scilicet Christus deus mihi. vel que] cumque vidit.

[a me accepit] [scilicet verba] Beatus qui legit [scilicet laici et addiscentes] [scilicet] et qui audit verba prophetie huius.

[scilicet lector et auditor] et servat ea que in ea scripta sunt. tempus est enim prope est.

[salutem] Iohannes septem ecclesiis que sunt in asya.

[scilicet remissio peccatorum] gratia vobis [scilicet fides a viciis] [scilicet id est Christo] et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est. [scilicet a septiformi spiritu qui unus est] et a septem [naturam gratiarum distributione multiplex] spiritibus qui [scilicet vel illum] in conspectu throni [scilicet ipsa dicitur sedere] eius sunt et ab ihesu Christo

scripto, ne locus sit furtibus perversorum, ut gravius sit fidelibus si eum contrario consequuntur.

Filius vocatur verbum dei, quia per eum manifestatus est in mundo pater.

Verbis que legit et audit quia hoc apocalipsis est ihesu Christi et cetera.

Illi soli beati qui audiunt ut mente teneant et mente tenentes ut opere compleant et opere complentes ut vitam eternam possideant.

Servat ea. Ita dico si servat. Non enim auditores legis sed factores iusti sunt.

Servat que fidem Christi et ecclesie non violat et timet minata et quod sunt promissa. Ve verbis quia non longa mora laboris et premia [sunt] vicina.

Ephesus metropolitana sedes tocius asye in qua iohannes prefuit.

Asya est elatio, ecclesia quidem nunc est in electione virtutum vel olim viciorum.

Spiritus sanctus idem sonat quod caritas, vero attribuitur spiritui remissio peccatorum et alia dona que sunt dona tocius trinitatis, ut intelligamus trinitatem ex sola dilectione operari.

Personam patris [pro nomine] tacet quia de deo creatore nemo male intellexerat. ponit personam filii et spiritus sancti de quibus omnes nascuntur in ecclesia hereses.

Comendat personam filii qui hanc revelationem per angelum

facerat ioh. q. d. credite huic revelationi. et patenti adorationi quam xpistus manifestavit. qui pro nobis passus est et resurrexit.

Primogenitus mortuorum. dicit propter desperantes de morte xpisti. ut illi qui dixerunt. Nos putabamus quia ipse esset redempturus israel.

A peccatis nostris. originalibus vel actualibus. non suis sed nostris quia non peccavit.

Que vos non terreat. quia surrexit et est impassibilis. vel primus mortificavit se. quia peccatum non fecit.

Princeps tirannorum potestatum potens eas removere et ad humilitatem suorum vel sanctorum permittere impios sevire.

Alia translatio habet videbit omnis terra talem. q. d. talem videbunt qualem impii venturum non credebant.

Boni ut letentur. mali ut confundantur videbunt.

Plangent seu collident super eum. impotentes ei impio resistere. ad similitudinem lapidis et fictilium. vel p. s. i. dolebunt respicientes eos qui fundati sunt super eum. quia non tantum dolebunt de ipso tormento quam quod repellentur a tali consortio.

Ego sum. vere veniet et quia ipse promittit se venturum. et premissa salutatione reddit attentos. q. d. ne a me hoc dictum sed ab ipso xpisto credatis.

qui est testis fidelis primogenitus mortuorum. et princeps regum terre. qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo. et fecit nos regnum et sacerdotes deo et patri suo. ipsi gloria et imperium in secula seculorum. amen.

Ecce venit cum nubibus et videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt. et tunc plangent se super eum omnes tribus terre. etiam amen.

Operum nostrorum in die iudicii quando dicet. vidistis me esurientem et cetera. et venite benedicti. p. m. et cetera.

Regnum potentes viciis resistere. et pro nobis et pro fratribus nosmetipsos deo offerentes.

Ecce venit. et veniet de celis glorificatus. quia ipse est qui venturus est ad remunerandum cum nubibus. i. cum sanctis qui nubes fuerunt compluendo alios. et miracula faciendo. vel sicut in nube ascendit in nube veniet. per quam dei clementiam intelligimus quod bonis est refrigerium et illuminatio. malis vero terror et excecatio quod signatum est per nubem. qua conducti sunt filii israel de terra egipto.

Amen quem nullus. vel a quo omnia ceperunt.

Post quem nullus. vel in quo omnia terminantur.

[E]go sum alpha et ω. principium et finis dicit dominus deus qui est et qui erat et qui venturus est omnipotens. Ego iohannes frater vester et socius in tribulatione et regno et patientia in Christo Iesu fui in insula que appellatur pathmos propter verbum dei et testimonium Iesu Christi. Fui in spiritu dominica die et audivi post me vocem magnam tamquam tube dicentis mihi. Quod vides scribe in libro et mitte vii ecclesiis Asie

Ego Io. Finita salutatione aggreditur ad narrationem imponendo iiii personam. locum. causam ipsius loci. tempus que valent ad commendationem ipsius revelationis.

In fidei unitate et propter illam fidem tribulatus fui. sicut et alii per quos ad regnum pervenire pacienter sustinui. habendo Christum in omnibus exemplum.

Pathmos. i. fretum. sed tribulatio. in qua magis celestia a fidelibus apprehenduntur.

Id est propter testimonium divinitatis et humanitatis exhibitum.

Solet rerum qualitas ex tempore notari. ut abraham in fervore fidei angelum in meridie vidit. loth in perditione sodome vespere. adam post meridiem. Salomon non reprobatur sapientiam nocte suscepit.

Ego Io. Scio quod tribulamini sed ego et vos. paciens sufferatis ut sitis participes regni ipsius.

Ecclesia comparatur insule. quia sicut insula marinis procellis illiditur. ita ecclesia persecutionibus marinorum. i. mundanorum affligitur.

Pathmos. Post se audit. quia dum de presentibus conductus in antiora vite contemplationis extenderet. et alios respiceret admonitus est. vel post se audit. quia a lege et prophetis predictum est hoc quod intellexit.

Communis admonitio fit iohanni qui monet omnes mittere. e. asie. et per eas intelligende sunt omnes alie ecclesie. hec communis admonitio fit usque ibi. et angelo ephesi. et cetera. sive simul et uno intuitu. sive per tempora divisa hanc visionem viderit iohannes. angelus utrumlibet ei conferre potuit.

Ephesus voluntas mea. in eis. vel lapsus profundus. vel consilium.

Et io quod audivi vocem et cetera. usus sum et cetera.

Septem ecclesiis. i. vii. ecclesias. ardentes et illuminatas sapientia divini verbi.

Si habet vocem in ore et non in opere candelabrum quidem est. sed non aureum.

ephesum. et smirnam. et pergamum. et tiathiram. et sardis. et philadelphyam. et laodiciam. Et conuersus sum ut uiderem uocem que loquebatur mecum. et conuersus uidi. vii. candelabra aurea. et in medio. vii. candelabrorum aureorum similem filio hominis uestitum podere. et precinctum ad mamillas zona aurea. Caput autem eius et capilli erant candidi tamquam lana alba. et tamquam nix. et oculi eius uelut flamma ignis et pedes eius similes auricalco. sic in camino

(interlinear glosses: i. smirne tr. — canticum. — diuisio cornuum. — illuminata — principium pulcritudinis — seruans l. saluans. — cerebus amabilis. — i. memoria hui de sodiaus. — ut intelligerem. — gressus sui — i. in quo. qui omnibus se offert ds. i. pasto e subuenire. — capud in se ostendit g. a suis exigit. — cingulo carnalis — quia dilectione fuat — i. uestimenti quod seruus et incia.)

Sic aurum per ignem probatur. percussionibus extensum. candelabrum efficitur; sic ecclesia tribulationibus purgata, temptationum ictibus in longanimitatem extensa, consummatur.

Similem. filii h. i. angelum in persona xpi. quia iam non filius hominis sed similis. quia iam non moritur. uel filio hominis similis. quia non cum peccato. sed in similitudine carnis peccati apparuit.

Podere. i. sacerdotali ueste. i. carne. in qua se obtulit. et cotidie offert. representans se deo patri. uel poderis est ecclesia. qua uestitur deus ut tunica que est talaris. quia usque ad finem mundi duratura.

Id est sci extenuati et adherentes ipsi capiti. l. cogitationes eius.

Nix candor inmortalitatis quia candidior omni creatura.

Oculi. i. dona spiritus sci qui sunt ex humilis et datis sunt ecclesie accipientis. que illuminant et faciunt ardere. uel oculi sunt ipsi spirituales in ecclesia. uel diuina precepta.

In alia translatione habetur auricalco libani per quod ostenditur in illa regione id est ubi dominus crucifixus est maxime illa tribulatio

Vel. sic lana alba apta ad quoslibet colores suscipiendos. sic sci ad tribulationes.

Daniel cinctum renes uidit in ueteri .t. quia ibi carnalia restringuntur. hic mamillas. quia in nouo .t. et cogitationes iudicantur.

Dyadema in quo omnia necessaria ad regimen ecclesie.

Inmortalitas est gloria gloriosior est omni creatura.

Et pedes. i. ultimi fideles qui multis concussionibus non retinebunt priorem naturam. sic auricalcum quod sepe incenditur. et meliorem accipit colorem.

Et uox. i. predicatio eius optinet optinet uim aque. quia inundat. uel quoniam uocem recepit iam

ardenti. Et uox illius tanquam uox aquarum multarum. Et habebat in dextera ſua ſtellas vii. Et de ore eius gladius acutus ex utraque parte exibat. Et facies eius ſicut ſol lucet in uirtute ſua.

Et cum uidiſſem eum cecidi ad pedes eius tanquam mortuus. Et poſuit dexteram ſuam ſuper me dicens. Noli timere. ego ſum primus et nouiſſimus et uiuus. et fui ſecundum carnem mortuus. et ecce ſum uiuens in ſecula ſeculorum. amen. Et habeo claues mortis et inferni. Scribe ergo que uidiſti et que ſunt et que oportet fieri poſt hec. Sacramentum vii. ſtellarum. quas uidiſti in dextera

---

multi populi qui comparantur aquis propter fluxum. tanto magis constare deberetis. vel uox doctorum aquarum multarum. i. gentium uiri uox sequitur.

De ore. i. de insinuatione exiuit predicatio que utrumque secat. In ueteri testamento carnalia opera. in nouo concupiscentias.

Stelle: episcopi. qui debent aliis lucere uita. et exemplo uite. qui et si precauerunt stelle uocantur, sed qui instituti sunt qui sunt in dextera. i. in potioribus bonis que per dexteram significantur.

Sicut sol lucet in uirtute. i. in meridie sine nubibus. vel sicut ipse Christus in resurrectione. vel qualis Christus erit in eternum.

Cecidi. qui priori euitam humanitatis ad similitudinem ultimorum fidelium.

Mortuus mundo. uiuus deo. vel mi[?] eternitatis cupiens.

Scilicet sciens spiritum confortantem. i. auxilium suum.

Noli timere pati per me tribulationes et mortem. quia ego qui non indigebam pro me. qui sum primus et nouissimus. fui mortuus et uiuus.

Et habeo. et ideo non patiar uos temptari super quam potestis ferre. quia habeo potestatem super diabolum et super membra eius.

Sed non ideo timemini. quia manifeste surrexi. nec amplius moriar.

Diabolus est mors. quia causa est peccati. i. mortis. inimicus eius in cetervis in quibus habet locum.

Presentes tribulationes et presens auxilium.

Que oportet fieri. In ultimis fidelibus quorum exemplum isti multum debent amari.

Hec prima uisio est de correctione ecclesiarum.

Sacramentum. i. misterium ubi uidetur aliud. et aliud intelligitur.

Fer

II

Angelis allegoriam in parte aperit, ut doceat ubique debere queri.

Ephesus, est persistencium pre voluntas interpretatur; quorum operibus deus delectatur; de quibus proponit. ut per horum exemplum qui lapsi fuerant corrigantur; vel quia ephesus interpretatur consilium .i. indigens consilio, sive lapsus profundus vel voluntas mea.

Et angelo .i. episcopo scribit. de manu cuius peccata subditorum requiret. et sine cuius consensu subditos iudicare non presumit ipse iohannes.

Septem. Incipit singulares amonitiones. que singulares et universales esse possunt, sed diversa membra cuiuslibet ecclesie.

Sui humanitatis. vel non potes sustinere malos. quin emendes vel expellas.

Non temptantur nisi qui intus sunt in ecclesia.

Mala predicatione eorum et mala vita.

In malis quia ipsi convincti ingerunt per terrenas potestates.

Vel hoc non fecisti pro humana laude. sed propter nomen meum glorificandum.

Vel episcopus in persona sua asserens tedio incolorum in subditis. vel subditi amore terrenorum.

Hely sacerdos, fuit bonus. et tamen dampnatus est, quia filios corrigere nolebat.

mam. et vii. candelabra aurea vii. stelle angeli sunt vii. ecclesiarum. et candelabra vii. septem ecclesie sunt. Et angelo ephesi ecclesie scribe. Hec dicit qui tenet vii. stellas in dextera sua qui ambulat in medio vii. candelabrorum aureorum. Scio opera tua et laborem tuum et patientiam tuam. et quia non potes sustinere malos. et temptasti eos qui se dicunt apostolos esse et non sunt. et invenisti eos mendaces. et paciencia habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti. Sed habeo adversum te pauca. quod caritatem tuam primam reliquisti. memor esto itaque unde excideris. et age penitentiam et prima opera fac. Sin autem venio tibi et mo

(Interlinear glosses:) nota quod in omnibus huius; non soli episcopo sed et commissis loquitur; vel peccatis ubi non; dimittit eos; Sic dona dividens. vel nondum gerens.; quia non dubitat velle; in eis gerens; .i. approbo.; tribulationem; causa non murmuras de dilato premio; sine humane; sed de te ... ; .i. probasti doctrinam eorum; missos a deo ut facilius decipiant; .i. propter; hoc ad consilium pertinet; premium corone; quam quidem adversum te est; de gloria; dignos fructus penitencie; Sed; prius similia; vel ut anima et corpus inficiam

Hortatur eam hyvemam defecit fuisse. non autem virtutem prevenisset.

Hoc loquitur de illa parte qua ephesus interpretatur consilium.

Hoc de ii. prevenire desistit nondum virtutum ab illa humilitate.
Hic cuilibet episcopo desistit.

uebo hoc candelabrum tuum
s. i. uel q. mitam uolutus — s. h. tui uolūtas
de loco suo. nisi penitentiam egeris.
s. s. — s. i. quem
Sed hoc habes bonum. quia odisti facta
usum mulier — s. q. odisti q. a me odisse uides. — s. q.
Nicholaitarum que et ego odi. Qui
uni dico omnibus dico. — s. diuini
habet aures au-
ditum
diendi audiat
s. i. trinitas.
quid spiritus dicat ec-
clesiis. Vincenti
dabo edere de lig-
s. in cuius delig.
no uite quod est in
i. ecclesia. — s. h. humanitate
paradiso dei mei.

Id est comunem usum mulier. et comestionem ydolatrarum.

Cur audient. quia presentiam Christi est lignum uite quia umbraculum et rob. et dans fructum. i. corporis et sanguinis et hic et in futuro.

Hoc dicit quia nec deficiatis uos. quia ego tantum pro uos passus sum mortem. de qua resurrexi qui iste expectatis et uos.

Causam uirtutes et dona spiritus sancti quia sunt constituta candelabra.

Comunis. hoc est ad usum etc. tamen non despexit. quia habes bonum.

Nicholaus stultus presbiter. i. gentiles. omnino ignorantes. publice uxoribus utentes. quia ydolatria comedunt. et iouem regnare credunt. heretici quia stulti apud deum. quibus etiam ydolorum cultura imputatur. et fornicantur in mundicie carnis et mentes. stulti quia iudei. stulti et falsi Christiani. quia eternis decepti colunt mundum.

Et angelo smirne ecclesie scribe.

Smirna canticum interpretatur. uel quia mirra et cantica in quibus delectatur. mirra sic amara uero corpora a putredine seruet.

Hec dicit quia talem describit. quod ualeat ad consolationem eorum quibus tribulationes ingeruntur.

Hec dicit primus et nouissimus qui fuit mortuus
s. uideor nescire sed scio. — s. ad horum.
et uiuit. Scio tribulationem tuam et paupertatem
s. in spe remunerationis. — s. ista pessima efficatior quia domesticus hostis — s. cumulus
tuam. sed diues es et blasphemaris. ab hys qui se
miserie tribulatis si infamantur. si ab hoste famulari necesse. — s. si filii abrahe esse. i. fratres. — s. i. congre-
dicunt iudeos esse et non sunt. sed sunt synagoga sa-
gatio sathane. i. aduersarii. — s. sed tamen
thane. Nichil horum timeas que passurus es. Ecce
s. ad paciar. — s. carcerem ponit pro
missurus est diabolus aliquos ex uobis in carcerem
tribulatione.
ut temptemini. et habebitis tri-
s. s. quasi Christus ingenti
bulationes diebus decem. Esto

Id est ut plenum. et despectum habeatis a diabolo et in ubset. hic pars quia non de uno solo sed de …

perfectius intelligatur.

Decem diebus, id est tempore illo belli. Deus enim suos ad bella mittens decalogo armat. Vel X diebus, toto hoc tempore in quo per VII dies ecclesia principalia vicia pugnat: avariciam, cupiditatem, vanam gloriam.

Prima mors anime in peccatis, secunda in penis. Prima mors corporis qua dissolvitur. Secunda qua dampnabitur in iudicio.

Exigit ut isti hunc gladium habeant in electione bonorum et reprobatione malorum.

fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vite. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Qui vicerit non ledetur a morte secunda. Et angelo pergami ecclesie scribe. Hec dicit qui habet rumpheam ex utraque parte acutam. Scio ubi habitas. Scio ubi est sedes sathane et tenes nomen meum et non negasti fidem meam et in diebus antiphas testis meus fidelis qui occisus est apud vos ubi sathanas habitat. Sed habeo adversum te pauca. quia habes illic tenentes doctrinam balaam qui docebat balac mittere scandalum coram filiis israel. edere de sacrificio ydolorum et fornicari. Ita habes et tu tenentes doctrinam nicholaitarum. Similiter penitentiam age. Si quominus veniam tibi cito et repugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet

Balaam, id est heretici, qui docent terrenos principes, qui sub ... ita volunt, videntes dominum. Vel balaam, id est demones, qui docent carnem decipere animas videntes deum.

Id enim reperit de nicholaitis ut ad perpetuam ... quod similiter non fecit.

aures audiendi audiat quid
 s. mentium
sps dicat ecclesiis. Vincenti dabo
 .s. alia cuslo ponit manducaturam.
ei manna absconditum. et dabo
 s. in tali corpore
ei calculum lucidum. et in calcu
 et quo mereb' uenit a deo. s. ad qd p'h nomen mutetur
lo nomen novum scriptum qd'
 nisi cui
nemo scit nisi qui accipit. Et an
 s. illuminatam mitis' ut uiuet hostia
gelo thiatire ecclesie scribe. Hec dicit
et filius dei. qui habet oculos tanquam
 s. i. ultimi fideles s. qs necesse est imitari
flammam ignis et pedes eius similes
 s. i. recepi
auricalco. Novi opa tua et fidem
 s. elemosi.
et caritatem et ministerium et
 s. cet'a ex hiis tribulato s. in olib' adulis.
patientiam tuam. et opa tua novis
 s. cet'a rudis ecclesia a leuioub' ad pfectione uenit.
sima plura prioribus. Sed habeo
 s. in excelsis.
adversus te pauca. quia permittis
 s. mollem et lasciuiam
mulierem ieza

Iezabel uxor achab. et huius
ei p hanc intelliguntur
heretici qui fingunt se fingit
se bonos. sed ad molliciem
et lasciuiam inducunt.

bel. que se dicit
 s. secundum g. dicit.
prophetam docere. et
 s. in re s. sese mutarent s. cum mulierib' ut est demon
seducere servos meos. fornicari.
et manducare de ydolatitis. et dedi
 s. et qz non
illi tempus ut penitentiam ageret. et non vult penitere a forni
catione sua. Et

Etiam gloriam de qua omnes dicent
quod est: quam non o. ui. n. a. a. r. e.

Id est corpus solis. et se ipsum suscita-
candidus in uitiis. et spe immortalita-
tis.

Vel sup baptismum addo meritum. et
uim non intelligit ypocrita. qui
pro laude hominum patitur.

Qui opa complet. quia qui dicit se nosse
dominum et mandata eius ei non custos
mendax est.

Filius dei dona sps sancti habet. i. dat et
uult. ut aufert. Ideo uideant isti qui
iam receperunt illa dona. ne per
consensum malorum perdant ea.

Vel caritatem et fidem. ordo retro
gradus. non quod sit prius caritas quam
fides.

Primus fides. ex fide caritas. ex
caritate bona opa.

Iezabel: fluxus sanguinis. et flu
ens. ut sterquilinium. ut mulie
res tempore menstruum. fluxum sanguinis
paciuntur. sic reprobus qui male concu
pit. mox ut tempus est perficit. et est
post flamma augetur totus flu
ens dicitur. dum non in consuetudine
ducitur. fetorem late spargit. et sunt
hii
tres mortui suscitati.

Fornicatio dicitur quadriformis.
in animo. Si uideris mulierem. ad. 9. c.
In actu ipso. in amore terrenorum.
in cultu ydolorum.
In securitate peccandi ut lectum
doloris. etc.

Talia consolatio luctum pro lecto quo etiam miseriam designauit.

ecce ego mitto eam in lectum.
et qui mechantur cum ea in tri
bulatione maxima erunt. nisi penitentiam egerint
ab operibus suis. et filios eius interficiam in morte. Et
scient omnes ecclesie. quia ego sum scrutans renes
et corda. et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra. Vobis
autem dico ceteris qui thiatire estis quicumque
non habent doctrinam hanc. qui cognoverunt alti
tudinem sathane quemadmodum quidam egressi
de iuda dicunt. Non mittam super me missurum vos

Quidam pseudo conturbabant eos. quia adhuc missuri erant duas maiores tribulationes. quam passi essent. contra hoc dicit. quod non mittet. vel legales observantias.

aliud pondus. tamen id quod habetis tene
te. donec veniam. et qui vicerit et
custodierit usque in finem opera mea.
dabo ei potestatem super gentes. et reget eas in virga
ferrea. et tanquam vas figuli confringentur. sic et e
go accepi a patre meo. et dabo illi stellam matutinam.

Stella matutina lucifer. qui ortus diem nunciat. id est Christus qui resurgens fidei lucem et immortalitatis intulit mundo. dabit ergo stellam matutinam. se ipsum et gloriam resurrectionis. vel stella matutina resurrectio prima.

Qui habet aures audiendi audiat.
quid spiritus dicat ecclesiis. Et angelo . C. iii.
ecclesie sardis scribe. Hec dicit qui habet
.vii. spiritus dei et .vii.

Principium pulcritudinis

stellas. Scio opa
tua, q2 nomen habes qd uiuas. ⁊
mortuus es. esto uigilans. ⁊ cōfir
ma reliqua q̃ moritura erant. Nō
enim inuenio opa tua plena corā
deo meo. In mente g° habe qualit̃ accepis. ⁊ audieris. ⁊
serua. ⁊ penitentiam age. Si g° non uigilaũis. ueniam
ad te tanq̃m fur. ⁊ hora qua nescies ueniam ad te. sed
habes pauca nomina in sardis que non inquinauerūt
uestimenta sua. ⁊ ambulabunt mecum in alb. q2 digni st̃. Qui uicerit sic
uestietur uestimentis albis. ⁊ nō dele
bo nomen eius de libro uite. ⁊ confite
bor nomē eius coram patre meo. ⁊ corā
angelis eius. Qui habet aures audiendi audiat. quid
sps dicat eccliis. Et angelo philadelphye ecclie scribe.
Hec dicit scs ⁊ uerus qui habet
clauem dauid. qui aperit ⁊ nemo
claudit. claudit ⁊ nemo aperit.
Scio opa tua. ecce dedi coram te

Vel nō uigila. q2 hec sunt mort. immortuus nō es pfcs. ń certus eris. ul nō ē sanus, xpm gl̃ificans ń opa feceris.

Audieris a scīs patrib3 q2 q̃ ī uno offendit, omnium reus ē. ł recepe runt mercedem suam. ul caritatem aut non habeam: nichil sum.

Delet reprobos, s. ł. indurauit dns cor pharaonis.

Lib uite p̃scencia dei ē in qua omnia cstantia.

Claudit, ut q̃ram; apit, ut inueniamus. ut inq̃sitor fructum accipiat sudoris sui. ⁊ largitor gratias sue bonitatis habeat.

Merito dedi q2 apte nō potius hīe p te. q2 modicā hēs uirtutē.

Hostium: corda hominum p̄ dura. ł scripturas obscuras p me ipm, q̃ sum uerū hostiū

ad mittam. unde discipulis prohibita loqui et cessare dixerunt. non possumus que vidimus non eloqui.

Mentiuntur. mittuntur comprobare verbis et quibusdam simulationibus.

Scient. quia extra positi non crediderunt deum diligere ecclesiam quam promittebat affligi. quod postea faciet eos fidem dilectionis .i. certitudinem.

Sic in sequentibus sexto septiformi ordine. sic et hic in sexto angelo novissima designatur persecutio in qua quidam iudeorum sunt decipiendi. quidam helye monitis legem spiritualiter impleturi, hostem credentur victuri.

Temptatio non veniet sed ne succumbatis quia venio ad remunerandum.

hostium apertum quod nemo potest claudere quia modicam habes virtutem et servasti verbum meum et non negasti nomen meum. Ecce dabo tibi de synagoga sathane qui dicunt se iudeos esse et non sunt sed mentiuntur. Ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos. et scient quia ego dilexi te. quoniam servasti verbum patientie mee. et ego te servabo. ab hora temptationis que ventura est in orbem universum temptare habitantes in terra. Ecce venio cito. tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam. Et qui vicerit faciam eum columpnam in templo dei mei et foras non egredietur amplius et scribam super illum nomen dei mei et nomen civitatis nove dei mei iherusalem. que descendit de celo a deo meo et nomen meum novum. Qui habet aures audiendi audiat. quid spiritus dicat ecclesiis. Et

Preceptum de patientia quam in me ostendi orans pro persecutoribus.

Cetera si auferentur unius panis propositionis ante sabbatum substituentur alii.

Testis eorum que audivit a patre. Sive tepidus vel est fidei consummata in omnibus ut testis operum suorum ... apud patrem.

angelo laodicie ecclesie scribe. Hec dicit amen. testis fidelis et verus qui est principium creature. Scio opera tua quia neque frigidus es neque calidus. Utinam frigidus esses aut calidus. Sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te evomere ex ore meo. quia dicis quod dives sum et locupletatus sum et nullius egeo et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Suadeo tibi emere aurum a me ignitum probatum ut locuples fias et vestimentis albis induaris et non appareat confusio nuditatis tue et collirio inunge oculos tuos ut videas. Ego quos amo arguo et castigo. Emulare ergo et penitentiam age.

Ecce ego sto ad hostium et pulso. Si quis audierit vocem meam et aperuerit michi ianuam intrabo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum. Qui vicerit dabo illi sedere mecum in trono meo sicut et ego vici et sedi cum patre meo in

Rem mirabilem dicitur quod tepidi exhortandi essent quam ab hominibus videbantur dicit se vanescere in omnibus ut in his exercitatur et si illi respicere noluerint promittit consummationem quia deus prima fide.

De ore evomit quos in deteriora precipitat vel qui impenitens moritur.

Collirio oculi ut videamus inungimus est ad cognoscendam veri luminis claritatem intellectus nostri aciem medicamine boni operationis adiuvamus.

Visio secunda. IIII

Post hec vidi. hec visio de revelatione misteriorum. correctos enim competenter secundum secretorum revelatio.

In hac secunda visione agit de sedente in trono. et de ornatu eius. et de agno aperiente librum. id est divinam dispositionem de reparatione humani generis. et de solvente vii. sigilla. id est obscuritates. ut est videmus deum tantam intelligentiam scripturarum impendisse hominibus. grati ei simus. ne pro eo pati formidemus.

Fere hec tota visio de fidelibus ultimis agit. que multum valet ad animationem presentium. pauca et de hiis inducit que ante incarnationem Christi passi sunt. que ad id valent.

Ostendam est que iam preterierunt dicere ad hec. oportet fieri ut possit in eodem statu quo ceperunt permansura. vel post correctionem oportet videre secreta. per que animentur in passiones.

Maiores in quibus sedet deus et iudicat. sedet et in subditis sed aliis. vel quidam ita erunt aperti. ut eos penetrent deus sedet. et quiescet in eis.

Ubi tamen boni sunt. non est opus iudicare. id est discernere. ubi boni et mali. in discretione operum.

Per colorem viridem smaragdi. qui color est aquaticus. baptismus intelligitur. per rubrorem eiusdem. dona spiritus sancti. id est in baptismo accepta. per que comburuntur peccata.

throno eius. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Post hec vidi. et ecce hostium apertum in celo. et vox prima quam audivi tanquam tube loquentis mecum. dicens. Ascende huc. et ostendam tibi que oportet fieri cito post hec. Statim fui in spiritu. et ecce sedes posita erat in celo. et supra sedem sedens. Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardinis. et yris erat in circuitu sedis similis visionis smaragdine.

Interlinear glosses: quod non tempore sed ordine. quod vidi potui quia. id est scriptura. id est vetus testamentum quod precedit novum. hortantis ad bellum. sicut dissonantes. a contemplatione mea dando monens. Recedens monem et pati docens. cum correctos amplificari animum ad ista exaltat. in ultimis fidelibus. quia ita desiderabam. ut excedens. parans ad iudicandum. mundo apparuit. constringens inimicos. sanguis datur pascua. et caro in passione rubens. smaragdus viridis.

Hec visio potest appellari revelatio misteriorum que spiritu aperiuntur.

Hec visio non prima sed secunda ponitur. quia est suos mittere ad conflictus. nisi non valent pati in negligencia. prius corrigantur quos sunt in prima correctione.

Sedens. Christus. supra quem est inter candelabra ambulans. nunc sedens. id est iudicans merita singulorum. de quo digne facit hiis memoriam. quos hortatur est ad pugnam.

Per colorem duorum lapidum notat deum et hominem.

Et yris. quod vidi spirantes se ad hoc ut acceperint deum sessorem. et ne deficerent. in suum auxilium. hec est et yris erat in circuitu sedis. id est pax. id est propiciatio

di. q̄ ē in circuitu ut ꝑtegeret. q̄ ⁊ vaps q̄ ē uiridis color ⁊ sanguis ꝯ̄ fac. q̄ ē rubeus color. l' hꝰ colorib' notat̄ iudicium aq̄ ꝑteritum. ignis futurum. in quib' suos sal uabit.

gdini. ⁊ in cir
cuitu sedis sedi
lia .xxiiii. ⁊ sup
thronos .xxiiii.
seniores sedentes circumamicti
stol' alb. ⁊ in capitibus eoꝝ coro
nas aureas. ⁊ de throno ꝓcedebant
fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua. ⁊ vii.
lampades ardentes an̄ thronum
que sunt .vii. sp̄s dei missi in omnē
terram. ⁊ in conspectu sedis tanq̄m ma
re uitreum simile cristallo. ⁊ in me
dio sedis. ⁊ in circuitu sedis .iiii. a
nimalia plena oculis ante ⁊ retro. ⁊
animal primum simile leoni. ⁊ sc̄d'
animal simile uitulo. et tercium
animal habens faciem q̄si hoīs.
et quartum animal simile aqile
uolanti. ⁊ quatuor aīalia singu
la eoꝝ habebant alas senas. ⁊ in

Doctores aīas dūr .xxiiii. alias .xii. Oīs doctores ueteris siue no ue legis dūr .xii. ꝓp fidem trinitatis quam annunciant .iiii. ꝑtib' mūdi. uł .xxiiii. sunt p̄ .vi. ⁊ .iiii. vi. referunt' ad opa q̄ .vi. dieb' fec. .iiii. ad euangelia. i. h̄ q̄ in nouo ⁊ in ueteri .t. opa di colit.

Coronas. i. uictoriam p̄ sapiam. l' caritatē ⁊ ad inimicos.

De trono. i. ecc̄. q̄ plur figura. i. miracula. q̄ terrent ⁊ illuminat.

Septē lam. dona sp̄s .s. q̄ accēdūt ⁊ illuminant parati oīb' illis q̄ sūt sedes di.

Mare uitreū. vaps. sinceritate fi dei lucid' p̄ q̄. t'bulonis igne elec ti ducuntur ad firmitatē bonoꝝ opm. sic ex aq̄ duresc̄it cristallus.

Planiciem quandam. ad similitudinē iudicis qui hēt plateam latam ⁊ spaciosam ū sedet ⁊ iudicat iudicia.

Aīalia. x̄' q̄ nat' ē. passus. resurgens. ascendens. fideles q̄; rōnales ⁊ mansueti. ut hō. sine tiore fe rentes adūsa. ut leo. sese morti ficantes. ut uitulus. celestia petentes. ut aqla.

Leo mortuꝰ nascit'. die t̄cia uoce pris uiuificat'. sic ⁊ x̄' die t̄cia resurrexit. ⁊ resurgere oportuit. q̄ mortuꝰ fuit. ⁊ mori potuit. q̄ hō. ⁊ ē hō ⁊ mortuꝰ resurgere potuit. q̄ aqla. i. ds.

Vidit ezechiel qd' futurū erat p̄uidit. p̄ hoīem posuit. p' leonē. q̄ x̄' in p̄dicatione leo fuit. post.

uitulus. q(ui)a sacrificatus fuit. tande(m) in aq(ui)la. q(ui)a ascendit ad celos. Ioh(anne)s impleta uidens leonem (com)posuit. i(d est) fundame(n)tum doct(r)i(n)e fidei.

Prima ala lex naturalis. secunda lex moysi. tercia p(ro)ph(et)e. q(ua)rta eua(n)gelium. v. institutiones ap(osto)lor(um). vi. quor(um)cumq(ue) ut aug(ustinus) p(er) q(uo)s ecclesia alta petit et a quibus p(re)dicatores accipiunt doct(r)i(n)e p(re)dicationis fundame(n)tum. uel sex ale cognitio op(er)um dei f(a)c(t)or(um) vi. diebus. quor(um) noticiam in altum subleuant. qui in eis bonu(m) op(er)antur.

circuitu et intus plena sunt oculis. Et requiem non habebant die ac nocte dicentia Sanctus. Sanctus. Sanctus. dominus deus omnipotens. qui est et qui erat et qui venturus est. Et cum darent illa quatuor animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum viventi in secula seculorum. procidebant. xxiiii. seniores ante sedentem in throno. et adorabant viventem in secula seculorum. et mittebant coronas suas ante thronum dicentes. Dignus es domine deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem. quia tu creasti omnia. et propter voluntatem tuam erant et creata sunt. Et vidi in dextra sedentis super thronum librum scriptum intus et foris. signatum sigillis septem. Et vidi angelum fortem predicantem vo

Vel plena oculis int(us). i(d est) in (con)sc(ient)ia munda. et in circuitu. i(d est) in (con)spectu hominu(m) irrep(re)hensibiles.

Vel p(er) litt(er)am simplices. p(er) allegoria(m) p(er)fectiores: instruunt. uel q(ui)a in medio et in finibus terre illuminant.

Vel (pro) bona (con)ditione sup(er)ne remuneratio(n)is. uel in exaltatione ut ei o(mn)e genu flectat(ur). c(eli) t(erre).

inuisibilia ut anglos et a(n)i(m)as uel sp(irit)uales esse dic(itur) cum de ip(s)is facit p(ro)s sp(irit)ualiter creatos.

Librum. i(d est) duo t(estamen)ta q(ue) id(em) sunt. foris s(ecundu)m uet(us) signatus. uel q(ui)a foris i(d est) exteriora secta p(ro)mittit. b(ea)titudine(m) uel int(us). i(d est) in occultioribus s(ecundu)m p(er)fectiores.

Vel alia p(ro)mittere ue(tus) s(e)c(un)dum nouum significat. uel q(ui)a p(ro)mittit t(er)rena.

Facte sunt scripte p(ro)ph(eti)...

s. imple⁹ ul

ce magna. Quis

aperire.

est dignus ape

s. diuinā dispositionem.

rire librum et

s. ut uniu̾sas obscuritates scripturarum tolle

soluere signacula

ul̾ secreta ue. te.

eius. Et nemo po

s. ut angl̾i.

terat in celo ne

s. ut ħō. s. aīe exute

que in terra. neque subter

a corpore s. imple.

terram aperire librū

s. pfc̃e intellig̃. ul̾ gn̄one ol̾. t. s. q̾z pp̄ha

neque respicere illum. Et ego flebā

s. p̄ oī inc̃nati

multum. quoniā nemo dignus

s. p̄ incarnationē s. pfc̃e intellig̃

inuentus est aperire librum. nec ui

s. p̄h: pp̄heta q̄ x̄ aduentum annūciando c̄solat alios.

dere illum. Et unus de senioribus dixit michi. Ne fleueris.

s. uicit diabl̾m s. pcedens a dd̄. l. fir

Ecce uicit leo de tribu iuda. radix da

mansit dd̄. s. ad h̄ ut apiat. nac

uid. aperire librum et soluere. vii. signa

s. sic ille p̄dixi s. exrr̄ q̄m uīc leo et ū.

cula eius. Et uidi et ecce in medio throni

et. iiii. animalium et in medio senior

s. x̄ m̄. q̄ fuit uictima. s. cetantes ad

um agnum stantem

uiuantem.

tanquam occisū

habentem cornua

.vii. et oculos .vii. q

—C clause et obscure s; p eū p⁹ aperte.

Septem. dic̄ q̄ in sequentibus determinabit illa .vii. sigilla .s. album equum et russum et nigrum et c̄. q̄ aperta et nota fuerunt ī exordio ecclie q̄ fuit albus eq̄s sup̄ q̄. sedit x̄p̄s et doctrina et exemplo muniunt q̄m russus eq̄s impugnant et c̄.

—: angl̾m

Predicantem. inquirentem et aliis annunciantem et p̄ nimio desiderio tam diu differri conquerentem.

Seniores. Eccl̄ia q̄ a x̄ tang̃. thron⁹ possidetur. tang̃. alia pascī. tang̃. seniores in iudicio potestatis honoratur. ip̄a sup̄ x̄p̄m edificata in .vii. cornib⁹ fortitudinis regno exaltatur ī .vii. oculis signi—

fo⁹ in simplicioribus ut sed mini pfectos.

Vel liber dispositio diuina. de reparatione hominū q̄ ē scripta. i. manifestatur intus. i. obscure. in ueteri t. ut moyses ad uesperum immolabit agnum, ibi manifestat in ultima etate futuram nr̄ā reparationem. p̄ x̄ immolationē et foris euidenter. i. in nouo t.

Angl̾m. scī patres intellexerunt aliquā a dō dispositā reparationē h. et q̄n fieret exoptabant. s; q̄m fieret ignorabant donec .s. reuelauit angelus. fieret q̄bdam.

Ego. h. in persona sua p̄rīm q̄ ū intelligebant. ut dilatā reparationem dolebant. ul̾ misti reges aut p̄ et pp̄he uo. in t c̄.

Leo dum fugatur p̄ montes fugit. et nodo q̄. h̄t in cauda, uestigia delz. ne inueniatur. ita x̄ fugit p̄ montes. i. diuinitas iudeos latuit, assumpta carne. diuinitatē texit. ne posset agnosci. leo dormit apertis oculis. ita x̄ expirauit diuinitate uiuente.

Tang. oc. q. et si mortuus ē uirtute dei uiuit. ul̾ inter suos tanquam occisus ē in q̄b⁹ cotidie mortificatur.

Cornua .vii. et o. vii. s. sc̄e. s. sc̄e q̄ dat regnum d̄ium cornib⁹ notatur. —C

Vespertinū sacrificiū p⁹ placebat deo q̄ matutinū.

et virtutibus illuminatur. sunt spiritus dei
s. agnus. s. homo.
missi in omnem terram. et venit et
s. ad cognoscendum nomen hominum per carnem. s. a illo qui unito. s. de
accepit de dextera sedentis in throno librum. et cum
s. i. predicatores omnes. s. omnes iudices
aperuisset librum. iiii. animalia et xxiiii. seniores
s. humilia de se sentientes. et ipsum imitantes. unde sequitur. habentes sin.
ceciderunt coram agno habentes singuli cytharas et phyalas
corda et ad dilectionem inimicorum. s. suaviter redolentium.
aureas plenas odoramentorum que sunt
s. cum exultatione novum. v. ecclesia operis perfecte.
orationes sanctorum. et cantabant canticum
dum morte eius baptizantur. s. sine peccato. s. qui immunis a peccato.
novum dicentes. Dignus es domine
deus aperire librum et solvere signa
vel deo
cula eius. quoniam occisus es et redemisti nos deus
in sanguine tuo ex omni tribu et
s. tres ordines salvandorum. noe. daniel. iob. vel tres ordines gentium. greci. hebrei. romani
lingua et populo et natione. et fecis
s. spirituali regnantes. nos ipsos offerentes. et et pro aliis orantes.
ti nos deo nostro regnum et sacerdotes et
s. per excmitatem. vel in terram viventium
regnabimus super terram. Et vidi et audivi vocem
s. non solum animalia et seniores ex officio suo vidi. sed attestantes
s. et audivi. s. existentium s. quanto plures tanto maior attestatio et maior gaudium
angelorum multorum in circuitu throni et animalium
s. qui finitum est apud deum quia hominibus infinitum.
et seniorum. et erat numerus eorum
s. i. multa milia.
milia milium. voce magna dicen
s. cum non erubescimus predicare de eo. qui
tium. Dignus est agnus qui oc
s. immunem a peccato s. qui deus fuit
cisus est accipere virtutem et di
et si purus morti s. cognitionem quam ipse sic ubique s. unitum. s. qui vicit diabolum
vinitatem et sapientiam et forti

ocli qui illuminat. vel cornua eminentiores sancti in capite Christi fundati carnem excedentes

In cythara. lignum et corda. per lignum crux Christi. per cordas caro sanctorum. que tenditur in ligno dum diversis tormentis eius sonum reddentes crucem Christi imitantur.

Tribus dicitur a tribus ordinibus in quibus lxxii. lingue in diverse sunt singulis. quarum multi populi in populo nationes.

Angelorum. i. supernorum spirituum qui ecclesiam muniunt et custodiunt. qui de reparato e sanctorum consortio gratulantur. qui testimonium perhibent Christi et in nativitate. quando apparuerunt pastoribus. et in passione. et in resurrectione. et ascensione iudicem venturum testati sunt. vel angeli

ꝯſtans in paſſione — ſ in reſurrēcōne — ſ impaſſibilitate ⁊ inmortali[tate]
tudinem ⁊ honorem ⁊ gl[ori]am ⁊
tatē ſ in exaltatione — ſ ꝗ accepit — ſ ut in noīe ihu oē
benedictionem. ⁊ omnem creatu
genꝰ. flectat. c. t. ⁊ ē. — ſ celeſtiū. — ſ terreſtrium
ram que in celo eſt. ⁊ que ſup t[er]rā
ſ ad uitam uł — ⁊ mūdū — ſ ꝗ oīa — ſ ſeniores ⁊ aīalia teſti
ſ inferioꝝ ⁊ ſubt t[er]ra. ⁊ mare que in eo ſunt. omſ audi
monio angłoꝝ aſſenſū — ꝯplet oīſ ſimł — ſ eternam — ſ ſ. humanitati
ui dicentes ſedenti in throno ⁊ ag
ſ exaltatio oē — ſ impaſſibilitas — ſ in reſurrectione
no. Benedictio ⁊ honor ⁊ gl[ori]a ⁊
ſ ꝗ opſ. — ſ ad p̄dicatores ex officio
poteſtas in ſcl'a ſcl'oꝝ. ⁊ quatuor
ꝯuenit alios ꝯfirmare — ſ ū ſupbium.
animalia dicebant amen. ⁊ xxiiii.
ſ ꝗ alios iudicant ſ; humiliant ſe. — ſ in corda ſua — ſ mēte ⁊ ore ⁊ ope.
ſeniores ceciderunt in facies ſuas ⁊ adorauerunt
uiuentem in ſcl'a ſcl'oꝝ. Et uidi qđ apperuiſſet ag
ſ aīalia iohem.
nus unum de. vii. ſigillis. ⁊ audi
·i· p̄mitiuꝫ ſequentem ꝯuictiuꝫ
ui unum de. iiii.
eccliam.
animalibus di
cens. tanquam
ſ ꝗ terrent.
uocem tonitrui
ueni ⁊ uide ⁊ ui
di. ⁊ ecce albus
ſ ·i· xp̄c ħr ſcp̄turam
equus. ⁊ qui ſe
ꝗ illuminat ſuos ⁊ occidit inimicos
debat ſup illū
ſ diuinam ſcp̄turam. — ſ oē in ſcīs coronat. ł ſ. humanitati — ł ſuꝭ
habebat arcum. ⁊ data eſt ei coro

Signatꝰ erat q̄ oīa xp̄c
ut ī ſe. ł in ſuiſ apuit.
Ipſe eī ſuiſ apuit ſenſū.

Vt h̄ ſigilla in ſcp̄turis
intelligent. In p̄o ſigillo
apto. uū egreſſus ē equus
albꝰ. intellr̄ eccłie dealbato
ꝑ baptiſm. In. ii. eq̄ ruffo.
apta pſecutio fundencīū
ſanguinē baptizatis in
ſurgunt t[ri]bulationes. in
.iii. nigro: hereticoꝝ pſecutio
occulta. In. iiii. pallido
falſoꝝ frm̄ apta ⁊ occlta.

⁊
minores ſubditi ī eccłia. an
gelicam uitam ducentes. q̄
circumdant ⁊ honorant ſu
os p̄dicatores. ⁊ ſuos iudices.
teſtimonio eoꝝ ꝯſencientes.
⁊ ꝯfirmantes.
Bn̄dictio: ·i· augmentatio. qm̄
hēmꝰ in bonis opibꝰ. ⁊ honor q̄
uū ſeq̄. ⁊ gl[ori]a. de uirtutibꝰ. quas
in baptiſmo accepimꝰ. ⁊ poteſtas q̄
ꝯcupiſcencijs reſiſtimꝰ. nō nob
ſ; ei attribuat. oēs ſeniores ⁊ ani
malia teſtimonio angłoꝝ
aſſenſū ꝑbent oīs inſimul.

VI

Et uidi. p̄quā agnꝰ q̄ de ſe p̄dica
erant impleuit. ⁊ eccłiā ſuā
teſtimonio ꝓphāꝝ ⁊ angłoꝝ
in fide ſolidauit. apuit eis
ſenſum ut intelligant ſcrip
turas. ⁊ p̄dicatores eccłe denū
ciant. q̄ ꝓ hac fide pati deceat.
⁊ q̄ auxilia uł quas coronas
ſint ꝑcepturi. q̄ ſ[ecundu]m memoria
de repatione. ſi de t[ri]bulationibꝰ
taceret. iam poſſent deficere.
ſi de nr̄ uiſo. tribulatio ī ſur
geret. ·i· a ſigſa ad ſ̄c.
Veni. fide. ⁊ a initio cīſi.
⁊ ꝯpletam uide uirtutem. uł
iuſticiam. ł dealbata
Eccłia ī baptiſmo abluta. ł max
p̄dicatores. qui ubiq; dm̄ ferit.

qđ intellig͞r illud al' correctū

i. potestas · q. predicatores fecerunt deo attribuunt · i. uidit christe. · tantum cum mundus. · cordis uidendi no

na et exiuit uincens ut uinceret. Et cum aperuisset

tem. · que cum ad ordinem uel predicatores in secundo statu. · precede de uite

sigillum secundum: audiui secundum animal dicens. Veni

et uide. · quia quod in corde habet opere complet.

et uide. Et exiuit alius equus rufus

Equus rufus superiori con-
trarius. i. apostoli persecutores
et sanguinolenti.

i. diabolus

Videns diabolus ecclesiam insti-
tui ad locum supplendum unde
ipse cecidit eam subuertere ni-
titur prius aperte.

et qui sedebat super

i. concessum est a deo. ut auferret omnem quietem a eis ab hiis que sunt terrenis

eum datum est ei ut sumeret pa

uel sedenti dedit · gladio materiali uel persuasionis.

cem de terra. et ut inuicem se inter

magna potestas interficiendi. quia non solum in minores sed et in maiores. ut in petrum.

ficerent et datus est illi gladius magnus. Et cum aperu

isset sigillum tertium audiui tertium animal dicens.

Videns diabolus se per apertos per-
secutores non profecisse immittit
hereticos qui falsis uerbis con-
dendant ut facilius decipiant.

Staturam quia dicunt se habere ueram
discretionem in scripturis.

Vos o fideles ne timeatis. quia
non possunt uos ledere. et uos dia-
boli ne ledatis istos. quia non profi-
cietis. quia bilibris tritici.

Triticum: perfectiores. qui in per tri-
bulationem attriti igne decoc-
ti sunt deo cibus suauis. ordeum:
minores in eodem genere. uinum
plo quidem attriti. sed non ita
excocti. acres tamen in se et alios
ad bonum operandum inebriantes.
olim sunt. non alios inebriantes.
sed puris orationibus ungentes.
uel uinum et oleum confessores. pro
feruore caritatis. et dulcedine
misericordie. quam habent in se et in alios.

obfuscans uera opera quibusdam

Veni et uide. et ecce equus niger et

ipsi diabolo et suis operantibus per eum tribuunt. · qui habet impugnare

qui sedebat super eum habebat sta-

na hereticorum est maior preciis ostenditur meritum. · que predicant oppositus statuerunt

teram in manu sua et audiui tam

sanguinis assistentis.

quam uocem in medio .iiii. animalium

i. uas capiens duos sextarios. que est ecclesia ex duobus

dicentium. bilibris tritici. dena- sextari

perfectius habens fidem et operationem · sanguine christi

rio uno. et tres bi

minus perfecte habere fidem caritatis.

libres ordei dena

uinum sit emitur denario uno. i. alio

rio uno. et ui

que sit refecti uino. i. sanguine meo et oleo

num et oleum

i. spiritu sancto uncti. · sic sanguinis

ne leseris. Et

cum aperuisset si

secreta quarti sigilli.

gillum quartum

Libra constat ex .xii. uncijs
per que notantur .xii. apostoli. per
bilibrem non bina dilectione
dei et proximi. Vel bilibres
dilectionem dei et proximi
habentes. actiua: fidem caritatis.
et .iiii. euangelijs obedientes.
ter enim .iiii. sunt .xii. que
in uno libra constat. per tres: fi-
dem sancte trinitatis. per .iiii.
.iiii. euangelia habentes. per
bilibrem dilectionem dei
et proximi.

Per triticum intelligimus maiores martires que sunt bilibres. i. preter martirium habent opera
et dilectionem dei et proximi id est fidem et opera. Per ordeum martires minores. que sola fide
habent caritatis sine operibus sine ulla dilectionis exterius operatione et si tamen uel sic pueri innocentes sunt qui so-
la fide saluantur in sanguine. que tres bilibres dicuntur per fidem trinitatis. Vel aliter. Sic triticum prius
mitium dicitur et per ea operum panis efficitur. sic christus mitium dicitur diuersis tribulationibus. Factus est nobis
panis uite dando nobis corpus suum et sanguinem. Ita fideles mitis tribulationibus sunt. et alii
operum deo effecti imitatores tritici i. christi efficiuntur. Vel sic pleni tritici i. tritice predi-
catores. que predicatione eorum ita corda et opera audientium reficiuntur sic triticum supra se gerere

quam sanguinem

u. l. glosa legitur per triticum ... per triticum intelligitur maiores martires

Videns diabolus non per apertas tribulationes, nec per apertas hereses posse proficere, premittit falsos fratres, qui sub habitu religionis optinent naturam et russi equi, et nigri, pervertendo fidem.

s. quarti status.
audivi vocem quarti animalis dicentis. Veni et vide. Et ecce equus pallidus
s. i. mortuus vel affligentes se ypocrite
s. i. diabolus s. mors quia per eum mors accessit. vel ad litteram quia occidit quosdam
et qui sedebat super eum nomen illi
in carne quosdam in anima. s. i. insatiabiles ... cum imitantes. vel in inferno apponendi.
mors. Et infernus sequebatur eum. Et
s. mundi s. qua potestas s. illi. i. persuasionibus
data est illi potestas super .iiii. partes terre interficere gladio fa-
s. omnium ubi. s. venefices ubi s. bestialiter vivunt vel ad litteram
me. et morte. et bestiis terre. Et cum aperuisset quintum sigillum
s. vel apto martirio s. vel aliquibus argumentis s. i. propter preceptum dei quod impleverunt et quod
vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum dei et pro-
coram aliis attestantes.
pter testimonium ihesu christi quod habebant. Et
s. magno desiderio
clamabant voce
magna clamabant.
magna dicentes.
s. ... amans s. i. promissis. s. faciendo
Usquequo domine sanctus et verus. usque non
discretionem bonorum et malorum s. penas inferendo
vindicas [sanguinem] nostrum. Et non vindicas de his
s. amore s. in terrenis
qui habitant in terra. Et date sunt illis
s. beatitudo anime s. a deo inspirati. s. paciencie expectarent.
singule stole albe. Et dictum est illis ut requies-
cerent tempus adhuc modicum, donec com-
s. servi ... fratres ex dilectione debent
pleatur numerus sanctorum conservorum eorum et fratrum eorum qui interficiendi
expectare.
sunt sicut et illi. Et vidi cum aperuisset sextum sigillum
s. in persecutione antichristi.
et ecce terremotus factus est magnus
s. aliquis fidelis s. tribulationibus
et sol factus est niger tanquam sacc[us]

Super .iiii. i. super omnes malos ubique morantes. vel super iudeos et gentiles hereticos falsos christianos.

Vidi subtus. i. capiti suo humiliantes se. vel sub. i. absconso quia nemo in hac vita percipit quomodo ibi sunt.

Ostensis tribulationibus que in presenti imminent fidelibus, ne deficiant aliquatenus certificans de presenti corona, pacientes consolatur

Altare christus. super quem offerimus et quem habemus munimentum. vel ipse anime altare sunt. de quibus fumus precum deo delectabilis. et quia sunt san-
guine tincti. in existentes subtus. i. minori dignitate quam sunt future, quia nondum nisi unam stolam acceperunt.

Usque. desiderant maius gaudium consorcium sanctorum et iusticie di[vine] consentiendo. in dampnatione impiorum.

Sol. i. illi in quibus omnes lucere re[putabantur] putabuntur vel et peccatores claritate sua in se tementes.

sanguinem

ut q̄ quidam ad tenebras deciderunt. vl' x̄ sol verus et m̄ clar' antix̄ tp̄e erit obscur'. i. nulli mirabilitatis coruscans.

Celum. i. eccl'ia recedet a mal. fide. et ope. vn̄ exite de ea. i. de babilone p̄p'ls m̄s et immundum ne tetigitis.

Vl' montes sup̄bi. insule negociis sc'li agitati. insule mouebunt' a fide.

Reges t're et c'. s' diuisos honores sc'li q̄ nolentes p'dere deserent fidem. diuites. q̄ q̄d male volunt implentes. fortes. in subuertendis aliis. sine pecc'i. l' sine iusticia. hii despantes a sc'is auxilia demonum q̄runt. ut se illi liberent i q̄b' confidebant.

Rogant bon' sc'oꝝ intercessioni b' se protegi a facie dei irati. irat' dr̄. qm̄ suos sic affligi permittit. et illa talis tribulatio a deo p'missa. q̄s facies irati d'r. ut rogant mali demones q̄s imitati sunt ut eos defendant ab irati iudicis.

q̄s poterit stare. Sn̄ adiut' viri p'cib'. iudi i q̄b' nocent.

cilicinus. et luna tota f'ca est ut sanguis. et stelle celi de celo ceciderunt sup̄ t'ram. sic ficus emittit grossos suos cum a vento magno mouetur. et celum recessit sic' liber inuolutus. et omnis mons et insule de locis suis mote sunt. et reges terre et principes et tribuni et diuites et fortes. et omnis seruus et lib' absconderunt se in speluncis et petris montium et dixerunt montibus et petris. cadite sup̄ nos et absconditꝫ nos a facie sedentis sup̄ thronū et ab ira agni. qm̄ venit dies ire magn' ipsorum. et quis poterit stare.

Post h' vidi iiii. angelos stantes sup̄ iiii. angulos t're tenentes iiii. ventos t're ne flarent sup̄ t'ram neq; sup̄ mare

Petunt. l' suffragia angeloꝝ qui sunt montes eminentia. et petre firmitate. ut eoꝝ p'cib' miam iudicis impetrent.

Angelos. diabl's angl's d'r. i. missus a d'o ad p'bacionem bonoꝝ. et decepcionem maloꝝ. et a p'ncipe diabolo. ad subu'sionem cunctoꝝ.

VII

Post h'. Multiplici ecc'e bello descripto subicit tp̄e h' belli diabl'm noc'e paratū. s; a d'o

Venti nubes excitant. terram rigando fructiferam faciunt. faciem eius hylarem reddunt. sic predicatio mentes hominum. — incessi fluentibus.

— ille lapis sine manibus precisus. qui statuam .iiii. metallis constantem confregit. h. .iiii.

Signum .i. crucem qua suos signaret. vel potentiam patris equalem. vel immunitatem a peccato per quam deus appareret. quod omnis homo peccator.

Hoc signum et si non re fide tamen antiqui patres perceperunt.

Signum gerit in fronte ne celetur in tribulatione. nam signatio pectoris confessio est cordis.

Id est pueris qui nati et baptizati sola confessione patrinorum spiritualium salvantur.

super. s. .i. quia iam excellentes eminent

neque ullam arborem. vel quia iam parant se ad fructificandum. scilicet per eum gravium et

Et vidi alterum angelum ab eo diversum. diversum in meritis vel diversus. scilicet hic angelus est

ascendentem ab ortu solis habentem signum dei vivi. venientes solum.

scilicet clamare dicitur est facere. scilicet quam faciens

et clamavit voce magna .iiii. demones in passione refrenavit .i. magna

non ipsis

angelis quibus datum est nocere terre et mari dicens. Nolite nocere s. q. ne laborent.

terre neque mari. neque arboribus

scilicet donec ego meis et mei ceteris signo crucis discernamus.

quoadusque signemus servos dei nostri in frontibus eorum.

s. .i. intelligeri quales essent signandi

Et audivi numerum signatorum

scilicet totum ponit per hoc in certo numero omnes comprehendit.

centum quadraginta .iiii.

scilicet propter perfectionem

milia signati ex omni tribu filiorum israel.

s. .i. ex omnibus fidem iacob imitantibus

scilicet confitens hoc sufficit his qui non restituantur vel ut imitantur

Ex tribu iuda .xii. milia signati.

scilicet filium videns. .i. opera hoc ad restituendum ad exemplum.

Ex tribu ruben .xii. milia signati.

scilicet accedentibus si tribulatio immineat.

Ex tribu gad .xii. milia signati.

scilicet vos mandatis non muniremus.

Ex tribu aser .xii. milia.

refrenatum ne sui aliquatenus corrumpant vel despiciant.

In tempore tribulationis multo magis necessarium quam predicatio. et non mittitur diabolus detinere animam in omni loco.

Ascendentem. Ex quo Christus expiravit ascendit dum diabolum ligavit. et per predicatores mundum illuminavit fide. sicut sol lumine. vel ascendit ab ortu solis .i. a patre proficiens sapientia et eternitate. vel a se descendit quod non per concubitum viri carnem assumpsit. sed ipse eam creavit qui est oriens sol .i. pater.

Cum cathezizatur infans inungitur in pectore ut fidem cordis habeat. ne erubescat in fronte. sed confiteatur corde credere a. i. et est. In scapulis ut honorem portet. in vertice ut rationem conservet. quod est iter et caput hominis interioris.

Per .xii. huius eos qui fide trinitatis in .iiii. mundi partibus sunt assignati. et ut hos perfectos ostendamus .xii. per .iiii. multiplicamus et fiunt .xl.viii. ut ubi hoc perfectio ad trinitatem refertur .xlviii.

p denariū
multiplicam⁹ ⁊ sic fiūt. c. xliiii.

Judas q̄ p̄mꝰ ordine gnōnis
fuit quartꝰ. p q̄. innuitur
spūal' p sapia attendenda.
Ex genere dan nascetur
antxpꝰ. io h' p̄termittīt. ut ex
oīū nūo scōꝝ ostendatur an
txpꝰ eiciendꝰ. l dan transilies
iudiciū hebreoꝝ. q̄ post
uītas uenit legalia tūslet
⁊ gentil' ppls ydoloꝝ oblitꝰ
in uītatē surrexit xp̄o nato
ī .vi. etate. ad marchā descēdētes.

Post h. Eum. s figuram
designantes sub c̄to nūo in
diffe. ⁊ tūm de filiis isrl'.
sic apte docet q. p illū nūm
tūm fideles ⁊ p .xii. t̄b. ac
cipiende sunt oēs gēs.

Stantes .s. parati dō obedire
iudici. ut ⁊ suis platis hoc ī
p̄senti.

Angelos inducit de ꝯsortio
scōꝝ gaudentes ⁊ testimoniū
eoꝝ ꝯfirmantes. ut potē
ut quoꝝ officio turba q̄ in
uidat in h' fide p̄stiterat. ł
sup dc̄a inclamanus iudices
in ecclīs. h' ū de s̄btis scōꝝ
subditꝰ.

signati. ex tribu neptalim
laudens
.xii. m. signati. ex tribu ma
dens q̄ ad usū p̄ximi ūtr̄.
nasse. xii. m. signati. ex tribu
s. effice exaudicio .i. semp de p̄ritis pc̄cis dolēs ad ūtutis ꝯsūtionē
symeon. xii. m. signati. ex tbu
s. i. addit' .i. q nō iūcta s faciens.
levi. xii. m. signati. ex tribu ys
ad remūnatione tendens ut cupio dissolui ⁊ eē c̄ x̄.
achar. xii. m. signati. ex tribu
s. i. habitaclm fortitudis .i. salvatū recusātes s aliqū p necessitate fr̄m ad marie
zabulon. xii. m. signati. ex tbu
s. i. augmētū .i. ecclīa nūo scōꝝ locupletātes
ioseph. xii. m. signati. ex tribu
s filꝰ dextē .i. appicatioē dī oīa ⁊ nī a se reputantes
beniamin. xii. milia signati. Post hec vidi tur
s nulls dō ē hoīs ꝯ magnitꝰ
bam magnam quam dinume
s. i. de barbarissimis ꝯ
rare nemo poterat ex omnibus
s in una q̄ gente s in una urbe
gentibus ⁊ tribubus ⁊ ppls ⁊ lin
pplo s diūse lingue.
guis stantes ante tronum ⁊ in cōs
s. i. x̄ hoīs.
pectu agni amicti stol' albis ⁊
s. i. victorie q̄ secūtꝰ ex oīb' h' de fide
palme in manibus eoꝝ. ⁊ clamabant uoce magna
s nō p nos. s; p agnū hmīs salutē .i. remissionē peccōꝝ ⁊ bonā opatiōe. s. i. nos ipos ī q̄b' iudicat
dicentes. Salus deo nro qui sedet sup thronum ⁊ agno.
s ut mirātes
⁊ omīs angli
s. i. in p̄tectione
stabant in cir
eius
cuitu throni ⁊
s p̄dicatoꝝ noui ⁊ ue. t. or
seniorum ⁊ iiii.

p sup dc̄os anglos intelli
gimus minores plati. p istos
minores. ł s̄bditi tm̄. Sic
sunt angli ⁊ archangli. ⁊
tm̄ oīs angli .i. nūcii. sic
in eo sunt maiores ⁊ minores plati .i. archiepi ⁊ epi.

ſ humiliauerunt ſe coram deo. ſ ad h' ut inſpicerent
animalium. et ceciderunt in conſpectu throni in
ſ deuote. ſ i. unitas ſit deo et benedictio
facies ſuas. et adorauerunt deum dicenteſ. amen.
ſ q'a o'ia ſcit uel nos ſcientes fac.
Benedictio. et claritas. et ſapientia
ſ qui h'r i ſe et dat aliis
et gratiarum actio
ſ i. potencia reſiſtendi
honor et uirtus
ſ eſſe uirtutis.
et fortitudo deo nostro in ſecula ſeculorum
ſ fiat fiat. ſ deſidio ſatiſfaciens ſ o's ſeniores un' q' id
amen. Et reſpondit unus de ſe
docens ſ i. exponens
nioribus, dixit m. Hij qui amic
ſ qui digni
ti ſunt ſtol' albis qui ſunt et unde
ſ q. neſcio, ſ; doce me q' tu ſcis
uenerunt. et dixi illi. domine mi tu ſcis. et dixit mich.
ſ uenerunt et uenturi ſunt.
Hij ſunt qui uenerunt de tribulatione magna
ſ q' nemo ſine pecco ſ' ... ſ innocencia i bapo acceptam ſ corpa ſua. ſ p bona operationem ſ q' ſi cui p'cui; ad martires.
et lauerunt ſtolas ſuas. et dealbauerunt eas in
ſ in fide paſſionis ſ an' deum iudicem l' i glorio anglorum.
ſanguine agni. Ideo ſunt ante thronum dei. et ſer
ſ ſerviunt ut h'. ſ in eccl'ia ut' in celo ſ q' dedit cognitione angl'is dabit
uiunt ei die ac nocte in templo eius. et qui ſedet ſup
etiam eand' ill' cognitionem angel' dabit ſ q' fruent' uiuo pane et fonte uite.
thronum habitat ſup illos. Non eſurient neque
ſ maior uel minor tribulatio
ſitient amplius neque cadet ſup illos ſol. neque ullus
eſtus quoniam agnus qui in medio throni est reget il
ſ de uirtute i uirtutem. ſ ... i futuro deduc; ad o'imoda refectione.
los. et deducet eos in uia ad uite fontes aquarum.
ſ omnem dolorem ſui p delict' ſuis ſui pro adage l' exilio l' ceteris h'.
et abſterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum.
Et cum aperuiſſet ſigillum ſeptimum factum est

Quia ſi. ſi attribuiſtis deo bona facta. ul' amen. ad ſequentia legem ſic. amen. i. ueritas in promiſſis. et benedictio. i. exaltatio q' h't ſup omnem creaturam. ul' nra exaltatio in uirtutib'. et cla. i. claritas impaſſibilitas. ul' mra i operib'.

Quaerit un'. uiſa turba in tanta dignitate monet attende q'uia potuit illuc aſcendere ut id alios doceat inſpicere.

VIII

In hac t(er)cia visione s(un)t manifesta .vii. angli canentes tubis ad destructione(m) impiorum. (et) ad similitudine(m) illor(um) q(ui) canentes tubis destruxerunt menia Yerico. in q(u)o inventio satis patet. q. d. cum intellexissem salvationem iustor(um) ex alia p(ar)te dampnatione(m) impiorum p(er) offi(ci)um p(re)dicationis bonis iniu(n)ctu(m).

Huius (et)c. au. dicitur ex p(re)dicatione iustor(um) eventuram da(m)pnationem impior(um). p(re)mittit q(ua)si excusationem. ne eis culpa de dampnatione imputetur. q(ui)a q(ua)ntum ad ip(s)os p(re)dicatione eor(um) bona. (et) a bono doctore iniuncta.

De orationib(us) dicit. n(on) orationes q(ua)s o(mn)is rep(re)sentat p(at)ri, s(ed) eas tantu(m) q(ue) ad salute(m) p(er)tinent.

q(uia) p(ost) mortem an(tichristi) pax erit i(n) ecc(lesi)a — q(uia) cito veniet ad
silentium in celo quasi media
iudiciu(m). — v(e)l vi(n)culos (id est) septiformi sp(irit)u i(m)butos — i. laborantes
hora. et vidi .vii. angelos stan-
i(n) timore eius. — q(uia) n(on) displicet deo dampnatio impior(um). — i. offi(ci)um p(re)di-
tes in conspectu dei. et date sunt
candi. — a quo d(icit). — i. maior (christus). — i. humanitate
illis .vii. tube. et alius angelus venit et
s(ub) veniunt. — i. ap(osto)los q(ui) s(un)t vas igni(s). i.
stetit ante altare habens turibulum
sp(irit)c(ial)e. s(cilicet) (et) de q(u)o exeunt orationes q(ue) elevant(ur)
aureum in ma-
cora(m) d(e)o.
nu sua. et data
a sc(ilicet) offeru(n)t (christ)o s(cilicet) orones
sunt ei incensa
deo delectabiles — (et) rep(re)sentaret eas
multa. ut da-
eas pat(ri). — q(uia) illi aliq(ua)n(do) petunt q(uod)
ret de orationibus
ii. ad cor. xii.
petendum non e(ss)e. ut paulus
sanctorum omnium su-
i. in beneplacito sedentis i(n) throno s(upe)r
altare aureum

Stetit an(gelus) (et)c. patris sacerdotis. simulare ad similitudinem (christi) altare qui se obtulit (et) sup(er) q(uod) ecclesia offert d(e)o p(re)ces. stetit q(uia) an(te) al(tare). i. an(te) se ip(su)m. q(ui)a n(on) h(abe)t mediatorem p(er) q(uem) placeat. (christus) stetit an(te) al(tare). i. ang(elus) ecclesie altare. i. offeret se. stetit. i. adiuvat suos a temp(or)e nativitatis. s(ed) (christus) al(tare). ecclesia q(ue) caritatis igne accensa d(e)o p(er) (christum) vota sua mittit munera.

quod est in conspectu
illi q(ui) est sup(er) se s(cilicet) humanitate, s(ive) q(uod) e(st) altare. s(cilicet) (christ)i. — q(uia) ita illi s(un)t data
dei ante thronum dei. et ascendit
c(on)punctio p(er)petrata q(uod) orationis studio igne visionis dei m(en)t(is) accensa p(ro)cedens.
fumus incensorum de oratione sanctorum de manu an-
(christo) existente — v(e)l (christi) manu d(e)i p(er) que(m) o(mn)ia fecit. — v(e)l i(n) — q(uia) accepat ad illuminandu(m). — (christus) accepit d(e)i ad illos offi(ciu)m. — operatione. — v(e)l accedens
geli coram deo. et accepit angelus turibulum aure-
eode(m) sp(irit)u quo (christus) plenus fuit. — i. in illos q(ui) apti erant
um et implevit illud de igne altaris. et misit in terram.
ferre fructu(m) a(d) ill(um). — mine. — p(er)suasiones. — miracula — q(ui)bdam ad bonu(m)
et facta sunt tonitrua et voces et fulgura et terremot(us)
q(ui)bdam ad malu(m). — v(e)l multi p(re)dicatores ap(osto)los imitantes — offi(ciu)m p(re)di-
magnus factus est. Et .vii. angeli qui habebant .vii.
candi — i. postq(uam) impleuerunt ope(re) q(ue) dicturi erant ore. ut p(re)pavere. i. p(ro)videre — a(d)o conveniret unicuiq(ue) p(er)sone.
tubas preparaverunt se ut tuba canerent. et primus

angls tuba cecinit. ⁊ fc̄a ē grando. ⁊ ignis mixta in sanguine ⁊ missum ē in terram. ⁊ tcia pars terre combusta est. ⁊ tcia pars arborum combusta est ⁊ om̄e fenum uiride combustum ē. Et secūds angelus tuba cecinit. ⁊ ecce tanquam mons magnus igne ardens missus est in mare. ⁊ fc̄a est tcia pars maris sanguis ⁊ mortua ē tcia pars creature. que habebant animas in mari. ⁊ tcia pars nauium interiit. Et tercius angelus tuba cecinit. et cecidit de celo stella magna ardens tanquam facula ⁊ cecidit in terciam partem fluminum. et in fontes aquarum ⁊ nom̄ stelle dr̄ absinthium. ⁊ fc̄a est tcia pars aquarum in absinthium ⁊ multi

In t̄ram. Iudei t̄m excecati p legem ⁊ pphas. Arbores maiores iudei. q̄ i lege sine q̄rela querisabant. Secūs ordine narrōnis ⁊ secūd q̄ impletum fuit. iudeis enim excecatis ⁊ aplis ad gentes cōuersis. Gentiles .i. mare .i. fluentes in multa uicia in quib' cū an̄ eēt diabls nē missus dr̄. q2 quibdam recedentib' alios recedentib' retinē nititur. Due ptes .i. boni omīs erudiet. tcia .i. omīs repbi dati sunt i repbum sensum. Et tci' ordine narrōnis ⁊ q2 istud p' illa duo contigit p'ām eni diabolus omīs iudeos ⁊ gentiles excecare nō potuit immisit eis hereticos ⁊ q̄sdam subūtit. Fontes dr̄ in quib' summa ⁊ q̄i tot' fidei origo cōphendit. sicut est euangelium. flumina que inde trahuntur. sic expo-siciones eorum s̄t in quib' sunt duo sensus fidelium. hystori-alis ⁊ allegoricus. tci' ē heri-

al' hīta eorum

corum est heteses suas confirmare pravis expositionibus scripturarum.

Quartus ordine narrationis .i. doctori. cum enim diabolus quosdam de iudeis et gentibus excecasset quosdam in hereses convertisset tunc ipsos filios ecclesie expugnare aggressus est et quosdam rapuit tam maiores quam minores.

hominus mortui sunt de aquis quia amare facte sunt. Et quartus angelus tuba cecinit et tercia pars solis percussa est. et tercia pars lune. et tercia pars stellarum. ita ut obscuraretur tercia pars eorum. et diei non luceret pars tercia. et noctis similiter. et vidi et audivi vocem unius aquile volantis per medium celum dicentis voce magna. Ve. ve. ve. habitantibus in terram. de ceteris vocibus trium angelorum qui erant tuba canituri.

Has .iiii. dampnationes ut preteritas narravit. ut posset que cotidie videntur in ecclesiis. tres non futuras pronunciari facit. ut doceat in novissimis temporibus et maiores et minores preteritis. quarta ad consolationem presencium potest redigi.

Aquila .i. omnis predicatores qui mente longinqua conspiciunt. et ecclesiam circuientes predicando futura nunciunt. quod omnis unde quia omnis ad eandem tendunt.

IX

Et quintus ordine narrationis et ordine temporis. hec est enim dampnatio eorum quos diabolus immittit ad scandala mala ante faciem antichristi.

Et quintus angelus tuba cecinit. et vidi stellam de celo cecidisse in terram. et data est illi clavis putei abyssi. et aperuit puteum abyssi. et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis

Stellam .i. diabolum cadentem. et ne quis in locum suum .i. in paradisum intraret laborantem.

Et data est e. c. abyssus .i. tenebrosi putei profundiores heretici quia alios inguunt pravis sententiis. In hos clavem .i. potestatem accepit diabolus quia tamen non sic nisi a deo reserabantur. vel clavis principes per quos heretici operabantur.

Flamma hereticorum de qua pauca dixerat quam fomite crescunt exponit.

Fumus fornacis similis doctrine antichristi qui est fornax purgans bonos et in cinerem redigens malos.

cis magne. et obscuratus est sol et aer de fumo putei. et de fumo putei exierunt locuste in terram. et data est illis potestas sicut habent potestatem scorpiones terre. et preceptum est illis ne lederent fenum terre, neque omne viride. neque omnem arborem. nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis. et datum est illis ne occiderent eos. sed cruciarent eos mensibus quinque. et cruciatus eorum ut cruciatus scorpionis cum percutit hominem. et in diebus illis querent homines mortem et non invenient eam et desiderabunt mori et fugiet mors ab illis.

Discipuli eorum locustis comparantur. quia nec volant in altum usque in contemplatione per cognitionem nec firmiter gradiuntur per bonam operationem sed superbia saliunt et iterum recidunt. et quia sunt corrosores bonorum.

Scorpius blanda facie cauda pungit occulte. vel scorpioni comparantur quia sicut scorpius cauda sic heretici decipiunt per temporalia que debent posse sicut cauda posterior pars in animali. vel ideo comparantur quia cum scorpius pungit non sentitur. postea diffundit venenum. sic decepti ab hereticis non sentiunt sed tandem perimuntur.

Sic per dolos nequiunt heretici in aliquibus subvertere volunt esse quasi dei preceptum est ut corpora occidant. sed animas non decipiant.

Alia littera dicit mensibus vi. per vi. etates quibus haec littera durat signantur.

Cum data sit potestas cruciandi non aperte tormentant sed apud seculi principes accusant.

Et similitudines locustarum similes equis paratis in prelium. et super capita earum tanquam corone similes auro. et facies earum sicut facies hominum

Similes. Iohannes. Cum ostendisset qualiter nocerent et per dolos et per occultam impugnationem et in utroque dei refrenatione nunc ostendit quales ipsi sint et quos operari possunt.

Similes equis. quia veloces ad discurrendum et feroces ad impugnandum et non pendent in quos incurrant sive in cives sive in hostes.

Et hēbant capillos. mores lapsos
et effeminatos q̄ eis adherent
et ab eis ad deceptionem alioꝝ
dependent. vel capilli mino-
res q̄s adherentes sibi decipiūt.

Loricas. i. corda obstinata
q̄ sagitta ūitatis n̄ penetrat
vel sentencias deceptionibus
munitas q̄s infringit ūitas.

Sic vox ē. diūsi currus di-
ūsis viis et a diūsis equis
ad id bellum rapiuntur.
sic isti lic; diūsis heresibus
unanimit̄ ecclīā ipugnāt.

Et habebāt. cau. p̄q̄m non
valet ratio. vel tumultus coꝝ q̄
runt auxilium p̄ncipum. q̄
caude dicūt. q̄ ut astringant
terrent et blandiuntur. vel cau-
de dolose sunt quibus coram blan-
diuntur et latent̄ pungunt.

Cui n̄. he. q. d. ad h̄ cauete ut
hebrei. greci et latini. id omnes eē
q̄ x̄ euangliū aliq̄ hāt eum
linguaꝝ. ē septum et receptū.

Sic mores mulierum sc̄ molles et flexibiles i. ōē uentū.

Et hēbant capillos sicut capillos
dentes leonū lamatū hūr et lacerāt q̄ ipi alios lani-
mulierum et dentes eaꝝ sicut dentes
antes.
leonum erant. et hēbant loricas
i. cumulos suaꝝ q̄ faciunt
sicut loricas ferreas. et vox alarum
qm̄ deficiunt.
alaꝝ eaꝝ sicut vox curruum equo-
rum multorum currentium in bellum. Et
habebant caudas similes scorpionū
i. pericu q̄ peccare faciunt.
et aculei erant in caudis eaꝝ. et
i. a. d. h̄ cum vos boni ne timeatis eos. malis sed. v. sensus cum.
potestas eaꝝ nocere hominibus.
hostensis q̄les ī se sunt monstrat p̄ q̄ h̄
mensibus quinque. et hēbant sup se regē
potis diabolum dāmnatē et tremis.
angelum abyssi cui nomen hebraice ab-
addon. grece autem appollion et latine
a parte vite
hñs nomen exterminans. Ve unum abiit
et ecce veniunt
adhuc duo. ve. post
hec.

Ve unum. a. ordine narrans
et ordinis tempꝰ. h̄ ē enim dāp-
natio maloꝝ q̄ erit tempore anti-
christi.

angelus.

Et sextus angelus tuba cecinit et audivi vocem
sic q. q̄cquid offert̄ a dō accipit̄
unam ex. iiii. cornibus altaris aurei qd est ante oclos
p̄eones p̄teriti tempus p̄monent illos q̄ erunt tempore anti x̄.
dni dicentem. sexto angelo qui ha-
i. p̄dica
bebat tubam. Solve
ce solutos ut caveant s. electi.
iiii. angelos q̄

P. iiii. q̄ dex p̄dicamus q̄ sunt
nativitas. passio. et resurrectio.
ascensio. ceca q̄ alia sunt.

Solve q̄ eufrates fluminis
c̄centes babylonē. i. p̄ncipes

Altare x̄ cornua. al. p̄di-
catores x̄ sublevantes et
p eo mori pati sic sanguis

poneba(n)t(ur) in cornib(us) altaris vel alt(ar)e ecclesia se immolans in qua cornua .i. defensores aliorum q(ui) o(mne)s ad id tendunt. vel .iiii. cornua evangelia. q(ui)d docent detegi sinunt s(e)c(un)d(u)m antichr(istum).

Vel p(er) horam accipe medietatem anni. p(er) diem unu(m) annu(m) p(er) mense(m) aliu(m) annu(m) et p(er) annu(m) centum na(m) p(er) tres annos et dimidium durabit p(er)secutio antichr(ist)i.

Et ita .iii. .i. sic intellexi q(ui) ad destructionem aliorum exstabant et sic intellexi q(ui) p(er) diabolum h(oc) faciebant quem sic eq(ui) portabant vel eq(ui) diaboli s(un)t q(ui)s mali fu(n)dant.

Supra in plaga locustarum vidit faciem hominum. h(ic) leonum. q(ui)a heretici aliq(ui)d humanitatis ostendunt. ministri antichr(ist)i. q(uo)s docent d(i)c(t)is et signis et penis cogunt confiteri.

alligati sunt in flumine magno eufraten. et soluti sunt. iiii. angeli qui parati sunt in horam et diem et mensem et annum ut occiderent terciam partem hominum et numerus equestris exercitus vigies dena milia et audivi numerum eorum. Et ita vidi equos in visione et qui sedebant super eos habebant loricas igneas et iacinctinas et sulphureas et capita eorum erant tamquam capita leonum et de ore ipsorum procedebat ignis et fumus et sulphur. et ab hys tribus plagis occisa est tercia pars hominum et de igne et de fumo et de sulphure q(uod) p(ro)ce

[Interlinear glosses: .iiii. supra dicti videl(icet) .n. .p. .t. .a. — .i. ita vel dampna — .i. p(er) .iiii. p(ar)tes mundi vel — q(ui) .iiii. dec(em) p(re)dicta impugnat — .i. tam vel diu — .i. diu et diu. — .i. reprobos om(ne)s. — .i. Soluto diabolo multi p(er)cipiu(n)tur qui ad alios enecandos molunt(ur) — .i. et vidi p(ro)p(ter) eo nu(mer)o q(ui)a audivi .i. intellexi q(uod) plures erant mali q(uam) boni. — .i. diaboli vel super eos fundati — .i. p(er) ignem ire et libidinis — .i. p(ro)tecta q(ui)a ceci et in tenebris positi — .i. coloris fumidi colores — .i. p(ro)pter fetorem viciorum et malorum operum — .i. maiores int(er) ministros diaboli — .i. q(ui)a ore lamant et ferent — .i. de p(re)dicatione ap(er)te mala. — de — .i. ea eterne pene — vel ignis .i. cupiditas. fumus .i. superbia. sulphur .i. fetor malorum operum.]

mundi p(er) q(uo)s diabolus est in ipsis est occulte operabat(ur) hos vinc(u)lis; et communicari ut q(ui) in eis erat q(ui)s gentiles p(er) eos s(e) tradidos aperte operetur. vel .iiii. angeli in mundi finem .iiii. p(ar)tib(us) mundi regnantes qui sunt refrenati in passione x(risti).

Vigies. dena. q(ui)a s(un)t .x. p(re)cepta legis p(er)fecti. et q(ui)s dupl(ex) nu(merus) ponit(ur) malorum q(ui)a mali plures s(un)t bonis.

Habebant lo(ricas) ig(neas) .i. muniebant eos suis de quib(us) sequitur eterna pena. v(el) .i. ignis et fumus et fetor. vel ha(bebant) lo(ricas) ig(neas) et(er)nam penam q(uam) numq(uam) dimittent quos accipit.

Tercia pars ho(minum) .i. omnes reprobi de ecclesia et sile omnes iudei. vel pagani q(ui) numq(uam) fuit baptizati nec ab ecclesia separati.

scilicet vere de ore etc. — scilicet mala predicatione

debant ex ore ipsorum. potestas enim equorum in ore eorum

scilicet in occultis deceptionibus si aperte nequiunt. scilicet vel in caudis habent potestatem. scilicet blandimentis facie

est et in caudis eorum. nam caude eorum similes serpentibus

et occulte inmittunt venenum. scilicet alios maiores qui mordent. scilicet stimulis

habentes capita et in hiis nocent. Et ceteri homines qui non

scilicet quia non pereunt quia non egerunt penitentiam.

sunt occisi in hiis plagis neque penitentiam egerunt de operibus

scilicet non egerunt ut in ... — scilicet turpius

manuum suarum ut non adorarent demonia et simulacra

aurea et argentea et erea et lapidea et lignea. que neque videre

possunt neque ambulare et non egerunt penitentiam ab ho-

micidiis suis. neque a veneficiis suis. neque a fornicatione

X

scilicet filius dei unicum — scilicet fortis armatus

sua. neque a furtis suis. Et vidi alium angelum

fortem diabolum exsuperavit. scilicet se humiliante assumptione carnis. scilicet quia se cognoscibilem fecit. scilicet de cognitione ... carne angelorum

fortem descendentem de celo amictum nube.

quia est nobis refrigerium a vicia. scilicet deus erat in christo mundum reconcilians sibi. scilicet illi in quo veniet lux; ymago dei ut in contemplatis. scilicet iuxta eam de deo habet cognitione ... reperitur esse dei ...

et yris in capite eius et facies eius erat ut sol

scilicet portatores firmi in fide et alios sustinentes. scilicet quia spiritu sancto accensi et alios illuminantes.

et pedes eius tamquam columpna ignis et habebat in ma-

nu sua libellum apertum et posuit

scilicet predicatores firmiores. — scilicet in penitentia

pedem suum dextrum supra ma-

scilicet fluxiores — scilicet minus firmos. — scilicet super eos qui ...

re. sinistrum autem super terram et

sustentabant et si non credebant. scilicet de magnis agente. scilicet contra tribulationes

clamavit voce magna quemad-

scilicet in eo etc. illi ab

modum cum leo rugit. et cum

eo missi predicaverunt

clamasset locuta sunt .vii. toni-

scilicet ... eorum ... — scilicet etc. — scilicet in universis fuere

trua voces suas. et cum locuta

cessores terrore inferentes

fuissent .vii. tonitrua voces suas

Et habebat in manu. omnis scriptura operatione sua completus partim predicando partim que de se dicta erant complendo. tandem suis sensum aperiendo.

hoc est possunt scilicet maiores peccatores minores scilicet minores.

Vox leonis ostendit eius virtutem et in[illegible] terrorem est leo cauda circa silvam suleum fecit et rugierit nulla ferarum audet exire ita christus suos in fide concludens rugit ne aliquis exeat.

et ego

s. ut q̃ — s. i. intellexi

Et ego scripturus eram et au

q. illi tunc intelligerent — s. inspiratione diuinã l' angelicã amonitionẽ

diui uocem de celo dicentem.

s. i. sigilla ut amicis pateat et inimicis lateat.

Signa que locuta sunt .vii. to

s. i. manifestare infidelib' i quib' locũ n̄ hñt.

nitrua et noli ea scribere. Et angelus quem

uidi stantem supra mare et supra

s. i. exultauit — s. i. h' nãrrate q. opat' erat

terram leuauit manum suam ad

s. p' h' firmitẽ statuit q. d's erat nam sic x' resurrexit

celum et iurauit per uiuentem in

et nos resurgem'. — s. q. de nichilo oĩa fecit suos i melius recre

secula seculorum. qui creauit celum et

are poterit. — s. cũ s' creauit ea

ea que in illo sunt et terram et ea que

q̃ in ea sunt — heri' q'dam destruerẽ q̃ astruut' uel q'dam n̄ creatas a d'o

in ea sunt. et mare et ea que in eo sunt

s. a demone ut bulonẽ — s. h' illi ulcium ↄsidantes pacienẽ ↄtinẽ. s. q.

quia tempus — immortales et ipassibiles efficiẽt. ē eẽ tps maloꝝ — sic in sc'la s. i. nl'la uarietas. et eterna stabilitas. — animaꝝ immortalitas.

amplius non erit sed in diebus

s. ē p'dicabit q. diu n̄ du

uocis septimi angeli cum ceperit

rabit.

tuba canere tunc ↄsummabitur

s. i. remunatio sc'oꝝ q. s' secretũ q' n' oculs u. n. a. a. 7 c.

misterium dei. sicut euangelizauit per

s. diuinã amonitõẽ

seruos suos prophetas. Et uocem quam

s. de celis loquẽtẽ.

audiui de celo iterum loquentem mecum

s. iõnẽ reddentẽ — s. i. p' eã intellige spmẽ di grãm — s. i. sc'ptũ

et dicentem. Vade et accipe librum

a d'o ↄpletam et fidelib' intimatã. — s. i. pati ad iuuare oĩs accedẽtes

apertum de manu angeli stantis su

s. ubi obedies et amplia ui m̃re.

pra mare et sup terram et abii ad an

Scriptur' eram. h' fert p'sonã coꝝ qui antix' tempore uolent p'dicare ex p'cedentiũ imitatione.

Et angelus q. ui. Cum tanta desolo erit in ecclia q. et p'dicatio erit ablata. ne fideles desperent accipiunt ↄsolonem nõ ad detrimentum sue salutis p'dicationem subt'hi.

Qa cp'r antix' tanta erit destructio phibeb' ill' q' erunt tp'r ipsius p'dicationis q'ãuis p'dicare uelint ē ex anecessorib' sunt hãnt offm p'dicandi. Illi a' io p'dicauerint q. a x' ad h' instituti fuerunt. xp's n' eos instituit q. tẽ tp's p'redicandi erant et ipe ad hoc uenãt. s; m' unde destructiõẽ tp'is antix' ↄtriam ↄstructiõi qm xp's fecit. et p' h' p'pende p'dicationem inito subtrahi.

Vl' aliter desẽpta seuicia antix' ↄsolonẽ subdit q'. hebunt tẽ temporis. s. q. fideles ↄsolabit' illa de x' in corde suo q. erit erit ↄsolatio

Sic euangelizauit. intentio p'phaꝝ fuit p'ma de aduentu dñi et de ↄsumpmatione sc'li.

Et uocẽ. q. d. ostensa destructione q' erit tp'r antix' et inde p'dicatione subtracta et ab hoc fidelib' ↄsolone adhibita monetur q' uidit iterum p'dicare q' s' dicat' apte. Ecce re

uelam t omia. m vade 7 pdi
ca. n q̄ sunt aspa deuita. n
c̄ruaris pro tribulatione aliqua.
q̄ non tanta pacieris q̄nta
pacient qui psecuabunt tpr̄e
antrx. h ad ↄsolonem p̄sentis
ecclie hic apponit ū maior tri
bulatio pnuncietur.

Vade. q. bñ sciebat intellirem o
netur ut p amonitionem alis
pdicaturi informentur.

Cum ego recipem lic; amari
intelligem monuit ut n pro
morte dimittem.

Cu inixrils; pdicationē adiūt
ces dat scripturas p q̄s eam
exerceat.

Metire. i. tti. s uniccq; capa
citatem pdica. ut ↄstituas
ecclesiam 7 in ea altare.

Atrium. i. flos x̄anos qui se
ecclesiam simlant h feis abne
gant.

Ciuitatē scām. i. ecclesiam
ad uite uiuend ↄgregatā
7 uirtutib munitam psequēt
msib. xlij. i. trib annis 7 di
midio quib regnabit antx
.q.d. sciatis oms psecutiones
q̄ sunt i p̄senti 7 q̄ sunt in
p̄tio ab antx pcedere. sic
illas q̄ erunt tempore suo.

(s. oratione 7 odone)
gelum dicens ei ut daret m li
(s. libri. i. certa eum inquirendo 7 opando)
brum. 7 dixit m. accipe 7 deuora
(s. q. ds si q. paratū uidet q. necciū ē sponte offē. s. q. impleq; ue ē)
illum 7 faciet amaricari uentrē
(humanitatis q ē moll 7 fragil s. s; placebit cogitando 7 pdicando.)
tuum. h in ore tuo erit dulce tāq̄
(s. i. oratione x sub sequ)
mel. 7 accepi librum de manu an
geli 7 deuoraui eum 7 erat in ore
(s. t eis)
meo tanq̄m mel dulce. 7 cum deuorassem eum amari
catus ē uent ms. 7 erat in ore mo tanq̄m mel dulcis. 7
(s. a trib decaret.)
dixit m. oportet te itm pphare ppls 7 gentib. 7 lingīs

XI

7 regibus multis. Et datus est
(s. i. scriptura calamo scripta.) (s. i. scept q̄ reges)
michi calamus similis uirge. 7
(ↄstituit. s. amonens) (s. erige ad pdicand.)
dcm est michi. Surge 7 metire
(s. i. xpm.) (s. i. ↄstituas q̄li 7 adorēt)
templū dei 7 altare 7 adorantes
in eo atrium aut q̄d est foris tem
(s. certū tanđ ostende se eē foris. s. odo sub tbē pdicare)
plum eice foras. 7 ne metiaris eū
(s. i. ↄformes feis ut gentiles.) (s. i. ipi gentiles.)
qm datum est gentibus 7 ciuita
tem scām calcabunt msib. xl.
(s. de helya 7 enoch)
duob. 7 dabo
(agit p q̄s pdicatores alis instituit.)
duob testibus
meis 7 pphabunt

Et dabo. d. t. a. d. cū
minor ē tribulo n debetis
cessare q̄ tpr ipi cū grui
sunt faciā illos pdicare.

Nota q. hij dies n p̄ficiunt

s. iii. cū dimidio sic ipse Xᵒ pdicauit — s. i. pdicatores pniam
tres annos et dimidium — dieb' mille ducentis sexaginta amic-
sic et Xᵒ nō opleuit dimi- — et sic ostendentes. — s. qd exemplū hoȝ debetis pdicare — s. i. spū sco
dium annum pdicatiōis — ti saccis. hij sunt due oliue et duo
sue. — s. qd dō placeat attendentes. — s. dantes lumē aliis — s. a ppositō reuocare
candabra in ɔspectu dei tēr stantes et siquis uoluīt
s. i. spūal sniā. — s. i. dempnabit
nocere eis ignis exiet de ore ipsoȝ et deuorabit inimi
s. corporali morte
cos eoȝ. et siquis uoluīt eos ledere sic oportet eum oc
s. i. scpturas q celant archana — s. qa nō pdicabit ū ɔgō
cidi. hij hñt potestatem claudendi celum ne pluat
dieb' pphie ipsoȝ. et potestatem hñt sup aquas conū
tendi eas in sanguinē et pcutere tērm omī plaga. q
s. eum x. iii. annos dimidiū
ciensciumq; uoluīnt. et cum finie
rint testimonium suum bestia q̄
s. ad regnū. — s. ex tenebrosis. — s. disputationis
ascendit de abysso faciet adūsus illos bellum et uincet
s. corporalit — s. ut ceteri uidentes timeant eis ɔformari.
illos et occid; illos et corpora eorum iacebunt in pla
s. terrim. — s. soli uirtute nō in malicia. — s. i. muti qr nemo pdicabit spūalr.
teis ciuitatis magne que uocatur spiritualit sodoma. s. i. tene
bro sa sū ɔgnicione dī. — s. helye et enoch. — s. pdicando uirtute — s. q dā oculis q dam fama.
et egiptus ubi et dūs illoȝ crucifixus est. et uidebunt
de ppłis et tribub' et linguis et gentib' corpora p tres
s. ne memoria eoȝ habeat
dies et dimidium et corpora eoȝ non sinentur poni in
s. iustoȝ afflictio impioȝ ē epulatio
monumentis. et inhitantes tērm gaudebunt sup
s. dona ad letū l' ɔgratulatioes et fabulones ad inuicē de eis lo
illos. et iocundabuntur et muña mittent inuicem qm
quentes. — s. pdicendo inquietari — s. l' bant
hij duo pphe cruciauerunt eos qui hitant sup tērm
s. i. annos et dimidiū s. p' mortē antexpi.
et post dies tres et dimidium sps

In pcēm. l' ē audita neglligi
tur cum audiri ɔtemptur

Et post dies tres. Ostensa tribu

lacione eorum per quorum exemplum istum uiuitabant ad predicandum et si necesse fuit ad compaciendum ostendit et ipsorum coronas ut sit istum de corona sua per martirium suo certum faciat.

s. anima eternalis uiuificans. s. vidi in interitum. s. iam inmortales
uite a deo intrauit in eos. Et steterunt
et inpassibiles
super pedes suos

Sup pe. i. scilicet se ipsos quibus fuit non indigentes aliquo uiuicantibus sed erunt firmi

s. i. pena infernalis. vel reuerencia dei
et timor magnus
s. ut pondus opprimens, vel erigit s. illos.
cecidit super eos qui uiderunt

s. magnificatos
eos. Et audierunt uocem magnam de celo dicen-
s. i. magne potestatis s. a Christo ut ab archangelo
s. i. hec optante. s. i. ad gloriam sanctorum
tem illis. ascendite huc. Et ascenderunt in celum in
s. que illos refrigeret et inimicos terreret.
s. i. in ipso tempore glorificacionis horum ut in illa hora
nube. Et uiderunt illos inimici eorum. Et in illa factus est
hora qua helyas et enoch occisi sunt
s. i. hoc quod ad hoc constitutus ubi ut decimus ordo restituitur restaurantes. s. i. penas de eccl.
terremotus magnus et decima pars ciuitatis cecidit. Et oc-

Terremotus. i. terreni moti sunt ut puniantur in inferno. vel ad destructionem ecclesie occisis

s. ideo destructa in inferno vel per se non respuere s. que deus placuit ad mortem.
cisi sunt in terremotu nomina hominum
ut non terrantur quod in fideles. s. eos perfecti in malicia. s. qui ceciderunt in penas vel in peccatum
septem milia. Et reliqui in timo-
magistri. s. i. reuerentia dei vel timent ne cadant s. michi sunt attribuentes
re sunt missi. Et dederunt gloriam deo celi. Ve secundum
s. ordine narrationis tempus
abiit et ecce ue tercium ueniet cito. Et septimus
s. i. laudes deo de uictorum saluatione et malorum
angelus tuba cecinit. Et facte sunt uoces magne in celo
dampnatione.
s. i. patris et filii
dicentes. factum est regnum huius mundi domini nostri et christi

Factum est. quod prius uilis erat et abiectus iam regnat coronans bonos. malos condempnans.

s. am. s. in eternum
eius et regnauit in secula seculorum. Et
minores in et glorificat et maiores
.xx.iiij. seniores

Et regnabit. i. permanebit regnum ipsius in seculum seculorum. non ut quidam heretici putant sanctos post diffinitionem episcopis in mundi uitam redituros

s. i. considerantes quod deo placeat.
qui in conspectu dei
s. i. iudicant quod est in plenum. s. i. sibi
sedent in sedibus
consimilis s. i. et humiliabunt se. s. i. in corda sua.
suis ceciderunt in facies suas. Et

In faciem cadit qui in hac uita culpam agnoscit eamque penitendo deflet retro cadit qui in hac uita repente decidit et ad que supplicia ducatur nescit.

s. i. ut hoc conseruasti eos. s. ideo quia saluasti nos et inimicos dampnasti.
adorauerunt deum dicentes. Gratias agimus tibi

s. immutabilis — soli c[on]despiciebaris.

dn̄e ds omnipotens. qui es ⁊ qui eras. ⁊ qui uen

s. resurgendo. sp[iritu]m tuis dando. ecc[lesi]am congregando

turus es. qui accepisti uirtutem tuam magnam ⁊

s. tuos a diabolo defendisti — s. ī p[ro]prio regno. — s. c[ontra] alios. — s. ī adueniet

regnasti ⁊ irate sunt gentes. ⁊ aduenit ira tua ⁊ tp̄s

oportunitas tam bonorum quam malorum — s. ī aduenit tp̄s — s. ut diuidantur boni a malis t[em]p[us] iudicare ut iudices

mortuorum iudicari ⁊ reddere mercedem seruis suis p

s. prudentibus s[an]c[t]is ⁊ aliis — s. in fide confirmatis. — s. ī n[on] tam maioribus s[ed] q[u]ibuscumq[ue] fidelibus

phetis. ⁊ s[an]c[t]is ⁊ timentibus nomen tuum pusillis et

s. ī aduenit tp̄s. — s. i. se ip[s]os p[er] malam operationem ⁊ alios p[er] malum exemplum

magnis. ⁊ exterminandi eos qui corruperunt terram.

s. i. datum ē sp[irit]ui s[an]c[t]o p[er] g[rati]am misteria ecclesie q[ue] p[er] t[em]p[ore] tabernaculi figurabantur

Et apertum ē templum in celo *s. i. ecc[lesi]a*

De pugna ecclesie pendet de reuelatione mulieris ⁊ pendet ex tercia uisione q[ue] ē de iniuncto officio.

reuelatum sc[ilicet] fidelibus

et uisa ē archa testamenti eius

s. i. ī eccl[esi]a q[ue] ē ī celo p[er] bonam uitam

in templo eius.

Xp̄c archa in quo omnis thesauri sapientie absconditi, q[ui] compleuit uet[us] t[estamentum] ⁊ instituit nouum.

Et apertum ē. In h[ac] iiij. uisione h[abe]t materiam mulieris eam b[e]n[e] ordinatam. et bona aperta h[ab]entem que a diablo impugnatur. ⁊ aperte ⁊ occulte ⁊ in omnibus his ostendit eam superare p[er] q[uod] superare magis armat fideles ne deficiant in aliqua tribulatione.

s. ī data intellecta — s. ī exhortationes — s. g[rati]am ad fidem

⁊ facta sunt fulgura. ⁊ uoces ⁊ terre

q[ui]dam ad ira[m]. — s. ta[li]a q[ui]bu[s]dam uisa ē p[re]dicatio inuolabilis. — s. signum significantem

motus. ⁊ grando magna. ⁊ signum

s. i. in ecclesia — s. i. ecclesia

magnum. apparuit in celo. ⁊ mu

s. q[uod] induit x[risto]pm q[ui] eam illuminat. — s. o[mn]ia t[er]rena q[ue] n[on] ī eod[em] statu p[er]manent — s. hec m[un]dan[a] subiecit t[ame]n n[on] afficitur.

lier amicta sole ⁊ luna sub pedibus

Signum ⁊ ex his inditio precede. s. hoc signum. i. quoddam magnum significantem.

eius ⁊ corona in

s. i. m[agisterio] x[risti] t[ame]n in p[ri]mordio ecclesie — s. i. in u[ir]ginitatem.

capite eius. ⁊ stellarum. xij. ⁊ in utero

f[ili]um dei — s. i. p[re]dicabat — s. i. cupiens alios generare p[re]dicando ..

hns. ⁊ clamabat parturiens. et

aduersa patit[ur] t[ame]n cruciat[ur] asperitate — i. carnem suam macerat — ut p[re]dicatio sua sit ydonea — s. parit ē suos in lucem emittit.

cruciatur ut pariat.

Hic facit mentionem de reuelatione misteriorum q[ue] fuerunt in s[e]c[un]da uisione ⁊ de iniuncto officio p[re]dicationis quod habuimus in tercia. ut istam quartam q[ue] de pugna ecclesie ⁊ diabuli ē. ex his duabus. i. s[e]c[un]da ⁊ tercia ostendat pendere

s. i. ī ecclesia ex

⁊ uisum est aliud signum in celo

pugnanda — s. ex fortitudine magne potestatis — s. q[uia] homicida. s. i. uniuersos

⁊ ecce draco magnus rufus ha

In ca. e. co. i. xij. ap[os]t[oli]s q[ui]bus m[un]d[u]s credid[it]. ubi q[ui]bus m[un]d[u]s uicit.

C XII

iiii visio.

bens capita. vij. ⁊ cornua. x. ⁊ in capitib9 suis vij.
diademata ⁊ cauda ei9 trahebat
terciam partem stellarum celi. et
misit eas in terram. ⁊ dracho ste-
tit an mulierem que erat paritura ⁊ cum pepisset
filium ei9 devoraret. ⁊ pepit filium masclm qui rec-
tur9 erat omīs gentes in uirga ferrea.
⁊ raptus est
filius eius ad deum ⁊ ad thronū
eius ⁊ mulier fugit in solitudine ubi hēt locum para-
tum a deo ut ibi pascat illam dieb9 mille ducentis
sexaginta. Et factū est prelium magnum in celo.
Michael ⁊ angli eius preliabantur cum drachone.
⁊ draco pugnabat ⁊ angli ei9 ⁊ non ualuerunt neq;
locus inuentus ē ampli9 eorum in celo.
et proiectus est dracho ille magnus
serpens antiq9 qui uocatur diabolus. ⁊ sathanas q
seducit uniūsū orbem proiectus est in terram ⁊ angli
ei9 cum illo missi sunt. Et audiui uocem magnā
in celo dicentem. Nunc facta ē

Non de effectu s; de potentia draconis loq.

Cauda .i. deceptiones q̄b9 celat uicia. ut cauda celant turpia.

Per passionem credebat diabls ecclesiam s̄ subiugare.

Carnali gn̄oe x͡p9 de habnā ⁊ dd. processit. ul' pepit ecclia filium .i. fidē x͡pi in cordib9 au ditorum.

Nō ualuer̄ remouēre auxilia anglorum. q̄ nō potuerunt ecclīā deicere ī pc̄m.

Et audi. uo. Cum ostendisset

hominis. s. remissio peccatorum in baptismo. s. regit suos de virtute in virtutem.
salus et virtus et regnum dei nostri
s. hec omnia per Christum operata est s. omnium diaboli s. i. per
et potestas Christi eius quia proiectus est accu-
peccatum accusabiles reddere s. quod ex officio habebat s. in affectu ostendebat
sator fratrum nostrorum qui accusabat illos
s. quamdiu in eis latet peccatum quod maxime timet s. continue. vel tempore prosperitatis
ante conspectum dei nostri die ac nocte et
delectando vel in adversis contristando. s. liberum arbitrium s. i. suggestionem
ipsi vicerunt ipsum propter sanguinem
eius s. ad imitationem s. quia non tacent ubi necesse est s. i. fidei quam testatur exterius s. i. non sic fovent carnem suam ut ... animas
agni. et propter verbum testimonii sui et non dilexerunt suas
presentem s. angeli vel sancti. s. in maioribus habitatis mino-
usque ad mortem. propterea letamini celi et qui habitatis
res sancti. vel omnes in angelis. s. i. in vicia fluentibus in eodem medio stabilitis s. de celo vel de minoribus in quibus iam non s. occidendo.
in eis. Ve terre et mari quia descendit diabolus ad vos ha-
habet locum temptatio s. quia videt multos sibi subtrahi et in locum suum substitui. s. unde fervent iras
bens iram magnam sciens quod modicum tempus habet. et postquam
vidit draco quod proiectus esset in terram per-
s. quia in quadam aperta tribulatione habet auxilium ab eodem filio a quo
secutus est mulierem que peperit mas-
habebat in occultam impugnationem. s. duo testamenta vel dilectiones. vel due vite.
culum. et date sunt mulieri due ale aquile magne ut
volaret in desertum in locum suum
s. per tres annos
ubi alitur per tempus
et dimidium. s. a presenti
et tempora et dimidium temporis a facie
impugnatione s. quamvis terra parata esset. s. ex inspiratione
serpentis. et misit serpens ex ore suo
s. quia ad eam non attingit s. tribulationem inundationem
post mulierem aquam tanquam
s. in peccatum.
flumen ut eam faceret trahi a flu-
s. i. Christus ecclesie sue dedit vires patiendi s. vel sancti orando. s. sancti stabiles ut terra.
mine. et adiuvit terra mulierem. et aperuit terra os
s. i. os penas in se destruxit fecit immortales et impassibiles quod et faciet in suis.
suum et absorbuit flumen quod misit

Diabolum in hoc certamine occulto ab ecclesia victum auxilio sibi et angelorum subiungit exultationes angelorum ipsorum. vel sanctarum animarum de victoria fratrum ut laborent vincere qui de iungit victoria sua angelos. vel sanctas animas audiunt audire exultare.

Cum vidit diabolus se per occultam fraudem non posse proficere aperta tribulatione agreditur expugnare.

Quasi dicat quia per consolationem vite eterne tum peremit et in deo firmum habet munitum.

Si accipiatur illud ecclesie status qui erit tempore antichristi dicetur alitur per tempus et tempora et dimidium temporis per predicationem Helye et Enoch. Si generaliter ecclesia accipiatur dicetur per tempus et tempora et dimidium temporis alitur predicatione Christi facta tribus annis et dimidio temporis: Christi predicatione pascitur ecclesia cotidie.

Et aperuit i. preparavit et ydoneum

L

L se fecit ut reciperet quecumque super inferrent ad similitudinem os aperiens quod in passione sua fecit in quo suis exemplum paciendi se prebuit.

Non tamen omnes illos vicit innocentes sed tantum super harenam .i. infructuosos moram fecit in quibus apparent signa vestigii.

Bestia. alia specialiter antichristus. alia generaliter tota collectio malorum

XIII cuius interfectus antichristus caput et corpus.

Simulabit se antichristus mortuum et per triduum latens postea apparebit dicens se suscitatum.

Arte magica ascendisse in aera ferentibus eum demonibus et sic curabitur plaga. in. e. quod quasi prius mortuus credebatur: post vivens reputabitur.

scilicet quia licet non possit devincere

draco de ore suo. et iratus est draco

non tamen desistit invadere et locum invadendi querere.

in mulierem et abiit facere prelium

scilicet in minoribus de eadem ecclesia

cum reliquis de semine eius qui

scilicet opere complent

custodiunt mandata dei et habent

scilicet qui credunt non timent proferre

testimonium ihesu christi et stetit super

scilicet adhuc ut bonos possit illos vincere

scilicet .i. de collectione malorum

harenam maris. Et vidi de mari bes-

familiam sibi instituit. scilicet principium ... super alios malos se extollentem scilicet .i. princi-

tiam ascendentem habentem capi-

pes scilicet similes scilicet .i. corpus quasi principes impugnantes decalogum scilicet quia non est ad preceptum quasi per principes in insigniter

ta .vii. et cornua .x. et super cornua .x. diademata et su-

et de quo ipsi non coronentur scilicet .i. principes scilicet quod dicunt christum non deum sed magnum fuisse.

per capita eius nomen blasphemie. et bestia quam vidi simi-

scilicet variis vestibus erat plena .i. variis simulationibus occultans vicia scilicet missi a principibus scilicet calidores in sermone.

lis erat pardo. et pedes eius sicut pedes ursi. et os eius sicut

scilicet quia devorant et terrent scilicet aliud per quod noceret. scilicet faciendi miracula. scilicet seducendo multos

os leonis. et dedit illi draco virtutem suam et potestatem

scilicet antichristum scilicet fingentem se trucidatum

magnam et vidi unum de capitibus suis quasi occisum in

mortuum. scilicet simulatorie.

mortem. et plaga mortis eius cu-

scilicet per ascensionem.

rata est et admirata est universa terra.

scilicet imitans bestiales scilicet .i. antichristum scilicet .i. dia-

post bestiam et adoraverunt dra-

bolum. scilicet resurgendi ut videbatur.

conem. qui dedit potestatem bestie

scilicet antichristum.

et adoraverunt bestiam dicentes

scilicet resurgentem scilicet voluntati eius resistere.

Quis similis bestie. et quis poterit pugnare cum ea

scilicet permissione dei scilicet magniloquus se extollens scilicet quia dicet se filium dei

et datum est ei os loquens magna et blasphemias. et da-

scilicet .i. operari miseris.

ta est illi potestas facere menses .xlii. Et aperuit os

negando dm̄ eē. — i. q̄ dm̄ l' usq; ad dm̄.
suum in blasphemias ad deum.
i. oēm institutionē ei' p — q̄ laudabit'
blasphemare nomen eius. et ta
apparet — i. oēs illos q̄ ab eo maiorib' p'te
bernaclm ei' et eos qui in celo
sunt — p'missu — corporalr
hītant. et datum est illi bellum facere cum scis et uincē
illos. et data est ei potestas in omnem tribum. et p̄plm
et linguam et gentem et adorauerunt eam omēs qui
i. dediti t'renis — i. reprobi tm̄. — q̄ lib' ē
habitant t̄ram. quor non sunt scripta nomina in li
agnus. ipē ē — agn' i. lib'.
bro uite agni qui occisus est ab origine mundi. Si
i. a. cauete omēs. — intellectū — intelligat — i penal' eternales.
quis habet aures audiat. qui in captiuitatem du
xerit. in captiuitatem uadat. qui
in gladio occide
rit. oportet eum
h. i. irespectu penar et remunatoīs
gladio occidi. hic est pacientia
respiciendo penam malor. et remunatione bonor. pacientes sunt. et fidem tenēt.
et fides scōr. Et uidi aliam
pote minorē. pseudo apłos. i. l' supbia & pdicione pficientē. pamārescrena.
bestiam ascendentem de t̄ra. et ha
q̄ si q̄d boni ī eis uidebit' simulatio erit.
bebat cornua duo similia agni
i. apli in loquit' sic diabl's ī antix' erit locut'
agni. et loquebatur sic draco et
s. oēs modos decipiendi q̄b' antix' decepit.
potestatem habebat prioris bestie
q̄ ī oīb' capd sui ē. pponebāt. s. antixpm
omnem in conspectu ei' et fecit t̄ram

Quia aptur. o. s. In tantam fiduciam prorūpet ut quod an̄ occulte tam tunc publice audeat blasphemare.

Occisus in suis. ut ī abel. l' qr an̄ oīa dispositum ē q. in fine tpr occideret. l' occisus. i. in agno mistice q̄ abel obtulit. ul' ī ipso abel a frē occiso p̄figat' ē.

Qui captiuat homines nūc a fide, tandem a salute. s. antixps. ul ipse diabolus.

Antix' et sui occidunt gladio maīali. et psuasionis. et p̄ibūt gladio etni iudicii.

Hic ē paciencia. i. paciam et fidem tenebunt. qr illo destructo. se sciunt remunan dos.

Et uidi. descripta t'bulatione q̄ erit p antix'm et suos p'ncipes. subiungit aliam q̄ fiet p suos apłos. quos ipse p totum mūd' sparget.

Cornua. qr simulabunt se hr̄e innocentiam et purā uitā et ūam doctinam et miracla q̄ xp' hūit. et sui dedit. ul duo testamēta ē usurpabunt.

Terrā. i. terrenos et in amore

audiendi

& tire pseuantes. vel terram. i. corpus. habitantes in ea. i. animam.

Ignem. i. malignum spiritum super suos faciat descendere. ut loquantur variis linguis.

& hitantes in ea adorare bestiā
primam cuius curata est plaga
mortis. & fecit signa magna. ut
etiam ignem faceret de celo descendere in terram in
conspectu hominum. & seducit hitantes in terram propter
signa que data sunt illi facere in conspectu bestie di
cens hitantibus in terram. ut facerent ymaginem
bestie que habet plagam gladii & vixit. & datum est
illi ut daret spiritum ymagini bestie ut loquatur ymago
bestie. & faciat ut quicumque non
adoraverit ymaginem occidatur.

Quia magica arte faciet statuam loqui. & futura predicere.

& faciet omnes pusillos & magnos & divites & pau
peres & liberos & servos habere caracterem in dextera ma
nu aut in frontibus suis & ne quis possit emere aut
vendere nisi habeat caracterem aut nomen bestie aut
numerum nominis eius. Hec sapientia est. Qui habet
intellectum computet numerum
bestie. Numerus enim bestie
hominis est. DCLXVI. Et
vidi & ecce agnus stabat supra

Qui habet intel. com. Cum hic liber grece sit editus grecos numeros querendus. apud quos omnes littere numeri significant. Nomen eius antemos. quod ei competit. quod est contrarius dicitur. a. unum. n. quinquaginta. t. ccc. e. quinque. m.

XIIII

e

Et vidi. Ostensa cum summa percussione quam paciet ecclesia ab antichristo et eius apostolis ad consolationem ostendit quale habeat adiutorem et qualem ipse habeat familiam.

virtutibus celsam et deum contemplantem — scilicet in virginitate

montem syon. et cum illo centum

perfectissimos — fide trinitatis ex iiij mundi partibus collectos — scilicet tales quales meruerunt — scilicet per annum no

xl. iiij. milia habentes nomen

eius id est agnus — scilicet quia dii dicentur — scilicet indelebiliter

eius et nomen patris eius scrip

scilicet quia in manifesto confitentur — scilicet desiderium vel admonitionem

tum in frontibus suis. et audivi

vocem de celo tanquam vocem — scilicet ab hiis qui in celo erant

scilicet id est multorum populorum, quia de apostolis multis congregati sunt.

aquarum multarum et tanquam vo

scilicet quia terret eos qui ad consortium suum venire fugiunt

cem tonitrui magni et vocem

scilicet erat — scilicet quia ipsi qui ad hoc se instituerunt ut extendent

quam audivi sicut cytharidorum cy

sua corda devota sicut lignum crucis. — scilicet ad exemplum hebant opere implebant

tarizancium in cytharis suis. et

scilicet id est de integritate anime et corporis — excellentibus — gaudium ingens, nec alius, vocatur sic quia semper est eis novum.

cantabant quasi canticum novum an

scilicet id est in presentia eorum in quibus sedet — scilicet id est predicatores

te sedem. et ante quatuor anim

scilicet id est iudices.

alia. et seniores. et nemo poterat

scilicet id est de integritate illa gaudere — scilicet nisi illi virgines.

dicere canticum nisi illa centum

scilicet id est quasi ad hoc ut essent virgines sanguis Christi elevaverit

quadraginta. iiij. milia. qui emp

quadraginta. o. lxx. s. cc. vel arnoyme. id est nego. qui Christum negat deum. in quo id numerus. a. unum. R. c. n. l. o. lxx. y. cccc. m. xl. e. quinque. ist teytan. id est sol gigas quia ue x. usurpative convenit antichristo. t. ccc. e. v. i. x. item t. ccc. a. unum. n. l. vel latinus littera dic lxx. quia ipse lucem esse dicetur. d. quingenti. i. unum. c. centum. l. quinquaginta. u. v. x. decem et sic eadem summa. Ser primus numerus perfectus est. et significat illos minus perfectos qui coniugati sunt. et per in suo. x. precepta servant. lx. significat mediocriter perfectos qui dimissis legalibus coniugiis in castitate permanent. et item. x. precepta per in suo complent. centum significat perfectissimos qui mentis et corporis integritatem non violant et x. precepta perfectissime servant. hii reddunt fructum alii. xxx.^mum alii. lx. alii centesimum. et discipuli antichristi dicent neminem posse salvari nisi antichristo obtulerint aliquem de fructibus illis.

scilicet id est quia de terra estis ne desperetis. — scilicet a quibus sordibus mundi. id est ad literam.

ti sunt de terra. Hii sunt qui cum mulieribus non

sunt coinquinati. virgines enim sunt. hii sunt qui

scilicet id est imitantur Christum — scilicet integritate anime et corporis — scilicet ut de grege ovium electi

sequuntur agnum quocumque ierit. hii empti sunt

vel ex fructibus primicie — scilicet patri — scilicet Christo. — scilicet ipsorum

ex omnibus primicie deo et agno et in ore eorum non

scilicet et si aliquid fuit — scilicet in illis inventum in quibus manet — scilicet operatione — scilicet — scilicet ante deum iudicem

est inventum mendatium. sine macula, ante thronum dei.

scilicet minorem — scilicet a terrenis se removentem scilicet id est per conversationem celestem que ibi et celestes secum trahant

Et vidi alterum angelum volantem per medium celi haben-

scilicet id est predicationem eternam promittentem et complentes ad eternitatem ducentis scilicet

tem evangelium eternum ut

inchoatum officium. scilicet hic iohannes habebat

evangelizaret

scilicet id est moratibus in contemptu mundi.

sedentibus super

scilicet scilicet omnimodam diutissime illorum qui in terrenis demorantur

terram. et super omnem gentem et

scilicet persuasione — scilicet casto timore

tribum et linguam et populum dicens voce magna. timete

scilicet non illas bestias — scilicet vel claritatem — scilicet quia non deficiatis. quia non longo

dominum omnes sancti eius. et date illi honorem quia venit hora

patiemini. — quando deficietemini — scilicet faciendo vos sibi conformes — scilicet id est si timetis defendi

iudicii eius. et adorate eum qui fecit ce-

petite ab eo subsidium.

lum et terram mare et omnia que in eis

scilicet sed diversam annunciationem

sunt et fontes aquarum. Et alius angelus se-

scilicet quia predicatores sibi invicem succedunt

cutus est dicens ei. cecidit. cecidit.

scilicet id est omnis confusi invicem — scilicet pro multitudine vel superbia. — scilicet pravo doctrine

babilon illa magna que a vino

dogmate inimica.

fornicationis sue potavit omnes

scilicet gentiliter viventes

gentes. et angelus tercius secutus est

scilicet in timidos

illos dicens voce magna. Si quis

scilicet id est antichristum — scilicet id est se conformes fecerit

adoraverit bestiam et ymaginem

scilicet signum nominis eius.

eius. et acceperit karacterem eius

scilicet que eum confitentur — scilicet quia opere imitantur — scilicet sic babilon. — scilicet de eterna dampnatione

in fronte sua. aut in manu sua, hic et bibet de vino ire

scilicet quia vitatur deus permixtum

dei. quod mixtum est mero in calice ire ipsius. et cru-

Et vidi. descripta impugnatione sanctorum per duas bestias, supposito quod auxilio agni et dignitate sanctorum eius ostensa, subiungitur admonitio. ut ad hanc familiam accedant. et comminatio ut ab illa alia declinent.

Alterum id est predicatores qui sunt alteri a Christo id est vicem eius exequentes.

Ubi operando et ubi de eo annunciando ut per vos gloriosus appareat.

Cecidit. Bis positum: firmitatem significat. vel utraque in quo omnimoda destructio intelligitur.

Purum vinum bibitur, dum flagellat deus hic ad emendationem. turbidum, dum infertur eterna dampnatio.

Vino fornicationis id est viciis, et precipue ydolatria, que est dulcis potus peccantibus, quibus alios inebriant, et ne recto tramite gradiantur, inebriant. unde dicitur eis ira dei.

Tres ponuntur, pro fide trinitatis, cum tria sunt in eas persona possint confidari.

Quod mixtum est quia non corrigitur vindicta eius ad correctionem data, punietur eterna pena.

cruciabitur igne et
i. fetore. sive ipsa corporum
sulphure in con
claritate vel talis est
spectu angelorum
sanctorum et ante conspectum agni. et
i. tenebrositas eorum i. perseverabit
fumus tormentorum ascendet in secula
i. assidue
seculorum. nec habent requiem die ac
noctte qui adoraverunt bestiam.
i. illos vel hos etc.
et ymaginem eius. et si quis acceperit
i. indiscrete ad signum de predictis
karacterem nominis eius. hic
i. hic debent patientes pati ne veniant ad eternam penam.
i. pro quo contemnitur eterna pene i. eorum. i. opere complent.
patientia sanctorum est qui custodiunt mandata dei et fidem
confitentur. i. quia illi miseri, hi illi felices. i. corde tuo et audivi
ihesu. Et audivi vocem de celo dicentem mihi. Scribe.
i. celo i. in confessione domini i. qui corpus et anima resolvuntur i. a tempore resurrectionis
Beati mortui qui in domino moriuntur. amodo iam
i. tota trinitas i. amplius non patiantur i. quibuscumque passi sunt
dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. opera enim illorum
i. scilicet vel dominicam carnem
sequuntur illos. Et vidi et ecce nubem candidam et
i. quod super sanctos sedet vel divinitas super humanitatem
supra nubem sedentem
i. iam impassibilis et immortalis
i. qui non iam sic erat filius hominis quia
similem filio
immortalis
hominis haben
i. rex vel dignitate i. ad similitudinem triumphantis i. qui vincit diabolum per passionem i. potestate i. iudicia
tem capite suo coronam auream et in manu sua fal
i. dicens ad i. qui habet vel fructus.
cem acutam. Et alius angelus exi

Opera i. merces operum que sequitur. quia dum in mundo erant maiores retributiones ad maiorem coronam ingruebant. unde qui tamen abiecti reputabantur, sed iam nichil patientur. sive se ipsos vel dampnatione. vel iustitiam a bonis malos separante.

Et vidi. Ostensa remuneratione bonorum per quod mutabatur ad gloriam eorum, supponit dampnationem impiorum ut per timorem ducat ad idem propositum.

Calix vindicta dei. non de super merum quia ad correctionem sed vindicat. sive fex i. dampnatio. quam in ultimis bibent impii. De vino sed i. de fece quia vinum quod valet ad comparationem meri ostendere turbidum, addit quod mixtum est.

Quod quidam de dampnatione malorum nuntiat, non dicit per dampnatione describenda, sed tamen pro timore inferendo illis qui deterret ab eorum consortio.

Nec hunc etc. quia non mirum si illi qui ante Christum adoraverunt Christi ipsius punientur. quia et descendentes multis eandem penam habebunt.

i. de gemina dilectione i. quia etiam domini

Exivit dominus sancti de templo cum iam

non apparent quales olim fuerant sed quales in eternum mansuri.

uit de templo clamans uoce

[Angelus] i. sancti qui usque huc fuerant in fidelibus occulti in claritate apparent iudicaturi orantes et desiderio ut deus separationem faciat bonorum et malorum.

s. ad christum — s. extreme iudicium

ad sedentem sup nubem. mitte

s. i. collige ex tuos — s. quia iam opertunum

falcem tuam et mete quia est ho-

est compleatur numerus electorum tuorum. — s. quoniam granaria et nequicia malorum et iam non habet locum.

ra ut metatur. quoniam maturauit messis terre. et misit

qui sedebat supra nubem falcem suam in terram et

s. Super dictum sancti aliud officium habentes. — s. qui licet eterno apparuit s. i. de secreto

messuit terram. et alius angelus exiuit de templo quod

[Et] alius angelus. Cum ostendisset dominum potestatem iudicandi habentem a sanctis implorari et sic iudicium fieri ostendit eandem potestatem sanctos habere i. christum ut iudicet imparatis et illos ipso obedire.

loco — s. sicut et.

est in celo habens et ipse falcem acutam. Et alius angelus exiuit

s. qui bonum potestatem perpetue qui potestatem dare ...

de altari qui habebat potestatem

s. i. eternam penam

supra ignem et aquam. et exclamauit

s. impio — s. i. ad sanctos.

uoce magna ad eum qui habebat falcem acutam dicens.

[Alius] an. i. christus qui occultus in illis fuerat. in fidelibus clarius apparuit. et ueniens de altari i. de loco secretiori quia numquam aliquis sanctus sic cognitus ab omnibus deo consubstantialis.

Mitte falcem tuam acutam. et

s. i. separa malos in nequicia

uindemia botros uinee terre. quoniam

s. quia malicia eorum completa est.

mature sunt uue eius. et misit an-

s. talis ipso

gelus falcem suam in terram. et uindemiauit uineam terre. et misit in lacum ire dei magnum. et

[Per] messem terre et uuas uinee terre eorundem malorum dampnatio intelligitur. sed tamen per uineam illos determinatius habemus qui maiori studio mala operabantur. sicut uinee ut fructificet maior maior cura quam terris adhibetur.

[Unde] propheta. lacus in quo non erat aqua i. refrigerium.

s. i. in infernum ubi multi ira dei patientur

s. i. puniuntur homines in inferno positi — s. quia pena illa non erit temporalis — s. eterna pena et pro eo sanguis non unum quia in cella... rio dei ponitur

calcatus est lacus extra ciuitatem et exiuit sanguis.

XV

de lacu usq; ad frenos equorum p stadia mille sexcenta.

Et uidi aliud signum in celo magnum et mirabile. angelos. vii. habentes plagas. vii. nouissimas qm in ill consummata est ira dei.

Et uidi tanqm mare uitreum mixtum igne et eos qui uicerunt bestiam et ymaginem illius. et numerum nominis illius stantes supra mare uitreum hntes cytharas di et cantantes canticum moysi serui et canticum agni dicentes. Magna et mirabilia sunt opa tua dne ds omnipotens iuste et uere sunt uie tue rex scłoꝝ. Quis non timebit te domine et magnificabit nomen tuum. qr solus pius es

Et uidi. In his trib' uisionib' sup dictis. i. reuelatione misterioꝝ et in datione tubaꝝ et in pugna multe ꝯ diabolum a pncipio redemptionis psequitur ordinem usq; ad diem iudicii. In hys u trib' sequentibus circa ultima tpra moratur. qr de hys pcedentib' in aliis diuinis scptis dcm e enucleati'. de illis u pau et occlei. In hac g uisione narrat se. vii. angłi tenentes phialas. in quib' ꝯtinentur plage. i. destructiones iniquoꝝ q tpe antixi au erit. que destructio marie ꝑsteriꝰ ꝑsentes ad paciend'.

P stadia. oms ludis mudi. i. diuersis dectentos qui ussi plicat in h sunt pfci q. p sex hent. vł pfectiores quos p centum t pfcissimi qd p mille.

Qm in ill. Vere plagas hebt qr iram dei sup iniqs exercebit et uere nouissimas qr in mudo p eas no inferet ds alias.

In hys trib' uisionib'. tres diecu. iii. sunt sup dce. s; ob omissa pma q fuit de correctione ecclias. de aliis tribus dicit ꝯsideratione eu.

Moysi cantice. i. ueterem legem q e exultatio uri intellectib'. i. spualiter.

Vie. i. institutiones dei p quas ipe nos ad dm ul ipse ad nos uenit sut iuste. qr unic; p mito reddet. et uere. qr pducet q promittunt.

s. i. usq; ad ipos rectores inq pmendos. s. diabolos. — s. i. signum alis signancie — s. qr q signame i celo ꝯsilancę — s. ꝯmu e hoie — s. pdicatores. hic tantum prestant ut alios possit dapnare — s. i. muictus a ds s. — s. i. ome execratione. destructione illoꝝ — q tempore antixi erunt — s. e ill angłis — s. i. baptm fidei pmas exigente et hoies a uiciis mundanę — s. qr in eo baptizati sps scs dat est — s. i. antixi — s. i. ꝯformitate eius imitantes t uita — s. q xpi non sunt decepti — s. stant qui gram bapti suar imitantur integram — s. i. mortificantes carne q. ds eis inuit ut q. ipe por fec. — s. cu exultatione adipleuntes — s. i. noui t. — s. alios amonites — s. in pma eme — et s. in iteratione — s. sut iusta qr unicuiq; p merito reddet et uie — qr pducet q pmittunt. — s. scłoꝝ — s. s. — s. i. ex timore t diuine — s. ope et pdicatione — s. i. ue timebit. — s. p gratias saluas

Quos quosdam eligis quosdam rep/robas ut cognoscant fideles esse ex iusticia.

Et post hec. Cum ostendisset illos angelos habere potestatem plangendi dicturus quas plagas illi sunt illaturi prius proponit causam qua ostendit illos dignos esse qui plagas sunt passuri. scilicet quia omnia iusticia ecclesie sunt revelata omnibus volentibus intueri que isti malo vinto suo non possunt intueri.

Introire .i. intueri illius occultum dei iudicium. quare alios eligit alios reprobat donec in fine mundi aperte cognoscent scilicet. Vel intrare intentum in ecclesiam donec completa sit omnimoda dampnatio malorum vel in iudicio quia post ea gloriam non intraturos.

Cum isti iam predicent et apta sint que predicant et tamen quidam intrare recusant habent plage dei oportunitatem et iustam divinam ammonitionem.

In .vi. sigillo et in .vi. angelo sepe locutus est de eis malis set

/ .i. ve magnificabunt. / aliqui de omnibus / fide. / .i. spiritu intante
quoniam omnes gentes venient et ado/
/ in beneplacito / .i. ve
rabunt in conspectu tuo quoniam iu/
magnificabunt. / .i. revelata est iusticia ecclesie in qua deus et qui ad honorem dei
dicia tua manifesta sunt. Et post/
militant / .i. occulta.
hec vidi et ecce apertum est templum
/ ecclesie / .i. quod gerunt in se veri nomini .v. / et que ita
tabernaculi testimonii in celo et exi/
apta erant exibunt predicatores et apprehendunt male operantes.
erunt .vii. angeli habentes .vii. pla/
/ propter illos qui sunt contra maliciam / firmitate / et munditia.
gas de templo vestiti lapide mundo
/ virtutibus / .i. malas cogitationes retinaculo caritatis.
et candido et precincti circa pectora zonis aureis et
/ quia illi predicabunt ex institutione sicut primum habebunt quod omnis unus doctor quia unum docet
unum ex .iiii. animalibus dedit .vii. angelis .vii.
/ .i. fecit eos vasa ira dei continencia illuminatus divina sapientia / id est quia corrigit corripiunt ira dei perversis
phialas aureas plenas iracundie dei viventis in secula
immanet aliquando et extorciant. / simulus et omnia ita erunt apta fidelibus et tamen ipsa eis clausa et obscura in fidelibus / vel obscuritate
seculorum. Et impletum est templum fumo a maiestate dei et / a patre sed a
/ quia cui claudit nemo aperit. / de reprobis.
de virtute eius. et nemo poterat introire in templum donec
consummarentur .vii. plage .vii. an/
/ .i. divinam inspirationem vel
gelorum. Et audivi vocem mag/
aliqua ammonitionem / .i. ecclesia vel celo.
nam de templo dicentem .vii.
/ perfecte pertinet ad / ite. exercete ad effundite / vel quia vos qui
angelis. Ite effundite .vii. phia/
estis quoniam ad vos pertinet et in malis dampnationem exercere. / sobe
las ire dei in terram. Et abiit pri/
dientia est eius quia / vinum illius fiat
mus et effudit phyalam suam in terra.
/ .i. dampnatio nociva.
et factum est vulnus sevum ac pessimum
in homines qui habent karacterem

XVI

bestie. et in eos qui adoraverunt
ymaginem eius. et secundus effudit phi
alam suam in mare et factus est san
guis tanquam mortui et omnis anima
vivens mortua est in mare. et tercius
angelus effudit phyalam suam super
flumina et super fontes aquarum et factus
est sanguis. et audivi angelum aqua
rum
dicentem. Iustus es domine qui es et qui
eras sanctus quia hec iudicasti quia sangui
nem sanctorum apostolorum et prophetarum fuderunt. et sanguinem eis
dedisti bibere ut digni sunt. et audivi altare dicentem.
etiam domine deus omnipotens vera et iusta iudicia tua.

Et quartus angelus effudit phy
alam suam in solem et datum est
et datum est illi estu affligere
homines et igne estuaverunt ho
mines estu magno. et blasphema
verunt nomen dei habentis po
testatem super has plagas. Neque egerunt penitentiam

respectu quos ostendebat quales
et quantas tribulationes inferrent scilicet.
quasi diceret et ubi erat aliquis dubium de
dampnatione malorum hic incidenter
ponebat ad confirmationem pa
cientium. Hic non tamen loquitur
de plagis quas ipsi sancti inferrent malis.

Sanguis. id est dampnatio illa
erit tanquam mortui. id est irrevo
cabilis. sicut enim mortuus non redit
ad vitam: sic illa sua dampnatio
nationis non revocabitur.

Audivi. id est intellexi ipsos pre
dicatores qui hanc vindictam
faciunt non sibi sed domino attribu
entes et iuste fieri confirmantes.

Iusta. Iustum est enim ut qui
sanguinem fudit bibat vin
dictam sanguinis.

Et affligere. affligent tortores
estu iracundie dum
inveniuntur insuperabiles et
sic estuaverunt in iudicia ira.

Quia penitentes dolebant
contra confiteri non audebant.

ut darent illi gloriam. Et quintus effudit phyalam
suam super sedem bestie et factum est regnum eius tenebrosum
et commanducaverunt linguas suas pre
dolore et blasphemaverunt deum
celi pre doloribus et vulneribus suis et non egerunt penitentiam
ex operibus suis. Et sextus angelus effudit phialam su-
am in flumen illud magnum eufraten et siccavit aquam
eius ut prepararetur via regibus ab ortu solis. Et vidi de ore dra-
conis et de ore
bestie et de ore pseudo
prophete exisse spiritus tres inmundos
in modum ranarum. Sunt enim
spiritus demoniorum facientes signa
et procedunt ad reges totius
terre congregare illos in prelium ad
diem magnum dei omnipotentis. Ecce venio ad vos
sicut fur. Beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua
ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. Et con-
gregavit illos in locum qui vocatur hebraice ermage-
don. Et septimus effudit phialam

Interlinear glosses:

scilicet si corde dolent non tamen auferunt peccata (?)
scilicet id est super omne corpus — scilicet ipsa sedes — scilicet id est magis excecatum
scilicet id est refecti sunt alter mala sermone alterius — scilicet mutua detractione et se omnes reficiebant
scilicet id est per invidiam quia huiusmodi contra sanctos qui dicentes fuisse magnum
scilicet id est illatis plagis per quas excecantur — scilicet quas ipsi fecerunt commanducaciones linguarum.
scilicet in omnes divicias affluentes — scilicet eufrates interpretatur frugiferas (?) — scilicet id est predicabitur cito siccanda
affluentia mundi.
scilicet de inspiratione diaboli
scilicet de ubi apostolorum antichristi
scilicet rane in luto morantes et garrule sunt et aliis cetera auferunt ...
isti sunt inmundi.
scilicet miracula
scilicet mundi — scilicet quas fideles.
scilicet sed malo suo quia cito ducentur ad diem iudicii.
scilicet ut veniet quia ipse testatur
scilicet sicut fur dormientes occidens. scilicet id est — scilicet id est qui sollicitus est de salute sua — scilicet innocenciam in baptismo acceptam.
scilicet a virtutibus — scilicet resurgat — scilicet sed — scilicet peccata — scilicet ipse diabolus qui omnibus ...
scilicet procedunt congregare et congregabunt.
scilicet procedunt demones et congregabunt diabolos quia omnes unum.
scilicet mons furum vel mons
globosus

Marginal glosses:

Sola corpora tamen et non spiritus super quos sedebit quia corporalia et non spiritualia dabit.

Preparetur quia finito mundo erit resurrectio nostra fidelium qui venient ab ortu solis id est a Christo qui incepit lucere id est in se manifestare. alia translatio habet regi id est Christo.

Spiritus id est omnes impios qui per nimia malicia dicendi sunt spiritus inmundi. vel ipsos demones quos in cordibus aliorum generant. sicut fideles sua doctrina generant fidem Christi in cordibus aliorum. sic isti malicia diabolum.

Vidi effusionem super istos et istos non corrigi. sed in maiorem execcationem perpetuam.

Congregavit id est facient illos —

hunc fiduciam in antichristo qui est refugium omnibus volentibus furari scilicet fidem suam. vel ad quem gloriabuntur omnes mali diversarum sectarum.

scilicet diabolos quorum locus est aer.

suam in aerem. Et

scilicet in manifestum venit *scilicet magna* *annuncians.* *scilicet de ecclesia*

exivit vox magna de templo a

scilicet quem ecclesia a deo accepit. *scilicet consummata sunt omnia et mundi finis adest* *scilicet ab illis*

throno dicens: Factum est. Et facta sunt

mali ut ab illis boni *scilicet miracula. scilicet blandicie.* *scilicet comminationes* *scilicet mali movebuntur contra sanctos*

fulgura et voces et tonitrua et terremotus factus est magnus

scilicet a tempore abel qui primus terram calcavit scilicet qui primus *super terram*

qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram talis

scilicet tam gravis

terremotus sic magnus. Et facta est civitas magna in tres partes. Et civitates gentium ceciderunt. Et babylon magna venit in memoriam ante deum

scilicet ad hoc ut ipse deus daret illis penam mensuratam pro delectationibus quas habuerunt

scilicet que perdit ab illo indignante et irato in mundo

dare ei calicem vini indignationis ire eius. Et omnis insula fugit. Et montes non sunt inventi.

scilicet eterna pena que grandinet *magna*

Et grando magna

scilicet ponderosa et mensurata.

sicut talentum descendit de celo in homines.

scilicet illos pacientes

Et blasphemaverunt homines deum propter plagam grandinis quoniam magna facta est vehementer.

Ostenso superius quod angeli phialas suas effundant supponit quod contigit ipsis malis per effusionem istam. scilicet quia hoc quamdiu potuerunt regnabunt qui ab ipsa infusione acceperunt incrementum sed tandem detrudentur in infernum.

Et facta est civitas et per istam dampnationem et per peccata que ipsi addunt dampnata est ipsa civitas et divisa est pena unicuique pro merito in deis. scilicet et gentilibus et falsis christianis.

Civitates. id est omnes collectiones malorum in generatione prima manentium dampnabuntur

scilicet carnali non in regeneratione spirituali.

scilicet deus recordatus est singula peccata eorum quorum prius videbatur oblitus

Hec indi quod omnis qui pro deo afflicti in mundo et vitati sunt eminentes respectu harum penarum in vita sua vitaverunt consortia impiorum et ideo non sunt inventi in penis eorum.

Talentum est magnum. c. xx. librarum. medium. lxx. duarum minus. i. de medio hoc dicit quia peccatores in lxx. duabus linguis non effugient hanc vindictam.

Retribuit deus malis pro meritis. id est qui merentur. sed non quantum meruerunt ut in ipsa retributione in parte iusticia sit et misericordia. *Dimisse ei me domini misericordia et* veritas. bonis et dat pro meritis et plusquam meruerint ut misericordia ubi iusticie prevaleat.

Et blasphemaverunt. id est in inferno positi quamvis sciant se pro merito puniri dolebunt eum quod deus tantam potentiam habet quod plagas eis infert et hoc est blasphemia

XVII

Cum descripsisset plagas que infe- rent predicatores tempore antichristi et damnationem eternam quam in pacientes impii sunt habituri, monetur attendere causas ipsius damnationis. q. d. ostendi vobis quid in illo futuro fiet. Nunc cavete vobis vos presentes, quia idem diabolus qui tunc illos aperte decipiet, occulte decipit cotidie et ad eundem interitum quo et illos ducet.

Que sedet .i. que regnat super multos populos quos attrahit ad se luxuria. Unde dominus ad Iob: Virtus eius .s. diaboli in lumbis eius quia virorum est seminarium, lumbis decipitur, et in umbilico dum mulieres, quarum semen est in umbilico, decipit. Unde propheta ad Ierusalem quasi ad meretricem: In die ortus tui .i. hoc tempore seductionis non est precisus umbilicus tuus .i. non refrenasti luxuriam.

(sed per intelligentiam) Et venit unus de vii angelis qui habebant vii phialas et locutus est mecum dicens. (sed per intelligentiam) Veni ostendam tibi (.i. eam damnationem malorum qui relicto creatore fornicantur cum demone ydola colendo, terrena amando, immunditiam sequendo) damnationem meretricis magne que sedet super aquas multas cum qua forni- (sed principes seculi) cati sunt reges terre et inebriati sunt qui habitant terram de vino (sed manifeste fornicationis) prostitutionis. (sed in corda reproborum a gratia dei deserta) Et abstulit me in desertum in spiritu. (sed per talia corporeis oculis non possit videri) Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam (sed quia dicunt mala que faciunt mala deo non displicere) plenam nominibus blasphemie (sed .i. v. filius et pro ea errore et tandem antichristus per quod vii diabolus ducit ad penam homines sed .i. x.) habentem capita vii et cornua x. (sed per illam bestiam tunc erit mulier ista regna que erunt tempore antichristi per quam alia vestiuntur. sed .i. regali veste) Et mulier erat circumdata purpura (quia dicunt se reges ut decipiant. sed quia occidere volentes accelerat. sed quia videbuntur divina sapientia illuminari. sed .i. carbunculis .i. caritate quam dicunt se habere. sed alys virtutibus) et coccino et inaurata auro et lapide precioso et (sed .i. divinam scripturam que potius fideles ad salutem. sed in prius expositis) margaritis habens poculum aureum in manu sua.

Angelus hic habet personam docentis, Iohannes discentis.

Meretrix illa magna .i. antichristus et mali qui tempore eius erunt, que iam sedet super aquas .i. iam regnat super malos presentes quorum omnium ipse est caput.

Inebriati sunt. Sicut ebrius nichil timet sic terrenis inherentes in tantum excecabuntur amore terre ut non deum diligant, non penas timeant.

Id est illos molles que eue a qua peccatum incepit conformantur qui habent diabolum fundamentum, qui est sanguinem et in se et in suis vel quia sanguinem sanctorum fundunt vel eloquia dei male intelligunt.

scilicet id est quod scilicet illas expositiones debent abici quia immundiciam carnis docent et fornicari a deo.

plenum abhominatione et immundicia fornicationis
eius et in fronte eius nomen scriptum

scilicet id est istud videlicet — scilicet id est magna confusio.

l misterium — misterium babilon magna mater

scilicet exemplum dandi faciendi peccata per quod quasi item

fornicationum et abhominatio

a salute fidelium repellitur — scilicet vidi peccatorum mundi vidi et per peccato dampnatam

num terre. Et vidi mulierem ebriam

scilicet minorum — scilicet illorum quia non timent

de sanguine sanctorum et de sanguine

seruientium per deum

martirum ihesu. Et miratus sum cum
vidissem illam admiratione
magna. Et dixit michi angelus.

scilicet quoniam noli mirari sed intellige — scilicet et ego reserabo ita ut possis intelligere

Quare miraris. Ego dicam tibi

scilicet id est quare puniantur isti mali et diabolus quia eas peccare fecit quod est incognitum non doctis.

sacramentum mulieris et bestie
que portat eam que habebat capita

scilicet id est diabolus qui bestiales facit

.vii. et cornua .x. Bestia quam

scilicet ante aduentum christi — scilicet post christo nato ut predixi — scilicet quia tempore antichristi partem recuperet

vidisti fuit et non est et ascensura

scilicet locum habebit quia malos inueniet. scilicet id est per illos quia in potestatibus profundi sunt ascendit in elationem.

est de abisso et in interitum ibit et mira
buntur inhabitantes terram quorum
nomina non sunt
scripta in libro vite a constitutione
mundi videntes bestiam que erat

Et in fronte. Quamuis sit ita habitus ad decipiendum tamen fideles ne desperent quia hoc in fronte, id est in manifesto signum quod videbitur est misterium illius solum.

Ebriam. id est de ipsam immundicia per effusionem sanguinis ita per doloribus nimiis nesciat ubi sit.

Et miratus. Hoc hoc iohannes pro persona illorum qui cum vident malos in mundo exaltatos mirantur et audiunt penas que ipsis malis promittuntur et cum ita sint puniendi quare deus permittit illos exaltari, sed docentur intelligere illam exaltationem datam ad maiorem excecationem et tandem iuste infra eternam dampnationem..

Bestia id est diabolus portat id est regit mulierem id est omnes malos effeminatos qui enim alios regit quasi honus regiminis portare dicitur.

Ante aduentum christi huius diabolus maximam potestatem sed post nec penitus non amisit tamen non modice est debilitata.

Et a mortuo antichristo amplius non habebit temptandi locum.

Cum viderint mali potestatem suam ita ad nichilatum dolebunt non quasi penitentes sed tamen ammirantes.

q. p. h. eas regit in fine.
sup quas mulier sedet. et reges. vii. sunt.
i. q. respectu h. pene potestis vos cavere — q. p. h. vii. erigit
et non est et hic est sensus illi qui habet sapientiam. Septem
diabolus homines i superbia et i qb intimant infideles — transacta infantia. — i. in maturo etate
capita. vii. montes sunt. Quinque ii ceciderunt. unus est
erroris — antichristus quando maxime faciet peccare. — S; non est eius qu.
et alius nondum est. et cum venerit o
tui — ore
portet illum breve tempus manere
antichristus
et bestia que erat et non est. et ipsa oc
tava est. et de. vii. est et in interitum va
tempore antichristi ut daniel dicit.
dit. et. x. cornua
erunt. x. regna quia reges in cornibus
que vidisti. x. re
notantur.
ges sunt qui regnum nondum ac
non vere reges sed tiranni
ceperunt sed potestatem tanquam reges
io non timeatis — a capite suo sedi uni. s. ne
una hora accipiant post bestiam. hii
gandi in credendi in antichristo — quoniam habent i se — quoniam sup alios habent — suam
unum consilium habent et virtutem et potestatem suam bestie
q. illi omnia attribuent — verbo et ope ut fideles sibi subtrahant — faciendo suos consentientes et damp
tradent. hii cum agno pugnabunt. et agnus vincet illos
nando eos in suo capite — convertens mala ad utilitatem fidelium — i. io reges vincet — s. p. predicatores
quoniam dominus dominorum est et rex regum. et qui cum illo sunt voca
ab eterno. — exequentes opa
ti et electi. et fideles. et dixit michi. aque quas vidisti ubi
i. antichristus iam regnat permissum — i. presentes mali ex omni diversitate hominum collecti et io non debetis ei conformari
meretrix sedet ipsi sunt et gentes et lingue. et. x. cornua
q. ipsi qui m. adherent ei quando dolebunt
que vidisti in bestia. hii odient fornicariam et desolatam
carnes fornicarie manducare
facient illam et nudam. et carnes eius ma
i. torquebunt pro delectationibus eius quas secuti sunt — dum qui in inferno pena delectabuntur
ducabunt et ipsam
q. est ipsis et pro peccatis eorum puniet. diabolus s. in initio quia malis ministris suis excecavit eos — ds.
igne concremabunt. Deus enim dedit

Quinque ce. adam si in obe
dientia perseverasset sensibus
corporis ad nullam volup
tatem interiore malam. s.
sed per peccatum ita corrupti sunt
ut iam naturale sit. lenia
tactu. sapida gustu. nare — canora audi
odorifera. visu pulcra querit.
hii sunt. v. reges per quos
diabolus in primicia regit qui
ipse fuit causa corrumpendi.
hii sunt. v. viri samarita
ne. in iuventa succedit error
nam per virum discretionem habet quis
et si peccat. iam non sensibus
sed errori imputatur. de quo
dominus. quem nunc habes non est tuus.

De. vii. est. quia sicut peccat et sicut
punietur. et octava quia omnis
transcendit et in nequicia et in pe
na.

Quia nudam. diabolus habet potestatem
faciendi signa ad decipiendum
hanc perdet completo numero bonorum

Desolatam. fa. solacium
diaboli est perditio malorum
quos perdet completo numero ipsorum.

xc

scilicet ut ·s·

in corda eorum ut faciant quod illi — quia peccata temptatio non habet locum.

scilicet permittunt se regi a diabolo / scilicet de permissione / pravorum vel penarum. / scilicet opere compleantur

placitum est. ut dent regnum suum bestie donec con-

scilicet boni et mali promissa recipient / scilicet multitudo

sumentur uerba dei. et mulier quam uidisti est ciuitas

malorum / scilicet per maximam superbiam ipsi reges

magna que habet regnum super reges terre. Et post hec uidi — XVIII

scilicet Christum / scilicet in carne / scilicet de celsitudine patris

alium angelum descendentem de celo.

habentem potestatem magnam et

scilicet ecclesia / scilicet pulsis tenebris ignorancie / scilicet a gloria predicatione sponsi

terra illuminata est a gloria eius. et excla-

cauit / scilicet quia dixit effectu non carebit / scilicet bis propter duplicem

mauit in fortitudine dicens. cecidit

dampnatione anime et corporis vel quia eternaliter puniendi / scilicet nunc dicet quia

cecidit babilon magna et facta est

scilicet demonum collectio / scilicet quos custodit scilicet diabolo

habitatio demoniorum et custodia

et diabolus custodit eam ·s·

omnis spiritus inmundi. et custodia omnis

scilicet de for-

uolucris inmunde et odibilis. quia de ui-

titudine per qua miscetur ·s·

no ire fornicationis eius biberunt omnes gentes et reges terre cum

scilicet principes seculi / scilicet qui animas suas uendunt ambitione secularium.

illa fornicati sunt et mercatores terre de uirtute deliciarum

scilicet di-

eius diuites facti sunt. et au-

uinam inspirationem Christi vel suorum predicationem.

scilicet dicens futuram illam dampnationem ad presentes supponit amonitionem.

diui aliam uocem de celo dicentem.

scilicet opera eius ne faciatis / scilicet facientibus consensum ne prebeatis

exite de illa populus meus et ne participes sitis delictorum

scilicet quia si dissimiles eritis in uita hic eritis similes in pena. / scilicet quia modicum tempus superest quo pro merito acci-

eius et de plagis eius non accipiatis quoniam peruene-

pietis / scilicet peccata peruenerunt usque ad contemptum dei per inpenitenciam. / scilicet quamuis uideatur oblitus dum permittit perseuerari.

runt peccata eius usque ad celum et recordatus est dominus

In hac ·vi· uisione agit de ultimis penis quas pacientur impii in inferno. per singulis peccatis et primum de babilone ostendit. post de bestia et pseudo prophetis. tandem de ipso diabolo in quo finis patet. in quo dampnato erit finis. istam dampnationem executurus a Christo predicatam esse dicit ut maiorum fides habeatur.

Demones in pluribus cordibus per carnis illecebris sunt inmundi per mentis elationem uolucres ut quia per hunc aera discurrunt.

De uirtute ·i· de preciis per quam adquirunt diuicie quia omnis diues ut iniquus uel heres iniqui.

iniquitatum eius. Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis et duplicate duplicia secundum opera eius. In poculo quo miscuit miscete illi duplum. Quantum glorificavit se in deliciis suis tantum date illi tormentum et luctum. Quia in corde suo dicit: Sedeo ut regina et vidua non sum et luctum non videbo. Ideo in una die venient plage eius mors et luctus et fames et igni comburetur. Quia fortis est deus qui iudicabit illam. Et flebunt et plangent se super illam reges terre qui cum illa fornicati sunt et in deliciis vixerunt. Et cum viderint fumum incendii eius longe stantes propter timorem tormentorum eius dicentes: Ve, ve, civitas illa magna Babilon, civitas illa fortis, quoniam in una hora venit iudicium eius. Et negociatores terre flebunt et lugebunt super illam quoniam merces eorum nemo emet amplius, merces auri et argenti et lapidis preciosi et margaritis et bissi et purpure et serici et coccini

Sic vindictam meam de vobis qua puniebimini exequimini sic vos iniuriam meam vindicate in illos.

Quia alii plus alii minus causa discretionis hic repetit quod dixerat supra.

Cum defecerint divicie quod est signum eternum incendii iudicii. Et cum viderint penam suam exaltatam ultra modum.

Et illi qui vexerunt civitatem suam et aliquando cum fornicati sunt et ista dolebunt quod nunquam fideles illi fuerunt.

Per aurum sapientia, argento di-
ce

et omne

scilicet sub audi 7 nemo emet. scilicet cedrinum

et omne lignum thiinum. 7 omnia

uasa eboris. 7 omnia uasa de lapide

precioso. et eramento. 7 ferro 7 uitro

scilicet 7 nemo emet.

7 marmore et cynamomum 7

In cynnamomo odor uirtutum quas simulant

amomum 7 odo-

ramentorum 7 un-

scilicet nouit. c. q. inebriat. scilicet unctio spiritus sancti

guentorum 7 thuris et uini 7 olei et

scilicet carnis x^o q^o fideles uere saciantur reprobi irritantur scilicet 7 nemo emet me

simile 7 tritici. 7 iumentorum. 7 ouium.

rcem scilicet quia eadem sacramenta perciunt

et equorum. 7 redarum. 7 mancipiorum

Distinguit quia quidam fiunt. serui enim corpore. ut ioseph. quidam 7 animo. ut si egiptus uendit iudeo. ritu eorum circumcidatur. uel pagano: ydola colit.

7 animarum ho-

scilicet tua quia 7 p

minum. 7 poma

minimis si immodate habent damp

desiderii anime

nabiuntur scilicet pinguis

tue discesserunt a te. 7 omnia pin-

anime sagina intelligitur

gu-

a 7 preclara perierunt a te. 7 am-

plius illa iam non uenient. merca-

tores horum qui diuites facti sunt:

ab ea ciuitate longe stabunt. propter

timorem tormentorum eius flentes. et

lugentes. ac dicentes. Ve. ve.

ciuitas illa magna que amicta

una eloquia. xpistus in lapide preci-
oso significatur. apostoli in marga-
ritis. in bisso candido: sanctorum
iustificationes. In purpura:
martirium. In serico: uirgini-
tas. In cocco rubeo: caritas. In
ligno thiino imputribili: constan-
tia indeficiens. In ebore: uirtutum
pulcritudo. In ere: fortitudo et
longanimitas. in ferro: subli-
mitatis acumen. in marmo-
re: inuicta humilitas. Hec omnia
se simulant reprobi. 7 dolent
cum deficit. q. ineis intelligitur. In
auro: mundana sapientia. In ar-
gento: facundia. In lapide pre-
cioso 7 margaritis: pseudo prophetas
accepimus 7 heresiarchas. In bisso:
simulata iusticia. In purpura:
mentes hereticorum. In serico: integritas
carnis. ad opinionem corrupte
mentis. In cocco: crudelitas simula-
tione caritatis palliata. In lig-
no thiino: mentis obstinatio simul-
ans constanciam. In ebore: simu-
lata uirtutum pulcritudo. In ere:
pro fide recta. firma perfidie predica-
tio. In ferro: deceptionis acumen.
In marmore: simulate subiecti-
onis fortitudo. In odoramentis pig-
mentorum 7 thure: orationes sanctorum
figurantur: quas imitantur
in orationibus uana sedulitas he-
reticorum. per unguentum: diuini-
tas incarnata. q. sub falsa le-
uitate pseudo xpistianorum aspirans
imitatur. 7 ista subtracta de-
flent reprobi sicut heretici mortem
arrii. simulant 7 etiam amisisse

se simulant ē zizania ⁊ paleas amiserunt. Iunīcā electos signant qui psalmista dicit. Ve iunitum fēs sum a. ei. Oues scōs quib' dr. Ecce ego mitto uos sic oues ī m. l. p equos ⁊ redas pdicatores accipe. Iux' helyseum dicentē. pat' mi curr' isrl' ⁊ au. ei'. p mancipia electi. q̄ fuituti dei subiciunt. reprobi dolent se amisisse iunīca eorū. ⁊ redas pdicatores accipe. iux' elyseum. .i. illos q̄s fortes deputant ad aliorum portanda hona. cum debiles ad omē op' bonum amiserunt. poma iutiles sciētes sunt. ⁊ pars bestie oīa se hr̄e simulant

erat bysso ⁊ purpura ⁊ cocco. ⁊ deaurata est auro ⁊ lapide pretioso ⁊ margaritis. q̄m una hora destitute sunt tante diuicie. ⁊ omnis gubnator ⁊ omnis qui in lacum nauigat. ⁊ naute et qui in mari operantur longe steterunt. ⁊ clamauerunt uidentes locum incendii ei' dicentes. Que simul ciuitati huic magne. ⁊ miserunt

ciā ēternoꝝ sup mētes l' p filitudinem pnitentis

puluerem sup capita sua ⁊ clamauerunt flentes. ⁊ lugentes dicentes. Ve. ve. ciuitas illa magna. In qua diuites facti sunt omēs qui habebant naues in mari de preciis eius. quoniam una hora desolata est. Exultate sup eam celi ⁊ sci apli ⁊ p̄phe quoniam iudicauit dš iudicium urm de illa. ⁊ sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarem magnum. ⁊ misit in mare dicens. hoc impetu mittetur

Postq̄m p̄dixit hanc dampnationem futuram ipsis. monet bonos exultare, ut concordent diuino iudicio. q2 hiis dampnatis sequitur eorum remuneratio.

Ad litterām ⁊ omnia ista uisa sunt

Postq̄m descripte sunt s̄

(Interlinear glosses: q̄.i. q̄ ad ēē deserat; hr̄e, ut epartū aliq̄; q̄.i. ad penitencē; q̄ ad litteram oīa ista uisa de diuicijs sunt; q̄.i. gsciī secretorum dei.; q̄ p partes.; q̄ ut illa damp.; naim, uos iniuste. dampnabitur iuste. q̄ eleuat dš malos ut grauius puniat. l' corrigat g x'. q̄ q̄ aerias ptes deuenit q̄ dura corda hñtes; q̄ q2 p mūdana uoluntē.; q̄.i. in infnū.; q̄.i. sic uides ī hac figura l' quanto plus exaltam)

sunt tanto grauius cadet.

babylon illa magna ciuitas — gule pene, ostendit sanctus modus

in infinitum iam. — sicut quidam heretici putant. — dampnationis, quam quasi in dispen-

et ultra non inuenietur. Et uox — dendam uidit et iam adimpletam

cytharedorum et musicorum et tibia canentium et tuba

non audietur in ea amplius. et omnis artifex et omnis

sibi non exercent delicias

ars non inuenietur in ea amplius. et uox mole non

sunt panes

audietur in te amplius et lux lucerne non lucebit tibi

.i. leticia nuptiarum — quia illi dantes animas pro terrenis nummis

amplius. et uox sponsi et sponse non audietur adhuc

potestatem exercent quasi qui iam — pati non possunt — ad litteram, uel in ueneficiis persuasionibus

in te amplius quia mercatores tui e-

rant principes terre. quia in ueneficiis

Nunc ad ipsam babilonem loquitur de suo casu quia condolens miserie eius nec ad auditores conuertit ut fideles conuertetur.

quidam de omnibus — [illegible]

tuis errauerunt omnes gentes. et

quia — uindicta sanguinis — Si malus malum occiderit.

in ea sanguis prophetarum et sanctorum inuentus est. et omnium

occisorem non excusat negocia [illegible]

qui interfecti sunt in terra. Post hec audiui quasi uo-

.i. illorum qui sunt tube

cem magnam turbarum multarum in

laus hic mauis ubi [illegible]

celo dicentium alleluia. Laus et

immortalitas et impassibilitas. quia

Post hec .i. dampnationem malorum uidelicet completam sicut a Christo audierat complendam. modo subiungit quod de ista dampnatione sancti exultant sicut mori erant ad exultandum in isto. Exulta super eam celum quia multo grauior intelligitur pena malorum.

gloria et uirtus deo

Deo dicimus alleluia quia laus est deo .y. et quia talia nobis fecit unum anthonomasice eum laudare debemus

deuicit diabolum — in ipso laus est — dando

nostro est. quia uera et

quia [illegible] uincere — iusta reddendo

iusta iudicia eius

sunt qui iudicauit de meretrice magna que cor-

.i. in se ipsos uel alius alium.

rupit terram in prostitutione sua et uindicabit san-

exercentes eum — per hanc rationem debemus intelligere

guinem seruorum suorum de manibus eius. et iterum dixer-

laudem eternam

CXIX

Non minores sancti solummodo de hac dampnatione laudaverunt dominum sed et illi maiores qui in ecclesia fuerunt iudices et doctores aliorum.

Dicta dampnatione malorum et exultatione sanctorum supponit admonitionem ad presentes. quasi dicat. vidistis dampnationem. audistis exultationem. in vos providete vobis ad salutem vestram.

Ostensa leticia quam habebunt sancti de perdicione malorum. supponit ecclesiam aliam leticiam temporum quam de salvatione sua quam dicturus est habebunt.

Et convenienter ut iungeremur erat. quia ipsa ecclesia fecit se ydoneam ut reciperetur.

Et datum est illi in hac vita ut se possit preparare.

Alia littera. datum est illi bissinum splendens candidum dentem candido.

scilicet iudicatum et eternaliter puniti sunt

alla. et fumus eius ascendit in secula seculorum. et xxiiii. seniores ceciderunt et iiii. animalia et adoraverunt deum sedentem

scilicet verum est quod deus ita gloriosus est.

super thronum dicentes amen.

scilicet admonitio

scilicet vere laudandus est de hoc quod inimicos nostros ita punivit scilicet de illis qui

alla. et vox de throno exivit

deus sedet. scilicet ad audientiam omnium.

dicens. Laudes dicite deo nostro

vel sanctum

scilicet casto amore.

omnes sancti eius et qui timetis dominum

scilicet qui nequeunt altiora penetrare iusticia non dei posse ipse consilium

pusilli et magni. et audivi quasi

vende omnia et sequere scilicet qui fuerunt turbe in mundo nunc exultant in celo. scilicet quia de multis populis collecta est.

vocem turbe magne sicut vocem aquarum multarum et

scilicet quia terrebit impios sanctorum exultatio.

sicut vocem tonitruum magnorum dicentium alla.

scilicet quia antea regnaverat ipsi

scilicet beatitudine anime hominis scilicet in corpore

quoniam regnavit dominus deus noster omnipotens. gaudeamus et

glorificati

scilicet id est nos omnia hec a deo repetemus

scilicet iuncta est ecclesia christo.

exultemus et demus gloriam ei quia venerunt nup-

tie agni et uxor eius preparavit se.

et datum est illi ut cooperiat se

scilicet id est iustificationibus

scilicet quia nullis maculis fuscatur macula sanctorum gloria.

bissino splendenti et candido.

Bissinum enim iustificationes

scilicet locutus de nupciis futuris. invitat presentes ad eas

sanctorum sunt. et dixit michi. Scribe. Beati qui ad

scilicet id est ad gaudium filii dei et ecclesie.

scilicet ego dico venite benedicti patris mei.

scilicet perfecte. scilicet vere convenit

cenam agni nuptiarum vocati sunt. et dixit m.

scilicet non mala vel non vera

scilicet quia maiorem me intellexi. et obedire paratus fui. sic et vos obedite

hec verba dei vera sunt. et cecidi ante pedes eius ut in.

adorarem eum. et dixit michi. vide ne feceris. con-
scilicet ego et tu et omnes fratres tui unum deum habemus et unum dominum.
servus tuus sum et fratrum tuorum.
scilicet qui prophete dixerunt prohibuit christus testimonium.
habentium testimonium ihesu. deum
adora. testimonium enim ihesu est
scilicet iusticia revelata quod homo possit ascendere
spiritus prophetie. Et vidi celum apertum
celum et cognoscere deum scilicet quasi apertum iste scilicet .i. caro christi. potentia divinitatis ubi deus
et ecce equus albus et qui sedebat
ad bellum contra diabolum. scilicet quia promissa implet scilicet quia ipse
super eum vocabatur fidelis et verax
veritas est et veraces facit. scilicet quia unicuique iuxta opera reddit scilicet in suis contra diabolum
et cum iusticia iudicat et pug-
bolum. scilicet .i. dona spiritus sancti vel caritas scilicet quia comburit vicia et
nat. oculi autem eius sicut flamma
accendit et illuminant. scilicet .i. in divinitate scilicet quia per eam ipse et sui
ignis. et in capite eius diademata
coronantur. scilicet deus homo vel christus.
multa. habens nomen scriptum quod
scilicet infideles. scilicet nisi ipse et sui per eum.
nemo novit nisi ipse. et vestitus
scilicet .i. in carne passa vel ecclesia que in suis membris occiditur.
erat veste aspersa sanguine et vo-
cabatur nomen eius verbum dei.
scilicet .i. fideles contra diabolum dimicantes scilicet in ecclesia scilicet imitabantur.
et exercitus qui sunt in celo seque-
scilicet .i. in corporibus mundis que ab illicitis refrenantur et stimulo
caritatis ad bona invitantur .i. ad iusticiam. scilicet .i. iusticia
bantur in equis albis vestiti bis-
scilicet perfectam virtutem. scilicet .i. de predicatione
sino albo et mundo et de ore ipsius procedebat gladius
scilicet .i. divina sententia
incidens privatas cogitationes malas et illicitos motus corporis vel veteris et novi testamenti. scilicet quibusdam ad
utraque parte accutus. ut in ipso percuciat gentes
scilicet inflexibilis iusticia
mortem quibusdam ad vitam scilicet bonos de virtute in virtutem malos de vicio in vicium.
et ipse reget eos in virga ferrea. et ipse calcavit tor-

Vide ne fe. In veteri lege non prohibuit se adorari sed post ascensionem videns super se exaltatum hominem ab homine timuit adorari.

Vidi vocatos ad nuptias iudicium qui possent venire, nam bonum adiutorem et bonos habent admonitores.

Vidi .ce. a. deinde dampnatione babilonis et exultatione que inde habebunt sancti supponit dampnationem ipsius antichristi et apostolorum eius quod et ubi apprehensa est bestia. et isti qui dampnabuntur quod pugnaverunt contra christum quantum potuerunt. et cum christus verbum potuit vincere quia tantum habuit potestatem secundum divinitatem et humanitatem. quod nullus possit resistere ei et ideo debemus eum imitari. Sed ut ipse admonitionem interponit et vidi unum angelum.

Hoc omnia sunt respectu alicuius. ut tamen notemus quis sit et quantum possit.

Verbum dei .i. ipse dixit et facta sunt. per quod omnia prius fecit. et per quem pater mundo se enunciavit.

Calcat t. i. mortem que merito dei primo homini peccanti illata est resurgens destruxit. vel torcular tribulationis quam s. in qua positos sanctos calcat dum ampliat q. d. iratus Ade peccanti intulit furiosus in propagine eius extendit sed furoris vinum in cellario dei ponendus in quo positi non erunt vini furoris.

Ostensa dignitate Christi per quam diabolum expugnare potest subdit admonitionem de presenti a. d. isti tali adherere debetis.

Venite bene operando in eadem fide. non diversas heresis sequentes sicut mali. et de partibus mundi diversis.

Quasi d. multum debetis esse solliciti ut ad hanc cenam venire possitis quia si non bene pugnaveritis diabolo succumbetis quia multum paratus est nocere vobis cum tamen auxilio dei superare potestis.

s. furoris commutatio est ire.

cular vini furoris ire dei omnipo-

s. hic — s. i. in humilitate.

tentis. et in vesti-

s. vel in cordibus fidelium fidelium quasi s. vestimento filii scriptum est rex regum.

mento habebat et

s. ut denotet quod de via presenti ... s. indelebilis s. i. [illegible]

in femore suo scriptum rex re-

quod se et alios regum — s. quod dominium exercet super subditos

gum et dominus dominancium. Et vidi

s. predicatores stantes in aperto.

unum angelum stantem in sole et

s. i. intentione.

clamavit voce magna dicens

s. omnibus fidelibus qui agiles et leves sunt in promotione bonorum operum. — s. quorum conversatio in celis est.

omnibus avibus que volabant

s. per catholicam fidem quasi unus est. — s. i. bene operamini.

per medium celi. Venite et congre-

s. i. ad Christum dominum quod vobis refectio erit

gamini ad cenam magnam

s. ut delectemini in cruciatu impiorum tam minorum quam maiorum

dei ut manducetis carnes re-

gum et carnes tribunorum et car-

s. in corpore — s. fidelium [illegible]

nes fortium et carnes equorum

s. prelatorum — s. iustitia

et sedencium in ipsis et carnes omnium liberorum

s. peccatorum — s. i. [illegible]

ac servorum et pusillorum ac magnorum. Et vidi besti-

s. i. apostolos et — s. i. omnes eius fautores

am et reges terre et exercitus eorum congregatos ad faciendum

s. i. quod Christus et suos blasphemiis et tribulatione et miraculis

prelium cum illo qui sedebat in equo et cum ex-

s. i. exercitu [illegible]

ercitu eius. et apprehensa est bestia et cum illa pseudo-

propheta qui fecit signa coram ipso quibus seduxit

s. i. qui in eum crediderunt. — s. ut videri quasi eum est

eos qui acceperunt caracterem bestie et qui ado-

gaudio suscipientes conformitate — s. antichristus et sui apostoli maiores penas pacientur quam alii ad silitudinem illius qui vivi comburentur — s. per tenebras

rant ymaginem eius. Vivi missi sunt hii duo in stagnum ignis ardentis et sulphure. Et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum qui procedit de ore ipsius. Et omnes aves saturate sunt carnibus eorum.

s. i. omnes sancti delectati sunt de pena illorum et de profectu bonorum.

Et vidi angelum descendentem de celo habentem clavem abyssi et cathenam magnam in manu sua. Et apprehendit drachonem serpentem antiquum, qui est diabolus et sathanas. Et ligavit eum per annos mille. Et misit eum in abyssum et clausit et signavit super illum, ut non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni. Et post hec oportet illum solvi modi

(Interlinear glosses: s. i. christum — s. humiliantem se — i. carnem — s. i. in estimabilem potentiam que omnia constringit — s. i. in operatione passionis et resurrectionis — s. violentiam nocendi scilicet fallacia — s. qui a principio mundi nocuit — s. deorsum fluens — s. adversarius — s. i. forti potestate privavit — s. i. licentiam egrediendi in manifestum interdixit vel occulto dei iudicio — s. i. donec antichristus veniat — s. per dies computantur — s. ut recipiat partem quam habuit ante adventum christi — s. ideo non timendus)

Dicta dampnatione babilonis et antichristi et antichristi et pseudo apostolorum, supponit dampnationem ipsius diaboli et exponit causam quare et tempus quo dampnabitur, et quis illum potuit vincere, scilicet ille qui in humilitate advenire potuit illum ligare, quem tamen voluit glorificare. Eundem omnino destruere potuit.

Id est sigillum posuit, scilicet signum crucis quod eum sic superat ut a fidelibus repellatur.

Et ceteri, i. sequaces eorum minore pena punientur. Vel illi qui erunt ceteri, i. ad deum conversi, occisi mundo vivent deo.

Abissus, tenebrosa corda impiorum. Vel ipse diabolus, quos dominus sevire permittit et refrenat.

Apprehendit, i. precesse ostendit, dum se immunem a peccato ille diabolus occidit.

Sciendum quod sicut in abraham et aliis fidelibus diabolus fuit ligatus sicut in istis presentibus, sed in illis ligavit spes futuri christi, in istis ipse christus adveniens ligavit.

Et eiectus a fidelibus in malis cepit dominari acrius, sicut legitur in evangelio quod intraverunt in porcos.

Vidi in tempore ligationis eorum qui ad bonum operandum erant solutam et hoc tempore illos qui pro christo moriuntur vidi statim in gloriam intrare, nunquam ad inferos descendere sicut abraham et ceteri prophete descenderunt quamvis iusti fuerunt.

eo tempore. Et vidi sedes et sederunt super eas. et iudicium datum est illis et animas decollatorum propter testimonium Ihesu et propter verbum dei. et qui non adoraverunt bestiam neque ymaginem eius nec acceperunt karacterem eius in frontibus aut in manibus suis et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis. et ceteri mortuorum non vixerunt donec consumentur mille anni. hec est resurrectio prima. Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima et in hiis secunda mors non habet potestatem. Sed erunt sacerdotes dei et Christi eius et regnabunt cum illo mille annis. et cum consummati fuerint mille anni solvetur sathanas de carcere suo et exibit et seducet gentes que sunt super iiii. angulos terre goch et magoch et congregabit eos in prelium quorum numerus est sicut harena maris et ascenderunt super latitudinem terre et circuierunt castra sanctorum et civitatem dilectam.

Et vidi. scilicet ligato diabolo vidi solutos fideles et maiores prelatos suis obedire paratos et prelatos iudicare in subditos.

Hec est prima resurrectio. scilicet quod diabolus ita ligatus est et quod a peccatis resurgunt homines et quod ipsis mortuis statim anime fruuntur eterna requiete.

Quod de collatis dixerat de aliis minoribus hic dicit de quibus constat.

De carcere. id est de cordibus reproborum in quibus iam ligatus est ne pro velle seviat.

Magoch. id est detectus. id est omnes persecutores diabolum in se tegentes et tandem ad apertam persecutionem procedentes. Vel ad litteram has duas gentes prius seducet et per eas ad alios procedet.

in manifesta confessione + in frontibus aut

goch id est tectum

scilicet quia non timendi quia cito peribunt — scilicet repentinus interitus

et descendit ignis a deo de celo. et devoravit eos. et

diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum

scilicet diabolum et suos in penis similabit ut per hanc magis decipiebat.

ignis et sulphuris. ubi et bestia et pseudo propheta crucia

scilicet ut assidue. scilicet gloria sanctorum quia sine die et penis impiorum — scilicet ecclesiam

buntur die ac nocte in secula seculorum. Et vidi thronum

scilicet multitudinem — scilicet pro immortalitate et impassibilitate — scilicet christum sedentem id est quod hanc destructionem faciet.

magnum candidum et sedentem

cuius scilicet presencia — scilicet ab hac specie.

super eum a cuius conspectu fugit terra

scilicet aer — scilicet quoad statum

et celum et locus non est inventus

scilicet celo et terra — scilicet malos tam maiores quam minores

ab eis. et vidi mortuos magnos et

scilicet comparabis — scilicet quia sancti glorificati omnino iusta sibi

pusillos stantes in conspectu thro

sunt

ni. et libri aperti. et alius liber apertus est

scilicet mali

qui est vite. et iudicati sunt mor

tui ex hiis que scripta erant in

scilicet pro aliis pena maior

libris secundum opera

dabitur aliis minor

ipsorum. et dedit

scilicet corpora mortuorum

mare mortuos suos qui in eo

scilicet diabolus — scilicet tenebris locus

erant. et mors et infernus dede

scilicet animas mortuorum

runt mortuos suos qui in ip

sis erant. et iudicatum est de

scilicet locus

singulis secundum opera ipsorum. et in

tenebrarum scilicet profundi in inferis — scilicet diabolus

fernus et mors missi sunt in stagnum ignis.

Ex hiis scilicet per comparationem sanctorum impii dampnabuntur legentes in illis que agere noluerunt.

Secundum destructionem diaboli et suorum membrorum supponit destructionem mundi ad maiorem penam impiorum. Competit enim ut destructis malis mundus destruatur quia ab eis fuerat corruptus.

Sepe locutus est de glorificatione sanctorum et de penis impiorum, si fecerat mentionem corporum si debent glorificari vel puniri, quod hic aperte ostendit.

Libri id est divina precepta que qui contempserunt scient se pro merito puniri. Vel libri conscientie singulorum que aperte omnibus erunt.

Alius liber id est Christus qui tunc omnibus apparebit potens et suis dabit vitam. Vel liber prescientia dei quia tunc aperte scient mali se non predestinatos ad vitam quam in mundo existentes sibi promittebant.

Et dedit. Verbis aperte ostendit corpora mortuorum quantumcumque fuerint distracta in illo iudicio vivificari, quod quidam non credebant.

CAPI

s. q. d. cavete vob a morte pma qr ex illa pma sec h. sa. — s. i. ad uitā. nō pdestinat'

h est mors scd'a stagnum ignis. ₇ qui non est inventus in libro vite scriptus: missus est in stagnū ignis. Et vidi celum novum ₇ t'ram novam.

s. i. aere innovatū. — s. i. stat' ille ₇ q̄. p' — erat ampli' nō ē necc'

primum enim celum ₇ prima terra abijt et mare iam non est.

s. f. pat' statum. — s. i. eccliā ī oīa da dere

Et ego Iohs vidi civitatem sc'am ir'lm novam descendentē de celo a deo paratam sic' sponsā ornatam viro suo ₇ audivi vocem magnam de throno dicentem. ecce tabnaclm dei cum hominib' ₇ habitabit cum eis. et ipsi pp'ls ei' erunt ₇ ipse deus cū eis erit eorum ds ₇ absterget ds omnem lacrimam ab oclis eorum ₇ mors ultra non erit neq; luctus neq; clamor neq; dolor erit ultra q'e prima abierunt. ₇ dixit qui sedebat in throno

In h' vij. visione agit de innovatione elementorū ₇ glificatione scōrum desc'ibens ūnita p q̄ sci ita glificati s'.

Immutatio aeris ₇ t're dubitat' non ē q'n p ignem fiat. s; de aq' dubitat' nam purgationem in se ipsa hr̄e credit'.

Ecce in eundem ē q. ī eadē glia erit humanitas xpi in qua militavit ₇ hoīes eum imitati ₇ visione b'ūsi.

Sic sponsus p'mittit munera sponse anteq' eam ducat. sic xp's ecce fidem ₇ virtutes ₇ bona opa anteq'm suscipiat eam in glia.

Cum dixit; se vidisse a.

b. innovationem elemētorum et glificatione scōrum q' incognitū erat et incredibile videt' apponit auctoritatē scōrum p'mum q' hoc s'c'psit

Qi. i. ibi glia ₇ vita ēt'na qr utrumq; simul ēē ū possīt.

Et mors. Vē nō erunt lacrime qr nō erit cā lacimarum.

Q' dix' q̄. d. q' ego ostensū ē tibi de h' innovatione p utilitate p'senciū scīm ē q'b' hoc sc'ibe ussus sum.

Postea aute' scōrum de h' innovatione ponit auc' ipi' dī.

Neq'retet a's q'd p' illam innovationem futurū ēēt.

s. i. aere innovatū. — pp'lm. s. i. firmiūs. q. hr̄ firmā. — s. i. immortale ₇ impassibile. s. i. dm̄ q' ē. — pa' plene videntem. s. qr intellegitur q' ego vidi h' ecclia sola di gr̄a acce pisse. — s. i. animā. — cātione. s. qr de scēlis agit p'ncipalit — s. i. ab illo q' ē h' sedet — s. i. sic ē illa glia ēt'na erit. — s. i. in nullo offendentes q. q. ū ē s' dū sunt. — p'sens eis. s. qr n̄q' ab eis recedet. qr n̄q' peccabit. — s. q. p'ritūr iam diversa est. — s. i. dissolutio aīe ₇ corporis. — s. gemitus flet' — s. aliq' incertitio. — s. ī. nō ē locus eorum ē ū sit p'cā de q' h' p'cede.

Iubens scribere et aliis nunciare supponit exhortationem ut omnes ad hanc innovationem laborent pertinere.

Ecce nova facio
scilicet super dictam
omnia. Et dixit
scilicet in corde tuo et aliorum
mihi: Scribe, quia haec
scilicet assertive fideles haec
scilicet quia complebuntur
verba fidelissima sunt et vera. Et
scilicet completa sunt quae complenda fuerant
dixit mihi: Factum est. Ego sum alpha
scilicet desiderium
et ω. initium et finis. Ego sitien
scilicet meipsum qui sum principium omnis beatitudinis. scilicet quia vive facit. scilicet per solam gratiam. scilicet firmiter
ti dabo de fonte aque vive gratis. Qui vicerit pos
optinebit. scilicet dominum immortalem. scilicet eterna sacietas. scilicet quia superavit.
sidebit haec. Et ero illi deus et ipse erit mihi filius. Timidis autem
scilicet de hac innovatione desperantibus. scilicet excommunicatis
et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribus
scilicet qui mendacium est in usu. scilicet principalis
et veneficis et ydolatris et omnibus mendacibus pars illorum
vel plus vel minus. scilicet pro qualitate culpe.
erit in stagno ardenti igne et sulphure quod est mors
secunda. Et venit ad me unus de vii angelis habentibus
phyalas plenas vii plagis novis
simis et locutus est mecum dicens:
scilicet amplia intellectu.
Veni et ostendam tibi sponsam uxo
scilicet super illum
rem agni. Et sustulit me in spiritu in mon
montem ostendit esse fundamentum.
tem magnum et altum et ostendit mihi civitatem sanctam
scilicet cognitionem dei.
Ierusalem descendentem de celo a deo habentem claritatem
scilicet illuminosa opera ex radiis karitatis est.
dei. Et lumen eius simile lapidi
scilicet durus et viridis sic ecclesia viret.
precioso tanquam lapidi iaspidi
fide et in ea fundata est.

[margin glosses]
dicit, et non restare ad faciendum.

Vel ideo hanc innovationem facere potero quia ego omnia creavi et in me omnia consummabuntur.

Non dabo sitienti ad horam, sed perseveranti.

Timidis, id est illis qui timore penarum fidem accipere fugiunt, vel acceptam relinquunt.

Descripta gloria quam habituri sunt sancti dicit quo merito vel quo auxilio sit accepturi.

Christus mons, quia munimentum suorum. Magnus est, quia totum mundum replet; altus, quia super celos.

Lumen, ipsa lucens pro modo suo similis Christo qui fuit in proposito firmus et lucens virtutibus.

Murum .i. xp̄m defensorem. qui magnus in syon, altus cum patre. vel defensores aliorum qui magni, vincendo alios alii ne vincantur.

Nomina .i. memoria sanctorum patrum in veteri lege est in apostolis, quia que illi predixerunt futurum; hii docent completum. vel omnes gentes in fide apostolorum posite et dilectione eorum. Unde epistola nostra vos estis scripta in cordibus nostris.

Oriens iudei a quibus sol iusticie ortus est et in hiis porte tres quia in hiis primum fides trinitatis nunciata apostolis a prophetis. aquilo frigide gentes que post iudeos crediderunt ab austro .i. a claritate fidei que est ab adventu xpi. ab occasu .i. ab ultima etate mundi que per heliam et enoch fidem trinitatis recipiet.

Murus .i. fides xpi que munit ipsam civitatem. habet xii. patriarchas per quos fundatur quia illi primi hanc fidem tenuerunt et in illa intrant quicumque ad fidem accedunt.

Et qui loquebatur. Vidi civitatem illam ita munitam et ornatam, et non omnes ibi in di equales inter se, sed cum unumquemque perfectum per modo suo.

Quatuor latera fides. spes. caritas. operatio. que sunt equalia, quia quantum quis credit tantum sperat

sic xallum. [gloss: scilicet celans quia in primum confessio.] et habebat murum magnum et altum habentem por[gloss: scilicet .i. patriarchas per quorum exemplum alii ad fidem introducuntur] tas duodecim [gloss: scilicet .i. in fide et in veteri religione prophetas] et in portis ange[gloss: scilicet .i. apostolos vel prophetas vel angelos in veteris nuncios.] los .xii. et nomina scripta que [gloss: scilicet .i. memoria sanctorum patrum in veteri lege.] sunt nomina .xii. tribuum filiorum israel. ab oriente porte tres ab aquilone porte tres. et ab austro porte tres. et ab occasu porte tres.

et murus civita[gloss: scilicet primum fide illi certe] tis habens fundamen[gloss: nec illi veterem intellexerunt et predicaverunt.] ta .xii. et in ipsis [gloss: scilicet .i. in memoria et predicatione eorum.] .xii. nomina .xii. [gloss: scilicet que dixerunt] apostolorum et agni. et [gloss: venturum] [gloss: scilicet .i. angelus in xpo.] qui loquebatur [gloss: scilicet ad beneplacitum meum.] [gloss: scilicet .i. divinam scripturam de ea predicta] mecum habebat mensuram ha[gloss: compositam. que tangit et illustrat corda fidelium.] [gloss: scilicet .i. sub mensura daret] rundineam auream ut meti[gloss: et in minoribus inefficiam. scripture vel aliter.] [gloss: scilicet .i. illos qui alios ad fidem] retur civitatem et portas eius et [gloss: introducere.] [gloss: scilicet .i. defensores aliorum.] murum. et civitas in quadrato [gloss: scilicet .i. fides.] [gloss: scilicet expositorum quatuor rationis.] posita longitudo eius tanta quanta [gloss: scilicet .i. caritas. quantum credit tantum amat.] [gloss: scilicet .i. minorem equaliter.] et latitudo et mensus est civitatem

Et porte apostoli qui alios introducunt in ecclesiam angeli .i. subditi qui perfecte instructi in loco angelorum sunt substituti..

Huius portis duodecim que per .iiii. mundi partes sub trinario comprehenduntur ad unitatem pertinet. xii. apostolorum per quos fides trinitatis diffunditur per orbem quoque partium.

s. i. q̄ pfc̄i sunt i fide tri — c̄ctū spat.

De arundine aurea p stadia .xii. — tū diligit. q̄ntū diligit tm̄

tatis. ex .iiii. mūdi ptib;. s. i. fidei — opatur. In quad̄o g̃ q̄ psūbta:

Stadiū locus cursus no / tato tendentes ad brauiū.

milia longitudo. — fide. longanimis spe. ampla:

longanimitas. s. i. caritas s. i. spes — caritate. efficax ope. vl .iiii.

et latitudo. et alti — lat̄a .iiii. pncipales uirtutes. q̄r

l' contemplatio — una nō ex aliam excede. i hoie:

tudo eius equalia sunt. et mens — pdencia. appetendi boni. et

s. i. defensores aliorū — s. cubit⁹ i q̄ est — uitandi mali. q̄ sequit̄ tem

est murum eius. c. xl. et iiii. cubitorū — perantia. ut a uoluptatib; ho

man⁹ opatione sigt. s. iuxta litt. ostendit angelum apparuisse s̃ i spe — se retrahat. p⁹ h̃ fortitudo. ut

mensura hominis — hoīs ut apte denotet eū q̄ sigtabat ūm angelum. i. filiū dei & ūm hoiem fuisse. — q. inceptū opē. de hīc iusticia.

s. i. si a q̄ ad h̃ instruit⁹ ut sit defensor — ut sic suos act⁹ temperet. ne

aliorū h̃ hō — ex fide q̄ firmit⁹ tenet & p̄dicat q. iaspis uiridis sigt. — nimis uult⁹ in sapiens s̃ uideat.

que est angeli. Et erat structura

Et erat. dp̄āt i h̃ ciuitate ēē / muros & portas & fundamēta / & ipsos ml̄to se alios maiores. / alios minores h̃ eccl̄. mur⁹ / ipse qual' sit & qual' ipa ciui / tas. & fundamēta & porte.

muri eius ex lapide iaspide. ipsa

u l'o. l'o

uero ciuitas aurū mundum e

Aurū. sapiam denotat. / uitrum: fidei puritatē. / q̄ ore pmittit q. credit / corde credit.

rat simile uitro

s. i. pphe.

mundo. fundamen

Hic hō ex fide q̄ firme tenet / & p̄dicat q. iaspis uiridis sigt. / ut sit defensor aliorū.

ta muri ciuitatis

s. i. genē uirtutum. l' uiuentorū q̄ uita & glia eccl̄ia ornat.

omni lapide precioso ornata. Fundamentum primū

iaspis. sedus saphirus. tercius calcedonius. quartus smaragdus.

quintus sardonix. sextus sardius. vii. crisolitus.

octauus berillus. nonus topazius. x. crisopassus.

eā sunt

xi. iacinctus. xii. ametistus. et xii. porte. xii.

margarite sunt p singulas. et

Et .xii. q. dixi ēē .xii. portas / & ē ita sunt .xii. ille porte / .i. pphe introducentes ad fidē / trinitatis ex .iiii. mūdi ptib⁹

Singule. p. q̄ ad h̃ ut / ēēnt porte oportuit ēē mar / garitas.

s. ex & ipsi sūt uirtutib; splendidi.

singule porte

H̃ deficit glosa / in magna glosa q̄ / sic sequit̄: i iaspide / fidei uiriditas.

per singulas. i. per instructionem singulorum sunt margarite. i. imitatores eorum qui de quacumque parte mundi ad fidem trinitatis vocentur sunt splendidi virtutibus.

Vitrum perlucidum. i. nullas sordes in se celantes. vel quia possint mali in operibus nequitiam suam velud in speculo cognoscere.

Et non eget sole. neque luna. i. maioribus vel minoribus predicatoribus.

Et ambulabunt. tanta erit lux in futuro usque ad finem mundi ambulabunt gentes. i. promovebuntur de bono in melius.

Et porte. In presentia aliquando subtrahitur predicatio, ne fures intrent et occultent. dum nox est. i. locus insidiarum. sed quia ibi dies perpetua et omnis timor aufertur.

Nec intrabit. dicta honestate civitatis ne quis falsus fiet ad aliquam horum gradum pertingere presumeret. determinat qui sunt venturi. et qui non.

In presentia dictavit vel in imitatione vite agni. qui posuit nobis in se exemplum.

Et ostendit. post quam situm civitatis. dignitatem eius et muros et fundamenta ostendit. describit refectionem quam Deus civibus prebuit. et in presenti et maxime in futuro.

in hoc aqua notatur per ablutionem baptismi ad quam pervenisse.

De sede Dei. i. de illis in quibus pro

XXII

erant ex singulis margaritis. Et platea civitatis aurum mundum tanquam vitrum perlucidum.

Aurum. i. sapientia vel claritate plena. mundum a criminali macula.

Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus omnipotens templum illius est et agnus. Et civitas non eget sole. neque luna ut luceant in ea. Nam claritas Dei illuminabit eam. et lucerna eius est agnus. Et ambulabunt gentes in lumine eius. et reges terre afferent gloriam suam et honorem in illam. Et porte eius non claudentur per noctem vel diem. nox enim non erit illic. Et afferent gloriam et honorem gentium in illam.

Afferent ad similitudinem victorum qui spolia in suas urbes ferunt.

Nec intrabit in ea aliquid coinquinatum et faciens abhominationem et mendacium nisi qui scripti sunt in libro vite agni.

Et ostendit mihi flumen aque vive splendidum tanquam cristallum procedentem de se

sedes di̅ in minores. / ·s·i· in qui̅ eorum qui laci

de dei et agni in medio platee ei⁹

ori ma incesserunt ·s· q̅ ipse refectione̅ dat. ipse ē dat eos q̅ parer

ex utraq; parte fluminis lignu̅

eos q̅ ipse reddat et h̅ ē afferens· s· d· assidue. / ·s· p̅ singlas

vite afferens fructus .xii. p̅ men

etates l' assidue ·s·i· p̅phas et ap̅los

ses in fide trinitatis p̅. iiii. mu̅di partes fructificantes. / singlos reddens

·s· refectione̅. / ·s·i· precepta x̅ q̅ teguntur et ornat̅

fructum suum. et folia ligni ad

fructum ·s· di implent

sanitatem gen

cium. et omne

·s·i· subiectio gr̅e no̅ fiet ampli⁹

maledictum n̅

·s·i· eternal̅r

erit amplius. s̅

vrescet ds̅ trinitas x̅ h̅o in ill.

et sedes dei et agni

·s· no̅ timoris s; dilectionis. / ·s· ullo m̅ ingebunt

in illa erunt. et servi eius servient illi.

·s· no̅ in enigmate, ut nu̅c ē. s; sic ē. / ·s· di vocabunt et agni. / ·s·i· in aperto sic̅ in aperto cu̅ confessi su̅t.

et videbunt faciem eius et nom̅ ei⁹ in frontibus eorum. et

·s· aliq̅ ignorancia. / ·s·i· doctrina veteris legis l' alie mediocres p̅dicatoris

nox ultra non erit. et non egebunt lumine lucerne neq;

·s·i· doctrina nove legis ul' alie sum̅i p̅dicatoris / ·s· lumine aliorum / ·s· eos. / ·s·i· repugnat ad ag̅e

lumine sol. qm̅ dn̅s ds̅ illuminabit illos et regnabunt

lux aliorum / ·s·i· angl's q̅ certa ostendebat ·s·i· c̅cepto ub̅ et sigis ostend m̅. ·s·i· habita i q̅b⁹ fides

in secla seclorum. et dixit m̅. h̅ ub̅a fidelissima sunt et vera ·s·i· b̅n debes crede

adhibentur. q̅ adimplebunt. ·s· q̅ ille q̅ in potestate h̅t dona sp̅c sci

et dn̅s ds̅ spirituum p̅phar̅ misit an

p̅ q̅· locuti s̅t oia̅ p̅phe. / ·s· n̅ regib⁹ no̅ philosophis n̅

gelum suum ostende. s̅uis suis que

timore. ·s· q̅ n̅ ... postq̅ remane̅ i expletn. ·s·i· u̅c fiet q̅ ip̅e dic̅

oportet fi cito. et ecce venio velocit̅

·s· h̅ ē dix̅ b̅s. / ·s· ope cplet.

B̅s qui custodit ub̅a p̅phie lib̅ h⁹.

·s· qui uech falsum soleo vob dic̅e

et ego iohs audivi et vidi h̅. et p̅q̅

---

cipal' sedebit ds̅. q̅ in ill

maxime ē et p̅ instructione̅

eorum minores coronabit̅.

Est flumen .i. in h̅ ..ita h̅ius

ligni uite .i. corp⁹ et sangue̅

x̅ in q̅b⁹ reficimur. ul' flum̅

.i. in futō h̅ebimi xp̅m p̅sete.

ul' p̅ ei⁹ flum̅ accipiamus ep̅s

ante bap̅m. p̅ ul' illos q̅ fu

p⁹ p̅ bap̅m. ut denotem⁹ fideles.

et ueti et in noua lege saluatos

p̅ xp̅m q̅· figr̅auit moyses q̅

duxit filios isrl usq; ad flum̅

iordanis et ih̅s fili⁹ naue q̅ de

flumine iordanis duxit in

terram p̅missionis.

Et folia. q̅ et q̅ x̅ reddet fruct̅

h̅ erit sic q̅ ap̅li et p⁹ eos alij

sp̅gent folia ip̅i⁹ x̅.

Sic i p̅ncipio posuit q̅nda

tone̅ visionis sic et ia̅ ad ul

timu̅ ponit.

Sic angls iohi sic iohs co

m̅dat discip̅lis. q̅. d. n̅ p̅p me

sc̅a ē h̅ a̅nu̅ciatio m̅ s; ut uos

michi credatis.

Et post h̅ dat ub̅ inclusive q̅

p̅ huius inuentione delem⁹

Ligni. alia littera. lignum

uite reddens fr̅. su̅. p̅. xii.

m̅ses. i. p̅. xii. ap̅los. q̅ x̅⁹

dies et anni⁹. ap̅li hore. ul'

m̅ses. ut i d̅r. no̅ne. xii.

hore sunt diei. q̅. d. uos

estis sub die m̅. et m̅ p̅ui

dend⁹ ē, no̅ uob. et alia lig

na sunt i reddentia fruc

tum suum .i. sci qui red

dent p̅ m̅ultis p̅mia s̅ sub

ditis.

eum hic . sed tamen eum quasi dominum adorare . et pro observantia ceterorum librorum prefigurationem angelorum consequi.

Non sunt annumerare prophetie alterius putandi qui habent gratiam interpretandi . ut Augustinus . Ieronimus . Ambrosius . Gregorius.

Qui nocet . quia possit obici quod malum esset prophetare mala . et gravius essent puniendi . deinde est scilicet necesse quia iustum est.

scilicet id est humiliavi me.
audissem et vidissem cecidi ut ado-
scilicet quasi pro hac causa
rarem ante pedes angeli qui michi
hec ostendebat . et dixit michi . Vide ne feceris . conservus tuus
scilicet id est predicancium . scilicet id est predicatorum
sum et fratrum tuorum prophetarum et eorum qui
obedientium prophetie . prophetie
servant verba libri huius . deum adora.
scilicet ne sigillaveris sed palam propone omnibus
et dixit michi . Ne signaveris verba
scilicet id est in quo oportet adquirere fidelis.
prophetie libri huius . tempus enim prope
scilicet quia mali inferunt bonis . in finem . scilicet id est post ostensionem
est . Qui nocet noceat adhuc . et qui
libri . scilicet id est in ipsa nescia . scilicet id est bonum inferens . alius impensius infert.
in sordibus sordescat adhuc . et qui iustus est iustificetur
scilicet in se . scilicet ut iustitiam faciat alia iustitia . scilicet vere tempus est breve quia.
adhuc . et sanctus sanctificetur adhuc . et ecce venio cito . et
est . scilicet est . scilicet secundum quod plus augmentum
merces mea mecum reddere unicuique iuxta opera sua
scilicet et potero facere quia est . scilicet omnium rerum . scilicet omnium creaturarum . scilicet a quo omnia ceperunt.
Ego sum alpha et w . primus et novissimus . principium
scilicet in quo omnia consummantur.
et finis . Beati sunt qui stolas lavant
scilicet ita dico lavant
suas in sanguine agni . ut sit
scilicet ut possint edere de ligno vite.
potestas eorum in ligno vite et per
scilicet id est fidem doctorum . scilicet
portas intrent in civitatem . Fo-
sunt . scilicet oblatrantes . et immundi . scilicet ad vitia.
ris autem canes et venefici et
scilicet sunt hii miseri et illi beati
impudici . et homicide . et ydolis servientes . et omnis qui
scilicet audiendo . scilicet inveniendo . scilicet in me est credendum . quia
amat et facit mendacium . Ego ihesus misi angelum meum
testificari vobis hec in ecclesiis . Ego sum

Qui ad dixerat nocens noceat sordens sordescat . ne quis malus diceret et sim malus quia me permittit . dicit non solum beati sunt qui maiorem receperunt perfectionem vel persecutionem . sed et illi qui contaminaverunt stolas quas in baptismo acceperunt . si deinde laverunt eas et eos peccasse penituerit.

Ego ihesus . Commendavit —c

sustentamentu͞ s.r. tn͞ ab eo genit⁹ — s.i. h⁹ m͞di nocte

radix et genus david. stella splen

illuminans scorum diei .vgte adducens — s. vl sponsus et sponsa

dida et matutina et sp͞s et sponsa

s. ad noticiā lib̄

dicunt veni. et q

s.r. n͞ t͞n q̄s

audit dicat ve

s. ille t͞m veniat — q̄ sitit .i. crede

ni. et qui sitit ve

desidat — s.r. n͞ c͞la

niat. Et uult ac

vo. q. sola voluntas sufficit — s. sine p͞cio ┐ nitoz. s.q̄.

cipiat aquam vite gratis. Contes

angelis testificat⁹ ÷ in .r. liter

tor enim omni audienti verba

s.h.s. gcessor — s. vt errorē inde foueat.

prophetie lib̄ h⁹. Siquis apposuerit ad hec apponat deus

s. de p͞halis sup̄ .c. tit.

sup illum plagas scriptas que sunt in libro isto. et

siquis diminuerit de verbis lib̄ prophetie hui⁹ auferet

l. de ligno.

deus ptem ei⁹ de libro uite. et de ciuitate sc͞a. et de hiis

s. ii ego excōico et xp̄e mecū excōmunicato. — s.q.d. excōicationis

que scripta sunt in libro isto. dicit q̄ui testimoni — s.r. n͞a q̄i n͞a oīa r q̄ mutat excōicent.

s. cauete uob q̄ ego uenio — s. ḡsumatio ap͞ti i u͞ba x̄ s. ueni dn͞e r noli tarde.

um phibet istoz. et iam uenio cito. amen. Veni

ḡsilio ad dn͞m. s. uere ad remunerand.

domine ihu. Gratia dn͞i nr͞i ihu x̄ cum omnib⁹

uobis amen.

Clara stella .i. magna cl͞a ritas annuncians diem .i. futuram b̄titudinē p̄ mea resurrectionē in mane factam.

Et sp̄e .i. t̄nitas q̄ p̄ puri tatis excellēcia sp̄e d̄r. — l. sp̄e et spo. h. c͞e sub dit testimonium t̄nitatis et fideliū. q̄i id delectis recipe q̄ sp̄e et sponsa .r. ē.

Contestor. post tr͞in gu͞ndatiōē posuit p̄ se. p angl͞m. p xp̄m. p t̄nitatem. p fideles. q̄ q̄ſ dam sciebat ēē in asia. qui pro suis errorib⁹ fouendis ad addent. l. demient. suppōit excōi cationē.

Iaspis viridis uirorē fidei inmarcescentē sign͞t. Vl iaspis ē scōz fides n͞ marcescens s; semp̄ i opis uirore pseuans. Saphyrus simil' sereno celo qui pcussus radiis sol' ardentem emittit fulgorē. et sig͞ altitudinem spei scōz quoz ḡu͞sacio in celis. qui et a uero sole innouati ardenci erina q̄runt et alios q̄re docent dicentes. Nr͞a ḡu͞sacio in cel' ē.

Calcedoni⁹ colorem pallentis lucne h̄t. fulget sub diuo. in domo obscur⁹ omnium sculpencium argumtis resistit. radio sol. uel digitoz incaleñs excaedens paleas ad se trahit sig͞ flammam interne caritatis scōz q̄ foris despecti lucent in occulto q̄ caritas in abscondito bona agit. et in secreto ḡscie qu͞ietum ad h̄ qd se celat et alios opatione sua latrat

non lucet sz e hiis pdesse uidetr te apparet
quid fulgoris hat intus sculpentib resistit.
q̄ int adusa sci fortis ⁊ inseccabil ē. a nullo
uinci potest. vl siqs uult eam suscipe ⁊
pingere adulatoria laude resistit. non ei cō
cedit qr uanam gliam ɔtempnit. ⁊ hii
tales celesti radiis sol ueri .i. x̄. l digiti .i.
spē sci qi ɔtrectati paleas .i. pccores ⁊
fragiles ad se trahunt sibiq; ɔiūgunt.
Qrt̄ nimie uiriditatis. sup oms hbas
⁊ frondes. ut ī circumfusum aerem reddat
uiridem. hi multa gna. sz pciosus repit
in sicilia regione deserta quos custodiūt
griphes. aialia leoninū corp. pedes capd
⁊ alas ut aquile hnt. iiii. pedes quibus
ut leones sup trām currunt. p aerem
uolant ut aues qui fuant pcōs lapi
des nō s sz hominib auferunt. ɔ quos
alimasceus pgens pugnat. ⁊ eis auft.
Grifes diabolus qui xp̄m ul fidei gemā
a fidelib conant auferre. sz ɔ pugnat
ppls ille hns unū oculū .i. xp̄m qui nō
incedunt duab uiis. n hnt dupplex cor.
xp̄mq; ul fidem rapiant. qnta dr. pp. iiii.
euanglia.

Qntus sardonix tricolor. niger in imo
candid in medio. rubens in sūmo .i. sci
in passione rubei. inti candidi. sz p hūi
litatem despecti. q qr infirmitate corpo
ris descendi q. v. sensib agit qnta dr.

Sext sardius sanguinei coloris unico
lor martirii gliam sigcat. sext: qr sex
ta fia crucifix ē xp̄c. vl sardius rubee
tre hns spem sigcat scōs. qui licet intel
sublimes intellectu fragilitatis sue recor
dantur. attendentes se filios ade q rubra
tra dr. q sexta die fcs ē. vii ⁊ sardi. vi in
ducitur.

Crisolit aureū fulgorē hns uidet scītillas
ardentes emittere .i. spual intc mira
cula pdicatio. aurum supna sapia
scintillas qs emittit exhortationes
vl miracla quib ad amorē dei ⁊ pro
ximi accendt sigcat q. qr p spm
scm fit. vii. loco ponit. in ⁊ crisolit
dictus qr fulget ut aurum.

Octauus beril berillus ē pdicanctum
opatio lucet ut aq sole pcussa. vrit
⁊ manum tenentis. qr qui scō uigt
ei ɔūsatione accendit. dicunt ⁊ alii
qr bicolor ē uiridis ⁊ pallens sigcat
scōs in ɔtemplatione positos. virides
sz ea trenc administrationis ad pallo
rem actiue uite redeuntes.

Non topazi. quo rarior eo pciosior
⁊ ht duos colores. ex auro ⁊ ethea
claritate maxime lucens ē splendo
re sol tangit. supans oiū gemaz cla
ritates in aspectum sui. singlarit puo
cans aspicientes. q. si plus polis obscās
si nature relinqs clarior ē ⁊ nichil est
cari regib indiuicias ɔtemplatiuā
uitā sigcat. qm sci reges oib opm di
uiciis ⁊ gemis uitium pferunt ⁊ in
eam maxime dirigt. ⁊ tanto ampli
qnto frequēci diuina illustrat gratia
caritate. color autē ex dulcedine con
templationis ethe eus. q ex ciu scli sp
obscurescit. vix eni p quis simul dolo
rib attigi ⁊ tranqlla mte celi gaudia
intueri. l si pol qi si dignitatib scli
honoras eos ⁊ ornas obscuras. qr ɔtem
plationi mi uacant. l minoris mti
sunt. ⁊ sic in octauo actiua uita. sic ī
nono ɔtemplatiua q ē angloz cetr sc
x. ordines. dit qdam q. omiū lapid
colores ht. viii ⁊ nomē hē qr pan .i. oē
⁊ inuenit in insula egipti q dr topazō.

signat sc̄os omnib9 colorib9 v̄tutū fulgidos.
G Crisopassus in india nascit' viridis aureq3
mixture quidam ꝗ purpure9 ē guttis au
reis signat eos qui vitā ęt'ne patrie caritate
merentur. ⁊ aliā sp̄em martiry ostendē.
⁊ q2 exemplum dn̄i secunt' in india. i. ꝑpe
ortū sol' sunt. ⁊ cū xp̄o regnare expectant. In
denario nūo sc̄. ⁊ decalog9 implebit' ꝑ dilec
tionem q̄ nō fuit. q̄ in c̄sopasso: op9 mar
tiry signat. ⁊ p̄miū. ēton auru.

Undecim9 iacinct9 ē aere mutat' i sereno
ꝑspicuus. in nubilo obscur9 signat discre
tissimos doctores omnib9 q̄litatib9. morib9
etatib9. intellectib9 se contemperantes ut paul9
q̄ dicebat sapiam. loq̄m int' ꝑfectos. Et
nō potui vob' loq̄ ⁊ c̄. Et cū infirmitate
⁊ c̄. Et oīb9 oīa fc̄s sum ut oīs lucfacere.

Duodecim9 ametist9 purpure9 mixto
colore. in ole ⁊ rose q̄sdam scintillas de
se effundens. purpure9 color signat celesti
regni hitus ⁊ angloꝝ societatis ꝑ incipati
ad q̄ venturi sunt sc̄i. Viola humile
scōꝝ v̄ecundiā ē odore bone opationis ip
sa p̄ciosam mortē martirū qui nō m̄
mē se. s3 ꝗ ad inimicos ⁊ ꝑsecutores flā
mas caritatis emittunt. Signat q̄ ameti
tus celestis regni semꝑ memoriam i cordi
bus humiliū. ⁊ illam egregiā v̄tutē ut
ꝗ ꝑ inimicis orent. ⁊ de salute eoꝝ cureut
que ē virt9 virtutum. Coloꝝ ē varietas
virtutum multiplicitas.

Finit hic apochalipsis. dō gracias.